

ΦΩΚΙΩΝΟΣ Γ. ΠΟΤΑΜΙΑΝΟΥ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΑΝΩΤΑΤΗΣ
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ
ΑΔΕ: ΑΔΙΒ. 1050^Ε/ΕΑ16
Χρονολογία 4/6/66

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΝΑΥΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

ΤΕΥΧΟΣ Β΄.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ	
ΑΡ. ΒΙΒ.	73984
COMP.	
ΤΑΞΙΝ.	
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ	

00173984

ΑΘΗΝΑΙ 1966

ΠΛΟΙΟΚΤΗΣΙΑ - ΣΥΜΠΛΟΙΟΚΤΗΣΙΑ - ΕΙΔΙΚΗ
ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ - ΕΥΘΥΝΗ ΠΛΟΙΟΚΤΗΣΙΑΣ -
ΕΦΟΠΛΙΣΜΟΣ - ΠΛΟΙΑΡΧΟΣ - ΠΛΗΡΩΜΑ

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΚΑΦΑΛΑΙΟΝ Α΄.

Η ΠΛΟΙΟΚΤΗΣΙΑ

124. Ἐννοία τῆς πλοιοκτησίας καὶ μορφαὶ ταύτης.—Τὸ πλοῖον οὕτινος ἐμελετήθη εἰς τὸ πρῶτον μέρος ἢ νομικὴ καὶ οἰκονομικὴ ὄντοτης, συνδέεται κατ' ἀνάγκην μὲ ὠρισμένον ἢ ὠρισμένα πρόσωπα τόσον ἐξ ἀπόψεως κυριότητος ὅσον καὶ ἐξ ἀπόψεως ἐκμεταλλεύσεως. Ἐντεῦθεν καὶ ἐκ τῆς διακρίσεως ταύτης προβάλλει ἡ διαστολὴ μεταξὺ τοῦ κυρίου τοῦ πλοίου, τοῦ ἔχοντος δηλ. τὴν ἀδρανῆ ἰδιοκτησίαν τοῦ πλοίου καὶ τοῦ ἐκμεταλλευομένου τοῦτο, τοῦ ἐφοπλιστοῦ.

Ὅσακις ὁ κύριος τοῦ πλοίου ἐκμεταλλεύεται ὁ ἴδιος τὸ πλοῖον του, ὅσακις δηλ. συμπύπτουν ἐν τῷ αὐτῷ προσώπῳ ἡ ἰδιοκτησία καὶ ὁ ἐφοπλισμός, οὗτος χαρακτηρίζεται ὡς πλοιοκτητικῆς ὑπὸ τὴν εἰδικωτέραν ἔννοιαν τὴν ὁποίαν ἀποδίδει ὁ νόμος « τὴν ὑποδηλοῦσαν ἰδιοκτησίαν πλοίου σὺν ἐφοπλισμῷ »¹. Αἱ συνέπειαι ὅμως αἵτινες ἀπορρέουν ἐξ ἐκάστης τῶν ἰδιοτήτων τούτων, αἱ ἔννομοι σχέσεις αἱ ὁποῖαι δημιουργοῦνται ἐξ αὐτῶν, διαστέλλονται καὶ εἶναι διάφοροι.

Περαιτέρω ἡ κυριότης τοῦ πλοίου, ὡς παντὸς πράγματος, δυνατὸν ν' ἀνήκῃ εἴτε εἰς φυσικὸν εἴτε εἰς νομικὸν πρόσωπον, δηλ. σωματεῖον, ἴδρυμα, συνεταιρισμὸν, ἀστικὴν ἢ ἐμπορικὴν ἐταιρείαν. Τίποτε δὲν παραλλάσσει ἐν προκειμένῳ ἀπὸ ὅ,τι συμβαίνει κατὰ τὸ κοινὸν δίκαιον, ὥστε δὲν παρίσταται ἀνάγκη ν' ἀσχοληθῇ

1. Εἰσηγ. *Ἐκθεσις Κινδ, σελ. 96.

καὶ δὲν ἀσχολεῖται σχετικῶς τὸ ναυτικὸν δίκαιον. Ὅταν ὅμως τὸ πλοῖον ἀνήκει ἀπὸ κοινοῦ εἰς πολλὰ πρόσωπα δημιουργεῖται μὲν κοινωνία κατὰ τὸ ἀστικὸν δίκαιον, πλὴν ἡ κοινωνία αὕτη ὑπὸ τὴν προϋπόθεσιν ὅτι ὑφίσταται μεταξὺ τῶν κοινωνῶν ἡ πρόθεσις, ἡ δὶάνοια τῆς συνεκμεταλλεύσεως τοῦ πλοίου, μεταπίπτει εἰς ἴδιον θεσμόν, τὴν συμπλοιοκτησίαν τὴν ὁποίαν λόγῳ τῶν ἰδιορρυθμιῶν τὰς ὁποίας ἐμφανίζει ἡ σύστασις, ἡ λειτουργία καὶ ἡ λύσις της, κατ' ἀκολουθίαν δὲ τὸ ὅλον νομικὸν της μόρφωμα, ρυθμίζει εἰδικῶς τὸ ναυτικὸν δίκαιον.

Εἰς τὴν συμπλοιοκτησίαν, ὡς ἰδιόρρυθμον θεσμόν ἤλθε νὰ προστεθῆ προσφάτως καὶ ἕτερος θεσμός, ἡ ἀποκληθεῖσα εἰδικὴ ναυτιλιακὴ ἐταιρεία, ἀπότοκος τῆς ἀνάγκης ἀπλουστεύσεως τῶν διατυπώσεων λειτουργίας τῶν ἀωνύμων ἐταιρειῶν αἵτινες ἐπιδίδονται ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν ἐκμετάλλευσιν ἑλληνικῶν πλοίων καὶ περὶ τῶν ὁποίων ἐπιβάλλεται νὰ λεχθῶσιν ὀλίγα τινά. Κατὰ ταῦτα ἐντάσσονται εἰς τὸ πλαίσιον τῶν περὶ πλοιοκτησίας γενικῶς ἡ μελέτη τῆς συμπλοιοκτησίας, τῆς εἰδικῆς ναυτιλιακῆς ἐταιρείας καὶ τοῦ ἐφοπλισμοῦ, συμπληρουμένων τούτων διὰ τῆς μελέτης τοῦ ἰδιαιτέρου ἐνδιαφέροντος τρόπου καθ' ὃν ἀντιμετωπίζει τὸ ναυτικὸν δίκαιον τὴν εὐθύνην τόσον τῆς πλοιοκτησίας ὅσον καὶ τοῦ ἐφοπλισμοῦ.

ΣΥΜΠΛΟΙΟΚΤΗΣΙΑ

I. Ἐννοια καὶ νομικὴ ὑπόστασις τῆς συμπλοιοκτησίας

125. Σημασία τοῦ θεσμοῦ ἐν Ἑλλάδι καὶ μέλλον αὐτοῦ.— Ὁ θεσμὸς τῆς συμπλοιοκτησίας ἀποτελεῖ παλαιωτάτην μορφήν συνεταιρικῆς ἐκμεταλλεύσεως πλοίου καὶ ὁ ὁποῖος εἰδικώτερον καθ' ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν Ἑλλάδα, λόγῳ τῆς μονίμου ἀνεπαρκείας κεφαλαίων, προσέφερε καὶ προσφέρει εἰσέτι πολυτίμους ὑπηρεσίας, ὡς διευκολύνων τὴν συγκέντρωσιν αὐτῶν πρὸς ἀπόκτησιν πλοίου. Τοῦτο ἐξηγεῖ, προσέτι, καὶ τὸν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ οἰκογενειακὸν χαρακτῆρα τῆς

έλληνικῆς συμπλοιοκτησίας, καθ' ὅσον εἶναι εὐχερεστέρα ἢ δι' εἰσφορῶν μεταξὺ τῶν μελῶν τῆς ἰδίας ναυτικῆς οἰκογενείας συγκέντρωσις τῶν ἀπαιτουμένων κεφαλαίων πρὸς ἀπόκτησιν ἀποικοινοῦ πλοίου. Ἐντεῦθεν καὶ ἡ ἰδιάζουσα μέριμνα τοῦ Ἕλληνο νομοθέτου ὅπως ἐξοπλίσῃ τὸν θεσμόν διὰ ρυθμίσεως ἰκανῆς νὰ ἀντιμετωπίσῃ κατὰ τὸν προσφορώτερον τρόπον τὰς ἀνάγκας τῆς συμπλοιοκτησίας. Παρὰ ταῦτα τὸ μέλλον τῆς συμπλοιοκτησίας δὲν προοιωνίζεται τοῦ λοιποῦ μακρόν. Αἱ τεχνικαὶ ἐξελίξεις τοῦ πλοίου καὶ ἰδίᾳ αἱ σύγχρονοι συνθῆκαι ἐκμεταλλεύσεως τούτου ἀποδεικνύουν τὴν συμπλοιοκτησίαν θεσμόν στερούμενον ἐπαρκοῦς εὐελιξίας, κυρίως λόγῳ τῆς διατηρήσεως τῆς αὐτοτελείας τῶν μερίδων τῶν συμπλοιοκτητῶν (κατωτ. Ν^ο 127). Περαιτέρω δὲ ἡ λόγῳ τῆς αὐτοτελείας ταύτης τῶν μερίδων ἀναπόφευκτος προβολὴ τῶν συμπλοιοκτητῶν ὡς κυρίων αὐτῶν, καθιστᾷ τὴν συμπλοιοκτησίαν ἐπὶ μᾶλλον ἀνεπιθύμητον σήμερον ὅτε διὰ λόγους εὐθύνης, ἀλλ' ἰδίᾳ διὰ λόγους φορολογικοῦς ἀναζητᾷται προεχόντως ἡ ἀφάνεια τῆς πλοιοκτησίας τὴν ὁποίαν προσφέρει ἡ ἀνώνυμος ἔταιρεία καὶ μάλιστα ἡ ἀλλοδαπὴ ἀνώνυμος ἔταιρεία εἰς τὴν ὁποίαν δύναται σήμερον νὰ καταφύγῃ τὸ Ἕλληνικὸν πλοῖον (ἀνωτ. Ν^ο 15, σελ. 28). Εἶναι περίεργον ὅτι ἀντιθέτως δι' ἄλλους ἀντιρροποῦς λόγους ἦτοι διὰ τὰς μεγάλας τιμὰς τῶν πλοίων καὶ τὴν κατάτμησιν τῶν κινδύνων καὶ τῶν εὐθυνῶν τῶν συμπλοιοκτητῶν, ἡ συμπλοιοκτησία ἣτις εἶχεν ἐξαφανισθῆ σχεδὸν ἄλλοῦ, παρουσιάζει ἤδη συμπτώματα ἀναβιώσεως.

126. Στοιχεῖα τῆς συμπλοιοκτησίας.—Τὸ ἄρθρον 10 Κινδ ὀρίζει ὅτι «ὅταν συγκύριοι πλοίου συνεκμεταλλεύονται αὐτὸ (συμπλοιοκτησία), ἐκτὸς ἐναντίας ἐγγράφου συμφωνίας, ἐφαρμόζονται αἱ διατάξεις τοῦ παρόντος τίτλου». Ἐκ τοῦ πρώτου μέρους τοῦ ἄρθρου τούτου προκύπτει ὅτι ἵνα ὑπάρξῃ συμπλοιοκτησία κατὰ τὴν ἔννοιαν τοῦ νόμου ἀπαιτοῦνται δύο στοιχεῖα: α) Συγκυριότης ἐπὶ τοῦ πλοίου ὑπὸ δύο τοῦλάχιστον προσώπων. Ἄν τὸ σκάφος δὲν ἔχει ἔννοιαν πλοίου, δὲν ἐφαρμόζονται αἱ περὶ

συμπλοιοκτησίας διατάξεις (άρθρ. 1, 2 Κινδ) ἀλλ' αἱ περὶ κοινω-
νίας. β) Κοινὴ ἐκμετάλλευσις τούτου.

Τὸ πρῶτον στοιχεῖον εἶναι ἔμπραγμα τῆς φύσεως, ἀφοῦ ἀναφέρεται εἰς τὴν κοινὴν κυριότητα διαιρουμένην ἰδανικῶς εἰς μερίδια ἀνήκοντα διακεκριμένως εἰς ἕνα ἕκαστον τῶν συμπλοιοκτητῶν. Τὸ δεύτερον εἶναι ἐνοχικῆς φύσεως, διότι ἀφορᾷ τὸν ἐπιχειρηματικὸν δεσμὸν μεταξὺ τῶν συμπλοιοκτητῶν καὶ ὅστις ἐκφράζεται διὰ τῆς προθέσεως, τῆς διανοίας αὐτῶν νὰ συνεκμεταλλεύωνται τὸ πλοῖον καὶ ἐκ τῆς πραγματώσεως τῆς ὁποίας πηγάζουν προσωπικὰ δικαιώματα καὶ ὑποχρεώσεις μεταξὺ τῶν συμπλοιοκτητῶν. Ἐὰν ἐλλείπει τὸ πρῶτον στοιχεῖον, διότι λόγου χάριν οἱ δικαιοῦχοι ἐπὶ τοῦ πλοίου ἔχουν ὄχι συγκυριότητα, ἀλλ' ἄλλο ἀπὸ κοινῆς ἔμπράγματον (π.χ. ἐπικαρπία) ἢ ἐνοχικὸν (π.χ. χρῆσιν ἢ ἐκμετάλλευσιν) δικαίωμα, ὑφίσταται κατὰ τὰς περιπτώσεις ἔννομός τις σχέσις, διάφορος ὁμως τῆς συμπλοιοκτησίας. Ἐὰν ἐλλείπει τὸ δεύτερον στοιχεῖον, δὲν ὑφίσταται συμπλοιοκτησία ἀλλ' ἀπλῶς ἢ κατὰ τὸν Ἀστ. Κώδ. κοινωνία, ἣτοι συγκυριότης ἐπὶ κοινῆς πράγματος, διεπομένη ἀπὸ τὰς περὶ κοινωνίας διατάξεις.

Ὅταν ὁμιλοῦμεν περὶ τῆς ἀναγκαίας συνδρομῆς τοῦ στοιχείου τῆς ἐκμεταλλεύσεως τοῦ πλοίου δὲν ἐννοοῦμεν ὅτι τοῦτο ὀφείλει νὰ τελῇ ἐν ἀδιακόπῃ καταστάσει συνεκμεταλλεύσεως, διότι εἰς περίπτωσιν προσκαιροῦ διακοπῆς ταύτης ἐξ οἴουδῆποτε λόγου δὲν παύει ἢ ὑπαρξίς τῆς συμπλοιοκτησίας. Ἀρκεῖ νὰ ὑφίσταται παρὰ τοῖς συμπλοικτήταις ἢ ἔμμονῃ εἰς τὴν πρόθεσιν τῆς συνεχίσεως τῆς συνεκμεταλλεύσεως τοῦ πλοίου μετὰ τὴν ἄρσιν τῶν λόγων οἵτινες ἤγαγον εἰς τὴν πρόσκαιρον διακοπὴν ταύτης.

Τὴν ἀνάγκην ὑπόρξεως τῆς συνεκμεταλλεύσεως τοῦ πλοίου ὡς στοιχείου τῆς συμπλοιοκτησίας, φαίνεται ἐκ πρώτης ὄψεως διαψευδὸν τὸ ἀρθρον 36 Κινδ ὀρίζον ὅτι «συμπλοιοκτησία δύναται νὰ ὑπαρξῇ καὶ ἐπὶ πλοίου ναυπηγοῦμένου» καὶ δοθέντος ὅτι τὸ πλοῖον τοῦτο δὲν εἶναι ἱκανὸν εἰσέτι πρὸς ἐκμετάλλευσιν. Ἡ ἔννοια τοῦ νόμου εἶναι ὅτι ὑφίσταται ἐνταῦθα προσδωκομένη, ὑπὸ κυοφορίαν συνεκμε-

τάλλευσις μέλλουσα νὰ καταστῆ ἐνεργὸς ἀφ' ἧς ὀλοκληρωθῆ ἡ φυσικὴ ὑπόστασις τοῦ ὑπὸ κατασκευὴν πλοίου καὶ εἰς ἣν συνεκμετάλλευσιν ἀκριβῶς ἀποσκοπεῖ ἢ ἀπὸ τοῦδε σύστασις τῆς συμπλοιοκτησίας.

Ἐκ τῶν ἀπαιτουμένων δύο τούτων στοιχείων τῆς συμπλοιοκτησίας, τὸ μὲν πρῶτον, τὸ ἐμ π ρ ἄ γ μ α τ ο ν, δημιουργεῖται καθ' οἷονδήποτε τρόπον εἶναι δυνατὸν ν' ἀποκτηθῆ συγκυριότης ἐπὶ πλοίου (ναυπήγησις, ἀγορά, κληρονομικὴ διαδοχὴ κ.λ.π.) καὶ ἀποδεικνύεται ἐκ τῆς ἐν τῷ νηολογίῳ καταχωρήσεως ἣτις συνιστᾷ συστατικὴν προϋπόθεσιν τῆς ἀποκτήσεως δικαιώματος κυριότητος ἐπὶ πλοίου (ἀνωτ. Ν^{ος} 13, 48^β, 58), ἐκτὸς ἂν πρόκειται περὶ συμπλοιοκτησίας ναυπηγουμένου πλοίου, ὅποτε ἡ κυριότης ἀποδεικνύεται ἐκ τῆς συμβάσεως ναυπηγήσεως (ἀνωτ. Ν^ο 44). Καὶ φυσικὰ ἢ συγκυριότης αὕτη δύναται νὰ συντίθεται εἴτε ὑπὸ φυσικῶν ἢ νομικῶν προσώπων μόνον εἴτε ἀναμῖξ ὑπὸ φυσικῶν καὶ νομικῶν προσώπων, τοῦθ' ὅπερ ἀποκλείει τὴν συμμετοχὴν εἰς συμπλοιοκτησίαν οἰκονομικῆς ὄντιότητος ἐστερημένης ἰδίας προσωπικότητος ὅπως εἶναι ἡ ἀφανὴς ἐταιρεία ἢ ἡ ἀστικὴ ἐταιρεία (ἄρθρ. 784 ΑΚ) ἢ ὡς θὰ ἴδωμεν, ἡ συμπλοιοκτησία. Τὸ δὲ δεύτερον, τὸ ἐ ν ο χ ι κ ὸ ν στοιχεῖον, δημιουργεῖται διὰ τῆς ρητῆς ἢ σιωπηρᾶς συμπλώσεως τῶν βουλήσεων τῶν ἐπὶ τοῦ πλοίου συγκυριῶν, ἀποδεικνυομένης δι' οἷονδήποτε ἀποδεικτικῶν μέσων τῆς θελήσεως αὐτῶν ὅπως συνεκμεταλλεύονται τὸ πλοῖον των. Ὁ συνδυασμὸς τῶν δύο τούτων στοιχείων δι' οὗ διαμορφοῦται ἡ συμπλοιοκτησία καταλήγει εἰς τὴν ὑπὸ τῶν συμπλοιοκτητῶν ἀμοιβαίαν παραχώρησιν τῆς χρήσεως τῶν ἀντιστοιχῶν μερίδων των διὰ τὴν διὰ κοινὸν λογ/σμὸν ἐκμετάλλευσιν τοῦ συνόλου αὐτῶν.

Ἡ ἀνάγκη τοῦ στοιχείου τῆς συνεκμεταλλεύσεως συνεπάγεται τὸν ἀποκλεισμὸν τῆς ἐφαρμογῆς τῶν περὶ συμπλοιοκτησίας διατάξεων ἐπὶ κοινοῦ πλοίου τὸ ὅποιον δὲν ἀποβλέπει εἰς κερδοσκοπίαν, ὡς αἱ θαλαμηγοί, πλοῖα ἐπιστημονικῶν ἐρευνῶν κ.ο.κ. Ἐκ τοῦ ὅτι δὲ διὰ τὴν ἔννοιαν τῆς συμπλοιοκτησίας ἀπαιτεῖται πρόθεσις συνεκμεταλλεύσεως καὶ ἄρα κερδοσκοπίας οὐδεμίαν ἀντίθεσις δημιουργεῖται πρὸς τὴν ἔννοιαν τοῦ πλοίου δι' ἣν τὸ κερδο-

σκοπικὸν στοιχεῖον εἶναι σήμερον ἀδιάφορον (ἀνωτ. Ν^ο 8). Ἄλλο πλοῖον καὶ ἄλλο συμπλοιοκτησία. Συνεπῶς συνιδιοκτῆται πλοίου μὴ ἀποβλέποντες εἰς ἐμπορικὴν χρησιμοποίησιν εἶναι μὲν συγκύριοι πλοίου δὲν εἶναι ὁμῶς συμπλοιοκτῆται.

Ἡ ἐκμετάλλευσις τοῦ κοινοῦ πλοίου δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ διεξάγεται ὑπὸ τῆς ἰδίας τῆς συμπλοιοκτησίας. Δύναται αὕτη ν' ἀσκῆται δι' ἄλλου, εἴτε διὰ λογ/σμὸν τῆς ἰδίας τῆς συμπλοιοκτησίας εἴτε καὶ διὰ λογ/σμὸν ἑτέρου προσώπου, ἐφοπλιστοῦ, ὅποτε ἡ συμπλοιοκτησία καρποῦται τὸ πλοῖον διὰ τῆς ἐπ' ἀνταλλάγματι διαθέσεως τῆς ἐκμεταλλεύσεώς του εἰς ἄλλον. Τὸ ἐνοχικὸν στοιχεῖον καὶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει δὲν παύει ὑφιστάμενον. Ἀλλάσσει ἀπλῶς ὁ τρόπος τῆς ἐκμεταλλεύσεως τοῦ πλοίου.

Γεννᾶται τὸ ἐρώτημα ἂν ἡ ὑπαρξίς τοῦ ἐνοχικοῦ στοιχείου προϋποθέτει τὴν ὁμόφωνον πρόθεσιν ὄλων τῶν συνιδιοκτητῶν πρὸς ἐκμετάλλευσιν τοῦ πλοίου. Ἡ ἀπάντησις εἶναι ἀρνητικῆ. Ρητὴ εἶναι ἡ διάταξις τοῦ ἐφ' οὗ θὰ ἐπανέλθωμεν ἄρθρου 11 Κινδ διακηρύσσοντος τὴν ἀρχὴν τῆς π λ ε ι ο ψ η φ ί α ς τ ὠ ν μ ε ρ ῖ δ ω ν ἐπὶ παντὸς ζητήματος ἀφορῶντος τὴν συμπλοιοκτησίαν. Ἡ διάταξις αὕτη ὡς ἐκ τῆς γενικότητός της, ἀναφέρεται ὄχι μόνον εἰς τὸ μετὰ τὴν σύστασιν τῆς λειτουργίας τῆς συμπλοιοκτησίας στάδιον ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν χρόνον τῆς ἐνάρξεως αὐτῆς. Οὐχ' ἦττον ρητὴ εἶναι ὁμοίως καὶ ἡ συναφῆς διάταξις τοῦ ἄρθρου 12 ἥτις θὰ μᾶς ἀπασχολήσῃ ὁμοίως κατωτέρω.

127. Ἡ νομικὴ ἰδιομορφία τῆς συμπλοιοκτησίας. — Μακρὰ συζήτησις διεξήχθη καὶ ἐξακολουθεῖ νὰ διεξάγεται περὶ τὸν νομικὸν χαρακτῆρα τῆς συμπλοιοκτησίας. Συζήτησις ματαία ἐν πολλοῖς, καθ' ὅσον εἶναι φανερὸν ὅτι ὁ θεσμὸς προβάλλει μὲ σαφῶς ἴδια χαρακτηριστικὰ ἅτινα διακρίνουν αὐτὸν ἀπὸ πάσης ἄλλης μορφῆς ἐνώσεως τοῦ κοινοῦ ἢ τοῦ ἐμπορικοῦ δικαίου. Καὶ ἀπὸ μὲν τῆς κοινωνίας διαφέρει ἡ συμπλοιοκτησία, διότι ὡς κοινωνία νοεῖται ἡ στατικὴ κατάστασις πλειόνων προσώπων ἐχόντων δικαιώματα ἐπὶ κοινοῦ ἀντικειμένου ἄνευ ἐπιχειρηματικοῦ σκοποῦ (ἄρθρον 785 ΑΚ). Ἀπὸ δὲ τῶν ἐταιρειῶν διαφέρει αὕτη ἐκτὸς

τοῦ ὅτι εἰς ἐκεῖνας ἢ ἐταιρική εἰσφορὰ δύναται νὰ συνίσταται καὶ εἰς ἐργασίαν ἢ εἰς χρῆμα (ἄρθρ. 742 ΑΚ) ἐνῶ ἐν προκειμένῳ ἀπαιτεῖται πάντοτε εἰσφορὰ ἰδανικοῦ μέρους πλοίου ἀλλὰ καὶ διότι ἂν καὶ ὑφισταμένης μεταξὺ τῶν ἀπαρτιζόντων τὴν συμπλοιοκτησίαν προσώπων τῆς affectio societatis, ἤτοι τῆς προθέσεως ἐκμεταλλεύσεως τοῦ πλοίου συνεταιρικῶς, τὰ ἐπὶ τοῦ κοινοῦ πλοίου ἰδανικὰ μερίδια τῶν συμπλοιοκτητῶν ἅτινα καὶ ἐπέχουν θέσιν εἰσφορᾶς αὐτῶν καθ' ἣν ἕκτασιν ἢ χρῆσις τῶν μεριδίων τούτων πραγματοποιεῖ τοὺς σκοποὺς τῆς συμπλοιοκτησίας, δὲν συγχωνεύονται καὶ δὲν ἐξαφανίζονται εἰς τοὺς κόλπους τῆς συμπλοιοκτησίας, ἀλλὰ διατηροῦν τὴν αὐτοτέλειάν των ἐν ἀπολύτῳ συνδέσει αὐτῶν πρὸς τοὺς ἀντιστοίχους συμπλοιοκτήτας. Μὲ ἄλλοις λόγοις φορεὺς τῶν μεριδίων καὶ συνεπῶς καὶ τῶν ἐξ αὐτῶν δικαιωμάτων ἢ ὑποχρεώσεων δὲν εἶναι ἡ συμπλοιοκτησία ἀλλ' οἱ κατ' ἰδίαν συμπλοιοκτῆται οἵτινες εἶνε ἔμποροι.

Ἐξ αὐτοῦ ἀπορρέει ἡ θεμελιώδης εἰς τὴν συμπλοιοκτησίαν ὅπως καὶ ἐπὶ κοινωνίας (ἄρθρ. 793 ΑΚ) ἀρχὴ τῆς ἐλευθέρως διαθέσεως τῶν μεριδίων τῶν συμπλοιοκτητῶν (ἄρθρ. 28, 1 Κινδ), ἀρχὴ μὴ ἰσχύουσα ἐπὶ ἐταιρειῶν μηδὲ τῆς ἀστικῆς ἐταιρείας ἐξαιρουμένης (ἄρθρ. 761 ΑΚ). Καὶ τοῦτο ἀκριβῶς τὸ οὐσιῶδες χαρακτηριστικὸν ἀντιτίθεται πρὸς πᾶσαν ἔννοίαν ἰδίας νομικῆς προσωπικότητος τῆς συμπλοιοκτησίας μολοντί τόσον εἰς τὴν ἐταιρείαν ὅσον καὶ εἰς τὴν συμπλοιοκτησίαν ἀπαντᾶται ὡς κοινὸν στοιχεῖον ὁ δημιουργικὸς σκοπὸς αὐτῶν, ὅστις ἐξυπηρετεῖται διὰ τῆς διατηρήσεως τῶν μεριδίων. Ἡ δ' ἀνάλογος ἐπέκτασις ἐπὶ συμπλοιοκτησίας ὠρισμένων νομικῶν ἐφαρμογῶν ἀπαντωμένων εἰς τὰς ἐταιρείας ὡς αἱ περὶ ὧν τ' ἄρθρα 12, 13, 2, 14 Κινδ κ.λ.π., ἐπέκτασις γενομένη πρὸς τόνωσιν τῆς ὁμαλότητος τῆς λειτουργίας τῆς συμπλοιοκτησίας ἢ πρὸς διευκόλυνσιν τῶν μετὰ τῆς συμπλοιοκτησίας συναλλασσομένων, δὲν ἀποτελεῖ ποσῶς προσχώρησιν εἰς τὴν ἄποψιν τῆς νομικῆς προσωπικότητος. Διὰ τοῦ ἐρατισμοῦ παρ' ἄλλων θεσμῶν, μεμονωμένων καὶ δευτερευούσης σημασίας ἐπιτυχῶν ἐφαρμογῶν, ἀπεσκοπήθη ἢ ἐξυπηρετήσιν τῶν κυρίων χαρακτηριστικῶν ἅτινα διαμορφοῦν τὴν φυσιογνωμίαν τῆς συμπλοιο-

οκτησίας, χωρίς τοῦτο νὰ σημαίνει ὅτι μεταβάλλεται ἡ φύσις τοῦ θεσμοῦ. Κατὰ ταῦτα καὶ ἐν ἀρμονίᾳ πρὸς τὸ συμπέρασμα τοῦτο ἐπεκράτησε νὰ θεωρῆται ἡ συμπλοιοκτησία ὡς ἐμπορικὴ ἐταιρεία *sui generis*. Πλὴν τοῦτο οὐδὲν ἄλλο ἀκριβῶς σημαίνει ἢ μὴ ὅτι πρόκειται περὶ θεσμοῦ ὅστις διέπεται ἀπὸ ἰδίας ἀρχᾶς καὶ κινεῖται ἀνεξόρτητος μὲν εἰς τὸ πλαίσιον τοῦ δικαίου, ἀλλ' εἰς τὸν ὁποῖον ἀναμιγνύονται καὶ ἡ κοινωνία, κατὰ τὸ στοιχεῖον τῆς *συγκυριότητος* καὶ ἡ ἐταιρεία κατὰ τὸ στοιχεῖον τῆς *ἐκμεταλλεύσεως* τοῦ κοινοῦ πλοίου.

128. Ἐκδηλώσεις τῆς νομικῆς ἰδιομορφίας τῆς συμπλοιοκτησίας.— Αὗται πηγάζουν ἐκ τῶν περὶ ὧν ἀνωτέρω δύο θεμελιωδῶν χαρακτηριστικῶν γνωρισμάτων τῆς συμπλοιοκτησίας, ἥτοι ἀφ' ἑνὸς μὲν τῆς διατηρήσεως παρ' ἐκάστου συμπλοιοκτῆτου τῆς ἐπὶ τῆς ἰδανικῆς μερίδος του κυριότητος ἢ ὁποῖα παραμένει αὐτοτελὴς εἰς τοὺς κόλπους τῆς συμπλοιοκτησίας εἰς τρόπον ὥστε τὸ σύνολον τῶν μερίδων νὰ μὴ σχηματίζῃ χωριστὴν ὁμάδα, ἀφ' ἑτέρου δὲ τῆς διαμορφώσεως ταύτης, συνεπείᾳ τῆς ἐπιχειρηματικῆς προθέσεως τῶν συμπλοιοκτητῶν, εἰς οἰκονομικὴν ὄχι ὅμως καὶ εἰς νομικὴν ὄντοτητα.

Αἱ κυριότεραι ἐκδηλώσεις εἶναι αἱ ἑξῆς :

α) Συμπλοιοκτησία δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ εἰ μὴ κεχωρισμένη καὶ αὐθύπαρκτος ἐπὶ ἐκάστου πλοίου. Διότι καὶ ἡ οἰκονομικὴ ὄντοτις τοῦ πλοίου πληροῦται διὰ τοῦ συνόλου τῶν μερίδων εἰς ἃς εἶνε διηρημένη ἰδανικῶς ἢ κυριότης αὐτοῦ. Ἀντιστρόφως εἶναι ἀδιανόητος συμπλοιοκτησία ἐπὶ μέρος τοῦ πλοίου διότι ἡ ἐκμετάλλευσις αὐτοῦ δὲν δύναται παρὰ ν' ἀσκῆται δι' ὀλόκληρον τὸ πλοῖον.

β) Ἐφ' ὅσον αἱ οἰκονομικαὶ ἐπιδιώξεις τῆς συμπλοιοκτησίας ἐντοπίζονται καὶ ἐξαντλοῦνται εἰς ἓν καὶ μόνον πλοῖον, δὲν νοεῖται ἐπέκτασις αὐτῶν. Καὶ ἄρα δὲν δικαιολογεῖται ὁ σχηματισμὸς ἀποθεματικῶν, πλὴν τῶν ἀπαραιτήτων πρὸς κάλυψιν τῶν τρεχουσῶν ἀναγκῶν τῆς συμπλοιοκτησίας ὡς καὶ τῶν δαπανῶν περιοδικῶν ἐπιθεωρήσεων τοῦ πλοίου (ἄρθρ. 24, β Κινδ).

γ) Ἡ συμπλοιοκτησία στερεῖται ἰδίας περιουσίας. Διότι ἕκαστος συμπλοιοκτῆτης διατηρεῖ τὴν ἐπὶ τῆς μερίδος του κυριότητα ἢν καὶ δικαιοῦται εἴτε νὰ ἐκποιήσῃ (ἄρθρ. 28, 1 Κινδ) εἴτε νὰ ὑποθηκεύσῃ ὑπὸ τὴν ἐπιφύλαξιν τῆς συναινέσεως τῆς πλειοψηφίας τῶν συμπλοιοκτητῶν (ἄρθρ. 30, 2 Κινδ) ἢν ἐξηγοῦμεν κατωτέρω.

δ) Λόγω τοῦ προσωποπαγοῦς τῶν μερίδων καὶ τοῦ ἀδιαχωρίστου αὐτῶν ἀπὸ τῶν συμπλοιοκτητῶν, φορεῖς τῶν δικαιωμάτων καὶ τῶν ὑποχρεώσεων τῶν γεννωμένων ἐκ τῆς ἐκμεταλλεύσεως τοῦ κοινοῦ πλοίου εἶναι αὐτοὶ οὗτοι οἱ συμπλοιοκτῆται κατ' ἀναλογίαν τῶν μερίδων των καὶ ὄχι ἡ συμπλοιοκτησία ἥτις ὡς στερουμένη νομικῆς προσωπικότητος, στερεῖται καὶ δικαιοπρακτικῆς ἰκανότητος. Στερεῖται ὁμοίως καὶ δικανικῆς ἰκανότητος μὴ δυναμένη νὰ ἐναγάγῃ ἢ νὰ ἐναχθῇ.

ε) Ὁ θάνατος, ἡ πτώχευσις ἢ ἡ ἀνικανότης συμπλοιοκτῆτου δὲν λύουν τὴν συμπλοιοκτησίαν (ἄρθρ. 27 Κινδ), διότι τὰ περιστατικὰ ταῦτα δὲν θίγουν τὴν αὐτοτελεῆ συγκυριότητα τοῦ πλητομένου δι' αὐτῶν συμπλοιοκτῆτου ἥτις εἴτε περιέρχεται κατὰ τὰς περιπτώσεις εἰς τοὺς καθολικοὺς διαδόχους αὐτοῦ καθισταμένους ἀντ' ἐκείνου συμπλοιοκτῆτας εἴτε διατηρεῖται παρὰ τῷ συμπλοιοκτῆτῃ ὑφισταμένῳ μόνον τὴν στέρησιν τῆς διαχειρίσεώς της.

στ) Ἡ συμπλοιοκτησία οὔτε ἔδραν ἔχει οὔτε ἐπωνυμίαν, ἀντιθέτως πρὸς ὅ,τι συμβαίνει ἐπὶ ἐταιρειῶν (ἄρθρ. 20, 23, 43 ΕΝ).

ζ) Οὐδεμία δημοσιότης τῆς συμπλοιοκτησίας ὡς ἰδιαιτέρας νομικῆς ὑπάρξεως προβλέπεται, καθ' ὅσον τὰ ἐνδιαφέροντα τοὺς τρίτους πρόσωπα εἶναι οἱ συμπλοιοκτῆται καὶ μόνον. Περὶ αὐτῶν καὶ τῆς συμμετοχῆς των εἰς τὸ πλοῖον παράγεται ἡ ἐκ τῆς καταχωρίσεως εἰς τὸ νηολόγιον δημοσιότης. Ἐὰν παραλειφθῇ ἐν τῇ καταχωρίσει ἡ μνεία τῶν ποσοστῶν συνιδιοκτησίας ἐκάστου συμπλοιοκτῆτου, θεωροῦνται κατὰ τεκμήριον οἱ συμπλοιοκτῆται ὡς ἔχοντες ἴσα ἕκαστος ποσοστά.

η) Δὲν νοεῖται πτώχευσις τῆς συμπλοιοκτησίας.

II. Σύστασις τῆς συμπλοιοκτησίας

129. Ἄτυπος σύστασις.—Οὐδεμία διατύπωσις ἀπαιτεῖται διὰ τὴν σύστασιν τῆς συμπλοιοκτησίας. Ἀπορρέει αὕτη ἐκ τῆς συνδρομῆς τῶν δύο πραγματικῶν γεγονότων ἅτινα διαμορφώνουν καὶ τὴν ἔννοιαν τῆς συμπλοιοκτησίας, ἥτοι τῆς συγκυριότητος καὶ τῆς συνεκμεταλλεύσεως τοῦ πλοίου καὶ τῶν ὁποίων ἢ ἀπόδειξις λαμβάνει χώραν καθ' ἃ ἐξηγήθη ἀνωτέρω (N^ο 126). Ἐκ τοῦ νόμου λοιπὸν συνιστᾶται ἡ συμπλοιοκτησία διὰ τῆς συνδρομῆς τῶν προϋποθέσεων τῆς ἐννοίας αὐτῆς. Ἐν συνεχείᾳ δὲ προσφέρονται διὰ τὴν ρύθμισιν ταύτης οἱ ὑπὸ τοῦ νόμου προπαρεσκευασμένοι κανόνες, ἐκτὸς ἂν ἄλλως προβλέψουν οἱ συμπλοιοκτῆται (ἄρθρ. 10 Κινδ).

Κατὰ ταῦτα δυοῖν θᾶπτερον: Ἡ ὅλοι οἱ συμπλοιοκτῆται συμπράττουν διὰ νὰ ρυθμίσουν μεταξὺ των τὰ τῆς συμπλοιοκτησίας των δεσμευόμενοι τοιουτοτρόπως συμβατικῶς ἢ ἐν μὴ συμφωνίᾳ αὐτῶν ἐπιβάλλεται ἢ ἐκ τοῦ νόμου ῥύθμισις τὴν ὁποίαν ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει θεωρεῖται κατὰ τεκμήριον ὅτι προτιμοῦν (σιωπηρὰ συμφωνία). Τὸ τελευταῖον συμβαίνει συνήθως ὡςάκις ἡ μειοψηφία διαφωνεῖ διὰ τὴν συμβατικὴν ῥύθμισιν. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει κατ' ἀνάγκην θὰ ἰσχύσῃ ἢ ἐκ τοῦ νόμου ῥύθμισις, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον δηλοῖ ὅτι συμπλοιοκτησία συνιστᾶται καὶ παρὰ τὴν θέλησιν μειοψηφούντων κατὰ μερίδας συμπλοιοκτῆτῶν¹. Ἡ ῥητὴ συμβατικὴ ῥύθμισις ἥτις δύναται νὰ λάβῃ χώραν εἴτε ἀρχικῶς εἴτε καὶ μεταγενεστέρως δηλ. μετὰ τὴν ἔναρξιν λειτουργίας τῆς συμπλοιοκτησίας, καταρτίζεται ἐγγράφως. Ἐφ' ὅσον δ' ὁ ἐγγραφὸς τύπος δὲν εἶνε συστατικός, ἢ συμφωνία τῶν ἐνδιαφερομένων δύναται ν' ἀποδειχθῇ καὶ δι' ὄρκου ἢ ὁμολογίας κατὰ τὰς γενικὰς ἀρχὰς τῆς Πολ. Δικ. Ἡ ὁποτεδήποτε καταρτιζομένη ἐγγραφὸς συμφωνία δύναται, φυσικά, νὰ τροποποιηθῇ διὰ τῆς συμπράξεως πάλιν ὅλων τῶν συμπλοιοκτῆτῶν.

1. Ὁ ἰταλικὸς κώδιξ (ἄρθρ. 283) περιορίζει ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει τὰς εὐθύνας αὐτῶν διὰ τὰς ὑποχρεώσεις τῆς συμπλοιοκτησίας μέχρι τῆς ἀξίας τῆς μερίδος των.

130. Περιοριστικοὶ κανόνες εἰς τὴν ρύθμισιν τῆς συμπλοιοκτησίας.— Ἡ ἐλευθερία ὅμως τὴν ὁποίαν ἀναγνωρίζει ὁ νόμος ἐν σχέσει πρὸς τὴν συμβατικὴν ρύθμισιν τῆς συμπλοιοκτησίας, δὲν εἶνε ἀπεριόριστος. Διότι ὠρισμένοι νομικοὶ κανόνες εἴτε ἄπτονται τῶν θεμελίων τῆς συμπλοιοκτησίας καὶ δὲν συγχωρεῖται εἰς τοὺς ἐνδιαφερομένους νὰ τοὺς ἀγνοήσουν, διότι ἄλλως θὰ ἠλλοιοῦτο αὐτὸς οὗτος ὁ θεσμός, εἴτε τείνουν εἰς τὴν προστασίαν τῆς ἀσθενοῦς πλευρᾶς τῆς συμπλοιοκτησίας, δηλ. τῆς μειοψηφίας καὶ ἔχουν χαρακτῆρα δημοσίας τάξεως εἴτε, τέλος, ἀναφέρονται εἰς τὴν προστασίαν τῶν τρίτων τὰ συμφέροντα τῶν ὁποίων δὲν δύναται νὰ θιγοῦν ἐκ τῶν συμφωνιῶν τῶν συμπλοιοκτητῶν. Οἱ κανόνες οὗτοι εἶνε ἀναγκαστικοῦ δικαίου καὶ πᾶσα ἀντίθετος συμφωνία τῶν μερῶν κηρύσσεται ἄκυρος. Καὶ τὸ μόνον ἐρμηνευτικὸν ζήτημα τὸ ὁποῖον τίθεται εἶνε τὶ συμβαίνει ἂν μία ἄκυρος ρήτρα εἰς σύμφωνον συμπλοιοκτησίας κρίνεται τεθεῖσα ὡς οὐσιώδης ὑπὸ τῶν συμπλοιοκτητῶν. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἡ ὅλη συμφωνία καθίσταται ἄκυρος καὶ θὰ ἰσχύσῃ ἡ ἐκ τοῦ νόμου ρύθμις. Ἄλλως ἀγνοεῖται μόνον ἡ ἄκυρος ρήτρα, διατηρουμένου κατὰ τὰ λοιπὰ τοῦ συμφώνου (ἄρθρ. 181 ΑΚ).

Οἱ ῥητῶς ὑπὸ τοῦ νόμου κηρυσσόμενοι ὑποχρεωτικοὶ κανόνες τοὺς ὁποίους ἀδυνατοῦν νὰ τροποποιήσουν οἱ ἐνδιαφερόμενοι συμπλοιοκτῆται εἶνε οἱ ἀκόλουθοι: α) Ὁ διορισμός, ἡ παραίτησις ἢ ἡ ἀνάκλησις τοῦ διαχειριστοῦ τῆς συμπλοιοκτησίας ἀντιτάσσονται κατὰ τῶν τρίτων μόνον ἐφ' ὅσον καὶ ἀφ' ἧς σημειωθῶν εἰς τὸ νηολόγιον (ἄρθρ. 14 Κινδ). β) Δὲν ἰσχύει ἔναντι τῶν τρίτων περιορισμὸς τῆς ἐξουσίας τοῦ διαχειριστοῦ (ἄρθρ. 16, 3). γ) Οὐδεὶς συμπλοιοκτῆτης δύναται νὰ στερηθῇ τοῦ δικαιώματος ὅπως ἐξετάξῃ τὰ βιβλία τῆς συμπλοιοκτησίας καὶ λαμβάνῃ γνῶσιν τῆς πορείας τῶν ὑποθέσεων αὐτῆς (ἄρθρ. 22, 2). δ) Τὰ ἐκ τῆς ἐκμεταλλεύσεως τοῦ πλοίου κέρδη διανέμονται ἐξ ὀλοκλήρου κατ' ἔτος, ἐπιτρεπομένων ἐκείνων μόνον τῶν κρατήσεων αἵτινες κρίνονται ἀπαραίτητοι πρὸς κάλυψιν τρεχουσῶν ἀναγκῶν ἢ τῆς ἐτησίας ἀναλογίας τῆς δαπάνης διὰ τὰς περιοδικὰς ἐπιθεωρήσεις τοῦ πλοίου (ἄρθρ. 24, ε).

Ἐκτὸς τῶν ὑπὸ τοῦ Κινδ ῥητῶς κατονομαζομένων, ὑπάρχουν βεβαίως καὶ οἱ τοῦ κοινοῦ δικαίου ἀπαγορευτικοὶ κανόνες τοὺς ὁποίους δὲν δύνανται νὰ παραβοῦν ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος τῆς ἀντιθέτου συμφωνίας οἱ συμπλοιοκτῆται.

Εἰδικώτερον ἐρωτᾶται ἂν οἱ συμπλοιοκτῆται δικαιοῦνται νὰ τροποποιήσουν τὴν ἀρχὴν περὶ ἐλευθέρως ἐκποίησης τῶν μερίδων τὴν ὁποίαν θέτει τὸ ἄρθρον 28, 1 Κινδ. Μία τοιαύτη συμφωνία οὐδὲν ἄλλο θὰ ἐσήμαιεν εἰμὴ ἀμοιβαίαν ἀνάληψιν τῆς ὑποχρέωσης ὅπως ἐμμεῖνον οἱ συμπλοιοκτῆται εἰς τὴν πρόθεσιν τῆς ἀπὸ κοινοῦ ἐκμεταλλεύσεως τοῦ πλοίου των. Μὲ ἄλλους λόγους δημιουργίαν μονίμου προσωπικοῦ συνεταιρικοῦ δεσμοῦ μεταξύ των. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἂν μὲν ἡ διάρκεια τῆς δεσμεύσεως δὲν ὠρίσθη ἢ ὠρίσθη εἰς τὸ διηνεκές, τοῦτέστιν ἐφ' ὅρου ζωῆς τῶν συμπλοιοκτῆτῶν, τότε κατ' ἀνάλογον ἐφαρμογὴν τῶν ἐπὶ ἐταιρειῶν διατάξεων τῶν ἄρθρων 767 καὶ 768 ΑΚ, ἡ δέσμευσις ὑπερπηδᾶται, διότι ἡ λύσις εἶνε ἐλευθέρως δυνατὴ κατὰ πάντα χρόνον. Ἄν δ' ἡ δέσμευσις ὠρίσθη δι' ὠρισμένην διάρκειαν, ἢ παρὰ τὴν συμφωνίαν γενομένη ἐκποίησης παράγει πλήρως τ' ἀποτελέσματά της, πλὴν εὐθύνεται ὁ ἀθροιστὴς εἰς ἀποκατάστασιν τῆς τυχὸν ζημίας τῶν λοιπῶν συμπλοιοκτῆτῶν (ἄρθρ. 177 ΑΚ). Συνεπῶς ὁ ἀποκτῶν γίνεται ὄχι μόνον κύριος τῆς μεταβιβαζομένης μερίδος ἀλλὰ καὶ ὑπεισέρχεται εἰς τὰ δικαιώματα τοῦ ἐκποιοῦντος ἔναντι τῶν λοιπῶν συμπλοιοκτῆτῶν, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς ὅ,τι συμβαίνει ἐπὶ ἐταιρειῶν ὅπου λόγῳ τῆς ἐκποιοτικῆς ἀπαγορεύσεως τοῦ ἄρθρου 761 ΑΚ, ἢ παρὰ τὴν ἀπαγόρευσιν ἐκποίησης τῆς ἐταιρικῆς μερίδος ἐπάγεται μὲν τὴν μεταβίβασιν ταύτης ὄχι ὅμως καὶ τῶν προσωπικῶν δικαιωμάτων τοῦ ἐταίρου.

Τὰ ἀνωτέρω ἰσχύοντα ὡς πρὸς τὴν σύστασιν τῆς συμπλοιοκτησίας καὶ τὴν ἐκ τοῦ νόμου ῥύθμισιν αὐτῆς εἰς περίπτωσιν μὴ καταρτίσεως συμφωνίας ὑπὸ τῶν συνιδιοκτητῶν ὑπάρχοντος πλοίου, ἰσχύουν καὶ ὅταν τὸ πρὸς συνεκμετάλλευσιν πλοῖον εἶνε εἰσέτι ναυπηγούμενον, ἀφοῦ καὶ ἐπ' αὐτοῦ, ὡς ἐλέχθη, δύναται νὰ συσταθῇ συμπλοιοκτησία (ἄρθρ. 36 Κινδ).

III. Αἱ ἐκ τῆς συμπλοιοκτησίας σχέσεις

131. Διάκρισις τῶν σχέσεων. — Γενικῶς ἐκ τῆς συστάσεως καὶ τῆς δράσεως τῆς συμπλοιοκτησίας δημιουργοῦνται σχέσεις αἰτινες εἴτε περιορίζονται μόνον μεταξὺ τῶν συμπλοιοκτητῶν εἴτε ἀναπτύσσουσιν ἀποτελέσματα καὶ ἔναντι τῶν τρίτων. Τὸ θέμα τῶν σχέσεων τῆς δευτέρας κατηγορίας συνδέεται ἀμέσως πρὸς τὸ εὐρύτερον ζήτημα τῆς διαχειρίσεως τῆς συμπλοιοκτησίας, ἀφοῦ ἐκ τῆς διαχειρίσεως ταύτης ὡς ὄργανου τῶν ἐπιχειρηματικῶν ἐπιδιώξεων τῆς συμπλοιοκτησίας τίκονται δικαιώματα ὑπὲρ ἢ ὑποχρεώσεις κατὰ τῶν τρίτων. Περὶ τούτων λοιπὸν θὰ γίνῃ λόγος κατωτέρω (παράγραφος IV) ὅπου ἐξετάζονται τὰ τῆς διαχειρίσεως τῆς συμπλοιοκτησίας.

Ὡς πρὸς τὴν πρώτην κατηγορίαν τῶν σχέσεων αἰτινες καταλαμβάνουσι τοὺς συμπλοιοκτῆτας μόνους, αὗται μοιραίως ἐπηρεάζονται ἐκ τῶν χαρακτηριστικῶν ἅτινα διαμορφώνουσι τὴν ἰδιαιτέραν φυσιογνωμίαν τῆς συμπλοιοκτησίας καὶ περὶ ὧν ὠμίλησαμεν ἀνωτέρω (N° 128). Ἐν ἀναλύσει δὲ καὶ ἐφ' ὅσον δὲν ἀλλοιοῦνται ἀπὸ τὰς συμφωνίας τῶν συμπλοιοκτητῶν, δύνανται αὗται νὰ περιγραφοῦν ὡς ἀκολούθως :

A'. Ἡ κυριαρχία τῆς πλειοψηφίας

132. Αἱ ἀποφάσεις λαμβάνονται κατὰ πλειοψηφίαν. — Εἰς τὴν ἀπὸ κοινοῦ ἐργασίαν ἢ ἐπίτευξις συμπτώσεως καὶ μάλιστα πάντοτε τῶν ἀπόψεων ὄλων τῶν ἐνδιαφερομένων, ἀποτελεῖ πρᾶγμα συνήθως ἀνέφικτον. Ἐν τούτοις ἡ ἀνάγκη ὡς καὶ τὸ συμφέρον τῶν συνεργαζομένων ἀπαιτεῖ τὴν ἐπικράτησιν κάποιας, μεταξὺ πολλῶν διίσταμένων, γνώμης. Τὸ λογικῶς πιθανώτερον εἶνε ὅτι ὁ ἔχων τὸ μείζον συμφέρον εἰς τὴν κοινὴν ἐργασίαν νὰ βουλεύεται ὀρθότερον. Ἐπὶ τοῦ τεκμηρίου αὐτοῦ ἀκριβῶς βασιζέται ἡ ἀρχὴ τὴν ὁποίαν ἠκολούθησε καὶ τὸ ἄρθρ. 11 Κινδ. ὀρίζον ὅτι « αἱ ἀποφάσεις ἐπὶ ζητημάτων ἀφορώντων τὴν συμπλοιοκτησίαν λαμβάνονται κατὰ πλειοψηφίαν ».

φίαν τοῦ συνόλου τῶν μερίδων». Ἡ ἀρχὴ αὕτη δι' ἧς ἐπιδιώκεται ἡ τόνωσις τοῦ ῥυθμοῦ λειτουργίας τῆς συμπλοιοκτησίας εἶνε διάφορος τῆς ἰσχυούσης ἐπὶ ἐταιρειῶν ὅπου ἐλλείπει συμφωνίας ὅλοι οἱ ἐταῖροι ἀποφασίζουν ὁμοῦ (ἄρθρ. 748 ΑΚ), μολονότι εἰς τὴν συμπλοιοκτησίαν μὴ ἔχουσαν νομικὴν προσωπικότητα, θὰ ἐδικαιολογεῖτο κατὰ μείζονα λόγον ἡ ἰσχὺς τῆς καθολικῆς γνώμης.

Ἡ πλειοψηφία, λοιπόν, εἶνε τὸ κυρίαρχον ὄργανον. Καὶ αὕτη ἀποφασίζει, ὡς λέγει ἡ προρρηθεῖσα διάταξις, ἐπὶ παντὸς ζητήματος ἀφορῶντος τὴν συμπλοιοκτησίαν. Ποῖα ζητήματα ἀφοροῦν τὴν συμπλοιοκτησίαν, ἀποτελεῖ θέμα πραγματικὸν καὶ ὀρθῶς ὁ νόμος ἀποφεύγει νὰ τ' ἀπαριθμήσῃ. Ἡ ἐμπνεύουσα πάντως σκέψις εἶνε ὅτι ὑφίσταται σαφῆς διαχωρισμὸς μεταξὺ ἀφ' ἑνὸς τῶν ἰδιαιτέρων συμφερόντων ἑνὸς ἐκάστου συμπλοιοκτήτου ἐπὶ τῆς ἀτομικῆς μερίδος αὐτοῦ καὶ ἀφ' ἑτέρου τῶν κοινῶν συμφερόντων ἀπάντων τῶν συμπλοιοκτητῶν τὰ ὅποια συνέχονται πρὸς τὴν ἐν γένει κίνησιν καὶ ἐκμετάλλευσιν τοῦ κοινοῦ πλοίου καὶ τὰ ὅποια μόνον ἐμπίπτουν ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τῆς πλειοψηφίας. Μεταξὺ δὲ αὐτῶν ἀναμφιβόλως ὁ διορισμὸς διαχειριστοῦ ὡς ἐπίσης καὶ τὸ δικαίωμα τῆς πλειοψηφίας νὰ δίδῃ ὁδηγίαν εἰς τὸν διαχειριστήν, δεσμευτικὰς δι' αὐτὸν (ἄρθρ. 15 Κινδ). Ἀμφισβητεῖται ἡ ἐξουσία τῆς πλειοψηφίας ὡς πρὸς τὴν ἀσφάλισιν ὀλοκλήρου τοῦ πλοίου. Τὸ γεγονός ὅτι ὁ Κινδ δὲν περιέλαβε διάταξιν ὁμοίαν πρὸς ἐκείνην τοῦ ἄρθρου 291, 3 Ἐμπορ. Ν. καθ' ἣν ἡ πλειοψηφία δὲν ἐδικαιούτο νὰ προβῆ εἰς τὴν τοιαύτην ἀσφάλισιν, ἐν συνδυασμῶ πρὸς τὴν γενικευμένην σήμερον πρακτικὴν τῆς ἀσφαλίσεως, εἰς τρόπον ὥστε νὰ θεωρῆται αὕτη ἀναπόσπαστος τῆς ἐκμεταλλεύσεως τοῦ πλοίου, δικαιολογεῖ τὴν ἄποψιν ὅτι κατὰ τὸν Κινδ ἡ πλειοψηφία δύναται ν' ἀσφάλισῃ τοῦτο.

Πρέπει ὁμοίως νὰ δεχθῶμεν ὅτι καὶ τὸ δικαίωμα παραχωρήσεως τοῦ πλοίου (ἄρθρ. 85 καὶ ἐπ.) περιλαμβάνεται εἰς τὴν ἐξουσίαν τῆς πλειοψηφίας, δοθέντος ὅτι ὁ Κινδ διηύρυνε

σαφῶς τὴν ἔννοιαν τοῦ κοινοῦ συμφέροντος τοῦ ὁποίου φρουρὸς καὶ διαχειριστὴς ἐτάχθη ἢ πλειοψηφία.

Ἐφ' ὅσον ἡ γνώμη τῆς πλειοψηφίας κατισχύει ἐπὶ παντὸς ζητήματος ἀφορῶντος τὴν συμπλοιοκτησίαν ἔπεται ὅτι ἡ πλειοψηφία δύναται καὶ νὰ μεταβάλλῃ προγενεστέραν ἀπόφασιν ληφθεῖσαν ἔστω καὶ διὰ παμψηφίας, ἢ ὁποία δὲν εἶνε ὀρθὸν νὰ δεσμεύῃ ἐπ' ἄπειρον τὴν συμπλοιοκτησίαν. Ἡ μεταστροφή τῆς πλειοψηφίας μετατρέπει τὴν παμψηφίαν εἰς πλειοψηφίαν.

Ἡ ἀρχὴ τῆς πλειοψηφίας σημαίνει ὑποταγὴν τῆς μειοψηφίας εἰς τὰς ἀποφάσεις ἐκείνης. Ἐπειδὴ ὁμως εἶνε δυνατὸν τοῦτο νὰ ὀδηγήσῃ εἰς κατάφωρον ἐπιβάρυνσιν τῶν μειοψηφούντων συμπλοιοκτητῶν, ὁ νόμος ἐπέτρεψεν εἰς τούτους ἐπὶ δύο σημαντικῶν περιπτώσεων νὰ ἐξέλθουν τῆς συμπλοιοκτησίας διὰ τῆς ἄνευ ἀνταλλάγματος διαθέσεως τῆς μερίδος των εἰς τοὺς λοιποὺς συμπλοιοκτῆτας. Περὶ τούτου ἐγένετο λόγος ἀνωτέρω (Ν° 54).

133. Πῶς σχηματίζεται ἡ πλειοψηφία.— Ἡ πλειοψηφία ὑπολογίζεται ἐν σχέσει πρὸς τὸ σύνολον τῶν μερίδων, δηλαδὴ τῆς ἐπὶ τοῦ πλοίου συμμετοχῆς τῶν συμπλοιοκτητῶν καὶ ὄχι ἐν σχέσει πρὸς τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν. Ἄρα καὶ εἰς μόνος συμπλοιοκτῆτης σχηματίζει πλειοψηφίαν δικαιούμενος ν' ἀποφασίσῃ ἂν ἡ μερίς του ὑπερβαίῃ τὸ ἰδανικὸν ἡμισυ τοῦ πλοίου. Ὑπάρχουν νομοθεσίαι κατὰ τὰς ὁποίας αἱ ἰδανικαὶ μερίδες ἐκφράζονται διὰ καθωρισμένης ποσοστιαίας ἀναλογίας. Οὕτως ἐν Ἀγγλίᾳ τὸ κοινὸν πλοῖον λογίζεται διηρημένον εἰς 64 μερίδας ἢ ἐν Ἰταλίᾳ εἰς 24 μερίδας δυναμένας νὰ ὑποδιαιρεθῶσι. Παρ' ἡμῖν ἡ κατανομή τῶν μερίδων πηγάζει εἴτε ἀπὸ ἀπλῆν σύμπτωσιν εἴτε ἀπὸ τὴν θέλησιν τῶν συμπλοιοκτητῶν. Ἡ δὲ πλειοψηφία διαμορφοῦται, ὡς προελέχθη, διὰ τῆς συγκεντρώσεως μερίδων πέρα τοῦ ἰδανικοῦ ἡμίσεως τῆς κυριότητος τοῦ πλοίου. Ἐν ἰσοψηφίᾳ τῶν μερίδων οὐδεμία ἀπόφασις λαμβάνεται. Περὶ τῆς διαδικασίας καθ' ἣν συζητοῦνται τὰ ἐνδιαφέροντα τὴν συμπλοιοκτησίαν θέματα καὶ λαμβάνονται αἱ ἀποφάσεις οὐδὲν λέγει ὁ Κινδ. Ἄρα διατυπώσεις δὲν ἐπιβάλλονται. Φανερὸν ὁμως εἶνε

ὅτι πρὸς πρόληψιν ἀμφισβητήσεων καὶ διὰ τὴν εὐχέρειαν τῆς ἀποδείξεως τῶν λαμβανομένων ἀποφάσεων, ἐνδείκνυται ἡ ἀναγραφὴ αὐτῶν εἰς βιβλίον πρακτικῶν.

134. Παρώθιοις ὑπὸ τοῦ νόμου πρὸς σχηματισμὸν πλειοψηφίας.—

Ἄνευ τῆς λήψεως ἀποφάσεων ἢ ὁμαλῆ ἐξέλιξις τῆς λειτουργίας τῆς συμπλοιοκτησίας καθίσταται ἀνέφικτος. Τοῦτο ἔχων ὑπ' ὄψιν ὁ νόμος καὶ πρὸς τὸ κοινὸν συμφέρον τῶν συμπλοιοκτητῶν ὠθῶν αὐτοὺς εἰς τὴν ἐπίτευξιν πλειοψηφίας ἀπειλεῖ εἴτε τὴν λύσιν τῆς συμπλοιοκτησίας διὰ τῆς ἀναγκαστικῆς ἐκποίσεως τοῦ πλοίου εἴτε τὸν διορισμὸν προσωρινοῦ διαχειριστοῦ, ἂν συνεπεῖα μὴ ἐπιτεύξεως πλειοψηφίας *δυσχεραίνεται* οὐσιωδῶς ἢ ἐκμετάλλευσις τοῦ πλοίου (ἄρθρ. 12 Κινδ). Ἐκατέρα τῶν ἀπειλῶν αὐτῶν πραγματοποιεῖται κατ' ἀπόφασιν τοῦ δικαστηρίου εἰς ὁδύναται νὰ προσφύγῃ πᾶς συμπλοιοκτῆτης καλῶν κατὰ τὴν ἐνώπιον αὐτοῦ συζήτησιν τοὺς λοιποὺς συμπλοιοκτῆτας, ἐφ' ὅσον τοῦτο εἶναι εὐχερές. Τοιοῦτοτρόπως ματαιουμένης τῆς ἐλπίδος ὅτι ἐνώπιον τῶν κατ' ἀρχὴν δυσαρέστων ἐνδεχομένων τούτων θ' ἀναγκασθῶν οἱ συμπλοιοκτῆται νὰ συμφωνήσουν ἔστω καὶ κατὰ πλειοψηφίαν, ἐπιτυγχάνεται τοῦλάχιστον κατὰ τὰς περιπτώσεις εἴτε ἡ λύσις τῆς συμπλοιοκτησίας διὰ τῆς ἀναγκαστικῆς πωλήσεως τοῦ πλοίου, τοῦθ' ὅπερ τεκμαίρεται ἀνταποκρινόμενον πρὸς τὴν ἐπιθυμίαν τῶν συμπλοιοκτητῶν, ἀφοῦ διαφωνοῦν, εἴτε ὁ διορισμὸς προσωρινοῦ διαχειριστοῦ, ὥστε νὰ μὴ ἀδρανῆ τὸ πλοῖον. Δὲν ἀποκλείεται τὸ δικαστήριον νὰ διατάξῃ ἀμφοτέρω ἤτοι καὶ τὴν ἀναγκαστικὴν πώλησιν καὶ τὸν μέχρι πραγματοποιήσεως ταύτης διορισμὸν προσωρινοῦ διαχειριστοῦ.

135. Εἰδικὴ πλειοψηφία. Πότε ἀπαιτεῖται αὕτη.— Ὑπάρχουν θέματα πρὸ τῶν ὁποίων καίτοι ἀφοροῦν τὴν συμπλοιοκτησίαν καὶ συνεπῶς θὰ ἔδει ἐπ' αὐτῶν ν' ἀποφασίζῃ ἢ κατὰ τὰ ἀνωτέρω πλειοψηφία, ἐν τούτοις λόγῳ τῆς ἰδιαιτέρας σημασίας των ἐδίστασεν ὁ νόμος νὰ ἐμπιστευθῇ εἰς τὴν κρίσιν ταύτης, ἀπαιτήσας εἰδικήν, ἐπιψηφισμένην πλειοψηφίαν, ὥστε νὰ ὑφίσταται μεί-

ζων ἐγγύησις περὶ τῆς ὀρθότητος τῆς σχετικῆς ἀποφάσεως. Τὰ θέματα ταῦτα εἶναι τὰ ἑξῆς :

α) Ἴνα ἀνακληθῆ ἢ ἀνατεθεῖσα εἰς συμπλοιοκτῆτην δυνάμει τῆς περὶ συμπλοιοκτησίας συμβάσεως διαχειρίσις τοῦ κοινοῦ πλοίου, ἀπαιτεῖται ἀπόφασις τῆς πλειοψηφίας τῶν δύο τρίτων τῶν μερίδων (ἄρθρ. 13, 2 Κινδ). Τὸ θέμα τοῦτο ἐξετάζεται ἐκτενέστερον κατωτέρω (Ν^ο 148).

β) Μολονότι, ὡς ἐξηγήθη ἀνωτέρω (Ν^οs 127, 130) καὶ ἀναλύομεν ἐκτενέστερον κατωτέρω (Ν^οs 137 καὶ ἐπ.), πᾶς συμπλοιοκτῆτης δύναται νὰ ἐκποιῇ ἐλευθέρως τὴν μερίδα του, στερεῖται οὗτος τοῦ δικαιώματος ὑποθηκεύσεως ταύτης. Καὶ τοῦτο ἵνα παραμένουσαι αἱ μερίδες τοῦ πλοίου ἐλεύθεραι βαρῶν, καθίσταται δυνατὴ ἡ ὑποθήκευσις ὀλοκλήρου τοῦ πλοίου χάριν τῶν κοινῶν συμφερόντων ἀπάντων τῶν συμπλοιοκτητῶν (ἀνωτ. Ν^ο 73).

Ἡ ἀπόφασις περὶ ὑποθηκεύσεως ὀλοκλήρου τοῦ πλοίου δὲν δύναται νὰ ληφθῆ εἰμὴ ὑπὸ τῆς πλειοψηφίας. Διὰ τὴν ἀπόφασιν ὁμως ταύτην, λόγῳ τῆς ἰδιαίτερας σημασίας της καὶ τῶν ἀντικτύπων ἅτινα ἔχει ἐπὶ τῶν κατ' ἰδίαν μερίδων, ὡς ἐκ τῆς δεσμεύσεως τὴν ὁποίαν συνεπάγεται, ἀπαιτεῖται καὶ πάλιν ἐπηρευημένη πλειοψηφία τὴν ὁποίαν καθορίζει τὸ ἄρθρ. 30, 1 Κινδ εἰς τὰ τέσσαρα πέμπτα τῶν μερίδων ἢ καὶ τὰ δύο τρίτα αὐτῶν, ἀλλ' ἐν τῇ τελευταίᾳ περιπτώσει ἡ σχετικὴ ἀπόφασις χρήζει ἐπικυρώσεως ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου.

γ) Ἡ ἀπαγόρευσις τῆς ὑποθηκεύσεως μεμονωμένης μερίδος περὶ ἧς ἀνωτέρω, αἴρεται δι' ἀποφάσεως ἐιδικῆς πλειοψηφίας συγκεντρούσης τὰ δύο τρίτα τῶν μερίδων (ἄρθρ. 30, 2 Κινδ).

δ) Δι' οὓς λόγους ἐξηγήθη (Ν^ο 52) ἐπιτρέπεται εἰς τὴν πλειοψηφίαν καὶ αὐτὴ ἔτι ἡ ἐκποίησις ὀλοκλήρου τοῦ πλοίου. Ἀλλὰ καὶ ἐνταῦθα λόγῳ τῆς σημασίας τῆς πράξεως καὶ τοῦ γεγονότος ὅτι θίγονται κατ' ἀρχὴν δι' αὐτῆς κυριαρχικὰ δικαίωματα τοῦ διαφωνοῦντος συμπλοιοκτῆτου, ἀπαιτεῖται πλὴν τῆς καταβολῆς εἰς αὐτὸν τοῦ ἀναλογοῦντος τιμήματος ἢ τῆς δημοσίας καταθέσεως τούτου, ἡ ἐπηρευημένη πλειοψηφία τῶν τεσσάρων πέμπτων τῶν μερίδων (ἄρθρ. 31 Κινδ), εὐχέρεια ἣτις δὲν ἰσχύει ἐπὶ κοινω-

νίας (ἄρθρ. 793 ΑΚ). Ὑποστηρίζεται ὅτι τὸ ἄρθρον 31 Κινδ προσκρούει εἰς τὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρ. 17 τοῦ Συντάγματος ἀπαγορεύουσαν τὴν ἀκουσίαν στέρησιν τοῦ δικαιώματος τῆς ιδιοκτησίας. Ἀβασίμως ὁμως. Διότι εἴτε διὰ τῆς ἐλευθέρας συμμετοχῆς του εἰς τὴν σύμβασιν συμπλοιοκτησίας εἴτε διὰ τῆς ἐλευθέρας προσχωρήσεώς του εἰς τὰς διατάξεις τοῦ νόμου, ὅστις εἰς περίπτωσιν μὴ συνάψεως συμβάσεως θεωρεῖται *lex contracti* (ἄρθρ. 10 Κινδ), ὁ συμπλοιοκτήτης λογίζεται ὡς παρασχὼν ἀνέκκλητον ἐντολὴν πρὸς τὴν εἰδικὴν πλειοψηφίαν τῆς συμπλοιοκτησίας ὅπως ἐκποίηση καὶ τὴν μερίδα του ὑπὸ τὰς ἐν τῷ νόμῳ προϋποθέσεις.

Ἡ κατὰ τὸ ἄρθρ. 31 Κινδ ἐκποιήσις δύναται νὰ χωρήσῃ μόνον πρὸς τρίτους οὐχὶ δὲ καὶ μεταξὺ τῶν ἰδίων τῶν συμπλοιοκτητῶν. Ἡ διατύπωσις τῆς διατάξεως καθ' ἣν « οἱ συμπλοιοκτῆται δύνανται νὰ ἐκποιήσουν ὁ λ ὁ κ λ η ρ ο ν τὸ πλοῖον » δὲν ἀφίνει ἀμφιβολίαν ὅτι πρόκειται περὶ ἐκποιήσεως ὁ λ ω ν τῶν μερίδων ἣτις πραγματοποιεῖται μόνον διὰ τῆς πρὸς τρίτους ἐκποιήσεως. Ἡ δυνατότης ἐξαγορᾶς παρὰ συμπλοιοκτητῶν ἐκπροσωπούντων τὰ τέσσερα πέμπτα τῶν μερίδων τοῦ ὑπόλοιπου αὐτῶν θὰ περιέκλειε τὸν κίνδυνον καταχρήσεων τὰς ὁποίας ὀρθῶς ἀπέκλεισεν ὁ Κινδ.

ε) Ἐξηγεῖται κατωτέρω (Ν^ο 139) ὅτι ἡ συνεπαγομένη τὴν ἀπώλειαν τῆς ἐλληνικῆς ἰθαγενείας τοῦ πλοίου συμβατικὴ ἐκποιήσις μερίδος τούτου εἶναι ἄκυρος. Τὴν ἀκυρότητα αἶρει ἡ ἀπόφασις τῶν τεσσάρων πέμπτων τῶν μερίδων (ἄρθρ. 29 Κινδ).

136. Θέματα ἐπὶ τῶν ὁποίων δὲν ἀπαιτεῖται πλειοψηφία.— Ἀντιθέτως πρὸς τὴν προηγουμένην περίπτωσιν, προβλέπεται ἡ δυνατότης ὠρισμένων ἐνεργειῶν ἐχουσῶν ἐπίδρασιν ἐπὶ τῆς ὅλης συμπλοιοκτησίας χωρὶς νὰ εἶναι ἀναγκαῖα πρὸς τοῦτο ἀπόφασις τῆς πλειοψηφίας. Τὰς ἐξαιρέσεις ταύτας ἠναγκάσθη νὰ υἰοθετήσῃ ὁ νόμος εἰς περιπτώσεις καθ' ἃς ἡ σχετικὴ ἐνέργεια εἴτε ἀφορᾷ προσωρινὸν μέτρον πρὸς ἀντιμετώπισιν μιᾶς ἐκτάκτου ἀνάγκης εἴτε σκοπεῖ τὴν διάλυσιν τῆς συμπλοιοκτησίας, ἐνέργεια δηλαδὴ ἣτις εἶναι ξένη πρὸς τὰς ἐπιδιώξεις τῆς συμπλοιοκτησίας τὰς ὁποίας

μόνη ή πλειοψηφία κατευθύνει. Αί ενέργειαι αὔται ἐπὶ τῶν ὁποίων θὰ ἐπανέλθωμεν κατωτέρω (βλ. καὶ ἀνωτέρω Ν^ο 134) εἶναι αἱ ἐξῆς :

α) Ὁ διορισμὸς προσωρινοῦ διαχειριστοῦ τῆς συμπλοιοκτησίας τῇ αἰτήσῃ οἰανδήποτε μερίδα ἔχοντος συμπλοιοκτῆτου, ὁσάκις λόγῳ μὴ ἐπιτεύξεως πλειοψηφίας δυσχεραίνεται οὐσιωδῶς ἢ ἐκμετάλλευσις τοῦ πλοίου (ἄρθρ. 12 Κινδ).

β) Ἡ λύσις τῆς συμπλοιοκτησίας εἴτε τῇ αἰτήσῃ οἰουδήποτε συμπλοιοκτῆτου διὰ τὸν αὐτὸν λόγον τῆς μὴ συγκροτήσεως πλειοψηφίας (ἄρθρ. 12 Κινδ) εἴτε τῇ αἰτήσῃ ἄλλοτε τοῦ ἡμίσεως τῶν μερίδων ἄλλοτε τοῦ ἑνὸς τετάρτου αὐτῶν καὶ ἄλλοτε οἰουδήποτε συμπλοιοκτῆτου κατὰ τὰ ὀριζόμενα ἐν ἄρθρῳ 32 Κινδ περὶ οὗ θ' ἀσχοληθῶμεν ἐν ἐκτάσῃ ἐξετάζοντες κατωτέρω τὴν λύσιν τῆς συμπλοιοκτησίας. Εἰς ἀπάσας ὅμως τὰς περιπτώσεις ταύτας, ὡς θὰ εἶδωμεν ἐν οἰκείῳ τόπῳ, παρίσταται ἀνάγκη καὶ τῆς δικαστικῆς παρεμβάσεως.

Β'. Ἐλευθερία διαθέσεως τῶν μερίδων

137. Εἰς τί συνίσταται ἡ ἐλευθερία.— Ἐλέχθη ἀνωτέρω ὅτι πλὴν ἄλλων, χαρακτηριστικὸν γνώρισμα τῆς συμπλοιοκτησίας εἶναι καὶ ἡ ἔλλειψις προσωποπαγοῦς δεσμοῦ. Εἶδομεν δὲ καὶ πῶς ἐνεργεῖ ἡ ἐν προκειμένῳ τυχὸν ἀντίθετος συμφωνία τῶν ἐνδιαφερομένων ὡς πρὸς τὴν διάθεσιν τῶν μερίδων των (ἀνωτ. Ν^ο 130). Συνέπεια τούτου εἶναι ὅτι οἱ συμπλοιοκτῆται μεταξύ των διατηροῦν ἐλευθέραν τὴν ἐξοδὸν των ἀπὸ τῆς συμπλοιοκτησίας ἀποσυρόμενοι ταύτης ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν, τοῦθ' ὅπερ πραγματοποιεῖται διὰ τῆς καθ' οἰονδήποτε τρόπου ἐκποιήσεως τῆς μερίδος των. Τὴν ἐλευθερίαν ταύτην διακηρύσσει ὡς θεμελιώδη σχέσιν ὑφισταμένην μεταξύ τῶν συμπλοιοκτῆτων τὸ ἄρθρ. 28, 1 Κινδ. Δεδομένου ὅτι ἡ συμπλοιοκτησία ἐρείδεται τόσον ἐπὶ τοῦ ἐμπραγμάτου στοιχείου τῆς συγκυριότητος ὅσον καὶ ἐπὶ τῆς ἐνοχικῆς σχέσεως μεταξύ τῶν συμπλοιοκτῆτων (ἀνωτ. Ν^ο 126), ἔπεται ὅτι ὁ ἐκποιῶν ἀποξενούται καὶ τῆς ἐπὶ τῆς ἀπαλλοτριουμένης μερίδος κυριότητος καὶ

τῶν προσωπικῶν δικαιωμάτων του ἔναντι τῶν συμπλοιοκτητῶν ἅτινα περιέρονται εἰς τὸν ἀποκτῶντα.

✕ 138. Πῶς λειτουργεῖ ἡ διάθεσις τῆς μερίδος.— Ἄλλ' ἐνῶ ὁ ἐκποιῶν ἀπέρχεται ἐλευθέρως τῆς συμπλοιοκτησίας, ὁ ἀποκτῶν, διότι διαδέχεται ἐκεῖνον εἰς μίαν κοινότητα ὑφισταμένην, εἰσέρχεται δεσμευόμενος ἐκ τῶν τυχόν ὑπαρχουσῶν μεταξὺ τῶν συμπλοιοκτητῶν κατὰ τὸν χρόνον τῆς τοιαύτης διαδοχῆς συμφωνιῶν, αἱ ὁποῖαι δὲν δύνανται ν' ἀτονήσουν ἐκ τοῦ λόγου τῆς μεταβιβάσεως τῆς μερίδος. Τὰ πρόσωπα τῶν συμπλοιοκτητῶν ἀλλάσσουν, ἀλλ' αἱ συμφωνίαι παραμένουν, Τοῦτο ἐννοεῖ τὸ ἄρθρ. 28, 2 Κινδ ὀρίζον ὅτι « ὁ ἀποκτῶν ὑπείσέρχεται αὐτοδικαίως εἰς τὴν περὶ συμπλοιοκτησίας σύμβασιν.

Ἐξηγήθη (Νῦ 51) ὅτι τ' ἀνωτέρω ἰσχύουν ἐπὶ παντὸς τρόπου μεταβιβάσεως τῆς μερίδος συμπλοιοκτῆτου καὶ ὄχι ἐπὶ μόνῃς τῆς πωλήσεως. Πρὸς τούτοις δ' ὅτι καὶ μετὰ τὴν μεταβίβασιν τῆς μερίδος του, ὁ ἐκποιῶν διατηρεῖ τοὺς ἐνοχικοὺς δεσμούς του μετὰ τῶν ὑπολοίπων συμπλοιοκτητῶν μέχρι τῆς πρὸς αὐτοὺς ἢ τὸν τυχόν διαχειριστὴν τῆς συμπλοιοκτησίας γνωστοποιήσεως τῆς μεταβιβάσεως. Συνέπεια τούτου εἶναι ὅτι ὁμοῦ μετὰ τοῦ ὑπείσελθόντος εἰς τὴν συμπλοιοκτησίαν νέου συμπλοιοκτῆτου ἐξακολουθεῖ νὰ εὐθύνεται διὰ τὰς μέχρι τῆς γνωστοποιήσεως τῆς μεταβιβάσεως ὑποχρεώσεις τῆς συμπλοιοκτησίας καὶ ὁ παλαιὸς συμπλοιοκτῆτης. Ἡ εὐθύνη αὕτη εἶναι εἰς ὀλόκληρον (ἄρθρ. 28, 3 Κινδ) Καὶ ἐξηγεῖται ἐκ τοῦ ὅτι ὁ μὲν ἐκποιῶν μετεῖχε τῆς συμπλοιοκτησίας καὶ αἱ διαρκούσης τῆς συμμετοχῆς του γεννηθεῖσαι καὶ βαρύνουσαι κατ' ἀναλογίαν αὐτὸν ὑποχρεώσεις εἶναι ἀμεταβίβαστοι, ἀφοῦ δὲν νοεῖται ἐκχώρησις ὀφειλῆς, ὁ δ' ἀποκτῶν καταλαμβάνει τὴν θέσιν τοῦ ἀπερχομένου, ὑπείσερχόμενος προσθέτως εἰς τὰς δημιουργημένας σχέσεις. Πλάσσεται κατὰ ταῦτα ἐκ τοῦ νόμου καὶ ἄνευ μεσολαβήσεως συμβάσεως οἶονεὶ σ ω ρ ε υ τ ι κ ἠ ἄ ν α δ ο χ ἠ χρέους (ἄρθρ. 477 ΑΚ). Ἡ μόνη δ' ἐπιείκεια τὴν ὁποῖαν ἐπιδεικνύει ὁ νόμος ἔναντι τοῦ νέου συμπλοιοκτῆτου εἶναι

ὅτι ἐπιτρέπει εἰς αὐτὸν ὅπως, προκειμένου ν' ἀπαλλαγῇ τῶν πρὸ τῆς εἰσόδου του ἢ ἀκριβέστερον τῶν πρὸ τῆς ἀναγγελίας τῆς εἰσόδου του εἰς τὴν συμπλοιοκτησίαν ὑποχρεώσεων, κάμη χρῆσιν τῆς εὐχερείας τὴν ὁποίαν προβλέπουν τὰ ἄρθρα 85 καὶ ἐπ. Κινδ καὶ περὶ τῶν ὁποίων θ' ἀσχοληθῶμεν ἐν ἐκτάσει εἰς τὸ κεφάλαιον περὶ τῆς εὐθύνης τῆς πλοιοκτησίας (ἄρθρ. 28, 4 Κινδ).

Ἐννοεῖται ὅτι ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος εὐθύνη τοῦ ἀποκτῶντος ἰσχύει διὰ τὸς ἀπὸ τῆς ἐκπονητικῆς συμβάσεως καὶ μέχρι τῆς γνωστοποιήσεως ἀναληφθείσας ὑποχρεώσεις. Διὰ τὰς πρὸ τῆς ἐκπονητικῆς συμβάσεως ὑποχρεώσεις καὶ ἐπιφυλασσομένης τῆς περιπτώσεως τῶν προνομιακῶν ἀπαιτήσεων, δι' ἃς χωρεῖ δίωξις τοῦ πλοίου ἄρα δ' ἐμμέσως καὶ τοῦ νέου κυρίου τῆς μεταβιβαζομένης μερίδος καὶ μετὰ τὴν συμβατικὴν μεταβίβασιν τούτου (ἀνωτ. Νο 90), μόνος ὑπόχρεως παραμένει ὁ ἐκποιῶν συμπλοιοκτήτης. Δὲν νοεῖται πράγματι εὐθύνη τοῦ ἀποκτῶντος καὶ διὰ ταύτας, καθ' ὅσον ἄλλως, θὰ ἐθεσπίζετο δικαίωμα παρακολουθήσεως τοῦ πλοίου δι' ἐνοχικὰς ἀπαιτήσεις καὶ μάλιστα ἄνευ χρονικοῦ περιορισμοῦ τοῦθ' ὅπερ θὰ ὑπερέβαινε καὶ αὐτὰς ἀκόμη τὰς προνομιακὰς ἀπαιτήσεις. X

39. Περιορισμοὶ εἰς τὴν ἐλευθερίαν τῆς διαθέσεως. — α) Περίπτωσης ἀκυρότητος μεταβιβάσεως. — Ἡ ἐλευθερία τῆς διαθέσεως τῆς μερίδος συμπλοιοκτητοῦ δὲν πρέπει νὰ προσβάλλῃ δικαιώματα ἢ γενικῶς νόμιμα συμφέροντα τῶν λοιπῶν συμπλοιοκτητῶν. Τοῦτο δύναται νὰ συμβῇ ὅταν διὰ τῆς ἀσκήσεως τῆς ἐλευθερίας ταύτης, μεταβάλλεται τὸ ὅλον καθεστῶς τῆς συμπλοιοκτησίας ὡς καὶ ἡ ρύθμισις τῶν μεταξὺ τῶν συμπλοιοκτητῶν σχέσεων ἥτις ἀκολουθεῖ. Τὸ καθεστῶς τοῦτο καθορίζει ἢ ἀναγνωρίζει, ὡςάκις καταρτίζεται εἰδικὴ περὶ τῆς συμπλοιοκτησίας σύμβασις, τὸ ἐλληνικὸν δίκαιον τὸ ὁποῖον τυγχάνει ἐφαρμοστέον ἐφ' ὅσον καὶ τὸ κοινὸν πλοῖον διατηρεῖ τὴν ἐλληνικὴν ἰθαγένειαν. Ἡ ἐλληνικὴ ἰθαγένεια τοῦ πλοίου παρίσταται ὡς ἡ ἀσφάλεια καὶ ἡ προστασία ὅλων τῶν συμπλοιοκτητῶν. Ἐκ τῆς ἀντιλήψεως ταύτης ἐμπνεόμενος ὁ νόμος ἀπαγορεύει καὶ θεωρεῖ ἄκυρον τὴν μετα-

βίβασιν μερίδος πλοίου όταν αὔτη ἐπιφέρει τὴν ἀπώλειαν τῆς ἑλληνικῆς ἰθαγενείας τοῦ πλοίου (ἄρθρ. 29 Κινδ). Διότι ὑπὸ τὴν νέαν ἰθαγένειαν τὴν ὁποίαν ἄλλως θ' ἀπέκτα τὸ πλοῖον, πιθανὸν νὰ ἐπιβάλλεται δυσμενεστέρα ἢ ἐν πάσῃ περιπτώσει διάφορος ρύθμισις τῶν σχέσεων μεταξὺ τῶν συμπλοιοκτητῶν. Πότε παρομοία μεταβίβασις ἐπιφέρει τὴν μεταβολὴν τῆς ἑλληνικῆς ἰθαγενείας εἶναι ζήτημα πραγματικόν. Ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν ἔκτασιν τῆς μεταβιβαζομένης μερίδος. Ἐφ' ὅσον δὲ τὸ πλοῖον διὰ νὰ γίνῃ ἢ παραμείνῃ ἑλληνικὸν δέον ν' ἀνήκῃ τοῦλάχιστον κατὰ τὰ 50% εἰς Ἕλληνας (ἀνωτ. Ν^ο 15), ἔπεται ὅτι πᾶσα μεταβίβασις μερίδος ἣτις μειώνει τὴν συμμετοχὴν Ἕλληνος ἢ ἐλλήνων κάτω τῶν 50% κηρύσσεται ἄκυρος.

Εἶναι ἀμφίβολον ἂν πραγματοποιουμένης παρὰ τὴν ἀπαγόρευσιν τῆς τοιαύτης μεταβιβάσεως, θὰ ἐμποδισθῇ ὄντως ἢ ἀποβολὴ τῆς ἑλληνικῆς ἰθαγενείας τοῦ πλοίου. Διότι ἂν κατ' ἀκολουθίαν τῆς τοιαύτης μεταβιβάσεως τὸ πλοῖον ἐγγραφῇ εἰς τὰ νηολόγια ἄλλης χώρας καὶ ὑψώσῃ τὴν σημαίαν ταύτης, ἢ ὑπὸ τοῦ ἑλληνικοῦ νόμου ἀπαγγελλομένη ἀκυρότης καὶ ἢ μὴ διαγραφῇ τοῦ πλοίου ἐκ τοῦ ἑλληνικοῦ νηολογίου εἰς οὐδὲν ὠφελεῖ. Παρὰ ταῦτα ἢ διάταξις εἶναι χρήσιμος, ἀνεξαρτήτως ἄλλων λόγων καὶ διότι ἐπισύρει ἀστικὰς συνεπειάς, τοῦτέστι παρέχει δικαίωμα ἀποζημιώσεως εἰς τοὺς συμπλοιοκτῆτας κατὰ τοῦ παρὰ τὴν ἀπαγόρευσιν μεταβιβάσαντος τὴν μερίδα του συμπλοιοκτήτου.

Ἡ ἀκυρότης αὔτη, ὡς ἐλέχθη, τάσσεται πρὸς τὸ συμφέρον τῶν λοιπῶν συμπλοιοκτητῶν. Ἄρα αἴρεται ὁσάκις οὗτοι συναινοῦν εἰς τὴν ἀποβολὴν τῆς ἑλληνικῆς ἰθαγενείας. Πρὸς πρόληψιν δ' ἀμφισβητήσεων ὡς πρὸς τὴν χορηγηθεῖσαν συναίνεσιν, αὔτη ἀπαιτεῖται νὰ εἶναι ἔγγραφος καὶ μὲ βεβαίαν χρονολογίαν. Μάλιστα δ' ἵνα μὴ δυσχεραίνεται ὑπερμέτρως ἢ ἐπιφέρουσα ἀποβολὴν τῆς ἑλληνικῆς ἰθαγενείας μεταβίβασις μερίδος, ὁ νόμος δὲν ἀξιοῖ τὴν σύμφωνον γνώμην ὅλων, ἀλλ' ἀρκεῖται εἰς τὴν συναίνεσιν τῶν συμπλοιοκτητῶν τῶν συγκεντρούντων τὰ τέσσαρα πέμπτα τῶν μερίδων εἰς τὰς ὁποίας συνυπολογίζεται φυσικὰ καὶ ἢ μεταβιβαζομένη μερίς. Ὅρθον εἶναι νὰ κατισχύῃ ἢ γνώμη τῆς μεγάλης

πλειοψηφίας τῶν τεσσάρων πέμπτων ἐν περιπτώσει διαφωνίας τῆς μικρᾶς μερίδος τοῦ ἐνὸς πέμπτου. Τὰ τέσσαρα πέμπτα τῶν μερίδων ἐξευρίσκονται ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἐγγεγραμμένων εἰς τὰ νηολόγια συμπλοιοκτητῶν. Συνεπῶς ἂν μετεβιβάσθῃ τυχὸν μερίς χωρὶς νὰ καταχωρηθῇ ἢ καὶ νὰ ἀναγγελθῇ τοῦτο εἰς τοὺς λοιποὺς συμπλοιοκτῆτας, οὐχὶ ὁ πρὸς ὃν ἢ μεταβίβασις αὕτη ἀλλ' ὁ μεταβιβάσας λαμβάνεται ὑπ' ὄψει.

Τὸ ἄρθρον 29 Κινδ ἀπαγορεύει τὴν συμβατικὴν μεταβίβασιν μερίδος. Διὰ τὰς μὴ συμβατικὰς μεταβιβάσεις δὲν ὑπάρχει τὸ στοιχεῖον τῆς ἐκ τῆς θελήσεως καὶ μόνον τοῦ μεταβιβάζοντος συμπλοιοκτῆτου ἐξαρτωμένης μεταβιβάσεως, τὴν ὁποῖαν θέλει νὰ ἐμποδίσῃ ὁ νόμος. Συνεπῶς δὲν καταλαμβάνεται ἀπὸ τὴν ἀκυρότητα ἢ ἐν δημοσίῳ πλειστηριασμῶ μεταβίβασις τῆς μερίδος ἢ ἢ ἐγκατάλειψις μερίδος πρὸς τὸν ἀσφαλιστὴν (ἄρθρ. 281 Κινδ) ἢ ἢ διάθεσις μερίδος πρὸς τοὺς λοιποὺς συμπλοιοκτῆτας (ἀνωτ. Νο 54 καὶ 55).

Ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου 29 ἐφαρμόζεται καὶ ἐπὶ ἐλληνικῶν πλοίων νηολογηθέντων ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ἄρθρου 13 τοῦ ἐπιρυσχημένης ἰσχύος ν. δ. «περὶ προσελκύσεως κεφαλαίων ἐξωτερικοῦ». Διότι ναὶ μὲν τὰ πλοῖα ταῦτα δύνανται ν' ἀνήκουν καὶ εἰς ἄλλοδαποὺς (ἀνωτ. Νο 15), πλὴν ἢ ἀπώλεια τῆς ἐλληνικῆς ἰθαγενείας τῶν θεωρεῖται ὡς προσβάλλουσα τὰ συμφέροντα τῶν συμπλοιοκτητῶν ἔναντι τῶν ὁποίων πρέπει νὰ ἰσχύσῃ ἢ ἰδίᾳ προστασία.

140. 6) Περίπτωσις ἀκυρότητος ὑποθηκέσεως μερίδος.— Ἐτερος περιορισμὸς εἰς τὴν ἐλευθερίαν τῆς διαθέσεως τίθεται ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 30, 2 Κινδ δι' οὗ ὀρίζεται ἢ ἀδυναμία τῶν συμπλοιοκτητῶν νὰ ὑποθηκέσουν τὴν μερίδα των. Τὸ δικαίωμα διαθέσεως ἐγκλείει καὶ τὴν ἐξουσίαν τῆς ὑποθηκέσεως, ἐφ' ὅσον εἰς τὸ μείζον περιλαμβάνεται καὶ τὸ ἔλασσον. Ἐν τούτοις ἐπειδὴ τὸ κοινὸν συμφέρον ἀπάντων τῶν συμπλοιοκτητῶν ἐνδέχεται ν' ἀπαιτήσῃ τὴν ὑποθήκευσιν ὀλοκλήρου τοῦ πλοίου χάριν τῶν σκοπῶν τῆς συμπλοιοκτησίας ἣτις θὰ ἠμποδίζετο ἂν συνεχωρῆτο ἢ ὑποθήκευσις τῶν μεμονωμένων μερίδων χάριν τῶν ἰδίων αὐτῶν συμφερόντων.

των, ἐκρίθη ὅτι ἐπεβάλλετο ὁ περιορισμὸς οὗτος εἰς τὴν ἐλευθερίαν τῆς ἀπαλλοτριώσεως τῆς μερίδος. Ἐνώπιον τῆς συγκρούσεως συμφερόντων ἀφ' ἑνὸς τῆς ὁλότητος τῶν συμπλοιοκτητῶν καὶ ἀφ' ἑτέρου τῶν κατ' ἰδίαν συμπλοιοκτητῶν, ἡ προτίμησις ἐδόθη εἰς τὰ πρῶτα. Διὰ τοῦτο ἀκριβῶς καὶ ὁ περιορισμὸς οὗτος συνεδυάσθη μὲ τὴν ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 30, 2 Κινδ ἀναγνώρισιν εἰς τὴν πλειοψηφίαν, ἀλλ' εἰς τὴν εἰδικὴν πλειοψηφίαν (ἀνωτ. Νο 135), τῆς ἐξουσίας νὰ ὑποθηκεύῃ ὁλόκληρον τὸ πλοῖον, ἐξουσίας τῆς ὁποίας ἐστερεῖτο ἄλλοτε αὕτη. Εἰδικὴ ἄλλωστε πλειοψηφία ὀριζομένη εἰς τὰ δύο τρίτα τῶν μερίδων δύναται νὰ ἄρῃ τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος ἀπαγόρευσιν διὰ συναιέσεως παρεχομένης ἐγγράφως, τοῦ δ' ἐγγράφου φέροντος βεβαίαν χρονολογίαν (ἄρθρον 30, 2 Κινδ). Ἐφ' ὅσον ὑπὲρ τῆς συμπλοιοκτησίας ἐτάχθη ἡ δέσμευσις αὕτη ὀρθὸν εἶναι ν' ἀνακτᾶται ἡ ἐλευθερία ὑποθηκεύσεως μεμονωμένης μερίδος συμπλοιοκτήτου συναινούσης τῆς πλειοψίας ἧς ἡ γνώμη κυριαρχεῖ ἐπὶ τῶν ζητημάτων τῆς συμπλοιοκτησίας καὶ μάλιστα ὅταν ἡ πλειοψηφία εἶναι, ὡς ἐν προκειμένῳ, ἐπιθυμημένη.

Γ'. Σύμμετρος συμμετοχὴ τῶν συμπλοιοκτητῶν

141. Ἀπαρίθμησις ἐφαρμογῶν τῆς συμμέτρου συμμετοχῆς.— Ἐτέρα ἀρχὴ διέπυσα τὰς σχέσεις τῶν συμπλοιοκτητῶν εἶναι ἡ τῆς συμμέτρου συμμετοχῆς αὐτῶν εἰς τὴν ὄντοτητα τῆς συμπλοιοκτησίας. Ἡ ἀρχὴ αὕτη ἐμφανίζεται ὑπὸ τρεῖς ὄψεις ἅς καὶ ρητῶς προβάλλει ὁ Κινδ. Ἦτοι οἱ συμπλοιοκτῆται: α) μετέχουν εἰς τὰ κέρδη καὶ τὰς ζημίας κατ' ἀναλογίαν τῆς μερίδος των (ἄρθρον 24, 1), β) εὐθύνονται ἔναντι τῶν τρίτων κατὰ λόγον τῆς μερίδος των (ἄρθρον 25) καὶ γ) ὑποχρεοῦνται νὰ συνεισφέρουν εἰς τὰς δαπάνας τῆς συμπλοιοκτησίας ὁμοίως κατ' ἀναλογίαν τῶν μερίδων των (ἄρθρον 26).

142. Σύμμετρος συμμετοχὴ εἰς κέρδη καὶ ζημίας.— Ὡς πρὸς τὴν ἀνάλογον συμμετοχὴν εἰς τὰ κέρδη καὶ ζημίας, συμφωνία τροποποιητικὴ τῆς ἀναλόγου κατανομῆς αὐτῶν εἶναι ἰσχυρὰ (πρβλ. καὶ ἄρθρον 792, 2 ΑΚ), ἐφ' ὅσον

δὲν ἐξικνεῖται μέχρι τοῦ ἀποκλεισμοῦ ἀπὸ τῶν κερδῶν ἢ ἀπαλλαγῆς ἀπὸ τῶν ζημιῶν, κατ' ἀνάλογον ἐφαρμογὴν τῆς γενικῆς ἀρχῆς ἢν ἐξαγγέλλει τὸ ἄρθρον 764 ΑΚ.

Ἡ διανομὴ τῶν κερδῶν ἢ ὁ ἐπιμερισμὸς τῶν ζημιῶν γίνεται κατ' ἔτος καὶ εἰς τὸ τέλος τοῦ ἡμερολογιακοῦ ἔτους (ἄρθρον 24, 2 Κινδ). Πρὸς προστασίαν δὲ τῶν μειοψηφούντων συμπλοιοκτητῶν προβλέπεται ὑποχρεωτικὴ ἢ ἐξ ὀλοκλήρου διανομὴ τῶν κερδῶν, μὴ ἐπιτρεπομένων κρατήσεων ἐξ οἴουδήποτε λόγου (π.χ. πρὸς σχηματισμὸν ἀποθεματικῶν ἢ μεταφορὰν εἰς νέον), πλὴν ἐκείνων αἵτινες εἶναι ἀπαραίτητοι πρὸς κάλυψιν τρεχουσῶν ἀναγκῶν τῆς συμπλοιοκτησίας ἢ ἀντιμετώπισιν τῶν περιοδικῶν δαπανῶν ἐπιθεωρήσεων τοῦ πλοίου πρὸς διατήρησιν τῆς κλάσεώς του (ἄρθρ. 24, 3 Κινδ). Ἡ ἀπαγόρευσις τῶν κρατήσεων δικαιολογεῖται καὶ ἐκ τοῦ ὅτι ἡ συμπλοιοκτησία μὴ δυναμένη ν' ἀναπτυχθῆ ὀικονομικῶς ἀλλ' ἀποβλέπουσα ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν ἐκμετάλλευσιν τοῦ ἐνὸς καὶ μόνου κοινοῦ πλοίου δὲν ἔχει λόγον νὰ συσσωρεύη κρατήσεις.

143. Σύμμετρος εὐθύνη.—Ἐξ ἄλλου ὡς πρὸς τὴν ἀνάλογον εὐθύνην τῶν συμπλοιοκτητῶν θὰ πρέπει νὰ διευκρινισθῆ ὅτι αὕτη εἶναι προσωπικὴ καὶ ἄρα ἀπεριοριστος, δηλαδὴ μὴ περιοριζομένη μέχρι τῆς ἀξίας τῆς μερίδος ἐνὸς ἐκάστου αὐτῶν. Ὅθεν οἱ συμπλοιοκτῆται εὐθύνονται ἀπεριορίστως δι' ὀλοκλήρου τῆς περιουσίας των.

Τὴν εὐθύνην των ταύτην δὲν δύνανται νὰ περιορίσουν ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ἄρθρου 85 ἐπ. Κινδ ἔστω καὶ ἂν διαχειριστῆς εἶναι ὁ πλοίαρχος τοῦ πλοίου, καθ' ὅσον ὁ περιορισμὸς ἐθεσπίσθη διὰ μόνας τὰς συμβάσεις ἢ ἀδικοπραξίας τοῦ πλοίαρχου ὡς θὰ εἶδομεν εἰς τὸ περὶ τῆς εὐθύνης τῆς πλοιοκτησίας κεφάλαιον. Αἱ ἐκ τῆς διαχειρίσεως ὅμως ὑποχρεώσεις τίκτονται ἐκ τῶν ἐνεργειῶν τοῦ διαχειριστοῦ ἐνεργοῦντος ὑπὸ τὴν ιδιότητά του ταύτην. Τοῦτο ἰσχύει καὶ ἂν ὁ πλοίαρχος-διαχειριστῆς τυγχάνει καὶ συμπλοιοκτήτης. Διότι τὸ ἄρθρον 85, 1 Κινδ ρητῶς ὀρίζει ὅτι τὸν περιορισμὸν τῆς εὐθύνης δύνανται νὰ ἐπικαλεσθῆ οὗτος μόνον

ὅταν τὴν ἀδικοπραξίαν διέπραξεν ὡς πλοίαρχος, δηλαδὴ κατὰ τὴν ἄσκησιν τῶν καθηκόντων αὐτοῦ ὑπὸ τὴν ιδιότητα τοῦ πλοιάρχου.

Τὸ ἄρθρον 25 Κινδ ὁμιλεῖ περὶ εὐθύνης ἔναντι τρίτων. Ἡ ἀρχὴ ὅμως εἶνε γενικὴ καὶ συνεπῶς ἰσχύει καὶ ὡς πρὸς τὴν ἔναντι ἀλλήλων εὐθύνην τῶν συμπλοιοκτητῶν, ὅσάκις π.χ. συμπλοιοκτήτης τις φέρεται ὡς πιστωτὴς τῆς συμπλοιοκτησίας. Ἐὰν συμπλοιοκτήτης κατόπιν συμφωνίας ἀναλάβῃ δι' ἴδιον λογισμὸν τὴν ἐκμετάλλευσιν τοῦ πλοίου, τότε καθιστάμενος ἐφοπλιστὴς τοῦ πλοίου εὐθύνεται οὐχὶ συμμετρῶς ἀλλ' εἰς ὀλόκληρον διὰ τὰς ἐκ τοῦ ἐφοπλισμοῦ ὑποχρεώσεις.

144. Σύμμετρος εἰσφορὰ εἰς δαπάνας.—Τέλος ἡ ἀνάλογος συνεισφορὰ εἰς τὰς δαπάνας τῆς συμπλοιοκτησίας, εἶνε συναφὴς πρὸς τὴν ἀνάλογον συμμετοχὴν εἰς τὰς ζημίας καὶ τὴν ἀπαγόρευσιν κρατήσεως διαθεσίμων ἐκ τῶν ὁποίων νὰ ἀντλή ἢ πλειοψηφία ἢ ὁ διαχειριστὴς τῆς συμπλοιοκτησίας τὰ χρηματικὰ μέσα πρὸς ἀντίκρυσιν τῶν δαπανῶν. Ἐπειδὴ ὅμως ἐνδέχεται νὰ μὴ συμμορφωθῇ συμπλοιοκτήτης τις πρὸς τὴν ὑποχρέωσίν του ταύτην καὶ ἵνα μὴ, ἐξ ἄλλου, παρακωλύεται ἡ λειτουργία τῆς συμπλοιοκτησίας, παρέχονται ἐν ἄρθρῳ 26, 2 Κινδ κίνητρα ὑπὲρ ἐκείνων τῶν συμπλοιοκτητῶν οἵτινες θὰ διηυκόλυνον τὴν συμπλοιοκτησίαν διὰ τῆς καταβολῆς τῆς συνεισφορᾶς τοῦ δυστροποῦντος ἢ ἀμελοῦντος συμπλοιοκτήτου. Ἐν τῇ αὐτῇ περιπτώσει ὁ προκαταβαλὼν δικαιούται ν' ἀξιῶσῃ πλὴν τοῦ κεφαλαίου καὶ τοὺς νομίμους τόκους ἀπὸ τῆς καταβολῆς (προβ. καὶ ἄρθρ. 301 ΑΚ) ὡς καὶ τ' ἀσφάλιστρα, ἂν ἠσφάλισε τὴν ἀπαίτησίν του.

Δ'. Ἀνεπηρέαστος ἡ τύχη τῆς συμπλοιοκτησίας ἐκ συμβάντων ἀναφερομένων εἰς τὸ πρόσωπον τῶν συμπλοιοκτητῶν

145. Θάνατος, πτώχευσις ἢ ἀπαγόρευσις συμπλοιοκτήτου.—Κατ' ἀντίθεσιν πρὸς ὅ,τι συμβαίνει, πλὴν ἀντιθέτου συμφωνίας, εἰς τὰς προσωπικὰς ἐταιρείας, οὔτε ὁ θάνατος οὔτε ἡ πτώχευσις οὔτε ἡ

ἀπαγόρευσις συμπλοιοκτικῆτος ἐπιδρῶ ἐπὶ τῆς συμπλοιοκτικῆτος. Αὕτη συνεχίζεται. Καὶ ἂν μὲν συμβῆ θάνατος οἱ κληρονόμοι ὑπείσέρχονται εἰς τὴν θέσιν τοῦ ἀποβιώσαντος, ἂν δὲ πτώχευσις ἢ δικαιοπρακτικὴ ἀνικανότης, ὁ ὑπὸ τῶν περιστατικῶν τούτων πληγῆς συμπλοιοκτικῆτος παραμένει ἐκπροσωπούμενος ἀναλόγως ὑπὸ τοῦ συνδίκου ἢ τοῦ ἐπιτρόπου ἢ τοῦ κηδεμόνος. Ἐνεξαρτήτως τοῦ ὅτι πηγάζει ἐκ τοῦ χαρακτῆρος τῆς συμπλοιοκτικῆτος, μὴ συνιστωμένης *intuitu personae*, τοῦτο ἀποτελεῖ ἅμα καὶ ἐκδήλωσιν τῆς προθέσεως τοῦ νομοθέτου ὅπως διασφαλισθῆ χάριν τοῦ γενικωτέρου συμφέροντος τῶν συμπλοιοκτικῶν ἢ ὁμαλῆ λειτουργία τῆς συμπλοιοκτικῆτος, μὴ ἐπηρεαζομένης ἀπὸ περιστατικῶν ἄτινα δυνατὸν νὰ πλήξουν τὸ πρόσωπον τῶν συμπλοιοκτικῶν.

Εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ θανάτου συμπλοιοκτικῆτος, οἱ ὑπείσέρχομενοι εἰς τὴν θέσιν αὐτοῦ κληρονόμοι, δὲν κωλύονται, φυσικά, ἐφ' ὅσον ἐπιθυμοῦν καὶ συντρέχουν αἱ πρὸς τοῦτο προϋποθέσεις νὰ προκαλέσουν τὴν λύσιν τῆς συμπλοιοκτικῆτος ἐκτὸς ἂν καὶ συμβατικῶς ἀνελήφθη ἀμοιβαίως ὑπὸ τῶν συμπλοιοκτικῶν ἢ ὑποχρέωσις ἐπιβιώσεως τῆς συμπλοιοκτικῆτος μετὰ τὸν θάνατον συμπλοιοκτικῆτος, ὁπότε οἱ κληρονόμοι δεσμεύονται ἐκ τῆς συμφωνίας τοῦ ἀποβιώσαντος (πρβλ. ἄνωτ. Ν^ο 130).

✓ *Ε'. Μέρηνα ὑπὲρ τῆς μειοψηφίας*

146. Ἡ ρύθμισις τῶν σχέσεων ἐναρμονίζεται πρὸς τὴν προστασίαν τῆς μειοψηφίας. — Ἐκ τῆς ἐπισκοπήσεως τοῦ συνόλου τῶν ἀρχῶν αἵτινες διέπουν τὰς σχέσεις μετὰ τῶν συμπλοιοκτικῶν, τὰς ἐσωτερικὰς θὰ ἐλέγομεν σχέσεις τῆς συμπλοιοκτικῆτος, καταφαίνεται ὡς βασικὴ ἐπιδιώξις τοῦ νομοθέτου ὁ ἐξοπλισμὸς αὐτῆς δι' ὄλων τῶν ἀναγκαίων ἐκείνων ἐξουσιῶν αἵτινες τῆς ἐπιτρέπουν νὰ χωρήσῃ εἰς τὴν ὁμαλὴν καὶ ἀκόλυτον ἀπὸ τὰς δυστροπίας τῶν διαφωνούντων ἐκμετάλλευσιν τοῦ πλοίου καὶ προαγωγὴν τῶν συμφερόντων τῆς συμπλοιοκτικῆτος. Ἐτέρωθεν ὁμως ἐπεβάλλετο ἡ λῆψις προσφόρων μέτρων πρὸς ἀποτροπὴν καταπιέσεων τῆς μειοψηφίας. Μεταξὺ τῶν δύο αὐτῶν κατευθύν-

σεων ἐκινήθη ὁ νομοθέτης πρὸς ἑναρμόνισιν καὶ ἕξισορρόπησιν τῶν συμφερόντων τῆς πλειοψηφίας καὶ μειοψηφίας καὶ δύναται νὰ λεχθῆ ὅτι ἐπέτυχε κατὰ τὸ δυνατόν τὴν συμβιβαστικὴν ἀντιμετώπισιν ταύτην. Ἐν ἀνακεφαλαιώσει ἡ πρώτη ἐπιδιώξις ἐπιτυγχάνεται διὰ: α) τῆς ἀρχῆς τῆς κυριαρχίας τῆς πλειοψηφίας, β) τῆς ἐπιβιώσεως τῆς συμπλοιοκτησίας τῶν περὶ ὧν τὸ ἄρθρ. 27 Κινδ περιστατικῶν (θάνατος, πτώχευσις, δικαιοπρακτικὴ ἀνικανότης συμπλοιοκτῆτου), γ) τῆς ἐπὶ τῇ συνδρομῇ ὠρισμένων προϋποθέσεων συμβατικῆς πωλίσσεως καὶ ὑποθηκεύσεως ὀλοκλήρου τοῦ πλοίου, δ) τῆς ἀπαγορεύσεως τῆς ὑποθηκεύσεως μεμονωμένων μερίδων.

Καθ' ὅσον ἀφορᾷ, ἐξ ἄλλου, τὴν δευτέραν ἐπιδιώξιν, ἦτοι τὴν μέριμναν προστασίας τῆς μειοψηφίας, αὕτη ἐπιτυγχάνεται διὰ: α) τῆς ἐλευθέρως μεταβιβάσεως τῶν μερίδων καὶ ἐξόδου ἀπὸ τῆς συμπλοιοκτησίας τοῦ συμπλοιοκτῆτου (ἀνωτ. Ν^ο 137 καὶ ἐπ.), β) τοῦ δικαιώματος ἀπαλλαγῆς τοῦ διαφωνοῦντος διὰ διαθέσεως τῆς μερίδος του (ἀνωτ. Ν^ο 54), γ) τοῦ δικαιώματος διαθέσεως ἐπὶ καταβολῇ τῆς ἀξίας αὐτῆς τῆς μερίδος ἀπολυομένου τοῦ πλοίου πλοιάρχου ἢ ναυτικοῦ ὄντος ἅμα καὶ συμπλοιοκτῆτου (Ν^ο 55), δ) τῆς συμμέτρου εὐθύνης καὶ δεσμεύσεως ἐκ τῶν ὑποχρεώσεων τῆς συμπλοιοκτησίας (Ν^ο 143), ε) τῆς ὑποχρεωτικῆς διανομῆς κατ' ἔτος τῶν κερδῶν τῆς συμπλοιοκτησίας (Ν^ο 142), στ) τοῦ δικαιώματος προλήσεως διορισμοῦ προσωρινοῦ διαχειριστοῦ τῆς συμπλοιοκτησίας ὡς καὶ τῆς διαλύσεως ταύτης ἂν δυσχεραίνεται ἢ ἐκμετάλλευσις τοῦ πλοίου συνεπεία μὴ ἐπιτεύξεως πλειοψηφίας (Ν^ο 134), ζ) τῆς λύσεως τῆς συμπλοιοκτησίας τῇ αἰτήσει τῆς μειοψηφίας κατὰ τὰ ἐν ἄρθρῳ 32 Κινδ ὀριζόμενα (κατωτ. Ν^ο 154) καὶ η) τοῦ περὶ οὗ τὸ ἄρθρ. 23 Κινδ δικαιώματος ὅπως ἀξιόση λογοδοσίαν παρὰ τοῦ διαχειριστοῦ (κατωτ. Ν^ο 150).

ΣΤ'. Ἐπίλυσις διαφορῶν μεταξὺ συμπλοιοκτητῶν

147. Εἰδικὴ δωσιδικία καὶ σύντομος παραγραφὴ.—Διὰ τὴν εὐχερεστέραν διεξαγωγὴν τῶν τυχόν δικῶν μεταξὺ τῶν συμπλοιοκτη-

των, πλὴν τῆς γενικῆς καὶ τῶν εἰδικῶν δωσιδικῶν τῆς Πολ. Δικ., προσφέρεται καὶ ἡ δωσιδικία τοῦ δικαστηρίου τοῦ λιμένος νηολογήσεως τοῦ κοινοῦ πλοίου ἐνώπιον τοῦ ὁποίου δύναται ν' ἀχθῆ πρὸς ἐπίλυσιν πᾶσα διαφορὰ σχετικὴ πρὸς τὴν συμπλοιοκτησίαν (ἄρθρ. 35 Κινδ). Ἐκτὸς τοῦ ὅτι εἰς τὸν λιμένα νηολογήσεως δυνατὸν ν' ἀσκήται ἡ διαχείρισις τοῦ πλοίου καὶ ὡς ἐκ τούτου τὸ δικαστήριον τῆς περιφερείας αὐτοῦ νὰ παρίσταται ὡς τὸ περισσότερον πρόσφορον νὰ κρίνη τὰς ἐκ τῆς συμπλοιοκτησίας διαφορὰς, διὰ τῆς συντρεχούσης ταύτης δωσιδικίας προσφέρεται ἕνα κοινὸν δι' ὅλους τοὺς συμπλοιοκτῆτας ἀρμόδιον δικαστήριον, τοῦθ' ὅπερ ἀποτελεῖ πλεονέκτημα διὰ τὴν συμπλοιοκτησίαν. Διὰ τὸν λόγον ὅτι ἡ ἐπέμβασις τοῦ δικαστηρίου τούτου δυνατὸν ν' ἀποβαίνη πλεονεκτικωτέρα, ἡ ἀρμοδιότης τούτου δὲν περιορίζεται εἰς μόναν τὰς μεταξὺ τῶν συμπλοιοκτητῶν διαφορὰς ἀλλὰ καθωρίσθη εὐρεία, περιλαμβάνουσα, ὡς προελέχθη, πᾶσαν διαφορὰν σχετικὴν μὲ τὴν συμπλοιοκτησίαν. Τοῦτέστι τὸ δικαστήριον τοῦ τόπου νηολογήσεως εἶνε ἀρμόδιον καὶ διὰ τὰς διαφορὰς μεταξὺ διαχειριστοῦ καὶ συμπλοιοκτητῶν ἢ τρίτων καὶ συμπλοιοκτητῶν ἢ τρίτων καὶ διαχειριστοῦ, ὑπὸ τὴν εὐνόητον προϋπόθεσιν ὅτι ἡ τοιαύτη διαφορὰ ἀνέκυψεν ἐκ τῆς συμπλοιοκτησίας.

Ἐξ ἄλλου ὁ νόμος ἐπιδιώκων τὸν σύντομον τερματισμὸν τῶν διενέξεων μεταξὺ συμπλοιοκτητῶν, ἐπιδιώξας ἡτις ἐκδηλοῦται εἰς ὅλας τὰς σχέσεις τῆς θαλασσίας ἐμπορίας, ὑπήγαγε τὰς μεταξὺ συμπλοιοκτητῶν ἀπαιτήσεις ὡς ἄλλωστε καὶ τὰς ἀπαιτήσεις τῶν συμπλοιοκτητῶν κατὰ τοῦ διαχειριστοῦ τῆς συμπλοιοκτησίας αἰτινες πηγάζουν ἐκ τῆς ἐκμεταλλεύσεως ἢ διαχειρίσεως τοῦ πλοίου, εἰς διετῆ παραγραφὴν ἀρχομένην ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ ἔτους καθ' ὃ συμπίπτει ἡ ἀφετηρία αὐτῆς (ἄρθρ. 290, 1 καὶ 291, 1 Κινδ). Αἱ ἀξιώσεις τοῦ διαχειριστοῦ κατὰ τῶν τρίτων ὡς καὶ κατὰ τῶν συμπλοιοκτητῶν, π.χ. διὰ τὴν καταβολὴν τῆς ἀμοιβῆς του ἢ τὴν ἀπόδοσιν δαπανῶν χάριν τῆς συμπλοιοκτησίας εἴτε τῶν συμπλοιοκτητῶν κατὰ τῶν τρίτων εἴτε τῶν τρίτων κατὰ τῶν συμπλοιοκτητῶν ἢ κατὰ τοῦ διαχειριστοῦ δὲν ὑπάγονται εἰς τὴν παραγραφὴν ταύ-

την, ἀλλ' εἰς ἄλλην ἀναλόγως τῆς σχέσεως ἐκ τῆς ὁποίας πηγάζει ἡ ἀπαίτησις.

IV. Διαχειρίσις τῆς συμπλοιοκτησίας

148. Διορισμός, ἀνάκλησις καὶ παῦσις τοῦ διαχειριστοῦ. — Ἡ πλειοψηφία ἣτις σχηματίζεται ἐπὶ τῇ βάσει τῶν μερίδων (ἀνωτ. Νο 132) διαχειρίζεται αὐτοδικαίως τὴν συμπλοιοκτησίαν, ἀφοῦ ὡς εἴπομεν, ὁ νόμος τῆς ἐνεπιστεύθη τὴν λῆψιν ἀποφάσεων ἐπὶ παντὸς ζητήματος ἀφορῶντος αὐτὴν (νόμιμος διαχείρισις). Ἀλλὰ δὲν εἶναι πάντοτε εὐχερῆς ἡ ὑπὸ τῆς πλειοψηφίας κατεύθυνσις τῶν τυχῶν τῆς συμπλοιοκτησίας, ὁσάκις ἡ συγκρότησις ταύτης προϋποθέτει τὴν σύμπτωσιν τῶν ἀπόψεων πολλῶν συμπλοιοκτητῶν. Τοῦτου ἕνεκα προβλέπεται πλὴν τῆς ἐκ τοῦ νόμου διαχείρισεως καὶ ἡ διορισμὸς διαχειρίσεως διὰ τοῦ διορισμοῦ εἰδικοῦ διαχειριστοῦ (ἄρθρ. 13, 1 Κινδ). Διὰ τοῦ διορισμοῦ διαχειριστοῦ ἡ πλειοψηφία οὐδόλως ἀποξενοῦται τῶν ἐξουσιῶν της, ἀλλὰ παραμένει πάντοτε ἡ ἀνωτάτη ἀρχὴ τῆς συμπλοιοκτησίας παρέχουσα αὐτῇ ὁδηγίαν ὑποχρεωτικὰς διὰ τὸν διαχειριστὴν (ἄρθρον 15). Ἀλλ' ἡ ἄσκησις τῆς διαχειρίσεως μεταβιβάζεται πλέον εἰς τοῦτον.

Διαχειρισταὶ δύνανται νὰ διορισθῶσιν εἰς ἡ πλείονες συγχρόνως χωρὶς νὰ εἶναι ἀνάγκη νὰ εἶναι οὗτοι συμπλοιοκτῆται (ἄρθρον 13, 1 Κινδ). Ὁ διορισμὸς τοῦ διαχειριστοῦ δύναται νὰ γίνῃ κατὰ ποικίλους τρόπους. Ἐν πρώτοις χωρεῖ διορισμὸς διαχειριστοῦ ὑπὸ τοῦ δικαστοῦ. Ἀλλὰ τοῦτο μόνον εἰς ἐκτάκτους περιπτώσεις, ὅπως ἡ μὴ ἐπίτευξις πλειοψηφίας συνεπείᾳ τῆς ὁποίας δυσχεραίνεται οὐσιωδῶς ἡ ἐκμετάλλευσις τοῦ πλοίου (ἄρθρον 12 Κινδ) ἢ ἀνάλογοι περιπτώσεις πρὸς τὰς τοῦ ἄρθρου 69 ΑΚ εἰς ὃ παραπέμπει ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου 13, 3 Κινδ, ἢτοι ἔλλειψις τῶν πρὸς διοίκησιν ἀπαιτουμένων προσώπων ἢ σύγκρουσις τῶν συμφερόντων τούτων πρὸς τὰ συμφέροντα τῆς συμπλοιοκτησίας. Ὁ διορισμὸς ὁμοῦ διαχειριστοῦ ὑπὸ τοῦ δικαστοῦ τυγχάνει πρ ο σ ω ρ ι ν ὄ ς. Ὅριστικὸς διαχειριστὴς ὀρίζεται ὑπὸ

μόνων τῶν ἰδίων τῶν συμπλοιοκτητῶν. Τοῦτο δὲ γίνεται εἴτε ἐπὶ τῇ βάσει τῆς συμβάσεως συμπλοιοκτησίας, ἢ τις προϋποθέτει ὁμοφωνίαν τῶν ἐνδιαφερομένων εἴτε ἐπὶ τῇ βάσει ἀποφάσεως τῆς πλειοψηφίας. Ὁ τρόπος καθ' ὃν ἐκλέγεται ὁ διαχειριστὴς δὲν ἐπιδρᾷ ἐπὶ τῆς ἐξουσίας αὐτοῦ. Ἀντιθέτως ὅμως ἀσκεῖ ἐπιρροὴν ἐπὶ τῆς ἀνακλήσεώς του. Οὕτως ὁ μὲν προσωρινὸς διαχειριστὴς ἀνακαλεῖται δι' ἀποφάσεως τοῦ δικαστοῦ. Ὡς πρὸς δὲ τὸν ὀριστικὸν διαχειριστήν, πρέπει νὰ διακρίνωμεν. Ἀφ' ἑνὸς μὲν ἂν ὡς διαχειριστὴς ἐξελέγη συμπλοιοκτήτης ἢ μὴ. Ἀφ' ἑτέρου δ' ἂν οὗτος ὠρίσθη δι' ἀποφάσεως τῆς πλειοψηφίας ἢ ἐπὶ τῇ βάσει τῆς περὶ τῆς συμπλοιοκτησίας συμβάσεως. Ἐὰν ὁ διορισμὸς ἐγένετο δι' ἀποφάσεως τῆς πλειοψηφίας, ἢ ἀνάκλησις χωρεῖ δι' ὁμοίας ἀποφάσεως ταύτης, ἀνεξαρτήτως ἂν πρόκειται περὶ διαχειριστοῦ συμπλοιοκτήτου ἢ μὴ. Εἰς τὴν περίπτωσιν καθ' ἣν ὁ διαχειριστὴς ἀντλεῖ τὴν ἐξουσίαν του ἐκ τῆς περὶ συμπλοιοκτησίας συμβάσεως ἢ τις ἐπέχει θέσιν καταστατικοῦ μεταξὺ τῶν συμπλοιοκτητῶν, ἂν μὲν ὁ διαχειριστὴς εἶναι καὶ συμπλοιοκτήτης, διὰ τὴν ἀνάκλησιν πρέπει νὰ συντρέχουν τοῦτο μὲν λόγος σπουδαῖος δικαιολογῶν αὐτήν, τοῦτο δ' ἀπόφασις συμπλοιοκτητῶν συγκεντρῶντων τοῦλάχιστον τὰ δύο τρίτα τῶν μερίδων. Ἐὰν ὁ διαχειριστὴς δὲν ἔξει ἰδιότητα συμπλοιοκτήτου, ἀρκεῖ ἢ ἀπόφασις τῆς συνήθους πλειοψηφίας. Ἡ ἄποψις αὕτη πηγάζει ἐκ τοῦ ἄρθρου 13, 2 Κινδ τὸ ὁποῖον εἰς μόνην τὴν περίπτωσιν τῆς ἀνακλήσεως τοῦ διαχειριστοῦ συμπλοιοκτήτου ὀρισθέντος ἅμα διὰ συμβάσεως ἀπαιτεῖ τὰς προρρηθείσας προϋποθέσεις τοῦ σπουδαίου λόγου καὶ τῆς ἀποφάσεως τῆς πλειοψηφίας τῶν δύο τρίτων τῶν μερίδων.

Ἡ διατύπωσις τῆς ἐν λόγῳ διατάξεως περὶ διορισμοῦ τοῦ διαχειριστοῦ διὰ συμβάσεως δὲν πρέπει νὰ ἐκληφθῇ ὡς σημαίνουσα σύμβασιν συναπτομένην μεταξὺ τῶν συμπλοιοκτητῶν καὶ τοῦ διαχειριστοῦ δι' ἧς διορίζεται οὗτος. Τοιαύτη ἐρμηνεῖα δὲν θὰ εἶχεν ἔννοίαν. Καθ' ὅσον ὁ διορισμὸς εἰδικοῦ διαχειριστοῦ γίνεται πάντοτε διὰ συμβάσεως ἀδιαφόρως ἂν ἀτύπως ἢ ἐντύπως. Τὸ ἄρθρον 13, 2 Κινδ ἐπανελάβεν ἐν τῇ πραγματικότητι τὴν πολαιὰν διάταξιν τοῦ ἄρθρου 292 Ε.Ν. ἢ τις ὠμίλει περὶ τῆς

συστατικῆς περὶ συμπλοιοκτησίας συμβάσεως, ἀπαιτήσαν προσθέτως ἵνα ἀποβαίνει ἀναγκαία ἢ προμνησθεῖσα εἰδικὴ πλειοψηφία πρὸς ἀνάκλησιν τοῦ διαχειριστοῦ, ἀφ' ἑνὸς μὲν ὑπαρξίν σπουδαίου λόγου ἀφ' ἑτέρου δὲ τὴν σύμπτωσιν τῶν ιδιοτήτων διαχειριστοῦ καὶ συμπλοιοκτῆτου.

Ὁ διαχειριστὴς δύναται οἰκείοθελῶς νὰ θέσῃ τέρμα εἰς τὴν ἀποστολὴν του, παραιτούμενος. Τερματίζεται ἐπίσης ἢ σχέσις τοῦ διαχειριστοῦ καὶ παύει ἢ ἐξουσία αὐτοῦ διὰ τοῦ θανάτου αὐτοῦ ὡς καὶ διὰ τῆς καθ' οἶονδῆποτε τρόπου λύσεως τῆς συμπλοιοκτησίας.

Ὁ διορισμὸς τοῦ διαχειριστοῦ καθ' ὅ,τι ἀφορᾷ τὰς σχέσεις τῶν συμπλοιοκτητῶν μεταξύ των ἢ τὰς σχέσεις μεταξὺ αὐτῶν καὶ ἐκείνου εἰς οὐδένα τύπον ὑποβάλλεται. Ἄρα δύναται νὰ γίνῃ καὶ σιωπηρῶς. Προκειμένου ὅμως ν' ἀντιταχθῇ ὁ διορισμὸς ἔναντι τῶν τρίτων, ἀπαιτεῖται σημείωσις τοῦ διορισμοῦ εἰς τὸ νηολόγιον τοῦ κοινοῦ πλοίου (ἄρθρ. 14 Κινδ). Τοῦτο σημαίνει ὅτι τόσον οἱ συμπλοιοκτῆται καὶ ὁ διαχειριστὴς ἔναντι ἀλλήλων ὅσον καὶ οἱ τρίτοι δύνανται νὰ ἐπικαλεσθῶσι τὸν διορισμὸν ἀποδεικνύοντες αὐτὸν καθ' οἶονδῆποτε τρόπον ἀφοῦ ἢ σημείωσις αὕτη δὲν ἀποτελεῖ στοιχεῖον νομιμοποιήσεως τοῦ διαχειριστοῦ. Προβαλλόμενος, ὅμως, κατὰ τῶν τρίτων ὁ διορισμὸς χρήζει προηγουμένης σημειώσεως. Τὰ αὐτὰ ἰσχύουν καὶ προκειμένης ἀνακλήσεως ἢ παραιτήσεως τοῦ διαχειριστοῦ.

Ἡ ἐν ἄρθρῳ 14 σημείωσις ἀναφέρεται εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς δοτικῆς διαχειρίσεως. Συνεπῶς ἂν ἡ διαχείρισις ἀσκειται ὑπὸ τῆς πλειοψηφίας συνωδᾷ τῷ ἄρθρῳ 12 Κινδ, σημείωσις δὲν ἀπαιτεῖται. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει τόσον οἱ συμπλοιοκτῆται στρεφόμενοι κατὰ τῶν τρίτων ὅσον καὶ οὗτοι συναλλαγέντες μετὰ τῆς πλειοψηφίας φέρουν τὸ βάρος τῆς ἀποδείξεως τῆς ἀντιπροσωπευτικῆς ταύτης ιδιότητος.

Ἡ διὰ τοῦ διορισμοῦ του ἀποκτωμένη ιδιότης τοῦ διαχειριστοῦ, στηριζομένη ἐπὶ τῆς ἐμπιστοσύνης εἶναι προσωποπαγῆς καὶ συνεπῶς ἀμεταβίβαστος. Τοῦτο δὲν ἀποκλείει τὸ δικαίωμα τοῦ διαχειριστοῦ νὰ προσλάβῃ βοηθὸν εἰς ὃν ν' ἀναθέσῃ τὴν ὑπ' εὐθύνην του ἐνέργειαν πράξεων διευκολυνουσῶν τὸ διαχειριστικὸν ἔργον.

149. Ἐξουσία τοῦ διαχειριστοῦ.—Περιβεβλημένος τὴν ἐντολήν τῶν συμπλοιοκτητῶν ἢ τῆς πλειοψηφίας αὐτῶν, ὁ διαχειριστὴς ἔχει τόσας ἐξουσίας ὅσας ἢ ἐκπλήρωσις τῆς ἐντολῆς ταύτης συνεπάγεται. Ἄλλ' ἐνῶ ὁ ἐντολεὺς εἶνε ἐλεύθερος νὰ καθορίσῃ τὴν ἔκτασιν τῶν ἐξουσιῶν τοῦ ἐντολοδόχου, προκειμένου περὶ τοῦ διαχειριστοῦ τῆς συμπλοιοκτησίας ὁ νόμος περιέστειλε τὴν τοιαύτην ἐλευθερίαν, ἀπαγορεύσας τὸν περιορισμὸν τῆς διαχειριστικῆς ἐξουσίας (ἄρθρ. 16, 3 Κινδ). Κατὰ ταῦτα ἐνῶ οἱ διορίσαντες τὸν διαχειριστὴν δύνανται νὰ ἐμπιστευθῶσιν εἰς αὐτὸν ὅσονδήποτε εὐρέα δικαιώματα, ἐμποδίζονται ἀντιθέτως νὰ περιορίσωσι τὴν ἐξουσίαν αὐτοῦ. Ἄλλὰ τοῦτο ἔναντι τῶν τρίτων μόνον, προσθέτει ἢ προδιαληφθεῖσα διάταξις. Τοῦτο σημαίνει ὅτι ὁ διαχειριστὴς δεσμεύεται ἐκ τοῦ τεθέντος περιορισμοῦ ἔναντι τῶν συμπλοιοκτητῶν, εὐθυνόμενος διὰ πᾶσαν ζημίαν ἣν ἤθελε προκαλέσῃ εἰς αὐτοὺς ἢ παραβίασις τοῦ περιορισμοῦ.

Λέγων ὁ νόμος ὅτι ἀπαγορεύεται ὁ περιορισμὸς τῆς διαχειριστικῆς ἐξουσίας, ὑποδηλοῖ, κατ' ἀνάγκην ὅτι ὑφίσταται μία καθωρισμένη καὶ ὑπ' αὐτοῦ ἀναγνωριζομένη ἐξουσία τοῦ διαχειριστοῦ τὴν ὁποίαν δὲν δύνανται νὰ ὑπερβῇ ὁ διαχειριστὴς ἄνευ εἰδικῆς ἐξουσιοδοτήσεως, ἀλλὰ καὶ τὴν ὁποίαν δὲν δύνανται ἐγκύρως νὰ περιστείλουν οἱ συμπλοιοκτῆται. Καὶ πράγματι ὡς τοιαύτην ὀρίζει τὸ ἄρθρον 16, 1 Κινδ τὴν ἐξουσίαν νὰ προβάλῃ (ὁ διαχειριστὴς) εἰς πᾶσαν ἐνέργειαν ὡς καὶ εἰς πᾶσαν δικαιοπραξίαν συμφυῆ πρὸς τὴν διαχείρισιν τῆς συμπλοιοκτησίας. Ὡς παρατηρεῖται, ὁ Κινδ ἀπεμακρύνθη τοῦ συστήματος τὸ ὁποῖον ἠκολούθει ὁ Ἐμπορ. Ν. διὰ τοῦ καταργηθέντος ἄρθρου αὐτοῦ 293 τὸ ὁποῖον ἔστω καὶ ἐνδεικτικῶς ἀπηριθμῆται τὰς πράξεις αἵτινες ἐνέπιπτον εἰς τὴν ἐξουσίαν ταύτην. Φρονιμώτερον δέ, διότι ἡ περιπτώσειολογικὴ μέθοδος στερεῖται εὐλιξίας ἣτις εἶνε ἀναγκαῖα ὄχι μόνον ὡς ἐκ τῆς μεταβολῆς τῶν συνθηκῶν ἐντὸς τῶν ὁποίων ἔχει ἐκάστοτε νὰ κινηθῇ ὁ διαχειριστὴς, ἀλλὰ καὶ τῆς σχετικῆς ἐλευθερίας ἣς πρέπει ν' ἀπολαύῃ οὗτος διὰ ν' ἀναπτύσῃ τὰς ὠφελί-

μους πρωτοβουλίας του αΐτινες ἄγουν εἰς τοὺς σκοποὺς τῆς συμπλοιοκτησίας.

Ἐνώπιον λοιπὸν τῆς γενικότητος τῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρ. 16, 1 Κινδ ἀποκλείεται ὁ ἐκ προοιμίου ἐπακριβῆς καθορισμὸς τῆς διαχειριστικῆς ἐξουσίας. Θὰ πρέπει νὰ ὀδηγούμεθα εἰς τὴν κρίσιν μας περὶ τοῦ περιεχομένου ταύτης ἐκ τῶν ἐκάστοτε περιστάσεων, τῶν εἰδικῶν ὄρων ἐκμεταλλεύσεως οἷτινες ἀντιστοιχοῦν εἰς τὸ συγκεκριμένον πλοῖον ὡς καὶ τῶν ὑπὸ τοῦ ἐν γένει δικαίου παραδεδεγμένων περὶ τῶν ὀρίων τῆς διαχειρίσεως. Κατὰ ταῦτα εἶνε ἀναμφίβολον ὅτι ἀρνητικῶς μὲν ὁ διαχειριστὴς δὲν δικαιούται νὰ πωλῇ ἢ ὑποθηκεύῃ μερίδια συμπλοιοκτητῶν, ὡς ἐπίσης νὰ δανείζεται χάριν τῶν σκοπῶν τῆς συμπλοιοκτησίας. Θετικῶς δὲ ὅτι δικαιούται οὗτος νὰ ἐπανδρώῃ καὶ νὰ ἐξοπλίῃ τὸ πλοῖον, ν' ἀπολύῃ τὸ πλήρωμα, νὰ ἐνεργῇ ναυλώσεις καὶ ἐπισκευὰς τοῦ πλοίου, νὰ εἰσπράττῃ ναύλους καὶ ἄλλας ἀπαιτήσεις τῆς συμπλοιοκτησίας μεταξὺ τῶν ὁποίων αἱ ἀποζημιώσεις λόγῳ συγκρούσεως ἢ παραχῆς θαλασσίας ἀρωγῆς ἢ γενικῶν ἀβαριῶν, νὰ ἐξοφλῇ ὀφειλὰς τῆς συμπλοιοκτησίας, νὰ ὑθυμίῃ ἀπὸ διοικητικῆς πλευρᾶς τὰ σχετικὰ μὲ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν πλόων θέματα. κ.ο.κ. Τὸ τελευταῖον ὁ Κινδ ἔκρινε ἀναγκαῖον νὰ διατυπώσῃ ῥητῶς ἐν ἄρθρῳ 19, ὀρίσας ὅτι « ὁ πλοίαρχος ἀκολουθεῖ τὰς ὁδηγίας μόνον τοῦ διαχειριστοῦ ». Καὶ τοῦ ἀφ' ἑνὸς μὲν διὰ νὰ ὑποδηλώσῃ τὴν ἐξάρτησιν τοῦ πλοιάρχου ἀπὸ τοῦ διαχειριστοῦ, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἵνα προλαμβάνεται σύγχυσις ἐξ ἀντιτιθεμένων τυχόν ὀδηγιῶν τῆς πλειοψηφίας καὶ τοῦ διαχειριστοῦ. Περαιτέρω θεωροῦμεν ὅτι εἰς τὴν ἐξουσίαν τοῦ διαχειριστοῦ περιλαμβάνεται καὶ ἡ ἀσφάλισις τοῦ πλοίου ὡς καὶ ἡ εἰσπραξις τῆς ἀσφαλιστικῆς ἀποζημιώσεως. Ὅμοίως ἡ παραχώρησις τοῦ πλοίου εἰς τοὺς δανειστὰς πρὸς περιορισμὸν τῆς εὐθύνης τῶν συμπλοιοκτητῶν κατ' ἄρθρ. 85 ἐπ. Κινδ. Ἡ μὲν ἀσφάλισις, καθ' ὅσον γενικευθεῖσα σήμερον δέον νὰ θεωρῆται ὡς ἐνέργεια ἐμπίπτουσα εἰς τὰς ἐξουσίας τοῦ συνετοῦ διαχειριστοῦ (ἀνωτ. Ν^ο 132). Ἡ δὲ παραχώρησις, διότι ἐκτὸς τοῦ ὅτι νὰ ὠφελήσῃ μόνον δύναται καὶ οὐχὶ νὰ βλάβῃ τοὺς συμπλοιοκτῆτας, ἀποτελεῖ καὶ πρᾶξιν συμφυῆ

πρὸς τὴν διαχείρισιν τῆς συμπλοιοκτησίας, ἀφοῦ σκοπεῖ τὴν ἐξόφλησιν ὑποχρεώσεων ταύτης. Εἶνε ἀληθὲς ὅτι ὑπὸ τὸ καθεστὼς τοῦ καταργηθέντος δικαίου τοῦ Ἐμπορ. Ν. ἐπεκράτει ἡ ἀντίθετος ἄποψις. Τοῦτο, ὅμως, διότι τὸ ἄρθρ. 293, 1 Ἐμπορ. Ν. ἐπέτρεπεν εἰς τὸν διαχειριστὴν τὴν ἐνέργειαν πάσης πράξεως ἦν σ υ ν ἦ θ ω ς συνελήγετο ἡ διαχείρησις τῆς συμπλοιοκτησίας, ἐνῶ ἡ παραχώρησις θεωρεῖται πρᾶξις ἀσυνήθης διὰ τὴν διαχείρισιν. Σήμερον ὅμως τὸ ἄρθρ. 16 Κινδ ἀναθέτει εἰς τὸν διαχειριστὴν π ᾶ σ α ν ἐνέργειαν σ υ μ φ υ ῆ ἀπλῶς πρὸς τὴν διαχείρισιν, ἀνεξαρτήτως ἂν αὕτη εἶνε συνήθης ἢ μὴ διὰ τὴν διαχείρισιν. Ἀντιθέτως εἶνε ἀνεπίτρεπτοι διὰ τὸν διαχειριστὴν ὅλαι αἱ πράξεις αἵτινες δὲν ἔχουν καθαρῶς διαχειριστικὸν χαρακτῆρα ἀλλὰ ὑπεισέρχονται εἰς τὴν σφαῖραν τῶν πράξεων διαθέσεως τοῦ πλοίου, ὡς ἡ πώλησις, ἡ ὑποθήκευσις, ἡ ἐγκατάλειψις τοῦ πλοίου εἰς τοὺς ἀσφαλιστὰς ἢ ἐπαγομένη μεταβίβασιν τῆς κυριότητος (ἄρθρ. 285, 1 Κινδ) κ.ο.κ. Ἡ διαχειριστικὴ ἐξουσία συμπληροῦται φυσιολογικῶς διὰ τοῦ δικαιώματος τοῦ διαχειριστοῦ ὅπως ἐκπροσωπῇ ἐνεργητικῶς καὶ παθητικῶς ἐπὶ δικαστηρίου τοὺς συμπλοιοκτῆτας εἰς ἔκτασιν ἀντίστοιχον πρὸς τὸ περιεχόμενον τῆς ἐξουσίας του ταύτης (ἄρθρ. 16, 2 Κινδ).

Ἡ ἄσκησις τῆς κατὰ τὰ ἀνωτέρω περιγραφείσης διαχειριστικῆς ἐξουσίας ἐφ' ὅσον ὠρίσθησαν πλείονες διαχειρισταὶ προϋποθέτει ὁμοφωνίαν μεταξύ των (ἄρθρ. 17), ἐκτὸς ἂν ἄλλως ἐρρυθμίσθῃ τὸ προκειμένον θέμα εἰς τὸ περὶ συμπλοιοκτησίας τυχὸν συμφωνητικόν. Οὕτως ἢ ἄλλως τυγχάνουν ἀναλόγου ἐφαρμογῆς αἱ σχετικαὶ περὶ διαχειρίσεως ἀστικῆς ἐταιρείας διατάξεις τῶν ἄρθρων 748 - 751 ΑΚ.

Αἱ ὑπὸ τοῦ διαχειριστοῦ ἐντὸς τῶν ὁρίων τῆς ἐξουσίας του ἐπιχειρούμεναι πράξεις ἀντανακλοῦν εὐθὲς εἰς τοὺς συμπλοιοκτῆτας καὶ παράγουν δικαιώματα καὶ ὑποχρεώσεις ὑπὲρ ἢ εἰς βάρους αὐτῶν κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς ἀμέσου ἀντιπροσωπείας (ἄρθρ. 211 ΑΚ). Φυσικὰ κατ' ἀναλογίαν τῆς μερίδος των (ἀνωτ. Νο 142). Ρητῶς τοῦτο ὀρίζεται ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 18 Κινδ, ἀλλὰ μόνον ὡς πρὸς τὰς δ ι κ α ι ο π ρ α ξ ί α ς τοῦ διαχειριστοῦ, ὅστις δύνα-

ται νὰ δικαιοπρακτῆ χωρὶς καὶ νὰ κατονομάζῃ τοὺς συμπλοιοκτῆτας, ἀφοῦ οὗτοι εἶνε γνωστοὶ ἐκ τοῦ νηολογίου. Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι τοῦτ' αὐτὸ ἰσχύει καὶ προκειμένου περὶ τῶν ἀδικοπραξιῶν αὐτοῦ, κατ' ἐφαρμογὴν τῆς γενικῆς ἀρχῆς τοῦ ἄρθρ. 922 ΑΚ. Εἰς τὴν δευτέραν ταύτην περίπτωσιν τίκεται παραλλήλως προσωπικὴ εὐθύνη καὶ αὐτοῦ τοῦ ἰδίου τοῦ διαχειριστοῦ.

150. Ὑποχρεώσεις τοῦ διαχειριστοῦ.— Βασικῶς ὁ διαχειριστῆς ὑποχρεοῦται νὰ ἐνεργῆ ἐντὸς τοῦ κύκλου τῆς ἐξουσίας του, ὡς διαγράφει ταύτην ὁ νόμος ἢ ἡ τυχὸν περὶ συμπλοιοκτησίας συμφωνία, συμμορφούμενος πρὸς τούτοις καὶ πρὸς τὰς ὁδηγίας αἵτινες τοῦ ἐδόθησαν διὰ τῆς συμβάσεως τοῦ διορισμοῦ του ἢ τοῦ δίδονται ἐν συνεχείᾳ ἐκάστοτε ὑπὸ τῆς πλειοψηφίας (ἄρθρ. 15 Κινδ). Διὰ τὴν πιστὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἀποστολῆς του εὐθύνεται ὁ διαχειριστῆς ὡς ἐντολοδόχος διὰ πᾶν πταῖσμα (ἄρθρ. 714 ΑΚ), ἀνεξαρτήτως τοῦ ἂν εἶνε ἢ μὴ καὶ συμπλοιοκτήτης. Ποῖαι αἱ ἐπὶ μέρους ὑποχρεώσεις τοῦ διαχειριστοῦ δὲν ἦτο δυνατόν ν' ἀπαριθμῆσθαι ὁ νόμος. Διὰ λόγους, ὅμως, προστασίας τῶν συμπλοιοκτητῶν καὶ εἰδικώτερον τῆς μειοψηφίας αὐτῶν ἐθεωρήθη σκόπιμον νὰ καθορισθοῦν ῥητῶς ὠρισμένοι ὑποχρεώσεις τοῦ διαχειριστοῦ. Τοιοῦτοτρόπως ἀφ' ἑνὸς μὲν πρὸς πρόληψιν ἀμφισβητήσεων καὶ ἀφ' ἑτέρου ἵνα παρασχεθοῦν εἰς πάντα συμπλοιοκτῆτην αἱ δυνατόι ἐγγυήσεις ὡς πρὸς τὸν ἔλεγχον τῶν ἐνεργειῶν τοῦ διαχειριστοῦ καὶ τὴν ἐνημέρωσιν αὐτοῦ ἐπὶ τῆς ἐκβάσεως τῶν ἐργασιῶν τῆς συμπλοιοκτησίας, ὁ Κινδ ἐπανέλαβεν ἐπὶ τὰ βελτίω σχετικὰ διατάξεις αἵτινες περιείχοντο καὶ εἰς τὸν Ἐμπορ. Ν. καὶ δι' ὧν καθορίζονται αἱ ἐξῆς εἰδικώτεραι ὑποχρεώσεις τοῦ διαχειριστοῦ:

α) Τήρησις ἰδίων βιβλίων καὶ φύλαξις τῶν δικαιολογητικῶν τῆς διαχειρίσεως (ἄρθρ. 22, 1 Κινδ). Τὰ βιβλία ταῦτα ἀντιστοιχοῦντα πρὸς τὰ βιβλία τοῦ ἔμπορου, ἐκτὸς τοῦ ὅτι ἐπιβάλλονται ἐκ λόγων εὐνοήτου λογιστικῆς τάξεως, ἀποτελοῦν τὰ μόνιμα γραπτὰ στοιχεῖα διὰ τῶν ὁποίων καὶ ὁ ἔλεγχος ἀποβαίνει εὐχερῆς, ἐκ δὲ τῆς συνεχείας τῶν ἐγγρα-

φῶν αὐτῶν ἀνακύπτει καλλίτερον ἢ διακρίβωσις τῆς πιστότητος τῆς διαχειρίσεως ὡς καὶ ἡ ἐξελικτικὴ εἰκὼν τῶν συναλλαγῶν τῆς συμπλοιοκτησίας.

Ἐξ ἄλλου διὰ τῶν δικαιολογητικῶν τῆς διαχειρίσεως ἐγγράφων ὧν ἐπιβάλλεται ἡ φύλαξις, νοοῦνται εἴτε αἱ ἐγγραφοὶ συμφωνία ἐπὶ θεμάτων συναφῶν πρὸς τὴν διαχείρισιν εἴτε ἡ ἀλληλογραφία τοῦ διαχειριστοῦ εἴτε αἱ σχετικαὶ μὲ τὴν ταμειακὴν κίνησιν ἀποδείξεις καὶ γενικῶς πᾶν ἐγγραφον τὸ ὁποῖον χρησιμεύει πρὸ δικαιολόγησιν τῶν διαχειριστικῶν πράξεων.

β) Αὐτονόητον συμπλήρωμα τῆς ὡς ἄνω ὑποχρέωσεως τοῦ διαχειριστοῦ εἶνε ἡ ὑποχρέωσις αὐτοῦ νὰ θέτῃ τὰ βιβλία καὶ τὰ ἐγγραφα τῆς συμπλοιοκτησίας εἰς τὴν διάθεσιν τῶν συμπλοιοκτῆτων (ἄρθρ. 22, 2 Κινδ). Ἡ τήρησις καὶ ἡ φύλαξις τῶν ἐν λόγῳ στοιχείων σκοποῦν ἀκριβῶς νὰ παράσχουν εἰς πάντα συμπλοιοκτῆτην τὴν εὐχέρειαν τῆς ἐξετάσεως αὐτῶν, εὐχέρεια ἣτις ρητῶς ἐξαγγέλλεται ἐν τῇ διατάξει τοῦ ἄρθρου 22 ὡς δικαίωμα τοῦ συμπλοιοκτῆτου τοῦ ὁποίου μάλιστα δὲν συγχωρεῖται ν' ἀποστερηθῇ οὗτος δι' ἀντιθέτου συμφωνίας. Εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν βιβλίων καὶ τῶν ἐγγράφων δύναται νὰ προβαίῃ ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν ὁ συμπλοιοκτῆτης. Τὴν ἔρευναν δὲ ταύτην ὀφείλει νὰ διευκολύνῃ ὁ διαχειριστὴς καὶ διὰ τῆς παροχῆς προφορικῶς ἢ καὶ ἀπαντῶν ἐγγράφως εἰς σχετικὰς αἰτήσεις τοῦ συμπλοιοκτῆτου, πάσης πληροφορίας ἣτις εἶνε ἀναγκαία διὰ τὴν πληρότητα τῆς κατατοπίσεως τοῦ συμπλοιοκτῆτου καὶ ἣτις τοῦ ἐπιτρέπει πρὸς τούτοις νὰ προβῇ εἰς τὴν κατάρτισιν περιλήψεως τῆς περιουσιακῆς καταστάσεως τῆς συμπλοιοκτησίας. Οὕτω μόνον ἰκανοποιεῖται τὸ ἀναφαίρετον δικαίωμα τοῦ συμπλοιοκτῆτου ὅπως «λαμβάνῃ γνῶσιν τῆς πορείας τῶν ὑποθέσεων τῆς συμπλοιοκτησίας». Ἐσ σημειωθῇ ὅτι τὸ ἄρθρον 22, 2 Κινδ εἶνε ὁμοιον ἀκριβῶς πρὸς τὸ ἄρθρον 755 ΑΚ, πλὴν τοῦ ὅτι τὸ πρῶτον δὲν ἀπαιτεῖ τὴν αὐτοπρόσωπον ἐνημέρωσιν τοῦ ἐνδιαφερομένου. Συνεπῶς ὁ συμπλοιοκτῆτης δύναται νὰ ἐξετάζῃ τὰ βιβλία καὶ τὰ ἐγγραφα τῆς συμπλοιοκτησίας δι' ἀντιπροσώπου. Καὶ τοῦτο ἵνα παρέχεται ἡ

πρὸς τὸ συμφέρον τοῦ συμπλοιοκτῆτου δυνατότης ἐρεύνης ὑπὸ προσώπων ἐχόντων εἰδικὰς γνώσεις ὧν ἐνδεχομένως στερεῖται ὁ συμπλοιοκτῆτης.

151. Λογοδοσία τοῦ διαχειριστοῦ.—Εἰς τὴν φύσιν τῆς διαχειρίσεως ἀσκουμένης ἐπὶ ξένων ὑποθέσεων ἐνυπάρχει ἡ ὑποχρέωσις τῆς λογοδοσίας (718 ΑΚ) ἢ ἐκπλήρωσις τῆς ὁποίας ἐκβιάζεται δικαστικῶς. Καὶ τὴν ὑποχρέωσιν ταύτην ἐρρῦθμισεν εἰδικῶς τὸ ἄρθρον 23 Κινδ. Κατὰ τὴν διάταξιν τοῦ ἐν λόγῳ ἁρθρου, ἐν πρώτοις, ὁ διαχειριστὴς ὀφείλει ἐξ ἰδίας πρωτοβουλίας καὶ χωρὶς ν' ἀναμένῃ ὄχλησιν ἢ αἴτησιν τινᾶ ἐκ μέρους οἰουδήποτε συμπλοιοκτῆτου, νὰ λογοδοτῇ ἅπαξ τοῦ ἔτους. Ἡ ὑποχρέωσις αὕτη συνδυάζεται πρὸς τὸ ὑποχρεωτικὸν κλείσιμον τῶν λογαριασμῶν καὶ τὴν διανομὴν τῶν κερδῶν συμπλοιοκτησίας εἰς τὸ τέλος ἐκάστου ἡμερολογιακοῦ ἔτους (ἀνωτ. Νῦ 142) καὶ συνεπῶς ἡ λογοδοσία αὕτη ἀναφέρεται εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ διαχειριστοῦ παροχὴν τῶν ἐξηγήσεων αἵτινες δικαιολογοῦν τὸ ἀποτέλεσμα τῶν ἐργασιῶν τῆς συμπλοιοκτησίας κατὰ τὸ πέρασ τῆς διαχειριστικῆς χρήσεως.

Ἄλλ' ὁ νόμος ἐπιδιώκων ἀφ' ἐνὸς μὲν νὰ διεγείρῃ τὴν ἀδιάκοπον ἐπιμέλειαν τοῦ διαχειριστοῦ ἀφ' ἐτέρου δὲ νὰ ὑπογραμμίσῃ τὸ δικαίωμα τῆς προσωπικῆς παρακολουθήσεως παρὰ τῶν συμπλοιοκτητῶν τοῦ ἔργου τῆς διαχειρίσεως, ἐπέβαλεν εἰς τὸν διαχειριστὴν τὴν ὑποχρέωσιν λογοδοσίας καὶ ὁσάκις ζητηθῇ αὕτη ὑπὸ τῶν συμπλοιοκτητῶν, εἴτε συγκεντροῦν οὗτοι τὴν πλειοψηφίαν εἴτε ὄχι. Πλὴν ἐνῶ κατ' αἴτησιν τῆς πλειοψηφίας ὁ διαχειριστὴς ὑποχρεοῦται νὰ λογοδοτῇ ἐν παντὶ χρόνῳ, προκειμένου περὶ τῶν λοιπῶν συμπλοιοκτητῶν, ἡ διάταξις ἀπλῶς ὀρίζει ὅτι ὁ διαχειριστὴς ὑποχρεοῦται νὰ λογοδοτῇ καὶ πρὸς ἕνα ἕκαστον αὐτῶν ἐπὶ τῇ αἰτήσει του. Ἐκ τῆς διαφορᾶς τῆς διατυπώσεως τῆς διατάξεως καταφαίνεται ὅτι ὁσάκις ἡ λογοδοσία προκαλεῖται ὑπὸ τῆς πλειοψηφίας, ὁ διαχειριστὴς λογοδοτεῖ πρὸς ὄλους τοὺς συμπλοιοκτῆτας, ἐνῶ ὅταν συμπλοιοκτῆτης τις ζητήσῃ λογοδοσίαν αὕτη γίνεται μόνον πρὸς αὐτὸν προσωπικῶς. Ἐτέρω-

θεν δ' ὅτι ἐνῶ ἡ πλειοψηφία δικαιούται ν' ἀξιώσῃ ἀπὸ τὸν διαχειριστὴν λογοδοσίαν κατὰ πάντα χρόνον, συμφώνως καὶ πρὸς τὴν ὑποχρέωσιν τούτου ν' ἀκολουθῇ τὰς ὁδηγίας τῆς πλειοψηφίας (ἄνωτ. Νο 150), ὁ συμπλοιοκτήτης ἢ οἱ μειοψηφοῦντες συμπλοιοκτῆται δικαιούνται μὲν νὰ ἐνημεροῦνται διὰ τῆς λογοδοσίας τοῦ διαχειριστοῦ ἀνὰ εὐλόγα χρονικὰ διαστήματα, ἢ ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν, ὅμως, προβολὴ παρ' αὐτῶν τῆς περὶ λογοδοσίας ἀξιώσεως, θ' ἀπετέλλῃ ἀνεπίτρεπτον κατύχρησιν δικαιώματος.

Ἡ ὑπὸ τοῦ διαχειριστοῦ ὑποβαλλομένη λογοδοσία, δύναται ν' ἀμφισβητηθῇ ὑπὸ παντὸς συμπλοιοκτήτου. Ἄλλ' ἐπειδὴ δὲν εἶνε ὀρθὸν νὰ παραμένῃ ὁ διαχειριστὴς ἐπ' ἀόριστον ἐκτεθειμένος εἰς τὸ ἐνδεχόμενον τῆς τοιαύτης ἀμφισβητήσεως, τὸ ἀρθρ. 23, 3 Κινδ προβλέπει ἀποσβεστικὴν προθεσίαν τοῦ δικαιώματος τῆς ἀμφισβητήσεως, ἣτις ὀρίζεται εἰς ἓν ἔτος ἀφ' ἧς ἡ λογοδοσία ἐγκριθῇ ὑπὸ τῆς πλειοψηφίας.

Τὸ ἐν λόγῳ δικαίωμα ἀμφισβητήσεως συνεπῶς δὲ καὶ ἡ συναφὴς προθεσμία, ἀναφέρονται προδήλως εἰς τὴν ἑτησίαν λογοδοσίαν τοῦ διαχειριστοῦ καὶ οὐχὶ εἰς τὴν κατὰ πάντα χρόνον ἀποφάσει τῆς πλειοψηφίας ἢ τῇ αἰτήσει ἑνὸς ἐκάστου τῶν συμπλοιοκτητῶν λογοδοσίαν, διότι μόνον τὴν πρώτην ἔχει δικαίωμα νὰ ἐγκρίνῃ ἡ πλειοψηφία δεσμευτικῶς καὶ διὰ τοὺς λοιποὺς συμπλοιοκτήτας.

Ἡ ἐνιαυσία ἀποσβεστικὴ προθεσμία αὕτη εἶνε ἄσχετος μετὰ τὴν παραγραφὴν τῶν κατὰ τοῦ διαχειριστοῦ ἀξιώσεων τῶν συμπλοιοκτητῶν τῶν τικτομένων ἐκ τῆς διαχειρίσεως τοῦ πλοίου αἰτινες ὑπάγονται εἰς διητὴ παραγραφὴν (ἄνωτ. Νο 147).

Δεδομένου ὅτι διὰ τῆς λογοδοσίας τοῦ διαχειριστοῦ ἐπιδιώκεται ἐν τελευταίᾳ ἀναλύσει ἡ περιέλευσις εἰς τοὺς συμπλοιοκτήτας τοῦ καθαροῦ προϊόντος ἐκ τῆς διαχειρίσεως τοῦ πλοίου, οἱ συμπλοιοκτῆται ἢ καὶ ἕκαστος αὐτῶν δικαιούνται ἀντὶ νὰ κινήσωσι τὴν εἰδικὴν διαδικασίαν τῆς λογοδοσίας νὰ στραφῶσι κατὰ τοῦ διαχειριστοῦ διεκδικοῦντες ἀπ' εὐθείας τὸ ἀναλογοῦν εἰς αὐτοὺς μέρος τῶν κερδῶν.

V. Λύσις τῆς συμπλοιοκτησίας

152. Γενικὰ περὶ τῶν λόγων λύσεως τῆς συμπλοιοκτησίας. — Ἐφ' ὅσον συμφώνως πρὸς τ' ἀνωτέρω (Ν^ο 126) ἐκτεθέντα ἡ συμπλοιοκτησία προϋποθέτει συνδρομὴν τῶν στοιχείων τῆς συγκυριότητος ἐπὶ τοῦ πλοίου καὶ τῆς πρὸς ἐκμετάλευσιν τούτου διανοίας τῶν συγκυριῶν, ἔπεται ὅτι ἡ ἔκλειψις οἰουδήποτε τῶν στοιχείων τούτων, πολλῶ μᾶλλον ἀμφοτέρων, τεματίζει τὴν ὑπαρξιν ταύτης. Κατὰ ταῦτα ἂν εἴτε πρὸς πλοῖον ἐκποιοθῆ ὑπὸ τῶν συμπλοιοκτητῶν ἢ ἀπωλεσθῆ εἴτε παύσῃ ὑπάρχουσα, ἔστω καὶ κατὰ πλειοψηφίαν, ἡ πρὸς συνεκμετάλευσιν τοῦ πλοίου πρόθεσις, ἡ συμπλοιοκτησία λύεται. Εἰς τὰς δύο πρώτας περιπτώσεις διότι ἐξέλιπον ἀμφοτέραι αἱ προϋποθέσεις τῆς συμπλοιοκτησίας εἰς δὲ τὴν τρίτην διότι ἐξέλιπεν ἡ ἑτέρα αὐτῶν, ὁπότε μεταβάλλεται ἡ συμπλοιοκτησία εἰς ἀπλὴν κοινωνίαν.

Κατὰ τὰς περιπτώσεις ταύτας ἡ λύσις τῆς συμπλοιοκτησίας εἶνε εἴτε ἡ θ ε λ η μ ἔ ν η εἴτε τ υ χ α ί α. Ἔδει, ὁμως, ν' ἀντιμετωπισθῆ καὶ ἡ περίπτωσις τῆς οἰονεὶ ἀ ν α γ κ α σ τ ι κ ῆ ς λύσεως ταύτης, καθ' ἣν, δηλ. ἐνδείκνυται ἡ λύσις καὶ παρὰ τὴν ἐκφράζουσαν τὴν θέλησιν τῶν συμπλοιοκτητῶν γνώμην τῆς πλειοψηφίας. Ἡ ἐμπνέουσα ἐν προκειμένῳ τὸν νομοθέτην σκέψις εἶνε ὅτι ἐνδέχεται κατὰ τὴν λειτουργίαν τῆς συμπλοιοκτησίας νὰ προκύψῃ ἡ ἀνάγκη τεματισμοῦ τῆς. Νὰ μὴ ἔχῃ ὁμως συνείδησιν τούτου ἢ καὶ διὰ λόγους ἰδίων συμφερόντων ν' ἀντιτίθεται εἰς τὸν τεματισμὸν ἡ εἰδικὴ πλειοψηφία τοῦ ἄρθρ. 31 Κινδ εἰς ἣν συγχωρεῖται ἡ συμβατικὴ ἐκποίησις ὀλοκλήρου τοῦ πλοίου (ἀνωτ. Ν^ο 52 καὶ 134). Πρὸς πρόληψιν λοιπὸν τυχόν καταπιέσεων εἰς βάρος τῆς μειοψηφίας τῶν συμπλοιοκτητῶν, ἀνετέθη εἰς τὴν δικαστικὴν ἀρχὴν ν' ἀποφανθῆ κατὰ τὰς περιπτώσεις κατὰ πόσον δικαιολογεῖται ἐπὶ τῇ αἰτήσῃ τῶν ἐνδιαφερομένων ἡ λύσις τῆς συμπλοιοκτησίας, ὁπότε αὕτη προβαίνει διὰ τῆς ἐν δημοσίῳ πλειστηριασμῶ πωλήσεως τοῦ πλοίου.

Αἱ περιπτώσεις αὗται ἀναγκαστικῆς λύσεως τῆς συμπλοιοκτησίας αἵτινες εἶναι καὶ αἱ μόναι, καθ' ὅσον ἀποκλείεται ἐνταῦθα

ἡ ἐφαρμογὴ τῆς ἀρχῆς τῶν ἀρθρ. 795, 798 - 801 ΑΚ καθ' ἣν ἕκαστος τῶν κοινωνιῶν δικαιούται κατὰ πάντα χρόνον ν' ἀπαιτήσῃ τὴν λύσιν τῆς κοινωνίας ἐκτὸς ἄν, ὡς προελέχθη, συνεπέα ἐκλείψεως τοῦ στοιχείου τῆς πρὸς συνεκμετάλλευσιν τοῦ πλοίου προθέσεως, ἢ συμπλοιοκτησία μετέστη εἰς τὴν κατάστασιν τῆς ἀπλῆς κοινωνίας, ἀποτελοῦν τὸ ἀντικείμενον τῆς ῥυθμίσεως τοῦ ἀρθρου 32 Κινδ. Εἶναι δὲ αἱ ἐπόμεναι :

153. Λύσις λόγῳ ἀνικανότητος τοῦ πλοίου. — Οἷοσδήποτε συμπλοιοκτήτης δικαιούται νὰ ζητήσῃ τὴν λύσιν τῆς συμπλοιοκτησίας ἐὰν τὸ πλοῖον καταστῇ ἀνίκανον πρὸς πλοῦν. Εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην αἰτιολογία τῆς αἰτήσεως δέον νὰ εἶνε ἀποκλειστικῶς ἡ ἀνικανότης αὕτη (ἀρθρ. 32, 3 Κινδ). Πότε τὸ πλοῖον καθίσταται ἀνίκανον ἀποτελεῖ ζήτημα πραγματικὸν ἐπαφιέμενον εἰς τὴν κρίσιν τοῦ δικαστηρίου, χωρὶς νὰ εἶνε ἀνάγκη, ἀφοῦ ὁ νόμος δὲν διακρίνει, νὰ πρόκειται περὶ ἀνικανότητος διαρκοῦς καὶ ἀθεραπεύτου, ἀλλ' ἀρκούσης καὶ προσκαίρου ἀνικανότητος, δυσμένης, δηλονότι, ν' ἀποκατασταθῇ δι' ἐκτεταμένων κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον ἐπισκευῶν τοῦ πλοίου (ἀνωτ. Νο 10). Ἡ κρίσις τοῦ δικαστηρίου ἐρειδομένη ἐλευθέρως ἐπὶ τῆς ἐκτιμήσεως ἐπικαλουμένων γεγονότων οὐδόλως προϋποθέτει προηγουμένην δικαστικὴν ἀναγνώρισιν τῆς ἀνικανότητος τοῦ πλοίου. Ἀποδεικνυομένης τῆς ἀνικανότητος, τὸ δικαστήριον εἶνε ἀδέσμευτον νὰ δεχθῇ ἢ μὴ τὴν αἴτησιν περὶ πωλήσεως τοῦ πλοίου ἐν πλειστηριασμῶ πρὸς λύσιν τῆς συμπλοιοκτησίας, καθ' ὅσον εἶνε δυνατὸν νὰ κριθῇ ὅτι παρὰ τὴν πλήξασαν τὸ πλοῖον ἀνικανότητα συμφέρει γενικώτερον ἢ διατήρησις τῆς συμπλοιοκτησίας. Ἡ διάταξις τοῦ ἀρθρ. 32, 3 Κινδ εἶνε σαφῆς ἐν προκειμένῳ ὀρίζουσα ὅτι ὁ συμπλοιοκτήτης δύναται νὰ ζητήσῃ ὅπως τὸ δικαστήριον ἐπιτρέψῃ τὴν ἐκποίησιν τοῦ πλοίου. Πρὸς τὴν μελετωμένην περίπτωσιν δέον νὰ προσεγγίσωμεν τὴν ἑτέραν καθ' ἣν ὁμοίως οἷοσδήποτε συμπλοιοκτήτης ἔχει δικαίωμα νὰ ζητήσῃ τὴν ἀναγκαστικὴν ἐκποίησιν τοῦ πλοίου ἐὰν ἢ μὴ ἐπίτευξις πλειοψηφίας δυσχεραίνει οὐσιωδῶς τὴν ἐκμετάλλευσιν τοῦ πλοίου (ἀνωτ. Νο 154)

154. Λύσις διὰ σπουδαῖον λόγον.—Ἡ αἴτησις υποβάλλεται ὑπὸ συμπλοιοκτητῶν συγκεντρούντων τὸ ἐν τέταρτον τῶν μερίδων. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει οἰοσδήποτε σ π ο υ δ α ῖ ο ς λ ό γ ο ς ἐπικαλούμενος ὑπὸ τῶν αἰτούντων εἶνε δυνατὸν κατ' ἄρθρ. 32, 2 Κινδ νὰ πείσῃ τὸ δικαστήριον περὶ τοῦ δεδικαιολογημένου τῆς λύσεως τῆς συμπλοιοκτησίας. Ὡς πρὸς τὴν ἔννοιαν τοῦ σπουδαίου λόγου ἢ διάταξις πρέπει νὰ ἐναρμονισθῇ πρὸς τὸ ἄρθρον 766 ΑΚ. Ἡ ἀποδοχὴ τῆς αἰτήσεως ἐξαρτᾶται ὄχι μόνον ἀπὸ τὴν ὑπαρξίν τοῦ σπουδαίου λόγου, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὴν κρίσιν τοῦ δικαστηρίου περὶ τοῦ ὅτι πέρα τῆς ὑπάρξεως τούτου δικαιολογεῖται ἡ λύσις τῆς συμπλοιοκτησίας. Μὲ ἄλλους λόγους τὸ δικαστήριον εἶνε καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην ἐλεύθερον νὰ ἐπιτρέψῃ ἢ μὴ τὴν διὰ τῆς ἐκποιήσεως λύσιν τῆς συμπλοιοκτησίας. Διότι τόσον εἰς τὴν προκειμένην ὅσον καὶ εἰς τὴν προηγουμένην περίπτωσιν τὸ δικαστήριον ὀφείλει νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψει του καὶ ἐνδεχόμενα συμφέροντα τρίτων τὰ ὁποῖα πιθανῶς θὰ ἐβλάπτοντο ἐκ τοῦ πλειστηριασμοῦ τοῦ πλοίου. Τοιοῦτον ἐνδεχόμενον θ' ἀνέκυπτεν ἂν φερ' εἰπεῖν τὸ πλοῖον εἶνε ὑποθηκευμένον. Διὰ τοῦ πλειστηριασμοῦ τοῦ πλοίου αἱ ὑποθήκαι ἀποσβέννυνται (Ν^ο 78). Καὶ ναὶ μὲν τὸ ἐκπλειστηρίασμα προσφέρεται πρὸς ἱκανοποίησιν τῆς ἀπαιτήσεώς των. Ἀλλὰ δυνατὸν λόγῳ οἰωνδήποτε δυσμενῶν συνθηκῶν τὸ πραγματοποιηθησόμενον ἐκπλειστηρίασμα νὰ μὴ ἐξαρκῇ πρὸς πλήρη ἱκανοποίησίν των, ἐνῶ ὑπάρχει ἐλπίς ν' ἀποβῇ ἀποδοτικώτερος ὁ πλειστηριασμός λαμβάνων χώραν ἀργότερον. Τὸ τοιοῦτον συμφέρον τῶν ἐνυποθήκων δανειστῶν θὰ πρέπει νὰ συνεκτιμήσῃ ὁ δικαστής.

155. Λύσις κατ' αἴτησιν τοῦ ἡμίσεως τῶν μερίδων.—Ἡ αἴτησις υποβάλλεται ὑπὸ συμπλοιοκτητῶν συγκεντρούντων τὸ ἡμισυ τῶν μερίδων. Ἐδῶ πλέον παριστάμεθα πρὸς σαφοῦς προθέσεως τερματισμοῦ τῆς συμπλοιοκτησίας ἐκδηλουμένης ἐκ μέρους ὁμάδος συμπλοιοκτητῶν τὴν ὁποίαν λόγῳ τοῦ μεγέθους της δὲν δύναται ν' ἀγνοήσῃ ὁ νόμος. Τὸ ἡμισυ τῶν συμπλοιοκτητῶν δὲν ἀποτελεῖ βεβαίως τὴν πλειοψηφίαν. Ἀλλὰ καὶ τὸ ἕτερον ἡμισυ

ἀδυνατεῖ νὰ ἐμμεῖνῃ εἰς τὴν συμπλοιοκτησίαν, ἀφοῦ ἡ διεξαγωγή τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς ἀπαιτεῖ πλειοψηφίαν (ἄρθρ. 11 Κινδ) ὁ μὴ σχηματισμὸς τῆς ὁποίας ἐπιτρέπει ἀκόμη εἰς οἰονδήποτε συμπλοιοκτήτην νὰ ζητήσῃ τὴν λύσιν τῆς συμπλοιοκτησίας (ἄρθρ. 12 Κινδ). Ἐνώπιον τῆς καταστάσεως ταύτης κρίνεται εὐλογωτέρα ἢ λύσις τῆς συμπλοιοκτησίας ἀπὸ τὴν διὰ βίας διατήρησιν ταύτης. Ἐφ' ᾧ καὶ τὸ ἄρθρ. 32, 1 Κινδ οὔτε δικαιολογίαν τινὰ τῆς αἰτήσεως ἀπαιτεῖ οὔτε τὸ δικαστήριον ἀφίνει ἐλεύθερον νὰ κρίνῃ. Εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην τὸ δικαστήριον ὀφείλει νὰ διατάξῃ τὸν πλειστηριασμὸν τοῦ πλοίου. Καὶ ἡ ἐπέμβασίς του ἂν καὶ τυπική, εἶνε ἐν τούτοις ἀναγκαία, ἀφ' ἑνὸς μὲν πρὸς διαπίστωσιν τῆς συγκεντρώσεως τῶν ἀπαιτουμένων μερίδων ἐκ μέρους τῶν αἰτούντων, ἀφ' ἑτέρου δὲ πρὸς δημιουργίαν τοῦ τίτλου (δικαστικὴ ἀπόφασις) ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ὁποίου θὰ ἄρξῃται ἡ διαδικασία τοῦ πλειστηριασμοῦ καὶ ἡ ἔκδοσις τοῦ ὁποίου χρησιμεύει, πρὸς τούτοις, καὶ ὡς ἐναρκτήριο σημεῖον τοῦ χρόνου ἐντὸς τοῦ ὁποίου δέον νὰ λάβῃ χώραν ὁ πλειστηριασμὸς (ἄρθρ. 33, 1).

Ἡ ἄποψις καθ' ἣν καὶ εἰς τὴν μελετωμένην ταύτην τρίτην περίπτωσιν τὸ δικαστήριον ἔχει ἐξουσίαν νὰ κρίνῃ περὶ τοῦ κατ' οὐσίαν παραδεκτοῦ τῆς αἰτήσεως καὶ ὑποτιθεμένη ὀρθῇ ὑπὸ τὸ κράτος τῆς καταργηθείσης ἀντιστοίχου διατάξεως τοῦ ἄρθρου 308 Ἐμπορ. Ν., οὐδόλως δικαιολογεῖται ὑπὸ τὸ καθεστὼς τοῦ Κινδ. Ἡ ἐπιλεγείσα διατύπωσις ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 32 Κινδ πρὸς διάκρισιν τῶν διαφόρων περιπτώσεων εἶνε χαρακτηριστικὴ. Εἰς τὰς περιπτώσεις τοῦ οἰονδήποτε συμπλοιοκτήτου ἢ τῶν συγκεντρούντων τὸ ἐν τέταρτον τῶν μερίδων συμπλοιοκτητῶν, λέγεται ὅτι οὔτοι δύνανται νὰ ζητήσωσιν ὅπως τὸ δικαστήριον ἐπιτρέψῃ τὴν ἐκποίησιν. Ἀντιθέτως εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ ἡμίσεως τῶν μερίδων, λέγεται ὅτι οἱ συγκεντρούντες αὐτὰς συμπλοιοκτῆται δύνανται νὰ ἐκποιήσουν τὸ πλοῖον μετ' ἄδειαν τοῦ δικαστηρίου.

156. Διαδικασία τῆς λύσεως τῆς συμπλοιοκτησίας.— Ἀρμόδιον δικαστήριον πρὸς συζήτησιν τῆς αἰτήσεως περὶ λύσεως τῆς συμπλοι-

οκτησίας εἶνε πλὴν ἄλλου, κατὰ τὰς διατάξεις τῆς Πολ. Δικ., καὶ τὸ δικαστήριον τοῦ λιμένος νηολογήσεως τοῦ πλοίου (ἄρθρ. 35 Κινδ). Τοῦτο κρίνει κατὰ τὴν ἐπ' ἀναφορᾷ διαδικασίαν, συμφῶνως τῷ ἄρθρῳ 640 Πολ. Δικ., ἢ δ' ἀπόφασις αὐτοῦ ὑποκειμένη εἰς ἔνδικα μέσα, καθίσταται ἐκτελεστὴ ἀφ' ἧς καταστῆ τελεσιδικος (ἄρθρ. 33, 1 Κινδ). Ἡ διὰ πλειστηριασμοῦ λύσις τῆς συμπλοιοκτησίας δέον νὰ πραγματοποιηθῆ ἐντὸς ἕξ μηνῶν ἀπὸ τῆς τελεσιδικίας τῆς ἀποφάσεως (ἄρθρ. 33, 1). Παρελθούσης τῆς προθεσμίας ταύτης ἢ ἀπόφασις ἀτονεῖ. Ὁ νόμος ἠθέλησε νὰ μὴ παραμένῃ ἐκκρεμὴς ἢ τύχη τῆς συμπλοιοκτησίας πέρα ἐνὸς εὐλόγου χρονικοῦ διαστήματος. Ἐξ ἄλλου δ' ὑπολαμβάνει ὅτι ἀφίσαντες ἄπρακτον τὸν χρόνον τοῦτον οἱ ἐπισπεύδοντες τὴν λύσιν τῆς συμπλοιοκτησίας, προφανῶς μετεμελήθησαν.

Ὁ πλειστηριασμὸς γίνεται συνήθως εἰς τὸν τόπον ἔνθα ναυλοχεῖ τὸ πλοῖον, τοῦθ' ὅπερ συμβαίνει ἂν οὐδὲν σχετικῶς ὀρίσῃ ἢ ἀπόφασις. Δὲν ἀποκλείεται ὁμως νὰ ὀρισθῆ ἄλλος τόπος πλειστηριασμοῦ (ἄρθρ. 34, 1) καὶ δὴ λιμὴν ἀλλοδαπός, ὡς ἐνδείκνυται ἂν π.χ. προσδοκᾶται ἢ ἐπίτευξις καλλιτέρας τιμῆς ἐκ τῆς ἐκεῖ ἐκποιήσεως τοῦ πλοίου. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει δὲν εἶνε ἀπαραίτητον νὰ εὐρίσκεται τὸ πλοῖον εἰς τὸν τόπον τοῦ πλειστηριασμοῦ. Τὸ δικαστήριον ὁμως ἔχει δικαίωμα νὰ διατάξῃ τὸν κατάπλουν τοῦ πλοίου εἰς αὐτὸν (ἄρθρ. 34, 2). Τὸ ἄρθρ. 33, 2 πρὸς πρόληψιν ἀμφιβολιῶν προέβλεψεν ὅτι ἂν τὸ πλοῖον τυγχάνῃ ἔμφορτον, ἢ ἐκποιήσις δύναται νὰ ὀρισθῆ εἰς χρόνον μεταγενέστερον τῆς ἐκφορτώσεως.

Διὰ τῆς ἐκδόσεως τῆς ἀποφάσεως ἢ ὁποία ἐπιτρέπει τὸν πλειστηριασμὸν τοῦ πλοίου, οὔτε κωλυσιπλοῖα οὔτε ἀπαγόρευσις συμβατικῆς ἐκποιήσεως αὐτοῦ ἐπέρχεται ἢ τις ἂν λάβῃ χώραν ματαιοῖ τὸν πλειστηριασμόν. Τὸ πρῶτον ὑποδηλοῦται ἐκ τοῦ ἄρθρ. 33 ἐδ. 2 τὸ ὁποῖον προβλέπει τὴν καὶ μετὰ τὴν δικαστικὴν ἀπόφασιν συνέχισιν τοῦ πλοῦ τοῦ πλοίου. Τὸ δεύτερον συνάγεται ἐκ τοῦ ὅτι δὲν ἀποκλείεται ὑπὸ τοῦ νόμου οὔτε ρητῶς οὔτε σιωπηρῶς.

Ἐξ ἄλλου μέχρι τοῦ πλειστηριασμοῦ διατηρεῖται ἢ ὑπάρχουσα διαχείρισις τοῦ πλοίου, ἐφ' ὅσον ἐκ τινος λόγου δὲν ἀλλάσ-

σει αὐτή. Αὐτὴν συνεπῶς βαρύνουν ὅλαι αἱ συναφεῖς μὲ τὴν διαχείρισιν τοῦ πλοίου ὑποχρεώσεις, μεταξὺ δ' ἄλλων καὶ ἡ μέριμνα τοῦ κατάπλου τοῦ πλοίου εἰς τὸν τόπον τοῦ πλειστηριασμοῦ (ἄρθρ. 34 ἐδ. 2 Κινδ).

Ὡς ἐλέγχθη καθ' ἀπάσας τὰς ἀνωτέρω περιπτώσεις ἢ λύσεις τῆς συμπλοιοκτησίας γίνεται διὰ δημοσίου πλειστηριασμοῦ. Τοῦτο οἰκτικῶς λέγεται εἰς ἄρθρ. 32 ἐδ. 1 καὶ 3 Κινδ ὡς πρὸς τὰς ἀνωτέρω ἐν Νοσ 153 καὶ 155 περιπτώσεις. Ἐν ἐδ. 2 τοῦ ἐν λόγῳ ἄρθρου ὁμως (περίπτωσης Νο 154) γίνεται λόγος περὶ ἐκποίησεως τοῦ πλοίου, μὴ ἀναφερομένου πλειστηριασμοῦ. Παρὰ ταῦτα διὰ τὴν ταυτότητα τοῦ λόγου δὲν γεννᾶται ἀμφιβολία ὅτι καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην νοεῖται ἐκποίησης ἐν δημοσίῳ πλειστηριασμῶ.

ΕΙΔΙΚΗ ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

157. Αἰτιολόγησις τοῦ θεσμοῦ.—Μεταξὺ τῶν μέτρων τὰ ὁποῖα ἐλήφθησαν εἰς τὸ εὐρὺ πλαίσιον τοῦ ν.δ. 2678/53 «περὶ ἐπενδύσεως καὶ προστασίας κεφαλαίων ἐξωτερικοῦ» διὰ τὴν ὑποβοήθησιν τῆς ἐλληνικῆς ναυτιλίας καὶ εἰδικώτερον τὴν προσέλκυσιν τῶν ἐλληνικῆς πλοιοκτησίας πλοίων εἰς τὸ ἐθνικὸν νηολόγιον, περιελήφθη ἡ ἀπλούστευσις τῶν διατυπώσεων συστάσεως καὶ λειτουργίας τῶν ἀνωνύμων ναυτιλιακῶν ἐταιρειῶν. Ὁ ἐλληνικὸς ἐμπορικὸς στόλος κατὰ τὴν μεγαλυτέραν ἀναλογίαν του κινεῖται καὶ διοικεῖται ἐκτὸς τῆς χώρας. Ὅθεν ἡ ἐφαρμογὴ τῶν διατάξεων τοῦ νόμου περὶ ἀνωνύμων ἐταιρειῶν τῶν σχετικῶν μὲ τὴν διοίκησιν, τὰς γενικὰς συνελεύσεις, τὴν τήρησιν τῶν βιβλίων καὶ λοιπὰς λειτουργικὰς ἐργασίας ἀποτελεῖ πρόσκομμα διὰ τὰς ἀνωνύμους ἐταιρείας αἵτινες ἀσχολοῦνται μὲ τὴν ἐκμετάλλευσιν πλοίων.

Ἐνεργωρήθη οὕτως ἡ ἀνάγκη ἐνὸς εἰδικοῦ τύπου ἀνωνύμου ἐταιρείας προσαρμοζομένου πρὸς τὰς ἀνάγκας καὶ τὰς εἰδικὰς συνθήκας ἐργασίας τοῦ ἐλληνικοῦ πλοίου. Ἐντὶ εἰδικοῦ νομοθε-

τήματος τοῦ ὁποίου ἡ ψήφισις θὰ συνήντα ἴσως δυσχερείας καὶ τὸ ὁποῖον θὰ ἐδημιούργει νομοθετημένον ρῆγμα εἰς τὴν ὄλην συγκρότησιν τοῦ παρ' ἡμῖν συστήματος τῶν ἀνωνύμων ἐταιρειῶν, προετιμήθη ὁ πρακτικὸς τρόπος ὅστις προσεφέρετο διὰ τῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρου 13 τοῦ προρρηθέντος ν.δ. 2687/1953. Κατὰ τὴν διάταξιν ταύτην πλοῖα νηολογημένα ὡς ἐλληνικὰ θεωροῦνται κεφάλαια ἐξωτερικοῦ καὶ εἰσάγονται ἐν Ἑλλάδι ἐπὶ τῇ βάσει ὑπουργικῆς ἐγκριτικῆς πράξεως περιλαμβανούσης ὄρους κατὰ παρέκκλισιν τῆς ἰσχυούσης νομοθεσίας (ἀνωτ. Ν^ο 15). Ἡτο ἀνοικτὴ λοιπὸν ἡ θύρα διὰ τῆς ὁποίας παρείχετο ἡ εὐχέρεια νὰ ἀναγνωρισθῇ ὑπὲρ τῶν νηολογουμένων ὡς ἐλληνικῶν πλοίων κατὰ τὸ προρρηθὲν ἄρθρον 13 τοῦ ν.δ. 2687/1953 τὸ δικαίωμα ὅπως ἀνήκουν εἰς ἐλληνικὰς ἀνωνύμους ἐταιρείας λειτουργούσας κατὰ παρέκκλισιν τῶν διατάξεων τοῦ «περὶ ἀνωνύμων ἐταιρειῶν» νόμου 2190, κωδικοποιηθεισῶν διὰ τοῦ β.δ. 174 τῆς 12/3/1962. Ἡ πρώτη ὑπουργικὴ ἐγκριτικὴ πράξις ἣτις συναφῶς ἐξεδόθη κατ' Ἰανουάριον 1962 ἀφεώρα τὸ φορτηγὸν δηζελόπλοιον «Κρόνος». Ἐκτοτε εἰς ὅλας σχεδὸν τὰς ἐγκριτικὰς πράξεις ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὁποίων νηολογοῦνται ὡς ἐλληνικά, πλοῖα χωρητικότητος μείζονος τῶν 1500 κόνων (διότι μόνον ἐπ' αὐτῶν ἰσχύει τὸ ν.δ. 2687/1953) ἐπαναλαμβάνονται αἱ διατάξεις τῆς ἐγκριτικῆς πράξεως τοῦ δ/π Κρόνος, οὕτω δὲ ἐγενικεύθη ὁ θεσμός.

158. Αἱ εἰδικαὶ ἀρχαὶ τῆς εἰδικῆς ἀνων. ναυτιλιακῆς ἐταιρείας.—

Αἱ κατὰ παρέκκλισιν τῶν διατάξεων τοῦ νόμου περὶ ἀνωνύμων ἐταιρειῶν, ἐφαρμοζομένων κατὰ τὰ λοιπά, γενικαὶ ἀρχαὶ αἱ ὁποῖαι διέπουν, συμφώνως πρὸς τὰς ὑπουργικὰς ταύτας πράξεις, τὴν εἰδικὴν ἀνώνυμον ναυτιλιακὴν ἐταιρείαν εἶναι αἱ ἑξῆς:

α) Ἡ εἰδικὴ ναυτιλιακὴ ἐταιρεία συνιστᾶται μόνον ἐφ' ὅσον ἀποκλειστικὸν σκοπὸν ἔχει τὴν ἐκμετάλλευσιν πλοίου ἢ πλοίων. Δὲν δύναται αὕτη ν' ἀσκῇ ἄλλης φύσεως ἐργασίας.

β) Ἡ ἐταιρικὴ ἐπωνυμία συντίθεται κατὰ τρόπον ὥστε νὰ περιλαμβάνῃ τὴν φρασίαν «εἰδικὴ ἀνώνυμος ναυτιλιακὴ ἐταιρεία».

γ) Τὸ κεφάλαιον δύναται νὰ καταβληθῇ καὶ εἰς τὴν ἀλλοδαπὴν.

δ) Ἡ ἐκτίμησις τοῦ πλοίου ἢ μεριδίου εἰσφερομένου εἰς εἶδος πρὸς σχηματισμὸν τοῦ κεφαλαίου δέον νὰ συντελῆται ὑπὸ τῆς κατ' ἄρθρον 9 τοῦ ν. 2190 ἀρμοδίας ἐπιτροπῆς ἐντὸς τὸ πολὺ 15 ἡμερῶν ἀπὸ τῆς ὑποβολῆς τῆς σχετικῆς αἰτήσεως εἰς τὸ ἀσκοῦν τὴν ἐποπτείαν τῶν ἀνωνύμων ἐταιρειῶν Ὑπουργεῖον Ἐμπορίου. Παρερχομένης ἀπράκτου τῆς προθεσμίας ταύτης ἢ ὑπὸ τῶν ἐνδιαφερομένων γενομένη ἀποτίμησις θεωρεῖται ἀκριβῆς, καθισταμένης περιττῆς τῆς ἐξακριβώσεως τῆς ἀξίας τοῦ εἰσφερομένου πλοίου ὑπὸ τῆς ὀηθείσης Ἐπιτροπῆς.

ε) Ἀπαγορεύεται ἡ εἰσαγωγή τῶν μετοχῶν εἰδικῆς ἀνωνύμου ναυτιλιακῆς ἐταιρείας εἰς τὸ χρηματιστήριον.

στ) Τὸ διοικητικὸν συμβούλιον τῆς ἐταιρείας δύναται νὰ συνέρχεται πλὴν τῆς ἑδρας τῆς ἐταιρείας καὶ ὁπουδήποτε τῆς ἡμεδαπῆς ἢ τῆς ἀλλοδαπῆς ἐφ' ὅσον παρίστανται αὐτοπροσώπως ἢ δι' ἀντιπροσώπου ὅλα τὰ μέλη αὐτοῦ καὶ δὲν προβάλλουν ἀντίρρησην.

ζ) Τὸ αὐτὸ καὶ αἱ γενικαὶ συνελεύσεις ἐφ' ὅσον ἔχουν χαρακτηριστὴρα καθολικόν, δηλ. παρίσταται ἢ ἐκπροσωπεῖται κατ' αὐτὰς τὸ σύνολον τῶν μετοχῶν καὶ δὲν προβάλλεται ἀντίρρησης. Ἐπὶ πλεόν αἱ καθολικαὶ συνελεύσεις συνεδριάζουν καὶ ἀποφασίζουσι ἐγκύρως ἐπὶ παντὸς θέματος ἀρμοδιότητος τῆς γεν. συνελεύσεως μὴ ἀπαιτουμένης τῆς τηρήσεως τῶν κοινῶν διατυπώσεων προσκλήσεως, δημοσιεύσεων κ.λ.π.

Ἐντίγραφον τῶν πρακτικῶν τῶν ἐν λόγῳ συνελεύσεων ὑπογεγραμμένον ὑπὸ πάντων τῶν μετόχων δέον νὰ κατατεθῆ ἐντὸς 10 ἡμερῶν ἀπὸ τῆς συγκλήσεώς των ἐνώπιον συμβολαιογράφου ἢ ἑλληνοῦ προξένου εἰς τὴν ἀλλοδαπὴν πρὸς ἀπόκτησιν βεβαίας χρονολογίας, κεκυρωμένον δ' ὑπ' αὐτῶν ἐντίγραφον ὑποβάλλεται εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Ἐμπορίου.

η) Ἡ δημοσίευσις τοῦ Ἰσολογισμοῦ ἀντικαθίσταται διὰ καταθέσεως ἀντιγράφου αὐτοῦ ἐντὸς 20 ἡμερῶν ἀπὸ τῆς ὑπὸ τῆς γεν. συνελεύσεως ἐγκρίσεώς του εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Ἐμπορίου καὶ εἰς τὸ Ναυτικὸν Ἐπιμελητήριον Ἑλλάδος. Πᾶς ἐνδιαφερόμενος δύναται νὰ λάβῃ γνῶσιν καὶ ἀντίγραφον τούτου.

θ) Τὰ κέρδη τῆς ἐταιρείας καθ' ὁμόφωνον ἀπόφασιν καθολικῆς γεν. συνελεύσεως διανέμονται ἐλευθέρως μὴ ἐφαρμοζομένων τῶν περιορισμῶν περὶ σχηματισμοῦ ἀποθεματικῶν καὶ ὑποχρεωτικοῦ πρώτου μερίσματος.

ι) Μετὰ τὴν διάλυσιν τῆς ἐταιρείας τὸ καθαρὸν προῖον τῆς ἐκκαθαρίσεως διανέμεται μεταξὺ τῶν μετόχων εἰς τὸ νόμισμα καὶ εἰς τὸν τόπον τῆς εἰσφορᾶς τοῦ μετόχου.

Ἐπισημασθῆναι, τέλος, ὅτι, ὡς ὀρίζεται εἰς τὸ ἄρθρον 64 τοῦ κωδικοποιηθέντος ν. 2190, αἱ διὰ τοῦ ν.δ. 4237/1962 γενόμεναι εἰς αὐτὸν τροποποιήσεις δὲν ἰσχύουν διὰ τὰς μέχρι τότε συνεστημένας εἰδικὰς ἀνωνύμους ναυτιλιακὰς ἐταιρείας. Τοῦτο ἐκ τοῦ ἀβασίμου, ἄλλωστε, φόβου μήπως θιγῆ δι' ἐπιγενομένου νόμου τὸ νομικὸν καθεστῶς τῶν λειτουργουσῶν ἤδη τοῦ τύπου τούτου ναυτιλιακῶν ἐταιρειῶν καὶ κλονισθῆ ἢ ἐμπιστοσύνη ἐπὶ τὸ κύρος τῶν ἐγκριτικῶν πράξεων ὁ θεσμὸς τῶν ὁποίων ἀποτελεῖ τὸν ἄξονα τῆς συγχρόνου ναυτιλιακῆς μας πολιτικῆς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄

Η ΕΥΘΥΝΗ ΤΗΣ ΠΛΟΙΟΚΤΗΣΙΑΣ

Ι. Ὁ δεσμός τῆς περιορισμένης εὐθύνης

159. Ὁ περιορισμὸς ἐμπνέεται ἀπὸ τὴν ἔννοιαν τῆς θαλασσίας περιορισίας. — Πᾶν πρόσωπον ὑποχρεοῦται ἐκ τῶν ἐγκύρων δικαιοπραξιῶν ἢ ἐκ τῶν ἀδικοπραξιῶν του (ἄρθρ. 287, 914 ΑΚ). Αδιάρφορον ἂν αὐταὶ ὀφείλονται εἰς τὴν ἰδίαν προσωπικὴν δρᾶσιν του ἢ τὴν δρᾶσιν τῶν ἀντιπροσώπων του ἢ τῶν προσώπων τὰ ὁποῖα χρησιμοποιεῖ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν του (ἄρθρα 211, 330, 334, 922 ΑΚ). Τοῦ καθολικῆς ἐφαρμογῆς κανόνος τούτου ἡ πλοιοκτησία ἐν γένει οὐδόλως διαφεύγει. Καὶ ὡς πρὸς μὲν τὸ πρῶτον μέρος τοῦ κανόνος (εὐθύνη ἐκ τῆς προσωπικῆς δράσεως τοῦ πλοιοκτήτου) ὁ Κινδ δὲν ἀσχολεῖται, ὡς αὐτονόητον. Ρητῶς ὅμως ἐχρειάσθη νὰ ἐπαναληφθῇ ὁ κανὼν (ἄρθρ. 84 Κινδ) κατὰ τὸ δεῦτερον μέρος αὐτοῦ (εὐθύνη ἐκ τῆς προστήσεως). Διὰ νὰ συνδεθῇ οὗτος μὲ τὴν ἀκολουθοῦσαν ρύθμισιν τοῦ θέματος τῆς εὐθύνης κατὰ τὸν ἰδιόρρυθμον τρόπον τὸν ὁποῖον ἀνέκαθεν υἰοθέτησε τὸ ναυτικὸν δίκαιον καὶ ὁ ὁποῖος ὑπὸ τὴν μορφήν τῆς περιορισμένης εὐθύνης ἀνηγορεύθη εἰς θεμελιώδη θεσμὸν τοῦ ναυτικοῦ δικαίου.

Ὅντως τὸ ναυτικὸν δίκαιον ἀπὸ τῆς ἀρχικῆς σχεδὸν καταγωγῆς του διεμόρφωσε τὴν ἀντίληψιν ὅτι τὸ πλοῖον, ἕκαστον πλοῖον, ἀποτελεῖ ἐν τῷ μέσῳ τῆς ὅλης περιουσίας τοῦ πλοιοκτήτου μίαν αὐθύπαρκτον καὶ ἀνεξάρτητον οἰκονομικὴν μονάδα. Ἡ ἀνεξαρτησία μάλιστα αὕτη προβάλλει ἔτι περισσότερον ἀπὸ τὴν καὶ ἐκ τῶν πραγμάτων ὑπάρχουσαν ἀτομικότητα τοῦ πλοίου (ἀνωτ. Νο 20

καὶ ἐπ.). Ἀπόρροια τῆς ἀντιλήψεως ταύτης εἶναι ἡ ἀρχὴ καθ' ἣν ἡ εὐθύνη ἢ δημιουργουμένη ἐκ τῆς ἐκμεταλλεύσεως τοῦ πλοίου ὑπὸ τὰς προϋποθέσεις αἵτινες ἀναλύονται κατωτέρω, δὲν δύναται νὰ ἐπιδράσῃ ἐπὶ τῆς λοιπῆς τυχὸν περιουσίας τῆς πλοιοκτησίας καὶ συνεπῶς νὰ θίξῃ αὐτήν, ἀλλ' ἀναπτύσῃ τ' ἀποτελέσματά της περιοριστικῶς ἐπὶ τοῦ πλοίου καὶ μόνον, τούτου θεωρουμένου ὡς ἰδιαιτέρας θ α λ α σ σ ί α ς π ε ρ ι ο υ σ ί α ς, ἀκόμη καὶ ἔναντι ἄλλων πλοίων τῆς ἰδίας πλοιοκτησίας, ἐκάστου τῶν πλοίων τούτων ἀποτελοῦντος διακεκριμένην θαλασσίαν περιουσίαν. Κατὰ ταῦτα ἡ εὐθύνη ἐντοπίζεται εἰς τὸ συγκεκριμένον πλοῖον, μὴ δυναμένη νὰ ἐξέλθῃ τῶν ὁρίων τῶν συστατικῶν στοιχείων αὐτοῦ καὶ νὰ παρασύρῃ ἕτερα περιουσιακὰ ἀντικείμενα τῆς πλοιοκτησίας. Εἶναι δηλαδὴ εὐθύνη π ε ρ ι ω ρ ι σ μ ῆ ν η.

160. Δικαιολόγησις τῆς περιωρισμένης εὐθύνης.—*Ὁ τοιοῦτος χαρακτήρ τῆς εὐθύνης ἰσχύει ὅταν αἱ ὑποχρεώσεις εἰς τὰς ὁποίας ἀντανακλᾶται πηγάζουν ἐκ τῆς δραστηριότητος ἐκείνων μόνον τῶν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς πλοιοκτησίας προσώπων τὰ ὁποῖα συνδέονται ἀμέσως μὲ τὴν τεχνικὴν ἀξιοποίησιν τοῦ πλοίου, τὰ ὁποῖα συμπράττουν εὐθέως μέσῳ τῶν προσωπικῶν ὑπηρεσιῶν των εἰς τὴν διακυβέρνησιν καὶ τὴν κίνησιν τούτου. Καὶ αὐτὰ εἶνε ὁ π λ ο ῖ α ρ χ ο ς καὶ τὸ π λ ῆ ρ ω μ α. Δύο κυρίως ἐξηγήσεις εἰς τοῦτο ἔχουν δοθῆ: Πρῶτον, ὅτι ἡ ἀπομάκρυνσις τοῦ πλοίου ἐκ τῆς ἔδρας τῆς πλοιοκτησίας καθιστᾷ δυσχερῆ, πάντως δυσχερέστερον ἢ εἰς ἄλλας ἐπιχειρήσεις τὸν ἔλεγχον τοῦ πλοιάρχου καὶ τοῦ πληρώματος, συνεπῶς καὶ τὴν πρόληψιν τῶν ἐνεργειῶν αὐτῶν. Δεύτερον, ὅτι ἡ ναυτιλιακὴ δραστηριότης ἀποτελοῦσα ἐπισημαστικῶς καὶ ἐπικίνδυνον, συγχρόνως δὲ καὶ ἐθνικοῦ ἐνδιαφέροντος ἐπιχειρηματικὴν ἐπίδοσιν ἔχει ἀνάγκην εἰδικῶν κινήτρων τὰ ὁποῖα προσφέρει ἡ περιωρισμένη εὐθύνη. Αἱ ἐν λόγῳ αἰτιολογίαι τοῦ θεσμοῦ ἔχουσαι ἀναμφιβόλως ἱστορικὴν ἀξίαν, στεροῦνται θεμελιώσεως σήμερον. Ἡ σύγχρονος ὀργάνωσις τῆς ναυτιλιακῆς ἐπιχειρήσεως, αἱ τεχνικαὶ μεταμορφώσεις τοῦ πλοίου καὶ ἡ ἀνάπτυξις τῆς τηλεπικοινωνίας ἀπέβαλον τὴν δυσχέρειαν παρακολουθή-

σεως τοῦ πλοίου. Ἐξ ἄλλου οἱ ἴδιοι λόγοι εἰς τοὺς ὁποίους δύναται νὰ προστεθῇ ἡ γενικευθεῖσα ἀσφάλις κατὰ τῶν θαλασσιῶν κινδύνων ὡς καὶ ὁ καταπληκτικὸς ρυθμὸς τῶν ναυπηγήσεων μαρτυροῦν διὰ τὸ περιττὸν τοῦ ὧς ἄνω κινήτρου. Παρὰ ταῦτα αἱ ρίζαι τοῦ αἰωνοβίου θεσμοῦ τῆς περιορισμένης εὐθύνης εἶνε τόσον βαθεῖαι, ὥστε ἀντέχει ἀκόμη εἰς τὰς ὀλοὲν καὶ δριμυτέρας ἐπιθέσεις αἱ ὁποῖαι ἐκτοξεύονται κατ' αὐτοῦ. Εἶνε ἀλήθεια ὅτι, ὡς θὰ ἐξηγήσωμεν κατωτέρω, ὑπεβλήθη οὗτος εἰς ὠρισμένας μεταμορφώσεις καὶ τὰ ὄρια τῆς εὐθύνης περισσότερον στενὰ ἄλλοτε ἔχουν ἤδη σημαντικὰ διευρυνθῆ. Ἡ βῆσις τοῦ θεσμοῦ ὁμως παραμένει. Ὑπάρχει, ἴσως, εἰς τοῦτο ἡ ἐξῆς ὀργανικωτέρα αἰτία: Αἱ κοινωναὶ βαδίζουσιν ἐν ὄψει μιᾶς ὁμαλωτέρας συμβιώσεως τῶν ἀνθρώπων ἢ ὁποῖα παρέχει ἔκδηλα τὰ σημεῖα κάποιας κάμψεως τῆς οικονομικῆς καὶ πνευματικῆς ἀνισότητος. Ὡς γενικὴ τάσις διαγράφεται ἡ ἀπάμβλυσις τῶν ἀντιθέσεων. Ἡ συμβολὴ ἐνὸς ἐκάστου εἰς τὴν παραγωγικὴν δραστηριότητα καθ' ὃ προάγουσα τὸ ὁμαδικὸν συμφέρον προβάλλει ὡς προσπάθεια κοινῆς ἐνδιαφέροντος. Οἱ δὲ συνυφασμένοι μὲ τὴν διαστηριότητα ταύτην κίνδυνοι ὡς καὶ αἱ ἐντεῦθεν εὐθύναι προσλαμβάνουσιν χαρακτῆρα κοινωνικώτερον, πρᾶγμα ποῦ ὀδηγεῖ εἰς μίαν ἀμοιβαίαν ἄμεσον ἢ ἔμμεσον ἀνάληψιν αὐτῶν. Τὸ χαρακτηριστικὸν τοῦτο δύναται ν' ἀνιχνευθῇ εἰς τὴν θαλασσίαν ἀποστολὴν ὅπου ὅλοι οἱ παράγοντες αὐτῆς διαμορφώνουσιν κάποιαν κοινότητα ἢ ὁποῖα δίκαιον εἶνε νὰ μοιράζεται τοὺς κοινούς κινδύνους εἰς τοὺς ὁποίους ἐκτίθεται. Εἰς τὰς σκέψεις αὐτὰς πρέπει ν' ἀναζητηθῇ ὑπὸ τὰς συγχρόνους συνθήκας ἢ δικαιολόγησις τῆς περιορισμένης εὐθύνης τῆς πλοιοκτησίας ὡς ἐξυπηρετούσης καὶ γενικώτερα συμφέροντα, ἀφοῦ ἄνευ αὐτῆς ἡ προσφορὰ τῶν ὑπηρεσιῶν τοῦ πλοίου θ' ἀπῆται ἠὲξήμενον ἀντάλλαγμα. Ἡ περιορισμένη λοιπὸν εὐθύνη δὲν εἶνε ἐστερημένη ἀμοιβαιότητος καὶ τὸ πρόβλημα ἔγκειται εἰς τὴν ἀνεύρεσιν τῶν λύσεων αἱ ὁποῖαι ἐπιτυχάνουσιν κατὰ τὸ δυνατόν τὴν ἐξισορρόπισιν τῶν ἐκατέρωθεν συμφερόντων.

161. Εύρύτερα εφαρμογή της αρχής της περιορισμένης ευθύνης.—
Ἡ ἀποφίς αὕτη καθ' ἣν ὁ περιορισμὸς τῆς ευθύνης ἐξυπηρετεῖ
εὐρύτερα συμφέροντα ἰδίᾳ εἰς τὸ πλαίσιον τοῦ ναυτικοῦ δικαίου
καὶ ἐνισχύει τὴν ἀρχὴν τῆς ἀμοιβαιότητος τῶν κινδύνων ὡς
δικαιολογητικῆς βάσεως αὐτοῦ, καταφαίνεται ὄχι μόνον ἐκ τοῦ
ὅτι καὶ ἐπὶ ἄλλης περιπτώσεως ἀπὸ διάφορα αἴτια δικαιολογου-
μένης, εἶνε γνωστὸς οὗτος, ἀλλὰ κυρίως ἐκ τοῦ ὅτι ὑπὸ ἄλλην
μορφήν γενικεύεται ἡ εφαρμογὴ αὐτοῦ καὶ μάλιστα ὑπὸ τὴν πίε-
σιν ἐντελῶς συγχρόνων τάσεων. Ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος ἐτέρα περὶ-
πτώσις εἶνε ἡ σχετικὴ μὲ τὴν ἀπόκτησιν μερίδος συμπλοιοκτησίας,
ὅποτε ὁ ἀποκτῶν δύναται ν' ἀπαλλαγῇ τῶν μέχρι τῆς γνωστοποι-
ήσεως τῆς ἀποκτίσεως ὑποχρεώσεών του ὡς συμπλοιοκτῆτου διὰ
τῆς παραχωρήσεως τῆς μερίδος του (ἀνωτ. Νο 138). Ὑπὸ ἄλλην
δὲ μορφήν ὁ περιορισμὸς ἀπαντᾶται εἰς τὴν ναύλωσιν ὅτε ὁ
ἐκναυλωτὴς κατὰ τὸ ἄρθρον 141 Κινδ ἐν συνδυασμῶ πρὸς τὸ
κατ' ἐξουσιοδότησιν αὐτοῦ ἐκδοθὲν β.δ. τῆς 25/10-8/11/1958
εὐθύνεται μόνον μέχρις 8.000 δρχ. κατὰ δέμα ἢ κατὰ μονόδα διὰ
τὰς εἰς τὸ φορτίον προκαλουμένας βλάβας ἢ φθοράς.

Ἄλλὰ τὸ πλεόν ἐνδιαφέρον εἶνε ὅτι σειρὰ ὄλη νέων διεθνῶν
συμβάσεων ὑπογραφεισῶν εἰς Βρυξέλλας, αἵτινες μάλιστα δὲν
ἔχουν εἰσέτι τεθῆ ἐν ἰσχύϊ δι' ἔλλειψιν ἀκόμη τῶν ἀπαιτουμένων
ἐπικυρώσεων, καθιεροῦν ὡς βασικὴν ἀρχὴν τὸν περιορισμὸν τῆς
ευθύνης. Οὕτως ἡ δ.σ. τοῦ 1961 «περὶ ἐνοποιήσεως
κανόνων ἐπὶ μεταφορᾶς ἐπιβατῶν διὰ θαλάσ-
σης» προβλέπει περιορισμὸν τῆς ευθύνης τοῦ μεταφορέως λόγφ
θανάτου ἢ σωματικῶν βλαβῶν εἰς 250.000 φράγκα Ροινκατέ
(δηλ. ἀξίας ἐκάστου ἴσης πρὸς 65,5 χιλιοστὰ γραμμαρίου χρυσοῦ
τῶν 900⁰/₁₀₀) κατ' ἐπιβάτην (ἄρθρ. 6). Ἐπίσης ἡ δ.σ. τοῦ 1962
«περὶ ευθύνης τῶν ἐκμεταλλευομένων πλοῖα
κινούμενα δι' ἀτομικῆς ἐνεργείας» ὀρίζει τὴν εὐ-
θύνην διὰ θάνατον ἢ σωματικὰς βλάβας ὡς καὶ ζημίας γενικῶς
εἰς πράγματα προκαλουμένας ἐκ τῆς κινητηρίου ἀτομικῆς ἐνε-
ργείας ἢ τῶν ραδιενεργῶν ὑλικῶν ἀτομοκινήτου πλοίου εἰς 1,5
ἐκατομμύρια φράγκα κατ' ἀτύχημα (ἄρθρ. 3). Ὅμοίως τὸ σχέ-

διον δ.σ. τῆς Στοκχόλμης τοῦ 1963 «περὶ εὐθύνης ἐκ μεταφορᾶς ἀποσκευῶν» προβλέπει περιορισμὸν εἰς 6.000 φράγκα κατ' ἐπιβάτην διὰ τὴν ἀπώλειαν ἢ ζημίας εἰς ἀποσκευάς. Ἡ εὐθύνη ἀνέρχεται μέχρις 20.000 φράγκων εἰς περιπτώσιν ἀπωλείας ἢ βλάβης μεταφερομένου ὀχήματος συμπεριλαμβανομένων τῶν τυχόν ἐν αὐτῷ ἀποσκευῶν. Τέλος ἄς σημειωθῇ ὅτι ὑποστηρίζεται, καίτοι ἐπὶ οὐδεμιᾶς διατάξεως νόμου ἐρειδομένη, ἡ ἄποψις ὅτι καὶ διὰ τὸν κύριον τῶν διὰ πλοίου μεταφερομένων ἐμπορευμάτων τὰ ὁποῖα ἐγένοντο πρὸξενά ζημίας ἰσχύει ὁ περιορισμὸς τῆς εὐθύνης του μέχρι τῆς ἀξίας αὐτῶν.

II. Προϋποθέσεις τῆς περιορισμένης εὐθύνης

162. Ἡ περιορισμένη εὐθύνη ἰσχύει μόνον διὰ τὰς ἐνεργείας τοῦ πλοιάρχου καὶ τοῦ πληρώματος. — Ὡς εἴπομεν ἀνωτέρω, περιορισμένη εἶνε ἡ εὐθύνη τῆς πλοιοκτησίας ἢ ὁποῖα πηγάζει ἀπὸ μόνας τὰς ἐνεργείας ἢ παραλείψεις τοῦ πλοιάρχου καὶ τοῦ πληρώματος. Πᾶσα ἄλλη εὐθύνη ἀπορρέουσα ἀπὸ ἐνεργείας ἢ παραλείψεις εἴτε τῆς ἰδίας τῆς πλοιοκτησίας ἢ καὶ μέρους μόνον ταύτης (συμπλοιοκτήτης) εἴτε τῶν προσώπων τὰ ὁποῖα χρησιμοποιεῖ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν της δὲν ἐμπίπτει εἰς τὸν θεσμὸν ἀλλ' ἀκολουθεῖ τὰς ἀρχὰς τοῦ κοινοῦ δικαίου. Διὰ τοῦτο καὶ δὲν ἀσχολεῖται σχετικῶς τὸ ναυτικὸν δίκαιον. Ἐπὶ τῇ βάσει τῆς διακρίσεως ταύτης τὸ ἄρθρ. 84 διὰ τοῦ ὁποίου ἀρχίζει ὁ τίτλος τοῦ Κινδ «περὶ εὐθύνης τοῦ πλοιοκτῆτου» (ἄρθρ. 84 - 106) διακηρύσσει μόνον καὶ δίκην εἰσαγωγῆς τὴν ἀρχὴν τῆς εὐθύνης ἐκ τῶν ἐνεργειῶν τοῦ πλοιάρχου καὶ τοῦ πληρώματος. Ἐδαφ. 1: «ὁ πλοιοκτῆτης ἐνέχεται ἐκ τῶν δικαιοπραξιῶν ἄς ἐπιχειρεῖ ὁ πλοίαρχος κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἀνατεθειμένων εἰς αὐτὸν καθηκόντων». Ἐδαφ. 2: «ὁ πλοιοκτῆτης εὐθύνεται ὡσαύτως ἐκ τῶν ἀδικοπραξιῶν τὰς ὁποίας διέπραξεν ὁ πλοίαρχος, τὸ πλήρωμα ἢ ὁ πλοηγὸς κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἀνατεθειμένων εἰς αὐτοὺς καθηκόντων».

Ἡ εὐθύνη ἢ ὁποία πηγάζει ἀπὸ τὴν δραστηριότητα οἰουδήποτε ἄλλου προσώπου εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς πλοιοκτησίας, δηλ. προσώπου μὴ ἔχοντος σχέσιν μὲ τὴν ἐπάνδρωσιν τοῦ πλοίου, πολλῶ μᾶλλον ἢ εὐθύνη ἢ ὁποία πηγάζει ἐξ τῶν προσωπικῶν ἐνεργειῶν (δικαιοπραξιῶν ἢ ἀδικοπραξιῶν) τοῦ πλοιοκτήτου (πλὴν τῶν ἐξαιρετικῶν περιπτώσεων περὶ ὧν κατωτ. Ν^ο 166) μένει ἔξω τοῦ ἰδιορροῦθμον θεσμοῦ καὶ εἶναι συνεπῶς ἀπεριόριστος. Ἡ ἐπάνδρωσις δὲν ταυτίζεται πρὸς τὴν ναυτολόγησιν. Ἡ ἔννοια τοῦ νόμου εἶναι ὅτι πρόκειται περὶ προσώπων προσφερόντων εἰς τὸ πλοῖον ἐξηρημένην ὑπηρεσίαν. Τοῦθ' ὅπερ δυνατὸν νὰ συμβαίῃ καὶ μὲ ναυτικὸν ὁ ὁποῖος ναυτολογημένος ὢν ἐπὶ πλοίου τινος προσφέρει προσωρινῶς ὑπηρεσίας ἐπὶ ἄλλου πλοίου. Ἡ πρᾶξις του κατὰ τὴν προσωρινὴν ταύτην ὑπηρεσίαν του ἐπισύρει τὴν περιορισμένην εὐθύνην τοῦ πλοίου ἐφ' οὗ ὑπηρετεῖ καὶ ὄχι τοῦ ἐφ' οὗ εἶναι οὗτος ναυτολογημένος.

Εἰς τὸ πλήρωμα περιλαμβάνονται ὅλοι οἱ ὑπηρετοῦντες ἐπὶ τοῦ πλοίου καὶ ἀναγεγραμμένοι εἰς τὸ ναυτολόγιον αὐτοῦ. Αἱ σύγχρονοι ἐξελίξεις τῆς ὀργανώσεως τῶν μεταφορῶν εἰς τὰ πλοῖα, ἰδίᾳ εἰς τὰ μεγάλα ἐπιβατηγὰ πλοῖα, ὠδήγησαν εἰς τὴν ὑπαρξιν μεταξὺ τῶν μελῶν τοῦ πληρώματος καὶ προσώπων ὧν αἱ προσφερόμεναι ὑπηρεσίαι οὐδένα ναυτικὸν χαρακτήρα ἔχουν, ἀλλ' εἶναι συνυφασμένοι μὲ τὴν κοινωνικότητα τῆς ζωῆς ἢ ὁποία προσφέρεται ὡς μέσον ἀνετωτέρας εἰς αὐτὰ διαβιώσεως. Τοιαῦτα μέλη εἶναι π.χ. οἱ κομμωταὶ καὶ λοιπὸν ἐξειδικευμένον εἰς τὴν παροχὴν φροντίδων αἰσθητικῆς προσωπικόν, οἱ μουσικοί, αἱ χορεύτριαι, οἱ ἰατροί, οἱ νοσοκόμοι, οἱ ἔχοντες καταστήματα διαφόρων εἰδῶν, οἱ κληρικοὶ κ.λ.π. Ἐρωτᾶται πρὲπει νὰ θεωρῆται ὁ πλοιοκτήτης ὑπεύθυνος διὰ βλάβην τὴν ὁποίαν προξενεῖ φέρ' εἰπεῖν ὁ ἐπιμελούμενος τῆς καλλονῆς μιᾶς ἐπιβάτιδος κομμωτῆς ἢ ὁ ἀσχοληθεὶς μὲ τὴν θεραπείαν ἐνὸς ἐπιβάτου ἰατρὸς ἢ ὁ πωλήσας εἰς τὸ πλοῖον ἀντικείμενόν τι καταστηματαρχῆς κ.ο.κ.; Ὅχι ἂν κατὰ τὴν ἄσκησιν τῆς ἐπαγγελματικῆς δραστηριότητός των τὰ πρόσωπα ταῦτα δὲν ἐνεργοῦν ὡς προεστημένοι καὶ ὑπὸ τὸν ἔλεγχον τοῦ πλοιοκτήτου, ἀλλ' ὡς ἐλεύθεροι ἐπαγγελματῖαι. Ἡ τυχὸν ἀναγραφή αὐτῶν

εἰς τὸ ναυτολόγιον ἀνταποκρίνεται πρὸς μίαν τυπικὴν ἀνάγκην ἵνα ἐπιβαίνουν τοῦ πλοίου χωρὶς τοῦτο νὰ μεταβάλη τὴν κατ' οὐσίαν ιδιότητά των. Ὅπως ἀντιθέτως οἱ δι' οἰονδήποτε λόγον μὴ ἀναγραφόμενοι εἰς τὸ ναυτολόγιον τοῦ πλοίου πλὴν ἐπιβαίνοντες αὐτοῦ καὶ προσφέροντες ὑπηρεσίαν ναυτικοί, οὐδὲ ὅπως ἀποκλείουν τὴν εὐθύνην τῆς πλοιοκτησίας ἐκ τῶν πρᾶξεών των.

Ἀποβαίνει ἐνίοτε δυσχερὴς ἡ διάγνωσις ἂν μία ζημία προκαλουμένη μέσφ τοῦ πλοίου πρέπει ν' ἀποδοθῆ εἰς ὑπαιτίαν ἐνεργείαν τοῦ πλοιοκτῆτου ἢ τοῦ πλοιάρχου ἢ μέλους τοῦ πληρώματος. Ἡ σχετικὴ ἔρευνα δέον νὰ ἔχη ὡς στόχον τὸν ἐντοπισμὸν ἄλλοτε τῆς κυρίας ἄλλοτε τῆς ἀμέσου αἰτίας τῆς ζημίας. Γενικῶς ζημίαι δυνάμεναι ν' ἀποδοθῶν ἐν ὄλφ ἢ ἐν μέρει εἰς ἐλάττωμα τοῦ πλοίου εἴτε ὡς πρὸς τὴν ναυτικὴν εἴτε ὡς πρὸς τὴν μεταφορικὴν καταλληλότητα αὐτοῦ, ἔστω καὶ ἄγνωστοι εἰς τὸν πλοιοκτῆτην, κρίνονται ὡς βαρύνουσαι προσωπικῶς αὐτόν. Ἐὰν ὅμως μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τῆς ζημίας παρεμβάλλεται ἄλλο γεγονός ἄσχετον μὲ τὸ πλοῖον ὡς ἄμεσος αἰτία ταύτης, τότε δὲν δυνάμεθα νὰ ὀμιλῶμεν περὶ προσωπικοῦ πταίσματος τοῦ πλοιοκτῆτου. Φερ' εἰπεῖν μία ζημία προκλήθεισα ἐκ πταίσματος τοῦ πλοιάρχου μὴ ἔχοντος τὰ τυπικὰ προσόντα διὰ νὰ πλοιαρχεῖ, δὲν ἀντανακλᾷ τὴν προσωπικὴν ὑπαιτιότητα τοῦ πλοιοκτῆτου ἂν καὶ βαρύνεται οὗτος μὲ ἀντικανονικὴν σύνθεσιν πληρώματος τοῦ πλοίου τοῦ ἀποτελοῦσαν ἀνικανότητα αὐτοῦ, ὑπὸ τὴν προϋπόθεσιν ὅτι ἡ πρᾶξις τοῦ πλοιάρχου εἶνε ἄσχετος μὲ τὴν τυπικὴν ἔλλειψιν τῶν ἀπαιτουμένων προσόντων.

Δεδομένου ὅτι ὁ περιορισμὸς τῆς εὐθύνης συνιστᾷ ἐξαιρέσιν, ὁ ἐπικαλούμενος ταύτην πλοιοκτῆτης βαρύνεται μὲ τὴν ἀπόδειξιν ὅτι συντρέχουν αἱ προϋποθέσεις τοῦ περιορισμοῦ, μὲ ἄλλους λόγους ὅτι αἱ ὑποχρεώσεις δὲν πηγάζουν ἐκ προσωπικῆς ἐνεργείας αὐτοῦ.

Εἶνε ἀνάγκη τέλος ν' ἀποσαφηνισθῆ ὅτι ὁ περιορισμὸς τῆς εὐθύνης ἰσχύει μόνον ἐφ' ὅσον αἱ ἀπαιτήσεις σιρέφονται κατὰ τῆς πλοιοκτησίας ἥτις οὕτω δύναται ν' ἀντιτάξῃ τὸν περιορισμὸν. Ἐκτὸς ὅμως τοῦ ἐκ τῆς προσήσεως εὐθυνομένου πλοιοκτῆ-

διακυβέρνησιν ἢ τὸν χειρισμὸν τοῦ πλοίου, ὁ ἐκναυλωτῆς δὲν εὐθύνεται. Δεδομένου ὅτι ἡ διακυβέρνησις ὡς καὶ ὁ χειρισμὸς τοῦ πλοίου ἀνάγονται εἰς τὰ καθήκοντα τοῦ πλοιάρχου καὶ τοῦ πληρώματος, πᾶσα δ' ἐπιζημία προᾶξις συναφῆς μὲ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἐν λόγῳ καθηκόντων συνιστᾷ ναυτικὸν πταῖσμα, θὰ ἔπρεπε νὰ ἐπισύρῃ τὴν εὐθύνην τῆς πλοιοκτησίας ἣτις ἐκναυλώνει τὸ πλοῖον. Οὐχ ἦττον διὰ λόγους οἱ ὅποιοι θὰ ἐξηγηθῶσιν εἰς τὸ περὶ ναυλώσεως κεφάλαιον ὁ νόμος ἀπαλλάσσει τὸν πλοιοκτῆτην ἐκ τῆς τοιαύτης εὐθύνης. Ἐνταῦθα ἡ ιδιότης τοῦ ἐκναυλωτοῦ ἐπικρατεῖ καὶ ἐπισκιάζει τὴν ἄλλην ἐκ τῆς πλοιοκτησίας ὑφισταμένην εὐθύνην.

β) Ἡ ἑτέρα περίπτωσις εἶνε σχετικὴ μὲ τὴν εὐθύνην ἐκ συγκρούσεως πλοίων. Ὡς ὀρίζει τὸ ἄρθρον 240, 1 Κινδ ὁ πλοίαρχος ἐκάστου τῶν συγκρουσθέντων πλοίων ὀφείλει νὰ παράσχῃ βοήθειαν πρὸς τὸ ἕτερον πλοῖον. Ἡ παράβασις τῆς ὑποχρεώσεως ταύτης ὁμως καίτοι συνιστᾷ καὶ πάλιν ναυτικὸν πταῖσμα, ὑποχρεοῖ μόνον τὸν πλοίαρχον προσωπικῶς καὶ δὲν γεννᾷ εὐθύνην διὰ τὸν πλοιοκτῆτην.

165. Β'. Περιπτώσεις ἀπεριορίστου εὐθύνης ἐξ ἐνεργειῶν τοῦ πλοιάρχου.—Ὁ περιορισμὸς ἀργεῖ καὶ ἡ εὐθύνη εἶνε ἀπεριορίστος εἰς τὰς ἐξῆς δύο περιπτώσεις :

α) Ὡς ἐξηγήθη τὸ εὐεργέτημα τοῦ περιορισμοῦ τῆς εὐθύνης ἐδόθη ἵνα ἀπαλλάσσεται ὁ πλοιοκτῆτης ἐκ τῶν ὑποχρεώσεων αἱ ὅποιαι πηγάζουν ὄχι μόνον ἐκ τῶν ἀδικοπραξιῶν πλοιάρχου καὶ πληρώματος ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν συμβάσεων τοῦ πλοιάρχου. Ὑποτίθεται ὅτι συμβαλλόμενος ὁ πλοίαρχος ἐνεργεῖ αὐτοβούλως καὶ ἐπὶ τῇ βάσει τῆς γενικῆς ἐκπροσωπήσεως τοῦ πλοιοκτῆτου. Ὄταν ὁμως ἡ ὑπ' αὐτοῦ καταρτιζομένη σύμβασις συνάπτεται ἐπὶ τῇ βάσει εἰδικῆς συναίνεσεως τοῦ πλοιοκτῆτου, εἶνε ὡς νὰ ἐνεργῇ προσωπικῶς οὗτος ὅστις καὶ τεκμαίρεται ἐκ τῆς συναινεσεώς του ὡς γνωρίζων ἐκ τῶν προτέρων τὰς συνεπείας τῆς συμβάσεως ἃς καὶ ἀποδέχεται. Τὸ αὐτὸ καὶ ὁσάκις ἐκ τῶν ὑστέρων, λαβὼν γνῶσιν τῆς συμβάσεως τοῦ πλοιάρχου, ὁ πλοιοκτῆτης

ἐπεκύρωσε ταύτην διὰ τῆς προσωπικῆς ἐγκρίσεώς του, καθ' ὅσον ἡ ἔγκρισις ἐπέχει θέσιν ἐντολῆς (ἄρθρ. 238 ΑΚ). Κατ' ἀφοπτεύρας τὰς περιπτώσεις ταύτας αἴρεται ἡ δικαιολογία τοῦ περιορισμοῦ ὃ δὲ πλοιοκτῆτης εὐθύνεται ἀπεριορίστως (ἄρθρ. 87, 1 Κινδ).

β) Πλὴν τῶν περιπτώσεων τούτων καθ' ὅς κατ' οὐσίαν πρόκειται περὶ ἐφαρμογῆς τῆς ἀρχῆς περὶ τοῦ ἀπεριορίστου τῆς εὐθύνης τοῦ πλοιοκτῆτου διὰ τὰς προσωπικὰς ἐνεργείας του, ἀληθῆ ἐξαιρέσειν εἰσάγει ἡ διάταξις τοῦ ἀρθρου 87, 2 Κινδ. Κατ' αὐτὴν ὄλαι αἱ ὑποχρεώσεις αἱ ὁποῖαι ἀπορρέουν ἀπὸ τὴν σύμβασιν ναυτολογήσεως δὲν περιορίζονται διὰ παραχωρήσεως. Καὶ διὰ μὲν τὴν σύμβασιν ναυτολογήσεως τοῦ πλοιάρχου, τὸ πρᾶγμα εἶνε αὐτονόητον ἀφοῦ αὕτη συνομολογεῖται μετὰ τοῦ πλοιοκτῆτου (ἄρθρ. 37 Κινδ). Διὰ τὴν σύμβασιν τῆς ναυτολογήσεως τοῦ πληρώματος ὁμως, ἐπειδὴ αὕτη συνομολογεῖται μετὰ τοῦ πλοιάρχου (ἄρθρ. 53 Κινδ) αἱ σχετικαὶ ὑποχρεώσεις εἶδει κατ' ἀρχὴν νὰ μὴ ἐξαιροῦνται τοῦ περιορισμοῦ. Οὐχ' ἦττον ἐξ εὐνοίας πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ πλοιάρχου καὶ τοῦ πληρώματος αἱ ὁποῖαι ἔχουν χαρακτῆρα διατροφῆς καὶ συντηρήσεως ἐν γένει, δι' ὄν λόγον, ἄλλωστε, εἶνε καὶ προνομιακαὶ (Ν^ο 87), ἐκρίθη ὅτι ἐπεβάλλετο ἡ ἐξαιρέσις ἀπὸ τῆς παραχωρήσεως.

166. Γ'. Περιπτώσεις καθ' ὅς ἡ περιορισμένη εὐθὺνη ἰσχύει καὶ ἐπὶ προσωπικῶν ὑποχρεώσεων τῆς πλοιοκτησίας.—Εἰς τὸν κανόνα καθ' ὄν ὁ περιορισμὸς τῆς εὐθύνης δὲν ἰσχύει ἐπὶ τῶν ὑποχρεώσεων τῶν πηγαζουσῶν ἐκ τῶν προσωπικῶν ἐνεργειῶν τοῦ πλοιοκτῆτου ὑπάρχουν αἱ ἐξῆς τρεῖς ἐξαιρέσεις :

α) *Παράλειψις ἀνελκύσεως ναυαγίου.* Ἐὰν πλοῖον ναυαγήσῃ εἰς περιοχὴν θαλασσίας κινήσεως (λιμένας, ὄρμους κλπ.) ἡ διατήρησις του ἐκεῖ δημιουργεῖ ἐμπόδια καὶ κινδύνους διὰ τὴν ναυσιπλοῖαν, δι' ὃ καὶ ὁ πλοιοκτῆτης ὡς προκαλῶν διὰ τοῦ πλοίου του τοὺς κινδύνους τούτους ὑποχρεοῦται εἰς ἀνέλκυσίν του. Ἐὰν παραλείψῃ νὰ πράξῃ τοῦτο αἱ δ' ἀρμόδια ἀρχαὶ πρὸς ἀπαλλαγὴν τῆς περιοχῆς ἀπὸ τοῦ ναυαγίου ἐνεργήσουσιν αὐταὶ τὴν ἀνέλκυσιν, αἱ δαπάναι ἀνελκύσεως καὶ αἱ σχετικαὶ ζημίαι αἵτινες δέον

ν' ἀποκατασταθῶν ἀπὸ τὸν πλοιοκτῆτην, συνιστοῦν ἐνοχὴν διὰ τὴν ὁποίαν θὰ ἔπρεπεν οὗτος νὰ εὐθύνεται ἀπεριορίστως, ἀφοῦ ἡ παράλειψις πράττεται προσωπικῶς ὑπ' αὐτοῦ. Ἐξ ἐπεικειᾶς ὁμως καὶ ἐπειδὴ κρίνεται ὅτι τὸ δημόσιον φέρει τὰ βάρη τῆς ὁμαλῆς κυκλοφορίας εἰς τὰ χωρικά του ὕδατα, ἐθεωρήθη πάντοτε ὅτι ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος ὑποχρέωσις ἀπολαύει τοῦ εὐεργετήματος τοῦ περιορισμοῦ. Ἀκολουθῶν τὴν ἀντίληψιν ταύτην καὶ ὁ Κινδ ἐν ἄρθρῳ 89 δίδει τοιαύτην λύσιν τὴν ὁποίαν μάλιστα μιμούμενος τὸ ἀντίστοιχον ἄρθρ. 1 ἐδ. 5 τῆς δ.σ. τῶν Βρυξελλῶν τοῦ 1924 « περὶ περιορισμένης εὐθύνης τῶν πλοιοκτητῶν » ἐπεκτείνει καὶ εἰς πᾶσαν περίπτωσιν εὐθύνης τοῦ πλοιοκτῆτου λόγῳ ζημιῶν προκαλουμένων ἐκ τοῦ ναυαγίου ὡς π.χ. πρόσκρουσις ἐπ' αὐτοῦ ἢ βλαβῶν προξενηθεισῶν εἰς λιμενικὰ ἔργα.

β) *Πλοίαρχος - πλοιοκτῆτης*. Συμβαίνει ἐνίοτε ὁ πλοίαρχος τοῦ πλοίου νὰ εἶναι συγχρόνως καὶ ὁ πλοιοκτῆτης ἢ συμπλοιοκτῆτης. Καὶ ἐρωτᾶται δύναται οὗτος νὰ τύχη ὡς πλοιοκτῆτης τοῦ περιορισμοῦ διὰ τὰς ἐνεργείας εἰς ἃς προβαίνει ὑπὸ τὴν ιδιότητα τοῦ πλοίαρχου. Κατ' ἀρχὴν θὰ ἔπρεπε νὰ εἴπωμεν ὄχι, ἀφοῦ τὸ πρόσωπον τοῦ πλοίαρχου ταυτίζεται πρὸς τὸ τοῦ πλοιοκτῆτου. Ἡ διδομένη ὁμως καὶ ἐν προκειμένῳ λύσις ὑπὸ τοῦ ἄρθρ. 85, 1 Κινδ εἶναι καὶ πάλιν ἐπεικῆς καὶ κατὰ τινα τρόπον συμβιβαστική. Οὕτως ἂν αἱ ὑποχρεώσεις πηγάζουν ἐκ δικαιοπραξιῶν δὲν ἰσχύει τὸ εὐεργέτημα. Ἐνταῦθα κρίνεται ὅτι ἐπικρατεῖ ἡ ιδιότης τοῦ πλοιοκτῆτου ἢ συμπλοιοκτῆτου, καθ' ὅσον εἰς τὴν ἐξουσίαν του ἦτο ν' ἀποφύγη τὴν δικαιοπραξίαν τὴν ὁποίαν, ἄλλωστε, ἐπιχειρεῖ ὡς πλοίαρχος, νόμῳ ἐκπρόσωπος τοῦ πλοιοκτῆτου, ἦτοι τοῦ ἑαυτοῦ του. Ἄν ὁμως πρόκειται περὶ ὑποχρεώσεων ἐξ ἀδικοπραξίας, διότι αὕτη πράττεται συνήθως κατὰ τὴν ἄσκησιν τῆς ναυτικῆς ἢ τεχνικῆς διοικήσεως τοῦ πλοίου, ἐπικρατεῖ ἡ ιδιότης τοῦ πλοίαρχου καὶ συνεπῶς ἰσχύει δι' αὐτὸν τὸ εὐεργέτημα τοῦ περιορισμοῦ. Ἀρκεῖ ἡ ἀδικοπραξία νὰ ἐπράχθη ἐξ ἀμελείας. Διότι ἂν ἐπράχθη ἐκ δόλου, τότε ὡς ἠθελημένη ἀδικος καὶ ἐπιζημία ἐνεργεία του ὄχι μόνον εἶναι ξένη πρὸς τὴν τεχνικὴν διοίκησιν τοῦ πλοίου, δηλ. ξένη πρὸς τὰ καθήκοντά του ὡς

πλοιάρχου, ἀλλὰ καὶ δὲν δικαιολογεῖται ἡ παροχὴ τοῦ εὐεργετήματος εἰς τὸν δολίως ἐνεργήσαντα. Ἐπανερχόμεθα τότε εἰς τὴν ἀπεριόριστον εὐθύνην διὰ τὰς πράξεις τοῦ πλοιοκτῆτου ἣτις ἀποτελεῖ τὸν κανόνα. Ἐφ' ᾧ καὶ ὅταν ἡ ζημία εἶναι συνέπεια συνδρομῆς πράξεων ἢ συμβάσεων πλοιοκτῆτου καὶ πλοιάρχου, ἐφαρμόζεται καὶ πάλιν ἡ ἀπεριόριστος εὐθύνη, διότι σημασίαν ἔχει ἡ προσωπικὴ ἐνέργεια τοῦ πλοιοκτῆτου καὶ ὄχι ὁ βαθμὸς ἢ ἡ ἔκτασις τῆς ὑπαιτιότητός του.

γ) Τέλος ἑτέραν περίπτωσιν καθ' ἣν ἐπιτρέπεται ὁ περιορισμὸς τῆς εὐθύνης ἔναντι ὑποχρεώσεων γεννηθεισῶν ἐκ προσωπικῶν ἐνεργειῶν τῆς πλοιοκτησίας συναντῶμεν ἐπὶ *συμβατικῆς μεταβίβασης μερίδος συμπλοιοκτησίας*. Ὁ ἀποκτῶν μερίδα ἐπὶ κοινῷ πλοίου, εὐθύνεται διὰ τὰς μέχρι τῆς γνωστοποιήσεως πρὸς τοὺς λοιποὺς συμπλοιοκτῆτας τῆς ἐπελθούσης ἐκποιήσεως ὑποχρεώσεις τῆς συμπλοιοκτησίας. Αἱ ὑποχρεώσεις αὗται δυνατὸν νὰ προέρχωνται ἐκ δικαιοπραξιῶν ἢ ἀδικοπραξιῶν τοῦ ἐκποιούντος συμπλοιοκτῆτου ἢ τῶν λοιπῶν συμπλοιοκτῆτῶν τοὺς ὁποίους διαδέχεται. Καὶ ὁμοως πρὸς ἀπαλλαγὴν ἀπὸ τῶν ὑποχρεώσεων αὐτῶν δύναται νὰ παραχωρήσῃ τὴν μερίδα του (ἀνωτ. Ν^ο 138). Ἡ περίπτωσις αὕτη πρὸς τούτοις ἀποτελεῖ καὶ τὴν μοναδικὴν ἐξαιρέσιν καθ' ἣν συγχωρεῖται παραχώρησις μεμονωμένης μερίδος συμπλοιοκτησίας πρὸς περιορισμὸν τῆς εὐθύνης (Ν^ο 167).

III. Λειτουργία τῆς περιορισμένης εὐθύνης

167. Ἡ περιορισμένη εὐθύνη λειτουργεῖ κατ' ἐπιλογὴν τῆς πλοιοκτησίας. — Ἀφοῦ κατὰ τὰ ἀνωτέρω τίθεται ὑπὸ τοῦ νόμου ἡ ἀρχὴ τῆς εὐθύνης τῆς πλοιοκτησίας ἐκ τῶν ἐνεργειῶν τοῦ πλοιάρχου καὶ τοῦ πληρώματος, ἀκολουθεῖ ἡ θέσπισις τοῦ περιορισμοῦ αὐτῆς καὶ ἡ ρύθμισις τοῦ τρόπου καθ' ὃν οὗτος ἀσκεῖται. Καὶ πρέπει νὰ τονισθῇ ὅτι ὁ περιορισμὸς δὲν λειτουργεῖ αὐτομάτως, ἀλλὰ μόνον καθ' ὑπαλλακτικὴν εὐχέρεϊαν τὴν ὁποίαν ὁ νόμος ἀναγνωρίζει εἰς τὴν πλοιοκτησίαν (ἄρθρ. 85, 1 καὶ 86, 1 Κινδ). Μὲ ἄλλους λόγους δικαίωμα τῆς πλοιοκτησίας εἶναι νὰ κάμῃ χρῆσιν

τοῦ περιορισμοῦ καὶ ν' ἀσκήσῃ αὐτόν. Ἐὰν δι' οἰονδήποτε λόγον προτιμᾷ αὕτη νὰ μὴ ἰσχύσῃ ὁ περιορισμὸς, δύναται νὰ τὸν ἀγνοήσῃ. Ὅποτε ἡ εὐθύνη τῆς ἀκολουθεῖ τὴν ρύθμισιν τοῦ κοινοῦ δικαίου, δηλ. ἀφ' ἐνὸς μὲν παραμένει ἀπεριόριστος ἀφ' ἑτέρου δ' ἐκθέτει εἰς δῖωξιν οἰονδήποτε περιουσιακὸν στοιχείον αὐτῆς.

Δυσχέρεια παρουσιάζονται ὁσάκις τὸ πλοῖον ἀνήκει εἰς συμπλοιοκτησίαν ὅποτε δυνατόν νὰ ἐγερθῇ διαφωνία μεταξὺ τῶν συμπλοιοκτητῶν ὡς πρὸς τὴν ἄσκησιν ἢ μὴ τοῦ περιορισμοῦ. Ὑπομιμνήσεται ὅτι ἡ ἄσκησις ἢ μὴ τοῦ δικαιώματος περιορισμοῦ τῆς εὐθύνης περιλαμβάνεται εἰς τ' ἀφορῶντα τὴν συμπλοιοκτησίαν ζητήματα ἀφοῦ αὕτη ἀπορρέει ἀπὸ τὴν διὰ κοινὸν τῶν συμπλοιοκτητῶν λογ/σμὸν ἐκμετάλλευσιν τοῦ πλοίου καὶ ἄρα σχετικὴ ἀπόφασις δύναται νὰ ληφθῇ κατὰ πλειοψηφίαν (ἀνωτ. Νο 132). Ἐὰν ἀποφασισθῇ ὁ περιορισμὸς, ἢ τυχὸν διαφωνοῦσα μειοψηφία ἀκολουθεῖ αὐτόν καὶ τὴν παραχώρησιν τοῦ πλοίου δι' οὗ ἐκδηλοῦται ὁ περιορισμὸς, ἀφοῦ, ἄλλωστε, ἡ τοιαύτη παραχώρησις ὡς θὰ εἶδομεν κατωτέρω (Νο 176) δὲν ἐπιφέρει μεταβίβασιν τῆς κυριότητος τοῦ πλοίου ὥστε ν' ἀπαιτῆται ὁμοφωνία τῶν συμπλοιοκτητῶν ἢ τοῦλάχιστον ἡ εἰδικὴ πλειοψηφία τοῦ ἄρθρ. 31 Κινδ ἢ τις ἀποφασίζει διὰ τὴν πώλησιν ὀλοκλήρου τοῦ πλοίου (ἀνωτ. Νο 135). Ἐὰν προκριθῇ ἢ μὴ ἄσκησις τοῦ δικαιώματος περιορισμοῦ, καὶ πάλιν ἢ τυχὸν διαφωνοῦσα μειοψηφία εἶνε ἀνίκανος νὰ ματαιώσῃ τὴν τοιαύτην ἀπόφασιν. Πλήν, διότι θεωρεῖται κατ' ἀρχὴν ὡς πρᾶξις ἀσύνητος ἢ μὴ χρῆσις τοῦ παρεχομένου ὑπὸ τοῦ νόμου εὐεργετήματος, οἱ διαφωνοῦντες συμπλοιοκτῆται δικαιοῦνται νὰ διαθέσουν τὰς μερίδας των εἰς τοὺς ἀπαρτίζοντας τὴν πλειοψηφίαν συμπλοιοκτῆτας, ἀπαλλασσόμενοι οἱ ἴδιοι τῆς ἀναλογίας των ἐκ τῶν ὑποχρεώσεων τοῦ πλοίου (ἀνωτ. Νο 54). Ἐκ πρώτης ὄψεως φαίνεται ὅτι θὰ ἦτο ἀπλούστερον νὰ ἐπέτρεπεν ὁ νόμος εἰς τοὺς διαφωνοῦντας τὴν παραχώρησιν τῶν μερίδων των πρὸς τοὺς δανειστάς, ἀφοῦ οὕτως ἢ ἄλλως χάνουν οὔτοι ταύτας ἄνευ ἀνταλλάγματος. Ἡ λύσις αὕτη ὁμως θὰ ὠδήγει εἰς κατακερματισμὸν τοῦ πλοίου εἰς παραχωρούμενον καὶ μὴ τμήμα αὐτοῦ μὲ περαιτέρω συνέπειαν τὴν δυσχέριαν τῆς διαδικασίας

ἐκκαθαρίσεως περὶ ἧς κατωτέρω (N^ο 183 καὶ ἐπ.). Ἐφ' ᾧ καὶ προεκρίθη ἡ λύσις τῆς διαθέσεως πρὸς τοὺς πλοιοκτῆτας. Ἐκ τούτου συνάγεται ἤδη ὅτι δὲν δύναται νὰ χωρήσῃ παραχώρησις μεμονωμένων μερίδων συμπλοιοκτητῶν, ἐκτὸς τῆς περὶ ἧς ἀνωτέρω (N^ο 166) ἐξαίρεσεως.

168. Ὁ περιορισμὸς συντελεῖται διὰ τῆς παραχώρησεως τοῦ πλοίου.— Ὁ καθορισμὸς τοῦ περιορισμοῦ τῆς εὐθύνης ἐμπνέεται, ὡς ἐλέχθη, ἀπὸ τὴν ἔννοιαν τῆς *θαλασσίας περιουσίας*. Ἐφ' ὅσον δ' ὅπως ἐξηγήθη, ἡ περιουσία αὕτη ταυτίζεται μὲ τὸ πλοῖον, καὶ ἡ εὐθύνη ἢ ὁποῖα πηγάζει ἐκ τῆς ἐκμεταλλευσέως του ἐξαντλεῖται εἰς τοῦτο καὶ δὲν ὑπερβαίνει τὴν ἀξίαν τὴν ὁποῖαν ἐνσωματεῖ. Ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἀρχῆς ταύτης ἢ ὁποῖα ἐνθυμίζει τὴν ἔκτασιν ὑπαρχόντων (Πολ. Δικ. ἄρθρ. 687) ὁ φέρων τὴν εὐθύνην πλοιοκτῆτης, ἐφ' ὅσον ἐπιθυμῆ νὰ περιορίσῃ ταύτην, δύναται νὰ παραδώσῃ πρὸς ἱκανοποίησιν ἐκείνων ἔναντι τῶν ὁποίων εὐθύνεται (νὰ παραχωρήσῃ) τὰ περιουσιακὰ στοιχεῖα τὰ ὁποῖα συνθέτουν τὴν ἀξίαν τοῦ πλοίου του. Πράττων οὕτως ἐξοφλεῖ καὶ ἀπαλλάσσεται. Οἱ δὲ δανεισταὶ στεροῦνται πλέον τοῦ δικαιώματος διώξεως αὐτοῦ ἀκόμη καὶ διὰ λήψεως συντηρητικῶν μέτρων (ἄρθρ. 102 Κινδ). Ταῦτα ἀκριβῶς ὀρίζει τὸ ἄρθρον 85, 1 Κινδ: «Ὁ πλοιοκτῆτης ἀπαλλάσσεται τῶν ἐκ τοῦ προηγουμένου ἄρθρου (84) ὑποχρεώσεων, παραχωρῶν τὸ πλοῖον καὶ τὸν μικτὸν ναῦλον».

169. Κυρία καὶ ὑποκατάστατος παραχώρησις.— Ἀλλὰ πλὴν τῆς παραχώρησεως αὐτοῦ τούτου τοῦ πλοίου *in natura* μετὰ τοῦ ναύλου καὶ τὴν ὁποῖαν δυνάμεθα ν' ἀποκαλέσωμεν κυρίαν παραχώρησιν, ὁ νόμος θέτει εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ πλοιοκτῆτου καὶ ἕτερον τρόπον ἀπαλλαγῆς συνιστάμενον εἰς τὴν προσφορὰν ὀρισμένου χρηματικοῦ ποσοῦ ἀντιστοιχοῦντος πρὸς ποσοστὸν τῆς ἐν ἀρχῇ τοῦ ταξιδίου καθ' ὃ ἐγεννήθησαν αἱ ὑποχρεώσεις ἀξίας τοῦ πλοίου, μετὰ τοῦ ναύλου ὁμοίως. Τὸ χρηματικὸν τοῦτο ποσὸν ἰσοῦται πρὸς τὰ 3/10 τῆς τοιαύτης ἀξίας τοῦ

πλοίου ἐφ' ὅσον αἱ ὑποχρεώσεις πηγάζουν ἐκ ζημιῶν εἰς πράγματα, αὐξανόμενον εἰς 6/10 τῆς ἀξίας τοῦ πλοίου, ἂν συνυπάρχουν καὶ ὑποχρεώσεις πηγάζουσαι ἐκ βλαβῶν εἰς φυσικὰ πρόσωπα. Ὁ δεύτερος οὗτος τρόπος ἀπαλλαγῆς προσφέρεται ὑπὸ τοῦ νόμου εἰς τὸν πλοιοκτήτην ὡς εὐχέρεια τῆς ὁποίας δύναται νὰ κάμῃ χρῆσιν οὗτος ἂν προτιμᾷ νὰ διατηρήσῃ καὶ μὴ θυσιάσῃ τὸ πλοῖον. Ἀποτελεῖ δηλ. παραχώρησιν ἀντὶ τοῦ πλοίου καὶ τὴν ὁποίαν δυνάμεθα ν' ἀποκαλέσωμεν ὑποκατάστατον παραχώρησιν. Ἡ εὐχέρεια αὕτη ἀπαγγέλλεται ὑπὸ τοῦ ἄρθρ. 86, 1 Κινδ ἔχοντος οὕτω: «Ὁ πλοιοκτήτης, ἀντὶ παραχωρήσεως, δύναται νὰ προσφέρῃ δι' ἕκαστον πλοῦν ποσὸν ἀντιστοιχοῦν εἰς τὰ τρία δέκατα τῆς ἀξίας, ἣν εἶχε τὸ πλοῖον κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ πλοῦ, ὡς καὶ πρόσθετον ποσὸν ἀντιστοιχοῦν εἰς ἕτερα τρία δέκατα πρὸς ἱκανοποίησιν τῶν ἀπαιτήσεων ἐξ ἀτυχήματος εἰς πρόσωπα. Ἐν περιπτώσει ἀνεπαρκείας τοῦ πρόσθετου ποσοῦ, αἱ ἀπαιτήσεις συντρέχουν κατὰ τὸ μὴ ἱκανοποιηθὲν τμῆμα ἐπὶ τοῦ πρώτου ποσοῦ καὶ τοῦ ναύλου».

Κατὰ ταῦτα ὑφίστανται εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ πλοιοκτήτου δύο τρόποι παραχωρήσεως πρὸς ἀπαλλαγὴν του. Ὁ εἷς, περιλαμβάνων τὸ πλοῖον καὶ τὸν ναῦλον (κυρία παραχώρησις) καὶ ὁ ἕτερος περιλαμβάνων ὠρισμένον χρηματικὸν ποσὸν καὶ τὸν ναῦλον (ὑποκατάστατος παραχώρησις).

170. Ἐλευθέρα ἐπιλογή μεταξύ κυρίας καὶ ὑποκαταστάτου παραχωρήσεως. — Ὁ πλοιοκτήτης δύναται νὰ ἐκλέξῃ κατὰ τὴν κρίσιν του μίαν ἐκ τῶν δύο. Καὶ εἶνε φανερόν ὅτι ἡ κρίσις αὕτη θὰ ἐπηρεασθῇ ἐκ τῆς καταστάσεως τοῦ πλοίου κατὰ τὸν χρόνον τῆς παραχωρήσεως. Ἄν ἡ κατάστασις εἶνε τοιαύτη ὥστε τὸ πλοῖον νὰ διατηρῇ ἀξίαν μεγαλυτέραν τοῦ ποσοῦ τῆς ὑποκαταστάτου παραχωρήσεως, φυσικὸν εἶνε νὰ προτιμήσῃ τὴν κυρίαν παραχώρησιν. Ἄν λόγῳ βλαβῶν ἢ ἀξία τοῦ πλοίου κατῆλθε κάτω τοῦ ποσοῦ

τούτου, πολλῶ μᾶλλον ἂν τὸ πλοῖον ὀλιγῶς ἀπωλέσθῃ, εἶνε φανερόν ὅτι συμφέρει εἰς τὸν πλοιοκτήτην ἢ κυρία παραχώρησις. Ἡ κρίσις τοῦ πλοιοκτήτου θὰ ἐπηρεασθῇ ἀκόμη καὶ ἐκ τῆς ὑπόψεως τυχὸν πιστωτῶν λόγῳ σωματικῶν βλαβῶν εἰς πρόσωπα. Ὡς θὰ εἴδωμεν (κατωτ. Νοῦ 174 καὶ 178), εἰς τοὺς πιστωτὰς αὐτοὺς ἐπιφυλλάσσεται εὐνοϊκότερα μεταχειρίσις, μία τῶν ἐκδηλώσεων τῆς ὁποίας εἶνε ὅτι ἡ ἀσφαλιστικὴ ἀποζημίωσις τοῦ πλοίου, ἣτις δὲν περιλαμβάνεται εἰς τὴν κυρίαν παραχώρησιν, περιλαμβάνεται ἀντιθέτως ὅταν ἡ παραχώρησις γίνεται ἔναντι πιστωτῶν ἐκ σωματικῶν βλαβῶν (κατωτ. Νοῦ 173). Τούτου δοθέντος, εἶνε φανερόν ὅτι κατὰ πᾶσαν περίπτωσιν καθ' ἣν τὸ πλοῖον εἶνε ἠσφαλισμένον καὶ ὑπάρχουν πιστωταὶ ἐκ σωματικῶν βλαβῶν, ὁ πλοιοκτήτης θὰ προτιμήσῃ νὰ προσφύγῃ εἰς τὴν ὑποκατάστατον παραχώρησιν καταβάλλων τὰ 6/10 τῆς ἀξίας τοῦ πλοίου παρὰ νὰ κάμῃ χρῆσιν τῆς κυρίας παραχωρήσεως εἰς ἣν ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει θὰ περιλαμβάνετο καὶ τὸ ἀσφάλισμα.

171. Περιπτώσεις στερήσεως τῆς ἐπιλογῆς.— Ἡ ἄνω εὐχέρεια ἐπιλογῆς τοῦ πλοιοκτήτου ἐκλείπει εἰς δύο περιπτώσεις:

α) Ἡ κυρία παραχώρησις ἀποκλείεται καὶ μόνον τὴν ὑποκατάστατον παραχώρησιν δύναται ν' ἀσκήσῃ ὁ πλοιοκτήτης, ὁσάκις οὗτος διὰ νὰ εἰσπράξῃ τὴν ἀσφαλιστικὴν ἀποζημίωσιν τοῦ πλοίου ἐγκαταλείπει τοῦτο εἰς τοὺς ἀσφαλιστὰς (ἄρθρ. 86, 2 Κινδ). Ἡ ἐγκατάλειψις μεταβιβάζει τὴν κυριότητα τοῦ πλοίου εἰς τὸν ἀσφαλιστὴν (ἄρθρ. 285, 1 Κινδ). Καὶ συνεπῶς εἶναι ἀσύμβιβαστος πρὸς τὴν κυρίαν παραχώρησιν, ἣτις προϋποθέτει πλοῖον ἀνήκον εἰς τὸν εὐθυνόμενον πλοιοκτήτην ἐλεύθερον νὰ διατεθῇ ὑπ' αὐτοῦ πρὸς ἱκανοποίησιν τῶν δανειστῶν.

β) Ἀντιστρόφως ἀποκλείεται ἡ ὑποκατάστατος οὐσης δυνατῆς μόνον τῆς κυρίας παραχωρήσεως, ὅταν ἐπιδιώκεται ἡ ἀπαλλαγὴ ἀπὸ ὑποχρεώσεων προερχομένων ἐξ ἐπιθαλασσίου ἀρωγῆς (ἄρθρ. 86, 3 Κινδ). Ὁ λόγος εἶνε ὅτι ὁ παρασχὼν θαλασσίαν ἀρωγὴν ἔχει δικαίωμα ἀμοιβῆς μέχρι τῆς διασωθείσης

ἀξίας (ἄρθρ. 248 Κινδ). Καὶ πρὸς τὸ δικαίωμα τοῦτο εἶνε ἀσυμβίβαστος ἡ ὑποκατάστατος παραχώρησις ἣτις περιλαμβάνει μέρος μόνον τῆς ἀξίας τοῦ πλοίου.

γ) Μία τρίτη περίπτωση ἀρσεως τῆς εὐχερείας ἐπιλογῆς ἐμφανίζεται ὅταν τὴν παραχώρησιν ἀσκεῖ οὐχὶ ὁ πλοιοκτήτης ἀλλ' ὁ ἐφοπλιστής (κατωτ. Ν^ο 200). Ἄν οὗτος προκρίνη τὴν κυρίαν παραχώρησιν, παρέχεται ὡς θὰ εἶδομεν (Ν^ο 201) εἰς τὸν πλοιοκτήτην τὸ δικαίωμα νὰ παρέμβῃ καὶ νὰ ματαιώσῃ τὴν παραχώρησιν ταύτην, ἀντικαθιστῶν ταύτην διὰ τῆς ὑποκατάστατου παραχωρήσεως (ἄρθρ. 106, 2 Κινδ).

172. Ἡ παραχώρησις λειτουργεῖ κατὰ πλοῦν.—Αἱ ὑποχρεώσεις πρὸς ἀπαλλαγὴν ἀπὸ τῶν ὁποίων δίδεται εἰς τὸν πλοιοκτήτην ἢ εὐχέρεια τῆς παραχωρήσεως ἀποτελοῦνται ἀπὸ ὅλας ἐκείνας αἰ ὁποῖαι γεννῶνται κατὰ ἓν συγκεκριμένον ταξίδιον ἐκ δικαιοπραξιῶν ἢ ἐξ ἀδικοπραξιῶν εἴτε καὶ ἐξ ἀμφοτέρων. Ἡ εὐθύνη συνεπῶς δι' ἣν ἡ παραχώρησις εἶνε εὐθύνη κατὰ ταξίδιον ἢ δι' ἕκαστον πλοῦν, ὡς λέγει τὸ ἄρθρ. 86, 1 Κινδ. Τοῦτο σημαίνει ὅτι δι' ἕκαστον ταξίδιον ἀντιστοιχεῖ ἰδιαιτέρα παραχώρησις. Ἄρα ἂν ἀπὸ τοῦ ἀρχικοῦ ἀπόπλου μέχρι τοῦ τελικοῦ κατάπλου ἑνὸς ταξιδίου γεννηθοῦν ὑποχρεώσεις ἐκ τυχόν διαφόρων δικαιοπραξιῶν ἢ ἀλλεπαλλήλων ἀτυχημάτων, αἱ ὑποχρεώσεις αὗται ἀποτελοῦν ἓν σύνολον εἰς τὴν ἱκανοποίησιν τοῦ ὁποίου τείνει ἡ αὐτὴ παραχώρησις. Ὅπως ἀντιθέτως εὐρισκόμενοι πρὸ ὑποχρεώσεων αἱ ὁποῖαι ἔχουν δημιουργηθῆ κατὰ τὴν διάρκειαν διαφόρων ταξιδίων, διὰ τὴν ἀπαλλαγὴν ἀπ' αὐτῶν θὰ πρέπει νὰ λάβουν χώραν τόσαι παραχωρήσεις ὅσαι καὶ τὰ ταξίδια ταῦτα.

Ἡ οὕτω λειτουργοῦσα παραχώρησις ἔχει ἀνάγκην περαιτέρω ἐξετάσεως ἀπὸ πλευρᾶς περιεχομένου ἑκατέρου τῶν δύο τρόπων παραχωρήσεως, συνεπειῶν αὐτῆς ἔναντι τόσον τοῦ παραχωροῦντος ὅσον καὶ τῶν δανειστῶν πρὸς οὓς ἀπευθύνεται, τρόπου συνδρομῆς τῶν πιστωτῶν ἐπὶ τῶν παραχωρουμένων ἀξιῶν, τρόπου καὶ χρόνου ἀσκήσεως αὐτῆς, περιπτώσεων καθ' ἃς ἀδρανεῖ λόγῳ πραιτίσεως ἢ ἐκπτώσεως καὶ τέλος διαδικασίας ἐκκαθαρίσεως.

IV. Περιεχόμενον τῆς παραχωρήσεως

173. Περιεχόμενον τῆς κυρίας παραχωρήσεως. — Αὕτη περιλαμβάνει :

α) *Τὸ πλοῖον*. Τοῦτο εἶναι τὸ εἰς ὃ ὑπηρετεῖ ὁ πλοίαρχος, τὸ πλήρωμα ἢ ὁ πλοηγὸς ἐξ ἐνεργείας ἢ παραλείψεως τῶν ὁποίων ἐγεννήθη ἢ ὑποχρέωσις. Παραχωρεῖται δὲ τοῦτο εἰς τὴν φυσικὴν κατάστασιν ἢ εὐρίσκειται κατὰ τὸν χρόνον τῆς παραχωρήσεως. Ἔστω καὶ ἂν συνελεῖα, φέρ' εἰπεῖν, ἀτυχήματος ἢ ναυαγίου μικρὰν ἢ καὶ οὐδεμίαν ἀξίαν ἀντιπροσωπεύει πλέον. Τοῦτο εἶναι συνέπεια τῆς ἀντιλήψεως περὶ εὐθύνης τῆς πλοιοκτησίας κατὰ τὴν ἕκτασιν τῆς θαλασσίας περιουσίας (ἀνωτ. Νο 159) καὶ δὲν ἀσκεῖ ἐπιρροὴν τὸ γεγονός ὅτι ἡ θαλασσία αὕτη περιουσία ὡς αὐτοτελὴς οἰκονομικὴ ὄντοτις συνέβη ν' ἀλλοιωθῆ ἔκ τῆς βλάβης ἢ ἐκ τῆς ἀπωλείας τοῦ πλοίου ἢ ἐκ τοῦ ὅτι μετὰ τὸ ἀτύχημα τὸ πλοῖον ἐνδεχομένως ἀπέβαλε τὴν ιδιότητά του. Πρὸς τὸ ἀπωλεσθὲν πλοῖον ἐξομοιοῦται καὶ τὸ ἄφαντον πλοῖον, δηλαδὴ ἐκεῖνο τὸ ὅποῖον δι' ἔλλειψιν εἰδήσεών του ἐπὶ ὠρισμένον χρονικὸν διάστημα τεκμαίρεται ἀπωλεσθὲν καὶ δύναται νὰ ἐγκαταλειφθῆ εἰς τοὺς ἀσφαλιστὰς (ἄρθρ. 281, γ Κινδ). Ἄλλ' ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει κατ' ἐφαρμογὴν τῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρου 86, 2 Κινδ συγχωρεῖται μόνον ἡ ὑποκατάστατος ὄχι δὲ καὶ ἡ κυρία παραχώρησις.

Τὸ παραχωρούμενον πλοῖον τὸ ὅποῖον τίθεται εἰς τὴν διάθεσιν τῶν πιστωτῶν διὰ τὴν ἱκανοποίησίν των πρέπει νὰ παριστᾷ πράγματι τὴν ἀξίαν ἢ ὁποία ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὴν κατὰ τὸν χρόνον τῆς παραχωρήσεως φυσικὴν του κατάστασιν. Καὶ δὲν πρέπει ἢ ἀξία αὕτη νὰ μειοῦται ἐκ τυχὸν ἄλλων ὑποχρεώσεων τοῦ πλοιοκτήκιου ἀσχέτων πρὸς ἐκεῖνας δι' ἃς γίνεται ἡ παραχώρησις. Καὶ ἂν μὲν πρόκειται περὶ ὑποχρεώσεων αἱ ὁποῖαι δὲν συνδέονται ἐμπραγμάτως μὲ τὸ πλοῖον ἢ δὲν ἀπολαύουν προνομίου τινος, μὴ δυνάμεναι δηλ. ὡς ἀπλαῖ ἐγγειροῦνται ἀπαιτήσεις νὰ παρακολουθῆσιν τοῦτο, θέμα δὲν γεννᾶται. Διότι, ὡς θὰ ἐξηγήσωμεν κατωτέρω (Νο 177), αὗται ἀποκλείονται ἀπὸ τὴν παραχωρουμένην θαλασσίαν περιουσίαν κατὰ ρητὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρου 88 Κινδ.

Αί συνδεόμεναι ὁμως μὲ τὸ πλοῖον εἴτε δι' ἐμπραγμάτου δικαιομάτος εἴτε διὰ προνομίου ἀπαιτήσεις, δὲν δύνανται νὰ ἐμποδισθοῦν ἀπὸ τοῦ νὰ στραφοῦν κατὰ τοῦ παραχωρουμένου πλοίου καὶ τοῦ ναύλου. Διότι ἡ ἐξουσία παρακολουθήσεως αὐτῶν διώκει τὸ πλοῖον καὶ μετὰ τὴν παραχώρησιν. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει τὰ ποσὰ τὰ ὁποῖα θὰ προαφαιρεθοῦν ἐκ τοῦ προϊόντος τῆς ρευστοποιήσεως τοῦ παραχωρουμένου πλοίου, διὰ τὴν κατὰ προτεραιότητα ἱκανοποίησιν τῶν ἐν λόγῳ ἀπαιτήσεων (κατωτ. Νο 178), θὰ πρέπει νὰ ἀποδοθοῦν ὑπὸ τοῦ πλοιοκτήτου ἵνα ἀποκατασταθῇ καὶ διαφυλαχθῇ εἰς ἀκέραιον ὑπὲρ τῶν δανειστῶν τῆς παραχωρήσεως ἢ ἀξία τῆς παραχωρουμένης θαλασσίας περιουσίας. Τοῦτο ἀκριβῶς προβλέπει τὸ ἄρθρον 85, 3 Κινδ καθ' ὃ «ὁ πλοιοκτήτης ὑποχρεοῦται ν' ἀναπληρώσῃ τὰ ποσὰ ἅτινα ἕνεκα προνομίου ἢ ὑποθήκης ἢ θελον προαφαιρεθῇ ἐκ τῆς ἀξίας τοῦ πλοίου καὶ τοῦ ναύλου».

Ἐννοεῖται ὅτι τοῦτο ἰσχύει ἐφ' ὅσον τὰ ἐν λόγῳ προαφαιρούμενα ποσὰ καταβάλλονται πρὸς ἱκανοποίησιν ἀπαιτήσεων ἔναντι τῶν ὁποίων δὲν χωρεῖ ἡ διὰ παραχωρήσεως ἀπαλλαγὴ. Διότι ἂν ἀντιθέτως ἔναντι τοιούτων προνομιακῶν ἢ ἐνυποθήκων ἀπαιτήσεων συγχωρεῖται ὁ περιορισμὸς τῆς εὐθύνης διὰ παραχωρήσεως, καλῶς ἀσκεῖ τὸ δικαίωμα τοῦ περιορισμοῦ ὁ πλοιοκτήτης, ἡ δὲ κατὰ προτεραιότητα ἱκανοποίησις τῶν ἐν λόγῳ ἀπαιτήσεων ἐκ τῶν παραχωρουμένων ἀξιῶν καθ' ὧν συντρέχουν ἀπὸ κοινοῦ μετ' ἄλλων ὁμοίως μετεχουσῶν εἰς τὴν παραχώρησιν ἐγχειρογράφων ἀπαιτήσεων, ἀπορρέει ἐκ τῆς ἐπηξημένης προστασίας τὴν ὁποίαν περιβάλλονται. Κατὰ συνέπειαν δὲν δικαιολογεῖται καὶ οὔτε ἐπιβάλλεται ἡ ἀναπλήρωσις τῶν προαφαιρουμένων τοιουτοτρόπως ποσῶν, ὡς ρητῶς ὀρίζει ἐν συνεχείᾳ ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρ. 85, 3 Κινδ.

β) *Τὸν ναῦλον*. Μετὰ τοῦ πλοίου παραχωρεῖται καὶ ὁ μικτὸς ναῦλος τοῦ ταξιδίου κατὰ τὸ ὁποῖον ἐγεννήθησαν αἱ ὑποχρεώσεις δι' ἃς ἡ παραχώρησις καὶ ὅστις περιλαμβάνει τὰς κατὰ τὸ ταξίδιον τοῦτο ἀκαθαρίστους εἰσπράξεις τοῦ πλοίου ἐκ τῆς κανονικῆς ἐκμεταλλεύσεώς του, ὅπως ἡ μεταφορὰ προσώπων ἢ φορ-

τίων, ἢ ἐπιχορήγησις οἰασδήποτε μορφῆς, ἢ ἀμοιβὴ ρυμουλκῆσεως ἂν πρόκειται περὶ ρυμουλκοῦ, πᾶν ποσὸν ὅπερ κερδίζει οἰασδήποτε κατηγορίας πλοῖον (καλωδιακόν, βυθοκόρος κ.ο.κ.). Εἰσπράξεις τοῦ πλοίου αἵτινες δὲν ἔχουσι χαρακτῆρα ἀνταλλάγματος ἐκ τῆς σ υ ν ἰ θ ο υ ς ἀπασχολήσεως τούτου, ὡς φέρο' εἰπεῖν, ἢ ἀμοιβὴ διὰ παρασχεθεῖσαν ἐκτάκτως θαλασσίαν ἀρωγὴν δὲν περιλαμβάνονται εἰς τὴν ἔννοιαν τοῦ ν α ὑ λ ο υ, ἐκτὸς ἂν πρόκειται περὶ πλοίου ἐξ ἐπαγγέλματος ναυαγοσωστικοῦ ὅτε ἡ ἀμοιβὴ ἐπέχει δι' αὐτό, κατ' ἀναλογίαν, θέσιν ναύλου. Ἐπὶ ναύλου καθορισθέντος διὰ πλείονα ταξίδια (consecutive voyages) λαμβάνεται ὑπ' ὄψει τὸ τμήμα τοῦ ναύλου τοῦ ἀναλογοῦντος εἰς τὸ ταξίδιον καθ' ὃ ἔλαβε χώραν τὸ δι' ὃ ἢ παραχώρησις συμβάν. Ἐπὶ περιπτώσεων δὲ καθ' ἃς ἀντὶ ναύλου τὸ πλοῖον πραγματοποιεῖ εἰς εἶδος προσόδου παραχωρεῖται ἢ εἰς εἶδος πρόσδοδος, ὡς ἐπὶ ἀλιευτικῶν πλοίων, τὸ ἀλίευμα. Ἄν ὁ ναῦλος δὲν εἰσπράχθῃ, παραχωρεῖται ἢ σχετικῆ ἀπαιτήσις, ἐπερχομένης αὐτοδικαίως ἐκχωρήσεως ταύτης εἰς τοὺς δανειστὰς (ἄρθρ. 90, β καὶ 95 Κινδ). Ὁ ναῦλος, εἰσπραχθεὶς ἢ ὀφειλόμενος, περιλαμβάνεται εἰς τὴν παραχώρησιν εἰς τὸ συμφωθὲν νόμισμα. Ἐὰν ὁ παραχωρούμενος ναῦλος ὑποστῇ φαλκιδεύσιν συνεπεῖα ἱκανοποιήσεως προνομιακῶν ἀπαιτήσεων ἔναντι τῶν ὁποίων ὁ πλοιοκτῆτης δὲν δύναται ν' ἀπαλλαγῇ διὰ παραχωρήσεως, δέον νὰ συμπληρωθῇ καθ' ἣν ἔκτασιν μειοῦται, ὡς συμβαίνει καὶ ἐπὶ μειώσεως τῆς ἀξίας τοῦ πλοίου, καθ' ἃ πρὸ ὀλίγου ἐξηγήθη. Ὁ ναῦλος ἂν καὶ κατ' ἀρχὴν δὲν θεωρεῖται π α ρ α κ ο λ ο ὑ θ ἡ μ α τοῦ πλοίου, ἐν τούτοις, κατ' ἐξαιρέσιν, εἰς ὠρισμένας περιπτώσεις μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ἡ παραχώρησις θεωρεῖται περιλαμβανόμενος εἰς τὴν θαλασσίαν περιουσίαν (N^ο 12). Ἄναμφιβόλως δ' ἡ συμπαραχώρησις καὶ τούτου θεραπεύει ἔν τινι μέτρῳ τὰς ἀδικίας αἱ ὁποῖαι σημειοῦνται ὅταν τὸ παραχωρούμενον πλοῖον λόγῳ ἀτυχήματος ἔχασε μέρος ἢ καὶ ὅλην τὴν ἀξίαν του.

γ) *Τὴν ἀσφαλιστικὴν ἀποζημίωσιν.* Κατ' ἀρχὴν ἡ ἀσφαλιστικὴ ἀποζημίωσις ἢ ὁποῖα ὀφείλεται λόγῳ ζημιῶν ἢ ἀπωλείας τοῦ πλοίου δὲν περιλαμβάνεται εἰς τὴν παραχώρησιν. Ἐθεωρήθη

πάντοτε ὅτι ἡ ἀσφαλιστικὴ ἀποζημίωσις ἀποτελεῖ εἶδος ἀποσβέσεως τοῦ πλοίου προοριζομένης ν' ἀναπληρώσῃ τοῦτο ἐν περιπτώσει ἀτυχήματός του εἰς τοὺς κόλπους τῆς περιουσιακῆς καταστάσεως τοῦ πλοιοκτῆτου καὶ συνεπῶς δὲν δικαιολογεῖται ἡ ἐνάμιξις τῆς εἰς τὴν παραχώρησιν. Κατ' ἀκολουθίαν καὶ οἱ δανεισταὶ ἀδυνατοῦν ν' ἀσκήσουν πλαγιαστικὴν ἀγωγὴν κατὰ τῶν ἀσφαλιστῶν τοῦ πλοίου. Παρὰ ταῦτα κατ' ἐξαιρέσιν περιλαμβάνεται καὶ ἡ ἀσφαλιστικὴ ἀποζημίωσις εἰς τὴν παραχώρησιν ὡσάκις αὕτη ἀπευθύνεται πρὸς δανειστάς τῶν ὁποίων αἱ ἀπαιτήσεις αἰτίαν ἔχουν βλάβας εἰς φυσικὰ πρόσωπα. Ὡς θὰ εἶδομεν (κατωτ. Νο 178) κατὰ τὴν διανομὴν τῆς παραχωρουμένης περιουσίας σχηματίζονται δύο ομάδες πιστωτῶν, μία περιλαμβάνουσα πιστωτὰς ἔχοντας ἀπαιτήσεις ἐκ ζημιῶν εἰς πράγματα (πλοῖον, φορτία κ.ο.κ.), ἡ δ' ἑτέρα ἀποτελουμένη ἀπὸ τοὺς πιστωτὰς τῶν ὁποίων αἱ ἀπαιτήσεις εἶνε σχετικαὶ μὲ σωματικὰς βλάβας (θάνατος, τραυματισμός, ἀσθένεια προσώπων). Εἰς τὴν δευτέραν ομάδα ὁ νόμος ἐπιφυλάσσει, εὐλόγως, καλλιτέραν μεταχειρίσιν. Καὶ μία τῶν ἐκδηλώσεων τῆς τοιαύτης εὐνοϊκωτέρας μεταχειρίσεως εἶνε καὶ ἡ περιέλευσις εἰς τὴν ομάδα ταύτην καὶ τοῦ ἀσφαλίματος τοῦ πλοίου ὡσάκις παραχωρεῖται τοῦτο (ἄρθρ. 85, 2 Κινδ).

174. Περιεχόμενον ὑποκαταστάτου παραχωρήσεως. — Τοῦτο εἶνε ἀποκλειστικῶς χρηματικόν. Τὸ ποσὸν δ' αὐτοῦ ἐξαρθᾶται ἐκ τοῦ ἂν οἱ πρὸς οὓς ἀντιτάσσεται ἡ παραχώρησις εἶνε πιστωταὶ μόνον ἐξ ὑλικῶν ζημιῶν ἢ καὶ πιστωταὶ ἐκ σωματικῶν βλαβῶν. Εἰς τὴν πρώτην περίπτωσιν καθ' ἣν προβάλλονται πρὸς ἱκανοποίησιν ἀπαιτήσεις ἐξ ὑλικῶν καὶ μόνον ζημιῶν, τὸ ποσὸν τῆς παραχωρήσεως ὀρίζεται εἰς τὰ $\frac{3}{10}$ τῆς ἀξίας τοῦ πλοίου κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ ταξιδίου σὺν τῷ ναύλῳ. Ὅσάκις ὁμως αἱ ἀπαιτήσεις πηγάζουν ἀπὸ σωματικὰς βλάβας ἢ συντρέχουν ὁμοῦ ἀπαιτήσεις τόσον ἐξ ὑλικῶν ζημιῶν ὅσον καὶ ἐκ σωματικῶν βλαβῶν, ἡ παραχώρησις περιλαμβάνει πλὴν τοῦ ποσοῦ τῶν $\frac{3}{10}$ τῆς ἀξίας τοῦ πλοίου καὶ πρόσθετον ἴσον ποσὸν προοριζόμενον ἀποκλειστικῶς πρὸς ἱκανοποίησιν τῶν ἐκ σωματικῶν βλα-

βῶν πιστωτῶν (ἄρθρ. 86, 1 Κινδ). Τοιοῦτοτρόπως ἡ ὑποκα-
τάστατος παραχώρησις περιλαμβάνει ἄλλοτε μὲν (ἀπαιτή-
σεις ἐξ ὑλικῶν ζημιῶν) τὰ 3/10 τῆς ἀξίας τοῦ πλοίου σὺν τῷ
ναύλῳ ἄλλοτε δὲ (ἀπαιτήσεις ἐκ σωματικῶν βλαβῶν ἢ καὶ ἐκ
σωματικῶν βλαβῶν) δις τὰ 3/10 τῆς ἀξίας τοῦ πλοίου ἤτοι τὰ
6/10 σὺν τῷ ναύλῳ. Ἡ διανομὴ τόσον τοῦ πρώτου ποσοῦ μετὰ
τοῦ ναύλου ὅσον καὶ τοῦ προσθέτου ποσοῦ γίνεται καθ' ὄν τρόπον
ἐξηγεῖται κατωτέρω (Νῦ 178). Ναῦλος εἶνε ὁ ἀνωτέρω
(Νῦ 173) περιγραφείς. Ὡς ἀξία δὲ τοῦ πλοίου νοεῖται ἡ ἀντι-
κειμενικὴ, ἢ ἀγοραία ἀξία τὴν ὁποίαν εἶχε τοῦτο ἐν ἀρχῇ τοῦ
ταξιδίου, ἤτοι κατὰ τὸν ἀπόπλουν τοῦ πλοίου πρὸς ἐκτέλεισιν τοῦ
ταξιδίου κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ὁποίου ἔλαβον χώραν τὰ συμ-
βάντα τὰ δημιουργήσαντα τὰς ὑποχρεώσεις. Συνεπῶς τὸ περιεχό-
μενον τῆς παραχωρήσεως δὲν ἀλλοιοῦται ἐκ τυχόν μεταγενεστέ-
ρων πρὸς τὸν ἀπόπλουν μεταβολῶν τῆς ἀξίας τοῦ πλοίου, ὀφειλο-
μένων εἴτε εἰς θαλάσσια συμβάντα εἴτε εἰς διακυμάνσεις τῆς ναυ-
τιλιακῆς ἀγορᾶς.

Τὸ ποσὸν τῶν 3/10 ἢ τῶν 6/10 τῆς ἀξίας τοῦ πλοίου κατα-
βάλλεται εἰς δραχμάς, ἐφ' ὅσον πρόκειται ἐν πάσῃ περιπτώσει
περὶ ὀφειλῆς πληρωτέας ἐν Ἑλλάδι (ἄρθρ. 291 ΑΚ). Ὁ δὲ
καθορισμὸς αὐτοῦ γίνεται προσωρινῶς μὲν ἐπὶ τῇ βάσει ἀποτιμῆ-
σεως τοῦ πλοίου εἰς ἣν προβαίνει ὁ Πρόεδρος Πρωτοδικῶν
(ἄρθρ. 91, 2 Κινδ), ὀριστικῶς δ' ἐπὶ τῇ βάσει ἀποτιμῆσεως τοῦ
δικαστηρίου τῆς διαδικασίας τῆς παραχωρήσεως (κατωτ. Νῦ 180).
Ὁ προσωρινὸς προσδιορισμὸς τοῦ ποσοῦ εἶνε ἀπαραίτητος διὰ
τὴν ἄμεσον καὶ σύγχρονον μὲ τὴν περὶ παραχωρήσεως δήλωσιν
κατάθεσιν τοῦ ποσοῦ (ἄρθρ. 91, 1 Κινδ). Ὁ ὀριστικὸς προσδιο-
ρισμὸς δυνατὸν νὰ διαφέρῃ τοῦ προσωρινοῦ πρὸς τὰ ἄνω ἢ πρὸς
τὰ κάτω. Ἀναλόγως ὁ παραχωρῶν ὀφείλει νὰ συμπληρώσῃ τὴν
ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ προσωρινοῦ προσδιορισμοῦ γενομένην κατάθε-
σιν ἢ δικαιούται ν' ἀναλάβῃ τὰ ἐπὶ πλέον καταβληθέντα. Ἐκ-
τούτου προκύπτει ὅτι τὸ ἀκριβὲς περιεχόμενον τῆς ὑποκαταστά-
του παραχωρήσεως καθίσταται γνωστὸν ὄχι κατὰ τὸν χρόνον
ἀσκήσεως ταύτης, ὡς ἐπὶ κυρίας παραχωρήσεως, ἀλλὰ κατὰ τὴν

ἔκδοσιν τῆς ἀποφάσεως δι' ἧς προσδιορίζεται ὀριστικῶς ἡ ἀξία τοῦ πλοίου καὶ συνεπῶς τὸ παραχωρητέον ποσόν.

Τὸ περιεχόμενον τῆς ὑποκαταστάτου παραχωρήσεως συνιστάμενον εἰς ὄρισμένον ποσοστὸν ἐπὶ τῆς ἀξίας τοῦ πλοίου ἀποτελεῖ ἀναμφιβόλως δικαιότερον σύστημα ἐν συγκρίσει μὲ τὸ γενικώτερον διεθνῶς ἀκολουθούμενον (κατωτ. Ν^ο 189) καθ' ὃ τὸ παραχωρούμενον ποσὸν καθορίζεται μὲ βάσιν τὴν χωρητικότητα τοῦ πλοίου, ἤτοι διὰ τοῦ πολλαπλασιασμοῦ δοθείσης χρηματικῆς μονάδος ἐπὶ τοὺς κόρους τοῦ πλοίου. Διότι, ὡς παρατηρεῖ σχετικῶς καὶ ἡ Εἰσηγητικὴ Ἐκθεσις τοῦ Κινδ, ἡ χωρητικότης εἶνε εἰς μόνον καὶ ἴσως ὁ ὀλιγώτερον ἐπηρεάζων παράγων μεταξὺ τῶν πολλῶν (ἡλικία, ταχύτης, εἶδος πλοίου, σύνθεσις κατασκευῆς κλπ.) οὔτινες προσδιορίζουν τὴν ἀξίαν τοῦ πλοίου. Τὸ σύστημα τοῦτο τὸ ὁποῖον πρῶτος εἰσήγαγεν ὁ ἰταλικὸς ναυτιλιακὸς κῶδιξ (ἄρθρ. 275, 276), υἰοθέτησεν ὁ Κινδ ὅστις ὁμοῦ μετὰ τῶν προαναφερθεισῶν πρωτοτυπιῶν του τῶν σχετικῶν μὲ τὴν πλεονεκτικώτεραν μεταχειρίσιν τῶν ἐκ σωματικῶν βλαβῶν πιστώσεων, ἐμφανίζεται σήμερον ὡς ὁ ἱκανοποιητικώτερον ρυθμιζὼν τὸ θέμα τῆς ὑποκαταστάτου παραχωρήσεως Κῶδιξ.

175. Περίπτωσης συρμού πλοίων.— Ἀμφιβολίαι ἔχουν γεννηθῆναι περὶ τοῦ περιεχομένου τῆς παραχωρήσεως εἰς περίπτωσιν καθ' ἣν ἡ γενεσιουργὸς τῆς εὐθύνης πράξις ἔλαβε χώραν καθ' ὅν χρόνον ἐν πλοῖον τελεῖ ἐν ὑλικῷ δεσμῷ πρὸς ἄλλο πλοῖον καὶ ἄρα ὑπάρχει σύμπλεγμα πολλῶν θαλασσίων περιουσιῶν. Κλασσικὸν παράδειγμα: δύο ἢ καὶ περισσότερα πλοῖα ἐξ ὧν τὸ ἐν ρυμουλκεῖ τὸ ἕτερον ἢ τὰ ἕτερα. Ἡ παραχώρησις θὰ περιλάβῃ ὅλα τὰ πλοῖα καὶ τοὺς ναύλους των ἢ μόνον ἐν καὶ ποῖον; Ἡ γενικῶς παραδεγμένη λύσις εἶνε ὅτι θ' ἀποβλέψωμεν εἰς τὸ πρόσωπον ἐκ τῆς πράξεως τοῦ ὁποῖου ἀπορρέει ἡ εὐθύνη. Ἐάν τοῦτο ὑπηρετεῖ ἐπὶ τοῦ ρυμουλκοῦντος πλοίου, μόνον ἡ εὐθύνη τούτου τίθεται ἐν λειτουργίᾳ καὶ ἄρα μόνον τὴν σχετικὴν μὲ τοῦτο θαλασσίαν περιουσίαν περιλαμβάνει ἡ παραχώρησις. Ἐάν ὑπηρετεῖ ἐπὶ τοῦ ρυμουλκουμένου, τοῦτο καὶ μόνον λαμβάνει

ται ὑπ' ὄψει διὰ τὸν καθορισμὸν τοῦ περιεχομένου τῆς παραχωρήσεως.

V. Συνέπειαι τῆς παραχωρήσεως

176. Συνέπειαι ὡς πρὸς τὸν πλοιοκτήτην. — Ἡ παραχώρησις ἀποτελεῖ μονομερῆ προᾶξιν δι' ἧς καὶ αἱ συνέπειαι τῆς ἐπέρχονται ἀπὸ τῆς ἀσκήσεώς της μὴ χρήσουσαι τῆς συναινέσεως ἢ τῆς ἀποδοχῆς τῶν δανειστῶν. Ἐξ ἄλλου διὰ τῆς παραχωρήσεως δὲν ἐπέρχεται ἀναγκαίως καὶ ἀναγνώρισις τῆς ὀφειλῆς. Πιθανὸν ν' ἀσκήται ἡ παραχώρησις ἐπὶ τῇ προθέσει ἀποτροπῆς τῶν μέτρων διώξεως τοῦ πλοιοκτήτου. Περαιτέρω διὰ τῆς παραχωρήσεως δὲν μεταβιβάζεται ἡ κυριότης τοῦ παραχωρουμένου πλοίου. Αὕτη παραμένει εἰς τὸν παραχωροῦντα πλοιοκτήτην. Ἀπλῶς μόνον τὸ πλοῖον ὅσον καὶ ὁ ναῦλος τίθενται εἰς τὴν διάθεσιν τῶν πρὸς οὓς κατευθύνεται ἡ παραχώρησις πιστωτῶν διὰ νὰ ἰκανοποιηθῶσι κατὰ τὴν εἰδικὴν διαδικασίαν περὶ ἧς κατωτέρω (N^ο 183 καὶ ἐπ.). Κατ' ἀκολουθίαν οὔτε διατυπώσεις μεταβιβάσεως ἀπαιτοῦνται οὔτε οἱ δανεισταὶ καθίστανται συμπλοιοκτῆται ἢ συγκύριοι τοῦ πλοίου, εἰς δὲ τὸν πλοιοκτήτην ἐπιστρέφει πᾶν τυχὸν ὑπόλοιπον τῆς παραχωρουμένης περιουσίας μετὰ τὴν ἰκανοποίησιν τῶν δανειστῶν (ἄρθρον 100 Κινδ).

Ἐφ' ὅσον ὁ παραχωρῶν πλοιοκτήτης παραμένει κύριος τοῦ πλοίου ὀφείλει νὰ μεριμνήσῃ διὰ τὴν διαφύλαξιν καὶ συντήρησιν τούτου μέχρι τῆς ἀναλήψεως τῶν καθηκόντων τοῦ ἐκκαθαριστοῦ τῆς παραχωρήσεως ὅτε καὶ ἀναλαμβάνει οὗτος ταύτην (ἄρθρον 94, 1 Κινδ).

Ἐν συνόψει διὰ τῆς παραχωρήσεως ἐπέρχεται αὐτόματος διαχωρισμὸς τῆς παραχωρουμένης ἀπὸ τῆς ὑπολοίπου περιουσίας τοῦ πλοιοκτήτου, αἱ δὲ συνέπειαι τῆς παραχωρήσεως ὡς πρὸς τὸν πλοιοκτήτην ἐμπνέονται ἐκ τῆς βασικῆς ταύτης ἀρχῆς. Ἐξ αὐτῆς ἐπιτεταίνεται ὅτι ἡ παραχώρησις ἐπάγεται τὴν ἀπαλλαγὴν τοῦ πλοιοκτήτου ἀπὸ τῆς εὐθύνης ἐκ τῶν ὑποχρεώσεων δι' ἃς χωρεῖ αὕτη (ἄρθρο 85, 1 Κινδ). Δηλαδή ἡ παραχώρησις ἐπέχει θέσιν καταβολῆς. Χωρὶς τοῦτο νὰ σημαίνῃ κατ' ἀνάγκην καὶ ἀναγνώρισιν εὐθύνης.

Ἐάν ἀμφισβητῆται αὕτη ὑπὸ τοῦ πλοιοκτῆτου, ἡ παραχώρησις δύναται νὰ γίνῃ μετ' ἐπιφυλάξεως καὶ μὲ τὸν σκοπὸν ν' ἀποτρέψῃ τὴν δίωξιν τοῦ πλοιοκτῆτου. Θὰ κριθῆ δὲ δικαστικῶς κατ' ἀντιδικίαν μὲ τοὺς δανειστάς ἂν ὑφίσταται ὄντως ἢ ὄχι εὐθύνη. Ἐφ' ὅσον δικαιοθῆ ὁ πλοιοκτῆτης ἡ παραχώρησις ἀτονεῖ καὶ τὰ πράγματα ἐπανέρχονται εἰς τὴν προτέραν θέσιν των.

Ἐφ' ὅσον ὁ περιορισμὸς τῆς εὐθύνης ἀποτελεῖ εὐχέριαν (facultas) τῆς πλοιοκτησίας, οὐδὲν ἐμποδίζει ὅπως ἡ παραχώρησις ἀσκηθῆ ἔναντι τινῶν μόνον τῶν πιστωτῶν. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει οἱ λοιποὶ πιστωταὶ εἶναι ἐλεύθεροι νὰ στραφῶσι κατ' οἰασδήποτε ἄλλης περιουσίας τῆς πλοιοκτησίας μὴ θιγόμενοι ἐκ τῶν συνεπειῶν τῆς παραχωρήσεως.

177. Συνέπειαι ὡς πρὸς τοὺς δανειστάς.— Ἀπὸ πλευρᾶς, ἐξ ἄλλου, πιστωτῶν, οὗτοι, ἀπὸ τῆς παραχωρήσεως ἐμποδίζονται νὰ προβοῦν εἰς προσωπικὴν δίωξιν τοῦ πλοιοκτῆτου, τυχὸν δ' ἀρξαμένη δίωξις καταπαύει. Ἐὰν ἔχουν ληφθῆ ἐν τῷ μεταξὺ συντηρητικὰ ἢ ἀναγκαστικὰ μέτρα ταῦτα αἴρονται αὐτοδικαίως (ἄρθρ. 102 Κινδ). Ἐφ' ὅσον ἀργεῖ ἡ δίωξις, διὰ τῆς παραχωρήσεως διακόπτεται καὶ ἡ παραγραφὴ τῶν ἀπαιτήσεων (ἄρθρ. 93, 2 Κινδ). Τοῦ λοιποῦ οἱ πιστωταὶ θ' ἀναμείνουν τὴν διαδικασίαν τῆς ἐκκαθαρίσεως τῆς παραχωρήσεως διὰ νὰ ἰκανοποιηθοῦν ἐκ τοῦ ἐνεργητικοῦ αὐτῆς μὴ δυνάμενοι νὰ στραφῶσι κατὰ τῆς λοιπῆς περιουσίας τοῦ πλοιοκτῆτου.

Ἀντίστοιχος πρὸς τὴν δυσμενῆ διὰ τοὺς πιστωτάς συνέπειαν τῆς διαφυγῆς τῆς ὑπολοίπου περιουσίας τοῦ πλοιοκτῆτου ἀπὸ τῆς διώξεώς των, εἶναι ἡ εὐμενὴς συνέπεια τοῦ ἀποκλεισμοῦ ἀπὸ τῆς παραχωρηθείσης περιουσίας παντὸς ἄλλου πιστωτοῦ ξένου πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις δι' ἃς ἡ παραχώρησις. Ἡ παραχωρουμένη περιουσία περιέρχεται εἰς τὴν διάθεσιν ἀποκλειστικῶς τῶν ἀπαιτήσεων τούτων αἵτινες καὶ μόναι συντρέχουν (ἄρθρ. 88 Κινδ). Διαμορφοῦται οὕτω παραπλησία πρὸς τὴν πτώχευσιν κατάστασις ὅπου ἡ περιουσία τοῦ ὀφειλέτου διαχωρίζεται εἰς πτωχευτικὴν καὶ μεταπτωχευτικὴν περιουσίαν, μόνον τῶν πτωχευτικῶν πιστώσεων συντρέχου-

σῶν εἰς τὴν πτωχευτικὴν περιουσίαν (ἄρθρ. 533 EN). Τοιοῦτοτρόπως καὶ ἐνταῦθα αἱ πιστώσεις τῆς παραχωρήσεως διαχωρίζονται τῶν λοιπῶν πιστώσεων τοῦ πλοιοκτῆτου καὶ ἡ ἱκανοποίησις τῶν μὲν πρώτων ἐπιδιώκεται ἐπὶ τῆς παραχωρηθείσης καὶ μόνον περιουσίας, τῶν δὲ δευτέρων ἐπὶ τῆς λοιπῆς καὶ ξένης πρὸς τὴν παραχώρησιν περιουσίας, μὴ ἐπιτρεπομένης συγχύσεως αὐτῶν.

Ἐρωτᾶται τί συμβαίνει ὅταν ὁ πλοιοκτῆτης κάμη χρῆσιν τῆς εὐχερείας τῆς παραχωρήσεως ἔναντι ὀρισμένων μόνον πιστωτῶν του στερεῖται δ' ἄλλης, πλὴν τῆς παραχωρουμένης, περιουσίας ἱκανῆς νὰ ἱκανοποιήσῃ τοὺς πιστωτὰς ἔναντι τῶν ὁποίων δὲν ἤσκησε τὴν παραχώρησιν; Θὰ πρέπει νὰ δεχθῶμεν ὅτι συντρέχουν ἐπὶ τῆς παραχωρηθείσης περιουσίας καὶ οἱ πιστωταὶ οὗτοι διότι ἄλλως θὰ ἀφίετο ἐλεύθερος ὁ πλοιοκτῆτης νὰ κρίνῃ περὶ τοῦ ποίους πιστωτὰς θὰ ἱκανοποιήσῃ εἰς βάρος ἄλλων, καθ' ὅπερ θὰ ἠδύνατο νὰ ὀδηγήσῃ καὶ εἰς καταχρήσεις. Τὸ ἄρθρ. 88 Κινδ ὀμιλοῦν περὶ τῆς ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τῆς παραχωρήσεως συνδρομῆς τῶν κατὰ τὰ ἄρθρα 85 καὶ 86 ἀπαιτήσεων καὶ ὅχι τῶν ἀπαιτήσεων καθ' ὧν ἀσκεῖται ἡ παραχώρησις συνηγορεῖ ὑπὲρ τῆς ὀρθότητος τῆς τοιαύτης ἀπόψεως.

Ἐξ ἄλλου ἀποκλείεται ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ ἄρθρου 479 AK ἐπὶ τῆς παραχωρήσεως καθ' ὅσον αὕτη, ὡς πρὸ ὀλίγου ἐλέχθη, δὲν μεταβιβάζει τὴν παραχωρουμένην περιουσίαν πρὸς τοὺς δανεισταὺς οἱ ὅποιοι συνεπῶς καὶ δὲν ἀποκτοῦν ταύτην, ἐπὶ πλεον δὲ ἡ διάταξις τοῦ ἐν λόγῳ ἄρθρου ἀφορᾷ μεταβίβασιν δυνάμει συμβάσεως ἐνῶ ἡ παραχώρησις συντελεῖται διὰ μονομεροῦς δικαιοπραξίας (κατωτ. N° 180).

178. Πῶς συντρέχουν οἱ πιστωταί.—“Ὅπως εἰς πᾶσαν περίπτωσιν ὀμαδικῆς συνδρομῆς πιστωτῶν ἐπὶ συγκεκριμένου ἀγαθοῦ ἢ ὀμάδος ἀγαθῶν, οὕτω καὶ ἐπὶ τῆς παραχωρήσεως αὕτη εἶναι σύμμετρος (pro rata), ἐκάστου πιστωτοῦ ἱκανοποιουμένου ἀναλόγως τοῦ ὕψους τῆς ἀπαιτήσεώς του.

Ἡ ἀρχὴ αὕτη διασπᾶται καὶ ἡ συνδρομὴ ἐπιηράζεται εἰς δύο περιπτώσεις ἧτοι ὁσάκις συντρέχουν πιστώσεις τῆς παραχωρήσεως

ήσφαλισμέναι δι' ὑποθήκης ἐπὶ τοῦ πλοίου ἢ ἐνισχυμέναι διὰ ναυτικοῦ προνομίου καὶ ἔναντι τῶν ὀλοίων συγχωρεῖται ἢ διὰ παραχωρήσεως ἀπαλλαγῆ (ἀνωτ. Νο 173) ὡς ἐπίσης καὶ ὁσάκις συντρέχουν πιστωταὶ ἐκ σωματικῶν βλαβῶν, τοῦτο δὲ χωρὶς νὰ ἐρευνᾶται ἂν ἡ ἀπαλλαγῆ τοῦ πλοιοκτῆτου ἐπέργεται διὰ παραχωρήσεως τοῦ πλοίου in natura (κυρία παραχώρησις) ἢ διὰ τῆς προσφορᾶς τοῦ χρηματικοῦ ποσοῦ (ὕποκατάστατος παραχώρησις). Αἱ πιστώσεις τῶν περιπτώσεων τούτων ἱκανοποιῦνται εἴτε κατὰ προτεραιότητα εἴτε πληρέστερον.

α) Εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς συνδρομῆς ἐνυποθήκων ἢ προνομιακῶν ἀπαιτήσεων ὡς ἀπαιτήσεις ἐκ συγκρούσεως ἢ προσκρούσεως πλοίων (αἱ ἐκ προσκρούσεως ἀπαιτήσεις ρητῶς ἀναφέρονται εἰς ἄρθρ. 89 Κινδ), ἐξ ἐπιθαλασσίας ἀρωγῆς (ρητῶς προβλεπομένης ὑπὸ ἄρθρ. 86, 3 Κινδ), φυλάξεως καὶ συντηρήσεως τοῦ πλοίου ὑπὸ τοῦ ἐκκαθαριστοῦ (προβλεπομένης ὁμοίως ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 94, 1 Κινδ) αὗται κατ' ἀνάγκην ἱκανοποιῦνται κατὰ προτεραιότητα καὶ κατὰ τὴν γνωστὴν σειράν, μεθ' ὃ προβαίνει ἡ ἱκανοποίησις τῶν λοιπῶν ἐγχειρογράφων ἀπαιτήσεων pro rata. Ἡ παραχώρησις δὲν καταργεῖ τὰς ὑποθήκας καὶ τὰ προνόμια. Συνεπῶς καὶ ἐντὸς τῶν κόλπων τῆς παραχωρουμένης περιουσίας προβάλλει ἡ ὑπεροχὴ αὐτῶν ἔναντι τῶν μὴ προνομιούχων ἀπαιτήσεων. Εἰς τὰς προνομιακὰς ἀπαιτήσεις δέον νὰ περιληφθοῦν καὶ τὰ ἀσφάλιστρα διὰ τὴν ἀσφάλισιν τοῦ παραχωρηθέντος πλοίου (ἄρθρ. 94, 1 Κινδ), διότι ἐντάσσονται εἰς τὰς δαπάνας φυλάξεως καὶ συντηρήσεως τοῦ πλοίου. Ἀμφιβολίαι δικαιολογοῦνται ὡς πρὸς τὰς δαπάνας τῆς ἐν γένει διαδικασίας τῆς παραχωρήσεως καὶ τοῦ δημοσίου πλειστηριασμοῦ, ἂν πραγματοποιηθῆ δι' αὐτοῦ ἡ ρευστοποίησις τοῦ πλοίου (a contrario ἄρθρ. 103, 2 Κινδ). Τὸ ἄρθρον 92 Κινδ λέγει ὅτι τὸ ἐπιλαμβανόμενον τῆς διαδικασίας τῆς παραχωρήσεως δικαστήριον, πλὴν ἄλλων «καθορίζει τὸ ποσοῦν τὸ προκαταβλητέον ὑπὸ τοῦ παραχωροῦντος δι' ἕξοδα τῆς διαδικασίας». Δημιουργεῖται οὕτως ἡ ἐντύπωσις ὅτι αἱ περὶ ὧν ὁ λόγος δαπάναι βαρύνουν τὸν παραχωροῦντα

καὶ δὲν ἀποτελοῦν παθητικὸν τῆς παραχωρουμένης περιουσίας ὥστε νὰ τίθεται ζήτημα προνομιακῆς κατατάξεως αὐτῶν. Ἡ ἐντύπωσις ὁμως αὕτη εἶναι σφαλερὰ. Τὸ θεμελιῶδες ἄρθρον 85, 1 Κινδ ὀρίζει ὅτι παραχωρῶν τὸ πλοῖον καὶ τὸν μικτὸν ναῦλον ὁ πλοιοκτῆτης ἀπαλλάσσεται, σαφῶς δηλοῖ ὅτι ἡ ὑποχρέωσις αὐτοῦ ἐξαντλεῖται εἰς τὰ ἐν λόγῳ πράγματα καὶ μόνον. Ἡ ὑποχρέωσις προκαταβολῆς περὶ ἧς ὁμιλεῖ τὸ ἄρθρον 92 Κινδ ἐθεσπίσθη διὰ λόγους πρακτικῶν καὶ ἵνα εὐχερανθῇ ἡ ἔναρξις τῆς διαδικασίας τῆς παραχωρήσεως καὶ δι' ἣν προκαταβολὴν ἔχει προνομιοῦχον συμφώνως τῷ ἄρθρῳ 205 α Κινδ ἀπαιτήσιν ὁ πλοιοκτῆτης κατὰ τῆς παραχωρηθείσης περιουσίας μετέχων εἰς τὴν διανομὴν αὐτῆς ὡς πιστωτής. Ὅπως ἔχει οὗτος προνομιακὴν ἀπαιτήσιν διὰ τὰς δαπάνας φυλάξεως καὶ συντηρήσεως τοῦ πλοίου ἀπὸ τῆς παραχωρήσεως καὶ μέχρι ἀναλήψεως ταύτης ὑπὸ τοῦ ἐκκαθαριστοῦ (ἀνωτ. Νο 176 καὶ κατωτ. Νο 188). Πρέπει νὰ διευκρινισθῇ ὅτι ἡ προνομιακὴ κατάταξις τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος ἀπαιτήσεων εἶναι ἄσχετος μὲ τὰς προνομιακὰς ἀπαιτήσεις τὰ ποσὰ τῶν ὁποίων προαφαιρούμενα ἀπὸ τὴν παραχωρουμένην περιουσίαν δέον ν' ἀποκαταστήσῃ ὁ πλοιοκτῆτης (ἀνωτ. Νο 173). Αὗται εἶναι ξένα πρὸς τὴν παραχώρησιν καὶ τελικῶς βαρύνουν τὸν παραχωροῦντα πλοιοκτῆτην. Ἐκεῖναι ἀποτελοῦν μέρος τοῦ παθητικοῦ τῆς παραχωρήσεως, μετέχουν εἰς τὴν διανομὴν τοῦ ἐνεργητικοῦ αὐτῆς καὶ συνεπῶς βαρύνουν τὴν παραχωρουμένην περιουσίαν καὶ ὄχι τὸν πλοιοκτῆτην.

β) Ἀπομακρυνόμεθα ὁμοίως τῆς συμμετροῦ ἱκανοποιήσεως ὅταν μεταξὺ τῶν πιστώσεων ὑπάρχουν τοιαῦται ἀπορρέουσαι ἐκ β λ α β ὦ ν εἰς π ρ ὀ σ ω π α δι' ἄς, ὡς ἐλέχθη, ἐπεφυλάχθη εὐνοϊκωτέρα μεταχείρισις. Διότι, ὡς ἐξηγήθη ἤδη (ἀνωτ. Nos 173 καὶ 174), ὁσάκις συμβαίνει τοῦτο καὶ πρὸς ὄφελος μόνον τῶν ἐν λόγῳ πιστώσεων, εἰς μὲν τὴν περίπτωσιν τῆς κ υ ρ ἱ α ς παραχωρήσεως αὕτη περιλαμβάνει καὶ τὴν ἀσφαλιστικὴν ἀποζημίωσιν (ἄρθρ. 85, 2 Κινδ), εἰς δὲ τὴν περίπτωσιν τῆς ὑ π ο κ α τ α σ τ ἄ τ ο υ παραχωρήσεως, τὸ προσφερόμενον ποσὸν διπλασιάζεται. Τοιοῦτοτρόπως σχηματίζονται κατ' ἀμφοτέρας τὰς περιπτώσεις

δύο ομάδες πιστωτῶν, μία ἢ τῶν ἐξ ὑλικῶν ζημιῶν καὶ ἑτέρα ἢ ἐκ σωματικῶν βλαβῶν. Ἡ δευτέρα ὁμάς συντρέχει μόνη εἰς μὲν τὴν περίπτωσιν τῆς κυρίας παραχωρήσεως ἐπὶ τοῦ ἀσφαλισματος ἐνῶ συγχρόνως μετέχει μετὰ τῶν λοιπῶν πιστωτῶν εἰς τὴν διανομὴν τῆς ἀξίας τοῦ παραχωρηθέντος πλοίου καὶ τοῦ ναύλου, εἰς δὲ τὴν περίπτωσιν τῆς ὑποκαταστάτου παραχωρήσεως ἐπὶ τοῦ προσθέτου ποσοῦ (ἄρθρα 85, 2 καὶ 86, 1 Κινδ). Ἐὰν τὸ ποσὸν τοῦτο δὲν ἐπαρκεῖ πρὸς πλήρη ἰκανοποίησιν τῆς ὁμάδος ταύτης, τότε κατὰ τὸ ὑπόλοιπον τῶν ἀπαιτήσεών της συντρέχει αὕτη ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τῆς πρώτης ὁμάδος ἐπὶ τοῦ προσφεθέντος πρώτου χρηματικοῦ ποσοῦ καὶ τοῦ ναύλου.

VI. Χρόνος καὶ τρόπος ἀσκήσεως τῆς παραχωρήσεως — Τὸ τυπικὸν τῆς παραχωρήσεως

179. Ἐνυπαρξία προθεσμίας διὰ τὴν παραχώρησιν. — Οὐδεμίαν προθεσμίαν διὰ τὴν ἄσκησιν τοῦ δικαιώματος παραχωρήσεως ὑπὸ τὴν μίαν ἢ τὴν ἄλλην μορφήν προβλέπει ὁ Κινδ. Ἐὰν εἰς ταύτην δύναται νὰ προβῇ ὁ πλοιοκτήτης καθ' οἷανδήποτε στιγμὴν τῆς ἀντιδικίας μέχρι τοῦ χρόνου καθ' ὃν κρίνει συμφέροντα πρὸς ἀποτροπὴν τῆς ἀναγκαστικῆς ἐκτελέσεως. Ἄλλὰ καὶ μετὰ τὴν ἔναρξιν τῆς ἐκτελέσεως, προφανῶς δὲ μέχρι τῆς ὀλοκληρώσεως ταύτης δύναται ν' ἀσκηθῇ ἡ παραχώρησις, ὡς προκύπτει ἐκ τοῦ ἄρθρ. 102 Κινδ ὁμιλοῦντος περὶ αὐτοδικαίας ἄρσεως τῶν τυχόν ληφθέντων ἀναγκαστικῶν μέτρων μετὰ τὴν περὶ παραχωρήσεως δήλωσιν. Ἐκτὸς ἂν ἐκ τῆς ἐν γένει στάσεως τοῦ πλοιοκτήτου καὶ τῆς ἀνεπιφυλάκτου ἀνοχῆς αὐτοῦ εἰς τὴν λήψιν τῶν ἀναγκαστικῶν μέτρων συνάγεται σιωπηρὰ παραίτησις αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ δικαιώματος παραχωρήσεως.

180. Ἡ παραχώρησις ἀσκεῖται διὰ δηλώσεως. — Ἡ ἄσκησις τῆς παραχωρήσεως γίνεται διὰ δηλώσεως ἢν ὁ παραχωρῶν ὑποβάλλει εἰς τὸν γραμματέα τοῦ Πρωτοδικείου εἴτε τοῦ τόπου νηολογίσεως τοῦ πλοίου εἴτε τοῦ Πειραιῶς (ἄρθρ. 90, 2 Κινδ). Ἡ παραχώρησις συνιστᾷ μονομερῆ δικαιοπραξίαν. Τὸ δικαστήριον

εἰς ὃ ὑποβάλλεται ἡ δήλωσις καθίσταται ἀρμόδιον διὰ τὴν διεξαγωγὴν τῆς διαδικασίας τῆς παραχωρήσεως (κατωτ. Νο 183 καὶ ἐπ.).

Ἡ δήλωσις κατὰ τὸ ἄρθρον 90, 1 Κινδ πρέπει νὰ περιέχῃ τὴν αἰτίαν τῆς παραχωρήσεως, τὰ περιστατικά ἐξ ὧν ἐγεννήθησαν αἱ δι' αἷς ἡ παραχώρησις ὑποχρεώσεις, τὸ ποσὸν τοῦ ναύλου, διορισμὸν ἀντικλήτου καὶ ἐφ' ὅσον εἶνε γνωστοὶ κατὰ τὸν χρόνον τῆς δηλώσεως οἱ δανεισταί, τὰ ὀνόματα αὐτῶν μετὰ μνείας τῆς κατοικίας αὐτῶν ὡς καὶ τῆς ἀπαιτήσεώς των. Φυσικὰ ἡ δήλωσις διὰ νὰ εἶνε πλήρης δεόν ν' ἀναφέρῃ καὶ τὸ ὄνομα τοῦ παραχωροῦντος, προσδιορισμὸν τοῦ πλοίου καὶ τὸ εἶδος τῆς παραχωρήσεως (κυρίας ἢ παρεπομένης) εἰς ἣν προβαίνει ὁ παραχωρῶν.

Ἡ δήλωσις δύναται νὰ συνοδεύεται ὑπὸ ἐπιφυλάξεως τοῦ παραχωροῦντος ὡς πρὸς τὴν εὐθύνην αὐτοῦ. Διότι, ὡς καὶ ἀνωτέρω (Νο 176) ἀναφέρεται, ὁ παραχωρῶν δὲν ἀποκλείεται νὰ προβῇ εἰς τὴν παραχώρησιν πρὸς ἀποτροπὴν τῆς διώξεώς του, δικαιούμενος ν' ἀντιδικίῃ πρὸς τοὺς δανειστὰς ἀμφισβητῶν τὴν εὐθύνην ἢ τὴν ἔκτασιν τῶν ὑποχρεώσεών του.

Ἡ δήλωσις, προκειμένου περὶ κυρίας παραχωρήσεως, δεόν νὰ συνοδεύεται ὑπὸ ἀποδεικτικοῦ δημοσίας καταθέσεως τοῦ ναύλου ἢ ὑπὸ τῶν ἐγγράφων τῶν ἀποδεικνυόντων τὴν ὀφειλὴν αὐτοῦ (ἄρθρ. 90, 3). Ἄνευ τούτου ἡ παραχώρησις εἶνε ἀτελής καὶ συνεπῶς ἄκυρος. Τυχὸν ὁμως σχετικὴ ἀνακρίβεια περὶ τὸ ποσὸν τοῦ ναύλου δὲν ἐπάγεται ἀκυρότητα τῆς παραχωρήσεως. Ἐφ' ὅσον δ' ἡ παραχώρησις ἀσκῆται καὶ ἔναντι πιστωτῶν ἐκ σωματικῶν βλαβῶν δεόν νὰ συνοδεύηται καὶ ὑπὸ ἀποδεικτικοῦ καταθέσεως τῆς ἀσφαλιστικῆς ἀποζημιώσεως ἢ ἐκχωρήσεως ταύτης πρὸς τοὺς πιστωτὰς τούτους. Ἐὰν πρόκειται περὶ ὑποκατάστατου παραχωρήσεως ἢ δήλωσις πρέπει πρὸς τούτοις νὰ συνοδεύεται ὑπὸ ἀποδεικτικοῦ δημοσίας καταθέσεως τοῦ παραχωρουμένου χρηματικοῦ ποσοῦ (ἄρθρ. 91 Κινδ), τοῦθ' ὅπερ ὑποδηλοῖ ὅτι τοῦλάχιστον ὁ προσωρινὸς προσδιορισμὸς τοῦ ἐν λόγῳ ποσοῦ προηγεῖται τῆς δηλώσεως. Ἄπαντα τὰ ἀνωτέρω ἀποδεικτικὰ προσαρτῶνται εἰς τὴν δήλωσιν. Ὁ παραχωρῶν ἔχει τὴν εὐχέρειαν νὰ μὴ καταθέσῃ ἀμέσως τὰ ἐν λόγῳ ποσά, παρέχων ἀντὶ τούτων ἀνάλο-

γον ἐγγύησιν κατὰ τὰς διατάξεις τῆς Πολ. Δικ. (Εἰσηγ. Ἐκθεσ. Κινδ σελ. 143).

Ἐπὶ τῇ ὑποβολῇ τῆς δηλώσεως ὁ γραμματεὺς τῶν Πρωτοδικῶν συντάσσει σχετικὴν ἐκθεσιν. Ἀντίγραφον ταύτης ἐπιδίδεται μερίμνη τοῦ παραχωροῦντος εἰς τοὺς δανειστὰς οἵτινες ἔχουν κοινοποιήσει ἀγωγὴν ἢ ἐπιταγὴν ἵνα παύσῃ ἢ περαιτέρω καὶ ἄσκοπος καθισταμένη προσωπικὴ δίωξις τοῦ πλοιοκτῆτου, ὡς ἐπίσης καὶ εἰς τὸν φύλακα τοῦ νηολογίου διὰ τὴν καταχώρισιν τῆς περὶ παραχωρήσεως δηλώσεως (ἄρθρ. 90, 4 Κινδ).

Κατὰ τὸ παλαιὸν ἄρθρον 286 Ἐμπορ. Ν. ἡ παραχώρησις ἠσκειτο διὰ δηλώσεως ἐνώπιον συμβολαιογράφου. Εἶχε κριθῆ δ' ὅτι ἡ κοινοποίησις ἀντιγράφου ταύτης πρὸς τοὺς δανειστὰς δὲν ἦτο ἀναγκαία ἐπὶ ὑποκαταστάτου παραχωρήσεως ἐνῶ ἀντιθέτως ἐπὶ κυρίας παραχωρήσεως ἦτο ἀπαραίτητος εἰς βαθμὸν ὥστε ἡ παράλειψις τῆς νὰ καθιστᾷ ἄκυρον τὴν παραχώρησιν. Τοῦναντίον ἡ παράλειψις καταχωρίσεως τῆς δηλώσεως εἰς τὸ νηολόγιον δὲν ἐπέσυρε ἀκυρότητα τῆς παραχωρήσεως. Αἱ ἀπόψεις αὗται ἐμπνεόμεναι ἀπὸ τὴν ἄλλοτε τάσιν τῶν δικαστηρίων νὰ περιορίζουν κατὰ τὸ δυνατόν τὴν παραχώρησιν ὑπὸ τὴν ἄδικον μορφήν ἣν ἐνεφάνιζεν αὕτη, δὲν ἔχουν θέσιν ὑπὸ τὸν Κινδ. Ἐφ' ὅσον οὐδεμίαν ἀκυρότητα προβλέπει οὗτος, πρέπει νὰ δεχθῶμεν ὅτι ἡ μόνη συνέπεια τῆς μὴ κοινοποιήσεως τῆς ἐκθέσεως πρὸς τοὺς δανειστὰς εἶνε ὅτι δὲν ἐμποδίζονται εἰς τὴν ἔναρξιν ἢ συνέχισιν τῶν ἐναντίον τοῦ παραχωροῦντος μέτρων δίωξεως, ἀνεξαρτήτως κυρίας ἢ ὑποκαταστάτου παραχωρήσεως.

Οὕτω συμπληροῦνται τὸ τυλικὸν τῆς παραχωρήσεως καὶ ἄρχεται ἡ εἰδικὴ διαδικασία τῆς ὁμαδικῆς ἱκανοποιήσεως τῶν δανειστῶν.

VII. Παραίτησις καὶ ἔκπτωσις ἀπὸ τῆς παραχωρήσεως

181. Παραίτησις.—Τὸ δικαίωμα τῆς παραχωρήσεως εἶναι ἀπαλλοτριωτὸν ἀφοῦ εὐχέρεια δίδεται εἰς τὸν πλοιοκτῆτην

νά κάμη χρῆσιν ταύτης. Κατ' ἀκολουθίαν δύναται καὶ νὰ παραιτηθῆ τοῦτου ρητῶς ἢ σιωπηρῶς. Οὐδεμία περὶ τῆς τοιαύτης παραιτήσεως νύξιν γίνεται εἰς τὸν Κινδ. Τοῦτο ἀπετέλεσε θέμα θεωρητικῆς καὶ νομολογιακῆς ἐπεξεργασίας περιπτωσιολογικῶς. Δύναται δ' ἐξ αὐτῆς νὰ θεωρηθῆ ὡς συναγομένη ἢ γενικὴ ἀρχὴ καθ' ἣν μόνον σαφεῖς ἐνδείξεις περὶ τῆς τοιαύτης προθέσεως τοῦ πλοιοκτῆτου λαμβάνονται ὑπ' ὄψιν ἵνα κριθῆ οὗτος ὡς παραιτηθεὶς σιωπηρῶς τῆς παραχωρήσεως. Μὲ ἄλλους λόγους τὰ σχετικὰ περιστατικὰ ἐρμηνεύονται στενωῶς. Κατὰ ταῦτα δὲν ἀποτελοῦν παραίτησιν ἀπὸ τῆς παραχωρήσεως ἢ μετὰ τὴν γένεσιν τῶν ὑποχρεώσεων ἐπισκευὴ τοῦ πλοίου, αἱ προσπάθειαι ἀνεκλύσεώς του, ἢ ἐξακολούθησις τῆς ἐκμεταλλεύσεώς του, ἢ ὑποθήκευσις του, ἢ ἀναγνώρισις τῶν ὑποχρεώσεων, ἢ ὀλοσχερῆς ἐξόφλησις τινῶν ἐξ αὐτῶν ὡς πρὸς τὰς λοιπὰς. Ἀντιθέτως ἢ ρητῆ δήλωσις περὶ παραχωρήσεως πρὸς τινὰ μόνον πιστωτὰς, παραλειπομένων ἄλλων γνωστῶν εἰς τὸν παραχωροῦντα πιστωτῶν, πρέπει νὰ ἐρμηνευθῆ ὡς σιωπηρὰ παραίτησις ἔναντι τούτων.

182. Ἐκπτώσις.—Ἐξ ἄλλου ἢ ἐκπτώσις ἀπὸ τῆς παραχωρήσεως ἦτοι ἢ ἀπώλεια τοῦ δικαιώματος περιορισμοῦ τῆς εὐθύνης, ἐπέρχεται ἐφ' ὅσον ἀνακύψουν μετὰ τὴν γένεσιν τοῦ ἐν λόγῳ δικαιώματος περιστατικὰ ἀσυμβίβαστα πρὸς αὐτήν. Τὸ ἀσυμβίβαστον τοῦτο δύναται ν' ἀναφέρεται εἴτε εἰς ἀμφοτέρους τοὺς τρόπους τῆς παραχωρήσεως εἴτε εἰς τὸν ἕτερον τούτων. Οὕτως ἢ ἀνεμπόδιτος ἀνοχὴ τῆς ὀλοκληρώσεως τῆς διαδικασίας ἀναγκαστικῆς ἐκτελέσεως κατὰ τοῦ πλοιοκτῆτου προδήλως ἀποστερεῖ τοῦτον τῆς παραχωρήσεως γενικῶς ἥτις καθίσταται μετὰ τὸν πλειστηριασμὸν τοῦ πλοίου ματαία. Ἐνῶ ἢ συμβατικὴ πώλησις τοῦ πλοίου στερεῖ τὸν παραχωροῦντα μόνον τῆς εὐχερείας τῆς κυρίας παραχωρήσεως, δὲν τὸν ἐμποδίζει ὅμως νὰ προσφύγῃ εἰς τὴν ὑποκατάστατον παραχώρησιν, ἐκτὸς ἂν αὕτη ἐμποδίζεται ἐξ ἄλλου λόγου (π.χ. ἐκ τοῦ ἀρθροῦ 86, 3 Κινδ) ὁπότε ἐπέρχεται γενικὴ ἐκπτώσις. Μερικὴ ἐκπτώσις ἐπέρχεται ὁμοίως διὰ τῆς ἐγκαταλείψεως τοῦ πλοίου εἰς τοὺς ἀσφαλιστὰς, ἐπιτρεπομέ-

νης ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει μόνης τῆς ὑποκαταστάτου παραχωρήσεως (ἄρθρ. 86, 2 Κινδ).

Συναφῶς πρὸς τὸ θέμα τῆς ἀπωλείας τοῦ δικαιώματος τοῦ περιορισμοῦ τῆς εὐθύνης ὑποστηρίζεται ὅτι ἡ παραχώρησις ὑπ' ἀμφοτέρων τὰς μορφάς της ἀτίνει συνελεία τῆς ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 537 Ἐμπορ. Ν. ἀπαγγελλομένης ἀκυρότητος τῶν κατὰ τὴν ὑποπτον περίοδον τῆς πτωχεύσεως γενομένων πληρωμῶν χρεῶν διὰ τρόπου ἄλλου ἢ διὰ χρημάτων. Φρονοῦμεν ὅτι ἡ ἀποφίσις αὕτη δὲν εἶνε ὀρθῆ. Διότι τὸ ἄρθρον 85 Κινδ προβλέπον τὴν διὰ παραχωρήσεως ἐξόφλησιν τῶν ὑποχρεώσεων, ἐπιτρέπει τὴν ἀλλοίωσιν τοῦ περιεχομένου τῆς παροχῆς οὕτως ὥστε καταφεύγων εἰς τὴν παραχώρησιν ὁ πλοιοκτῆτης δὲν μεταβάλλει αὐτὸς τὸν τρόπον τῆς πληρωμῆς.

VIII. Ἐκκαθάρσις τῆς παραχωρήσεως

183. Διορισμὸς ὀργάνων ἐκκαθαρίσεως. — Σημαντικὴν καινοτομίαν τοῦ Κινδ ἀποτελεῖ ἡ ὑπ' αὐτοῦ θέσις μιᾶς συνοπτικῆς εἰδικῆς διαδικασίας ἐκκαθαρίσεως τῆς παραχωρήσεως ἢ ἔλλειψις τῆς ὁποίας ἄλλοτε ὠδήγει εἰς ἀληθῆς ἀδιέξοδον πρὸ τοῦ ὁποίου ἡ ἱκανοποίησις τῶν δανειστῶν καθίστατο δυσχερῆς ἐνίοτε δὲ καὶ ἀδύνατος. Ἡ διαδικασία αὕτη τὴν ὁποίαν διαγράφουν τὰ ἄρθρα 90 - 104 Κινδ καὶ ἡ ὁποία ἐμπνέεται ἀπὸ τὴν ἀνάλογον διαδικασίαν τῆς ὁμαδικῆς ἱκανοποιήσεως πιστωτῶν πτωχεύσαντος ἐμποροῦ, ἔχει εἰς γενικὰς γραμμὰς ὡς ἐξῆς: Μετὰ τὴν ἀπόδοτον δέκα ἡμερῶν καὶ τὸ βραδύτερον ἐντὸς μηνὸς ἀφ' ἧς ἐγένετο ἡ δήλωσις τῆς παραχωρήσεως καὶ ἡ σύνταξις τῆς σχετικῆς ἐκθέσεως, ὁ πρόεδρος τοῦ Πρωτοδικείου ἐνώπιον τοῦ ὁποίου ἐγένετο ἡ δήλωσις, διορίζει ἓνα εἰσηγητὴν - δικαστὴν καὶ ἓνα ἐκκαθαριστὴν (ἄρθρ. 92). Οὗτοι ἀποτελοῦσι τὰ ὄργανα τῆς ἐκκαθαρίσεως καὶ ἐπιμελοῦνται τῆς διαδικασίας ταύτης, λαμβάνουσι δὲ γνῶσιν τοῦ διορισμοῦ των διὰ τῆς πρὸς αὐτοὺς ὑπὸ τοῦ γραμματέως τοῦ δικαστηρίου ἀμελλητὶ κοινοποιήσεως τῆς προεδρικῆς ἀποφάσεως.

184. Ἀναγγελία πιστώσεων.— Πρῶτον μέλημα τοῦ ἐκκαθαριστοῦ εἶναι νὰ πληροφορηθῇ περὶ τῶν ἀπαιτήσεων εἰς τὴν ἱκανοποίησιν τῶν ὁποίων ἀποβλέπει ἡ διαδικασία. Τινὲς ἐξ αὐτῶν δυνατὸν νὰ κατέστησαν γνωσταὶ διὰ τῆς δηλώσεως τοῦ παραχωροῦντος. Δυνατὸν ὁμῶς νὰ ὑπάρχουν καὶ ἄλλαι παραμείνασαι ἄγνωστοὶ μέχρι τότε. Ἐνεκα τούτου ὁ ἐκκαθαριστὴς ἀναγγέλλει διὰ κοινοποιήσεως τὴν προεδρικὴν ἀπόφασιν πρὸς τὸ Ναυτικὸν Ἐπιμελητήριον, συγχρόνως δὲ δημοσιεύει περίληψιν τῆς ἀποφάσεως εἰς δύο εἰς Ἀθήνας ἐκδιδομένας καὶ μεγάλης κυκλοφορίας ἐφημερίδας μετὰ προσκλήσεως πρὸς τοὺς δανειστὰς δι' ἧς καλοῦνται οὗτοι ὅπως ὑποβάλουν πρὸς αὐτὸν ἐντὸς τριμήνου δήλωσιν περὶ τῶν ἀπαιτήσεῶν τῶν περιέχουσαν καὶ διορισμὸν ἀντικλήτου (ἄρθρ. 93 Κινδ).

185. Ἐλεγχος τῶν πιστώσεων - Πίναξ διανομῆς.— Ἄμα τῇ ἐκποῇ τῆς τριμήνου προθεσμίας ὁ ἐκκαθαριστὴς συγκαλεῖ ἀμελλητί συνέλευσιν τῶν δανειστῶν εἰς ἣν καλεῖται καὶ ὁ παραχωρῶν, κοινοποιῶν εἰς αὐτοὺς δέκα τοῦλάχιστον ἡμέρας πρὸ τῆς συνελεύσεως πίνακα τῶν ἀναγγελθεισῶν πιστώσεων τὸν ὁποῖον συντάσσει ὁ ἴδιος (ἄρθρ. 96). Ἐὰν κατὰ τὴν πρώτην συνέλευσιν δὲν ἐμφανισθοῦν δανεισταὶ ἐκπροσωποῦντες τὰ 3/4 τῶν πιστώσεων ἀναβάλλεται αὕτη καὶ συνέρχεται ἐκ νέου ἐντὸς εἴκοσι ἡμερῶν καθ' ἣν λαμβάνονται ἐγκύρως ἀποφάσεις ὅσηνδήποτε καὶ ἂν εἶνε ἡ ἐκπροσώπησις τῶν πιστώσεων (ἄρθρον 97). Κατὰ τὴν συνέλευσιν εἴτε πρώτη εἶνε αὕτη εἴτε ἐπαναληπτικὴ, ἐλέγχονται καὶ ἐπαληθεύονται αἱ ἀπαιτήσεις, ὁ δ' ἐκκαθαριστὴς ὑποδεικνύει τὰς κατὰ τὴν κρίσιν του λύσεις (ἄρθρον 98). Ἐὰν συμφωνήσουν οἱ δανεισταὶ μεταξύ των κατὰ τὴν σχετικὴν εἰσήγησιν τοῦ ἐκκαθαριστοῦ ἢ ἄλλως πως, συντάσσει οὗτος τὸν ὀριστικὸν πίνακα τῆς μεταξύ των δανειστῶν διανομῆς. Ἐὰν ὁμῶς, ὅπερ καὶ πιθανότερον, ἐγερθοῦν ἀμφισβητήσεις εἴτε ὡς πρὸς τὸ ὑπαρκτὸν εἴτε ὡς πρὸς τὴν ἔκτασιν τῶν ἀπαιτήσεων, τότε, ὡς ὀρίζεται ἐν ἄρθρῳ 99 Κινδ, αἱ ἀμφισβητήσεις αὗται ἄγονται ὅλαι ὁμοῦ εἰς τὸ Πρωτοδικεῖον τὸ ὁποῖον θὰ κρίνῃ ἐὰν καὶ κατὰ πόσον αἱ ἀντιρρήσεις εἶνε βάσιμοι. Χάριν ἐπιταχύνσεως τῆς διαδικασίας καὶ χάριν τῆς ἐνότη-

τος ταύτης αἱ ἀντιρρήσεις εἰσάγονται καὶ συνεκδικάζονται κατὰ τὴν αὐτὴν δικάσιμον. Μετὰ τὴν ἔκδοσιν τελεσιδίκου ἀποφάσεως ἐπανέρχεται πάλιν τὸ σύνολον τῆς ὑποθέσεως ἐνώπιον τῆς συνελεύσεως τῶν δανειστῶν εἰς τὴν ὁποίαν μετέχει πάντοτε ὁ ἔκκαθαριστὴς καὶ ὁ εἰσηγητὴς, συντασσομένου τοῦ πίνακος τελικῆς διανομῆς (ἄρθρον 100 Κινδ).

186. Ἐνεργητικὸν καὶ παθητικὸν τῆς παραχωρήσεως.— Κατὰ τὴν σύνταξιν τοῦ πίνακος τούτου ἀφ' ἑνὸς μὲν ὑπολογίζεται τὸ ἐνεργητικὸν ἤτοι ἡ ἀξία τοῦ πλοίου, τὰ παραχωρούμενα ποσὰ ὁ ναῦλος κ.ο.κ. καὶ ἀφ' ἑτέρου τὸ παθητικόν, δηλ. αἱ ἀπαιτήσεις, ἐπὶ τῇ βάσει δὲ τούτων καθορίζεται τὸ ποσοστὸν ἱκανοποιήσεως τῶν ἀπαιτήσεων.

Εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς κυρίας παραχωρήσεως προβάλλει ἡ ἀνάγκη ρευστοποιήσεως τοῦ πλοίου. Αὕτη γίνεται διὰ πώλησεως τοῦ πλοίου κατ' ἀρχὴν εἰς δημόσιον πλειστηριασμόν. Δὲν ἀποκλείεται ὁμως καὶ ἡ συμβατικὴ πώλησις. Τὸν τρόπον τῆς πώλησεως ἀποφασίζει ὁ Πρόεδρος τοῦ δικαστηρίου κατὰ τὴν ἐπ' ἀναφορᾷ διαδικασίαν εἰς ἣν καλοῦνται πάντοτε μὲν ὁ πλοιοκτήτης, ἐφ' ὅσον δ' εἶναι ἐφικτὸν καὶ οἱ τυχὸν ἐνυπόθηκοι δανεισταὶ τοῦ πλοίου. Ἡ πώλησις πραγματοποιεῖται καθ' οἴονδήποτε στάδιον τῆς διαδικασίας ἐπὶ τῇ αἰτήσει παντὸς ἐνδιαφερομένου ἢ ἀκόμη καὶ τοῦ ἔκκαθαριστοῦ (ἄρθρο. 103 Κινδ).

187. Προσωρινὴ διανομή.— Ἐπειδὴ τὸ πέρας τῆς διαδικασίας δυνατὸν νὰ βραδύνη προβλέπεται ὅτι δικαιοῦται ὁ ἔκκαθαριστὴς, ἐφ' ὅσον συναινεῖ καὶ ὁ εἰσηγητὴς, νὰ προβῆ εἰς προσωρινὴν διανομὴν τοῦ ἐνεργητικοῦ ἢ μέρους αὐτοῦ πρὸς τοὺς δανειστάς τῶν ὁποίων δὲν ἀμφισβητοῦνται αἱ ἀπαιτήσεις, παραφυλάττων ἐξ ὀλοκλήρου τὰ ἀναγκαῖα ποσὰ διὰ τὴν περίπτωσιν καθ' ἣν θὰ ἐκρίνοντο ὡς βάσιμοι αἱ ἀμφισβητούμεναι ἀπαιτήσεις (ἄρθρο. 101). Μετὰ τὸ πέρας τῆς διανομῆς τὸ ἔργον τῆς ἐκκαθαρίσεως θεωρεῖται λήξαν, ὅλα δὲ τὰ σχετικὰ ἔγγραφα τῆς ἐκκαθαρίσεως συγκεντρούμενα ὑπὸ τοῦ ἔκκαθαριστοῦ κατατίθενται εἰς τὸν γραμματέα τοῦ Πρωτοδικείου πρὸς φύλαξιν. Ὁ γραμματεὺς

συντάσσει πρακτικὸν περὶ τῆς καταθέσεως τῶν ἐγγράφων τούτων ὡς καὶ τῆς σχετικῆς ἐκθέσεως τοῦ ἐκκαθαριστοῦ (ἄρθρον 104).

188. Ἐξουσία ἐκκαθαριστοῦ. — Περὶ τῶν ἐξουσιῶν τοῦ ἐκκαθαριστοῦ δὲν ὁμιλεῖ εἰδικῶς ὁ Κινδ. Θὰ ἰσχύσουν ἀναλόγως αἱ σχετικαὶ γενικαὶ ἀρχαὶ αἱ διέπουσαι τὸ ἔργον τῆς ἐκκαθαρίσεως προσωπικῶν ἐταιρειῶν εἰς ὃ περιλαμβάνεται πᾶσα ἐνέργεια τείνουσα εἰς τὸν σκοπὸν τῆς ἐκκαθαρίσεως. Τὰ μόνα τὰ ὁποῖα προβλέπει ὁ Κινδ εἶναι ἡ περὶ ἧς καὶ ἀνωτέρω ὁμιλήσαμεν ὑποχρέωσις τοῦ ἐκκαθαριστοῦ νὰ διαφυλάττῃ καὶ συντηρῇ τὸ παραχωρηθὲν πλοῖον εἰς ἣν περιλαμβάνεται καὶ ἡ ἀνέλκυσις τοῦ πλοίου (Εἰσηγ. Ἐκθεσ. σελ. 143) ὡς καὶ ἡ ὑποχρέωσις νὰ ἀσφαλίζῃ τοῦτο, συμφωνοῦντος καὶ τοῦ εἰσηγητοῦ (ἄρθρ. 94, 1 Κινδ). Ἐπίσης δὲ καὶ ὅτι ὁ ἐκκαθαριστὴς προβαίνει εἰς δημοσίαν κατάθεσιν τῶν παρ' αὐτοῦ εἰσπραττομένων χρημάτων. Τοιαῦτα χρήματα εἶναι τὰ περιλαμβανόμενα εἰς τὴν παραχώρησιν μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ αἱ ἐκχωρούμεναι κατ' ἄρθρ. 95 Κινδ ἀπαιτήσεις. Διὰ τὴν ἀνάληψιν ὅμως τῶν ὁποίων ἄρα δὲ καὶ διὰ πᾶσαν πληρωμὴν ἀπαιτεῖται ἡ συναίνεσις τοῦ εἰσηγητοῦ (ἄρθρ. 94, 2 Κινδ).

ΙΧ. Συγκριτικὸν δίκαιον

189. Τὸ δίκαιον τῆς παραχώρησεως εἰς τὰς κυριώτερας νομοθεσίας. — Τὸ περιορισμένον τῆς εὐθύνης ἐκ τῆς ἐκμεταλλεύσεως τοῦ πλοίου ἀποτελεῖ θεσμὸν παγκοσμίως ἰσχύοντα. Ἄλλ' ἡ ρύθμισις αὐτοῦ δὲν εἶνε ὁμοιόμορφος. Αἱ κυριώτεραι παραλλαγαὶ εἰς τὰς κυριώτερας νομοθεσίας ἐμφανίζονται ὡς ἑξῆς:

Ἄγγλικὸν σύστημα: Ἡ τὸ πρῶτον ὑπὸ τοῦ νόμου τοῦ 1734 υἰοθετηθεῖσα καὶ ἐν συνεχείᾳ συστηματοποιηθεῖσα ὑπὸ τῆς Merchant Shipping Act τοῦ 1894 καὶ τοῦ 1900 εὐθύνη εἶνε προσωπική, περιοριζομένη ὅμως αὐτομάτως καὶ ἄνευ δηλώσεως τινος εἰς £ 8 κατὰ τόννον χωρητικότητος τοῦ πλοίου πρὸς ἱκανοποίησιν ἀπαιτήσεων ἐξ ὕλικῶν ζημιῶν ἢ £ 15 κατὰ τόννον πρὸς ἱκανοποίησιν ἀπαιτήσεων λόγῳ θανάτου ἢ τραυματισμοῦ

προσώπων, ανεξαρτήτως ἂν συντρέχουν ὑλικάι ζημίαι ἢ ὄχι. Τὰ ποσὰ ταῦτα διὰ τῆς Merchant Shipping (liability of shipowners and others) Act τοῦ 1958 ἐν συνδυασμῶ πρὸς τὴν Merchant Shipping Order τοῦ 1958 ἠϋξήθησαν ἀντιστοιχῶς εἰς £ 23-13-9 καὶ £ 73-8-10. Μὲ τὴν παρατήρησιν ὅτι διὰ πλοῖα χωρητικότητος κατωτέρας τῶν 300 τόννων, πρὸς καθορισμὸν τοῦ περιορισμοῦ λογίζονται ταῦτα πάντοτε ὡς χωρητικότητος 300 τόννων.

Ἀμερικανικὸν σύστημα: Κατὰ τὴν limited liability Act τοῦ 1851 ἡ εὐθύνη παντὸς ἀμερικανικοῦ ἢ ἀλλοδαποῦ πλοιοκτῆτου δι' ἀδικοπραξίας τοῦ πλοιάρχου καὶ τοῦ πληρώματος δὲν ὑπερβαίνει τὴν ἀξίαν τοῦ πλοίου μετὰ τὸ θαλάσσιον συμβᾶν σὺν τῷ ναύλῳ. Ὁ περιορισμὸς οὗτος, συμφώνως πρὸς τροποποίησιν τοῦ ὡς ἄνω νόμου γενομένην τὸ 1935, δὲν δύναται νὰ κατέλθῃ κάτω τῶν § 60 κατὰ τόννον εἰς περίπτωσιν ἀτυχήματος εἰς πρόσωπα.

Γαλλικὸν σύστημα: Κατὰ τὸ ἄρθρον 216 τοῦ code de commerce τὸ σύστημα τοῦ ὁποίου ἠκολούθησε μακρὰ σειρὰ νομοθεσιῶν κρατῶν τῶν Βαλκανίων καὶ τῆς Λατινικῆς Ἀμερικῆς διαγράφεται συμφώνως πρὸς τὴν νομολογιακὴν ἐπεξεργασίαν τὴν ὁποίαν ὑπέστη, ὡς ἐξῆς: Ὁ πλοιοκτῆτης εὐθύνεται διὰ τὰς ἐκ τῶν πράξεων τοῦ πλοιάρχου καὶ τοῦ πληρώματος ὡς καὶ τῶν συμβάσεων τοῦ πλοιάρχου ὑποχρεώσεις, ἀπαλλασσόμενος διὰ τῆς παραχωρήσεως τῆς θαλασσίας περιουσίας (fortune de mer, patrimoine de mer) ἣτις περιλαμβάνει τὸ πλοῖον, τὸν ναῦλον καὶ τὰς ἀπαιτήσεις ἐκ συνεισφορᾶς εἰς γενικὴν ἀβάρειαν καὶ ἐφ' ἧς συντρέχουν ἀποκλειστικῶς οἱ δανεισταὶ πρὸς οὓς ἢ παραχώρησις. Ἡ εὐθύνη νοεῖται κατὰ ταξίδιον, ἢ δὲ πώλησις ἢ ἡ μεταγενεστέρα ἐκμετάλλευσις τοῦ πλοίου δὲν ἀποτελεῖ λόγον ἐκπτώσεως ἀπὸ τῆς παραχωρήσεως, διότι εἰς τὴν θέσιν τοῦ πλοίου ὑποκαθίσταται τὸ τίμημα ἢ ἐν περιπτώσει ἀπωλείας τοῦ πλοίου συνεπείᾳ τῆς ἐκμεταλλεύσεως ταύτης, ποσὸν ἴσον πρὸς τὴν ἀξίαν ἣν εἶχε τὸ πλοῖον κατὰ τὸ τέλος τοῦ ταξιδίου καθ' ὃ ἐγεννήθησαν αἱ ὑποχρεώσεις.

Νορβηγικὸν σύστημα: Κατὰ τὸ σύστημα τοῦτο τὸ ὄπλοιο ἰσχύει καὶ εἰς τὴν Σουηδίαν, Δανίαν καὶ Φινλανδίαν κατόπιν τῆς

ένοποιήσεως τοῦ ναυτικοῦ δικαίου τῶν σκανδιναυικῶν κρατῶν, ἡ εὐθύνη τοῦ πλοιοκτῆτου δι' ὠρισμένας μὲν ὑποχρεώσεις (ἄρθρ. 254, ἐδ. 1 - 5) δὲν ὑπερβαίνει, ἀναλόγως τοῦ ἂν αἱ ἀπαιτήσεις προέρχονται μόνον ἐξ ὑλικῶν ζημιῶν ἢ ἐκ σωματικῶν βλαβῶν, τὰς κορώνας 145 ἢ 290 ἀντιστοίχως κατὰ τόννον καθαρᾶς χωρητικότητος τοῦ πλοίου, δι' ἄλλας δὲ (ἄρθρ. 254, ἐδ. 5 - 8) ἐξικνεῖται μέχρι τῆς ἀξίας τοῦ πλοίου μετὰ τὸ συμβάν, προσηυξημένης κατὰ α) 10% τῆς ἀξίας τοῦ πλοίου ἐν ἀρχῇ τοῦ ταξιδίου καὶ β) τὰς ὀφειλομένας ἀποζημιώσεις εἰς τὸ πλοῖον διὰ ζημίας προξηνηθείσας εἰς αὐτὸ ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ ταξιδίου, ἐφ' ὅσον δὲν ἀπεκατεστάθησαν.

Ἰταλικὸν σύστημα: Ἡ πρωτοτυπία τοῦ ἰταλικῶ συστήματος καὶ τὸ ὁποῖον, ὡς ἐλέχθη (ἀνωτ. Νο 174), ἠκολούθησεν ἐν μέρει καὶ ὁ Κινδ συνίσταται εἰς τὸ ὅτι ὡς παραχωρουμένη ἀξία τοῦ πλοίου δὲν θεωρεῖται ἢ ἐκ τῆς χωρητικότητος προκύπτουσα ἀλλ' ἢ πραγματικὴ ἀξία τούτου ὑπολογιζομένη εἰς τὸ τέλος τοῦ ταξιδίου πλὴν μὴ δυναμένη νὰ εἶναι οὔτε μικρότερα τοῦ $\frac{1}{5}$ οὔτε μεγαλύτερα τῶν $\frac{2}{5}$ τῆς ἀξίας τοῦ πλοίου ἐν ἀρχῇ τοῦ ταξιδίου (ἄρθρ. 276 codice della navigazione τοῦ 1942). Εἰς αὐτὴν προστίθεται καὶ ὁ μικτὸς ναῦλος (ἄρθρ. 277). Ὁ ἰταλικὸς Κῶδιξ ἀγνοεῖ συνεπῶς τὴν αὐτουσίαν, τὴν κυρίαν παραχώρησιν τοῦ πλοίου, δεχόμενος μόνον τὴν ὑποκατάστατον τοιαύτην.

190. Ἐφαρμοστέος νόμος.—Αἱ ὑφιστάμεναι διαφοραὶ μεταξὺ τῶν διαφόρων συστημάτων ὡς πρὸς τὴν περιορισμένην εὐθύνην τῆς πλοιοκτησίας ὀδηγεῖ κατ' ἀνάγκην εἰς τὴν ἀνεύρεσιν τοῦ ἐκάστοτε ἐφαρμοστέου νόμου ἐν περιπτώσει συγκρούσεως αὐτῶν. Παράδειγμα: Ποῖος νόμος θὰ κρίνῃ τὸ ἐφαρμοστέον σύστημα περιορισμοῦ τῆς εὐθύνης, ἂν φέρ' εἰπεῖν, ἐν ἑλληνικὸν πλοῖον μεταφέρον ἐπιβάτας ἢ ἐμπορεύματα ἐκ Βενετίας διὰ Βηρυτὸν συγκρουσθῇ ὑπαιτίως μὲ τουρκικὸν πλοῖον μεταφέρον ἐπιβάτας ἢ ἐμπορεύματα ἐξ Ἀλεξανδρίας διὰ Μασσαλίαν καὶ προκληθοῦν ἀπαιτήσεις ἀπὸ τῆς πλευρᾶς ὄλων τῶν ἐνδιαφερομένων πρὸς ἀπαλλαγὴν ἀπὸ τῶν ὁποίων γίνῃ χρῆσις τῆς παραχωρήσεως; Τὸ

ζήτημα παραμένει ἐν τῇ πράξει ὀξύ, καθ' ὅσον πλήρης διάστασις ὑφίσταται μεταξὺ τῶν ἀκολουθουμένων ἀνὰ τὰς διαφόρους χώρας μεθόδους. Ἄλλου (Ἡνωμ. Πολιτεῖαι) γίνεται δεκτὴ ἡ διάκρισις μεταξὺ ὑποχρεώσεων ἐκ συμβάσεων καὶ ὑποχρεώσεων ἐξ ἀδικοπραξιῶν. Διὰ τὰς πρώτας, θεωρεῖται ἐφαρμοστέος ὁ νόμος τοῦ τόπου συνάψεως αὐτῶν, ἐπιφυλασσομένης πάντοτε καὶ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ ἀμερικανικοῦ νόμου, ἂν ἡ σύμβασις ἀντίκειται πρὸς τὴν ἀμερικανικὴν δημοσίαν τάξιν. Διὰ τὰς δευτέρας, ἐρευνᾶται περαιτέρω ἂν ἡ ἀδικοπραξία ἔλαβε χώραν εἰς τὴν ἀνοικτὴν θάλασσαν, ὅτε ἐφαρμοστέος εἶναι ὁ νόμος τῆς σημαίας τοῦ παραχωρουμένου πλοίου ἢ ἂν αὕτη ἐτελέσθη εἰς χωρικὰ ὕδατα ὅτε, κατὰ τὰς περιπτώσεις, ἄλλοτε μὲν ἐφαρμόζεται καὶ πάλιν ὁ νόμος τῆς σημαίας τοῦ πλοίου ἄλλοτε δ' ἡ *lex loci delicti*.

191. Ἐνοποιήσις διεθνῶς τοῦ δικαίου τῆς παραχωρήσεως.— Ἐνώπιον τῶν δυσχερειῶν αἱ ὁποῖαι δημιουργοῦνται ἐκ τῆς ἀντιθέσεως τῶν νομοθεσιῶν ἐπεδιώχθη ἡ σύναψις σχετικῆς διεθνοῦς συμβάσεως ἔχουσα ἐφαρμογὴν εἰς περιπτώσεις ἀντιδικίας μεταξὺ ἐνδιαφερομένων διαφόρου ἐθνικότητος. Τοῦτο ἐπετεύχθη διὰ τῆς διεθνοῦς συμβάσεως τῶν Βρυξελλῶν τοῦ 1924 «περὶ ἐνοποιήσεως κανόνων σχετικῶν μὲ τὴν περιορισμένην εὐθύνην τῶν πλοιοκτῆτῶν», αἱ γενικαὶ γραμμαὶ τῆς ὁποίας εἶναι αἱ ἑξῆς: α) Μεταξὺ τῶν προσώπων διὰ τὰς ἐνεργείας τῶν ὁποίων δύναται νὰ περιορίσῃ τὴν εὐθύνην τοῦ ὀπλοιοκτῆτου περιλαμβάνεται πλὴν τοῦ πλοιάρχου, τοῦ πληρώματος καὶ τοῦ πλοιογῶ καὶ «πᾶν ἄλλο πρόσωπον εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ πλοίου». β) Ἡ περιορισμένη εὐθύνη ἐξικνεῖται μέχρι τῆς ἀξίας τοῦ πλοίου, ὑπολογιζομένης κατὰ τὰς περιπτώσεις, μετὰ τὸ θαλάσσιον συμβᾶν ἢ μετὰ τὴν ἀφίξιν τοῦ πλοίου εἰς τὸν πρῶτον λιμένα ἢ εἰς τὸ τέλος τοῦ ταξιδίου. Εἰς τὴν ἀξίαν ταύτην προστίθενται ὁ ναῦλος καὶ τὰ παρὰ κολοῦθηματὰ τοῦ πλοίου. Ὑπὲρ τῶν ἀπαιτήσεων λόγῳ θανάτου ἢ σωματικῶν βλαβῶν παραχωρεῖται συμπληρωματικὸν ποσὸν ἐκ λιρῶν Ἀγγλίας 8 κατὰ τόννον χωρητικότητος τοῦ πλοίου. Ἐν ἀνεπαρκείᾳ τοῦ

ποσοῦ τούτου αἱ ἐν λόγῳ ἀπαιτήσεις συντρέχουν διὰ τὸ ὑπόλοιπον μετὰ τῶν λοιπῶν πιστωτῶν ἐπὶ τῆς ἀξίας τοῦ πλοίου. γ) Ὁ ναῦλος ὑπολογίζεται πάντοτε κατ' ἀποκοπὴν εἰς 10 % τῆς ἀξίας τοῦ πλοίου ἐν ἀρχῇ τοῦ ταξιδίου. Παρακολουθήματα δὲ θεωροῦνται αἱ ἀπαιτήσεις τοῦ πλοίου ἐξ εἰσφορᾶς εἰς κοινὰς ἀβαρίας ἢ διὰ ζημίας προξενηθείσας εἰς αὐτὸ κατὰ τὸ ταξίδιον καὶ μὴ ἀποκατασταθείσας. δ) Τὰ παραχωρούμενα ποσὰ διατίθενται ἀποκλειστικῶς πρὸς ἱκανοποίησιν τῶν πιστωτῶν ἔναντι τῶν ὁποίων προτείνεται ἡ παραχώρησις. ε) Ὡς χωρητικότης τοῦ πλοίου νοεῖται ἡ καθαρὰ τοιαύτη προσηυξημένη κατὰ τοὺς χώρους τοῦ μηχανοστασίου.

Ἡ διεθνὴς σύμβασις αὕτη ἀντικατεστάθη διὰ τῆς διεθνοῦς συμβάσεως τῶν Βρυξελλῶν τῆς 10^{ης} Ὀκτωβρίου 1957 ἣτις ὁμῶς δι' ἔλλειψιν τοῦ ἀπαιτουμένου ἀριθμοῦ ἐπικυρώσεων δὲν ἐτέθη ἀκόμη ἐν ἰσχύϊ. Μέχρι τῆς θέσεως αὐτῆς ἐν ἰσχύϊ θεωρεῖται ἰσχύουσα ἡ παλαιά.

Αἱ διὰ τῆς νέας διεθνοῦς συμβάσεως ἐπερχόμεναι κυριώτεραι μεταβολαὶ συνίστανται εἰς τὰ ἑξῆς:

α) Ὁ περιορισμὸς τῆς εὐθύνης δὲν ἰσχύει ἐπὶ ἀπαιτήσεων ἐξ ἐπιθαλασίου ἀρωγῆς ἢ ἐκ κοινῶν ἀβαριῶν (ἄρθρ. 1, ἐδ. 4α).

β) Ἡ εὐθύνη δὲν δύναται νὰ ὑπερβῇ τὰ 1000 φράγκα κατὰ κόρον τοῦ πλοίου ἐφ' ὅσον ἡ παραχώρησις ἀντιτάσσεται κατ' ἀπαιτήσεων ἐξ ὑλικῶν ζημιῶν ἢ τὰ φράγκα 3.100 ἂν ἡ παραχώρησις ἀντιτάσσεται κατ' ἀπαιτήσεων ἐκ βλαβῶν εἰς πρόσωπα. Ἐὰν συντρέχουν ἀπαιτήσεις ἐκ τε ὑλικῶν ζημιῶν καὶ ἐκ σωματικῶν βλαβῶν, τότε καὶ πάλιν ἡ εὐθύνη δὲν ὑπερβαίνει τὰ φράγκα 3.100 κατὰ κόρον, πλὴν ἐκ τοῦ ποσοῦ τούτου φράγκα 2.100 κατὰ κόρον τοῦ πλοίου διατίθενται ἀποκλειστικῶς πρὸς ἱκανοποίησιν τῶν συνεπείᾳ βλαβῶν εἰς πρόσωπα ἀπαιτήσεων, τὸ δ' ὑπόλοιπον ἤτοι φράγκα 1000 κατὰ κόρον διατίθενται πρὸς ἱκανοποίησιν τῶν ἀπαιτήσεων ἐξ ὑλικῶν ζημιῶν καὶ ἐφ' οὗ ὑπολοίπου μετέχουν καὶ αἱ πρῶται ἀπαιτήσεις κατὰ τὸ μὴ ἱκανοποιηθὲν τμήμα αὐτῶν μετὰ τὴν ἐξάντλησιν τοῦ ὑπὲρ αὐτῶν διατεθέντος ποσοῦ (ἄρθρ. 3, ἐδ. 1).

γ) Πλοῖα χωρητικότητος κατωτέρας τῶν 300 κόνων λογίζονται ὡς ἔχοντα χωρητικότητα 300 κόνων (ἄρθρ. 3, ἐδ. 5). Ὡς χωρητικότης δὲ διὰ μὲν τὰ μηχανοκίνητα γενικῶς πλοῖα λογίζεται ἢ καθαρὰ τοιαύτη προσηυξημένη κατὰ τὸν ὄγκον ὅστις, λόγω τοῦ καταλαμβανομένου ὑπὸ τῶν μηχανῶν τῆς προωστηρίου δυνάμεως χώρου, ἐξελέσθη ἐκ τῆς ὑλικῆς χωρητικότητος πρὸς προσδιορισμὸν τῆς καθαρᾶς χωρητικότητος, διὰ τὰ λοιπὰ δὲ πλοῖα ἢ καθαρὰ χωρητικότης (ἄρθρ. 3, ἐδ. 7).

δ) Ὡς φράγκον νοεῖται μονὰς νομίματος ἀξίας ἴσης πρὸς 6,5 χιλιοστὰ γραμμαρίου χρυσοῦ τῶν 900‰₀₀ (ἄρθρ. 3 ἐδ. 6).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'

ΕΦΟΠΛΙΣΜΟΣ

Ι. Γενικά

192. Ἐννοία τοῦ ἐφοπλισμοῦ.—Ἡ ἐκμετάλλευσις τοῦ πλοίου γίνεται εἴτε ὑπ' αὐτοῦ τούτου τοῦ ἔχοντος τὴν κυριότητα τούτου εἴτε ὑπὸ τρίτου πρὸς τὸν ὅποιον ὁ κύριος τοῦ πλοίου μεταβιβάζει προσκαίρως ἢ διαρκῶς τὴν ἐξουσίαν τῆς ἐκμεταλλεύσεώς του. Ὅσάκις συμβαίνει τὸ πρῶτον ὑφίσταται πλοιοκτησία ἐν τῷ προσώπῳ τῆς ὁποίας συμπίπτει ἡ κυριότης τοῦ πλοίου καὶ ὁ ἐφοπλισμός, ὁ δὲ συγκεντρῶν τὰς ἐξουσίας ταύτας χαρακτηρίζεται ὡς πλοιοκτήτης (N^ο 124). Αἱ ἐντεῦθεν ἀπορρέουσαι ἔννομοι σχέσεις ἀπλοποιοῦνται ἐφ' ὅσον τὸ αὐτὸ πρόσωπον εἶνε κύριος τοῦ πλοίου καὶ ἐφοπλίζει συγχρόνως τούτο. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ νόμος δὲν ἀσχολεῖται περισσύτερον ἐν προκειμένῳ εἰμὴ μόνον καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν εἰδικὴν εὐθύνην τοῦ πλοιοκτήτου περὶ ἧς ἀνωτέρω (N^ο 159 ἐπ.). Ὅταν συμβαίνει τὸ δεύτερον διαχωρίζεται ἡ πλοιοκτησία τῆς ἐκμεταλλεύσεως τοῦ πλοίου, ὁ δ' ἀσκῶν ταύτην « δι' ἑαυτὸν » καλεῖται ἐφοπλιστής (ἄρθρ. 105 ἐδ. 1 Κινδ), τοῦ πλοιοκτήτου διατηροῦντος μόνον τὴν ιδιοκτησίαν τοῦ πλοίου δηλ. καθισταμένου ἀπλῶς κυρίου τούτου. Ὁ τοιοῦτος διαχωρισμὸς δὲν ἐμποδίζεται νὰ ἰσχύσῃ καὶ διὰ πλοῖον ἀνῆκον εἰς συμπλοιοκτησίαν. Διότι ναὶ μὲν στοιχεῖον τῆς συμπλοιοκτησίας εἶνε καὶ ἡ ἐκμετάλλευσις τοῦ πλοίου (ἀνωτ. N^ο 126), ἀλλ' ἡ ἀσκησις ταύτης ἔναντι ἀνταλλάγματος τὸ ὅποιον κτᾶται ἢ συμπλοιοκτησία δύναται νὰ ἐνεργῆται καὶ ὑπὸ ἄλλου δι' ἴδιον λογαριασμὸν (ἀνωτ. N^ο 126). Ἀντιθέτως ὁμῶς δὲν νοεῖται ὁ ὑπὸ

συμπλοιοκτησίας έφοπλισμός πλοίου μὴ ἀνήκοντος εἰς αὐτὴν διότι τὸ στοιχεῖον τῆς κυριότητος ἀποτελεῖ τὴν ἑτέραν τῶν προϋποθέσεων τῆς συμπλοιοκτησίας (ἀνωτ. Ν^ο 126).

Ἰδιόρρυθμον διαχωρισμὸν κυριότητος πλοίου καὶ έφοπλισμοῦ ἐμφανίζει ἡ περίπτωση τῆς μεταβιβάσεως κυριότητος πλοίου πρὸς ἑξασφάλισιν ἀπαιτήσεως καθ' ἣν ὁ πλοιοκτῆτης μεταβιβάζων τμῆμα τῶν ἑξουσιῶν τῆς κυριότητος καὶ κρατῶν τμῆμα τούτων (ἀνωτ. Ν^οs 66, 67) διατηρεῖ τὸν έφοπλισμὸν (ἄρθρ. 190, 2 Κινδ). Εἰς τὴν μοναδικὴν περιπτῶσιν ταύτην ἐνῶ ὁ πρὸς ὃν ἡ μεταβίβασις καθίσταται τυπικῶς κύριος τοῦ πλοίου, ὁ μεταβιβάζων παραμένει ἡλαττωμένης ἑξουσίας πλοιοκτῆτης, ἐνῶντων ἐν τῷ προσώπῳ του τμῆμα τῆς ιδιοκτησίας καὶ τὴν ἐκμετάλλευσιν τούτου.

Κατὰ ταῦτα ἐφοπλισμὸς εἶνε ἡ ὑπὸ τινος ἐκμετάλλευσις «δι' ἑαυτὸν», τὸ ὁποῖον σημαίνει διὰ λογ/σμὸν του, πλοίου μὴ ἀνήκοντος εἰς αὐτόν. Ἐφοπλιστῆς δὲ ὁ μετερχόμενος τὴν τοιαύτην ἐκμετάλλευσιν τοῦ πλοίου.

193. Δὲν εἶνε ἀναγκαία ἡ κερδοσκοπικὴ χρησιμοποίησις τοῦ πλοίου.—

Ἐνόμος ὁμιλεῖ περὶ ἐκμεταλλεύσεως τοῦ πλοίου, τοῦθ' ὅπερ ὑποδηλοῖ κερδοσκοπικὴν χρησιμοποίησιν τούτου, ἔχων ὑπ' ὄψιν τὸ συνήθως συμβαῖνον. Ὑπὸ τὸ κρατοῦν ὅμως σήμερον παρ' ἡμῖν σύστημα καθ' ὃ διὰ τὴν ἔννοιαν τοῦ πλοίου οὐδόλως ἀπαιτεῖται κερδοσκοπία (ἀνωτ. Ν^ο 8) δέον νὰ δεχθῶμεν ὅτι καὶ ὁ έφοπλισμὸς δὲν προϋποθέτει κατ' ἀνάγκην κερδοσκοπίαν. Συνεπῶς εἶνε έφοπλιστῆς καὶ ἐκεῖνος ὅστις χρησιμοποιεῖ τὸ πλοῖον δι' ἑαυτὸν καὶ ἄνευ προθέσεως κέρδους. Διότι ἀφοῦ σήμερον πλοιοκτῆτης κατὰ νόμον εἶνε καὶ ὁ μὴ κερδοσκοπῶν κύριος τοῦ πλοίου, ἀναγκαίως ἔπεται ὅτι ἐν περιπτώσει διχασμοῦ τῆς πλοιοκτησίας, ὁ περιβαλλόμενος τὴν ἑξουσίαν χρησιμοποίησεως τοῦ πλοίου καθίσταται έφοπλιστῆς καὶ ἂν ὁμοίως δὲν κερδοσκοπῇ. Ἡ νεωτέρα αὕτη ἀντίληψις καθιστᾷ περισσότερον εὐχερῆ τὴν ἀποδοχὴν τῆς γνώμης ὅτι καὶ τὸ Κράτος δύναται νὰ καταστῇ έφοπλιστῆς φέρον τὰς εὐθύναις τοῦ έφοπλισμοῦ.

194. Ὁ πλοίαρχος δὲν διορίζεται κατ' ἀνάγκην ὑπὸ τοῦ ἐφοπλιστοῦ. — Ἡ ἐκμετάλλευσις ἢ καὶ γενικώτερον ἢ χρησιμοποίησις ἀλλοτρίου πλοίου διὰ λογ/σμὸν τοῦ χρησιμοποιουῦντος τοῦτο, εἶναι ἀρκετὴ διὰ τὴν συστήσῃ τὴν ἔννοιαν τοῦ ἐφοπλισμοῦ ἄνευ ἄλλης οὐσιαστικῆς προϋποθέσεως. Παλαιότερον ὑπεστηρίζετο ὅτι ἀπητεῖτο προσέτι ὅπως τὸν πλοίαρχον τοῦ πλοίου διορίζει ὁ ἐφοπλιστής, εἰς τρόπον ὅσπερ οἶονεὶ νὰ ἐξωτερικεύεται διὰ τοῦ διορισμοῦ τοῦ πλοίαρχου ἢ ἐπιχειρηματικὴ ἐξουσία τοῦ ἐφοπλιστοῦ ἐπὶ τοῦ πλοίου. Ὅπως δὲ ἄρα ἡ ἀποφασιστικὴ αὕτη στερεῖται σήμερον βάσεως διότι ὡς ἐκ τῶν ἀρθρῶν 106, 1 Κινδ κηρύσσει ἐλευθέρους τοὺς ἐνδιαφερομένους νὰ συμφωνήσουν ποῖος τούτων ἔχει τὸ δικαίωμα διορισμοῦ τοῦ πλοίαρχου, προνοῆσαν νὰ ὀρίσῃ ὅτι ἐν σιωπῇ τῶν ἐνδιαφερομένων τὸν πλοίαρχον διορίζει ὁ ἐφοπλιστής.

Ἐφ' ὅσον ἡ ἐκμετάλλευσις τοῦ πλοίου δέον ν' ἀσκήται διὰ λογ/σμὸν τοῦ ἐφοπλιστοῦ, ἔπεται ὅτι δὲν εἶνε ἐφοπλιστής οὔτε ὁ ἀντίκλητος τοῦ πλοιοκτήτου (ἀρθρ. 4 Κινδ) οὔτε ὁ διαχειριστής τῆς συμπλοιοκτησίας (ἀρθρ. 18 Κινδ) οὔτε ὁ ἐκκαθαριστής ἐπὶ παραχωρήσεως τοῦ πλοίου (ἀρθρ. 94 Κινδ). Ἐνῶ καθίσταται ἐφοπλιστής ὁ ἀναλαμβάνων τὴν διαχείρισιν καὶ ἐκμετάλλευσιν τοῦ πλοίου πρὸς εἰσπραξίν τῆς ἀπαιτήσεώς του εἴτε ὑπὸ τὴν ιδιότητα τοῦ καταπιστευματικῶς ἀποκτήσαντος τοῦτο (ἀνωτ. Νο 68) εἴτε ὑπὸ τὴν ιδιότητα τοῦ ἀπλοῦ ἐνυποθήκου (ἀνωτ. Νο 77) ἢ προτιμωμένου ἐνυποθήκου (Νο 85) δανειστοῦ.

195. Μορφαὶ ἐφοπλισμοῦ. — Ἡ ὑπὸ τοῦ ἐφοπλιστοῦ ἀνάληψις τοῦ ἐφοπλισμοῦ γίνεται κατ' ἀρχὴν ἐπὶ τῇ βάσει συμφωνίας αὐτοῦ μετὰ τοῦ κυρίου τοῦ πλοίου ἣτις περιβάλλεται διάφορα σχήματα ἀνταποκρινόμενα εἰς τὰς ἀνάγκας τῆς ναυτικῆς ζωῆς τὰ ὁποῖα ὅμως ὅλα προϋποθέτουν ὅτι τὸ πλοῖον τίθεται ὑπὸ τὸν ἔλεγχον τοῦ ἐφοπλιστοῦ εἰς ὃν περιέρχεται ἡ ἐμπορικὴ διεύθυνσις τοῦ πλοίου. Οὕτω τὸ πλοῖον δύναται νὰ παραδοθῇ πρὸς ἐφοπλισμόν, τοῦθ' ὅπερ καὶ τὸ συνηθέστερον, γυμνὸν (coque nue) ἄνευ πληρώματος, ὅποτε ὁ ἐφοπλιστής ἐπανδρώνει καὶ ἐξοπλίζει τὸ πλοῖον (bare boat charter). Ἡ ἐπληρωμένον καὶ ἐξοπλισμένον (charter

by demise), ἐκναυλούμενον εἴτε δι' ὠρισμένον χρόνον (time-charter) εἴτε δι' ὠρισμένον ταξίδιον ἢ ταξίδια. Δεδομένου ὅτι εὐρισκόμεθα εἰς σφαιραν ἐνδοτικῶν δικαίου αἱ συμφωνίαι τῶν μερῶν δύνανται νὰ καταρτισθοῦν κατὰ τρόπον ὁ ὁποῖος χωρὶς ν' ἀφαιρῇ ἀπὸ τοῦ πλοιοκτῆτου τὴν ιδιότητα τοῦ ἐφοπλιστοῦ καθιστᾶ συγχρόνως καὶ ἕτερον πρόσωπον ἐφοπλιστήν, ὁπότε ἔχομεν σ υ ν ε φ ο π λ ι σ μ ὄ ν. Ὁ ἐφοπλισμὸς ὁμοῦ δύνανται ν' ἀναληφθῇ καὶ ἐκ διατάξεως νόμου, συγκεκριμένως τοῦ ἄρθρου 193, 1 Κινδ ἢ τοῦ ἄρθρ. 198, 4 Κινδ ὡς καὶ τοῦ ἄρθρ. 1 ν.δ. 3899/1958 «περὶ προτιμωμένης ὑποθήκης ἐπὶ πλοίων» (Ν^οs 68 καὶ 85).

II. Δημοσιότης τοῦ ἐφοπλισμοῦ

196. Ὑποβολὴ δηλώσεως εἰς λιμενικὴν ἀρχήν.—Ἡ καθ' οἷονδῆποτε τρόπον καὶ ὑπὸ οἷονδῆποτε σχῆμα περιέλευσις τοῦ ἐφοπλισμοῦ εἰς τινα, ἐνδιαφέρει ἀμέσως τοὺς τρίτους μετὰ τῶν ὁποίων ὁ ἐφοπλιστής, ὡς ἔχων τὴν ἐκμετάλλευσιν τοῦ πλοίου, συναλλάσσεται. Ἐφ' ᾧ καὶ τὸ ἄρθρ. 105 Κινδ καθιεροῖ σύστημα δημοσιότητος κατὰ τὸ ὁποῖον ὁ ἐφοπλιστής ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τοῦ κυρίου τοῦ πλοίου ὀφείλει νὰ ὑποβάλλῃ σχετικὴν ἔγγραφον δήλωσιν εἰς τὴν λιμενικὴν ἀρχὴν τοῦ τόπου τῆς νηοληγίσεως τοῦ πλοίου, ἣτις οὐ μόνον καταχωρεῖται εἰς τὸ νηολόγιον ἀλλὰ καὶ σημειοῦται εἰς τὸ ἔγγραφον ἐθνικότητος τοῦ πλοίου ὥστε εὐχερῶς νὰ δύνανται τις νὰ ἐνημεροῦται ὅπουδῆποτε τὸ πλοῖον εὐρίσκεται.

Κατ' ἐξαίρεσιν δέον νὰ θεωρήσωμεν ὅτι δὲν ἀπαιτεῖται δήλωσις εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ ἐφοπλισμοῦ ἀσκουμένου κατὰ τὸ ἄρθρ. 190, 2 Κινδ. Διότι, ὡς προελέχθη, ὁ μεταβιβάζων καταπιστευματικῶς τὴν κυριότητα τοῦ πλοίου διατηρεῖ παρὰ ταῦτα τὴν ιδιότητα τοῦ πλοιοκτῆτου περιλαμβανομένου καὶ τοῦ ἐφοπλισμοῦ, κατὰ διακήρυξιν τοῦ ἐν λόγῳ ἄρθρου καθιστῶσαν περιττὴν ἄλλην δημοσιότητα.

197. Περιεχόμενον δηλώσεως.—Ἡ δήλωσις διὰ τὴν ὁποίαν δὲν προβλέπεται προθεσμία ὑποβολῆς, ἀποβλέπει εἰς τὸ νὰ καταστήσῃ

γνωστούς τοὺς ὄρους ὑπὸ τοὺς ὁποίους τίθεται τὸ πλοῖον ὑπὸ ἐφοπλιστικὴν διαχείρισιν. Διὰ τοῦτο δέον νὰ περιλαμβάνη αὕτη κατὰ τὸ ἄρθρον 105, 2 Κινδ τὸ ὄνομα, τὴν ἰθαγένειαν καὶ τὴν κατοικίαν τοῦ ἐφοπλιστοῦ, τὴν διάρκειαν τῆς ἐκμεταλλεύσεως ὡς καὶ τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ πλοίου διὰ τῶν ὁποίων συμφώνως πρὸς τὸ ἄρθρον 2, 2 Κινδ προσδιορίζεται τοῦτο (ἀνωτ. Νο^ς 22 - 25). Τὰ στοιχεῖα ταῦτα εἶνε ἀπαραίτητα διὰ τὴν πληρότητα τῆς δηλώσεως. Συμπληροῦνται ὅμως προαιρετικῶς καὶ δι' ἄλλων χρησίμων πρὸς μεγαλυτέραν ἐξατομίκευσιν τῆς μεταξὺ πλοιοκτῆτου καὶ ἐφοπλιστοῦ συμφωνίας, ὡς π.χ. ἡ χρονολογία τοῦ συμφώνου, τὸ εἶδος αὐτοῦ κ.ο.κ. Ἐφ' ἧς γίνεαι ἡ δήλωσις αὕτη, πιστοποιεῖται ἔναντι παντὸς ὁ διχασμὸς τῆς πλοιοκτησίας καὶ ἀκολουθοῦν αἱ νόμιμοι συνέπειαι τόσον ἔναντι τοῦ κυρίου τοῦ πλοίου ὅσον καὶ ἔναντι τοῦ ἐφοπλιστοῦ ἰδίως ὡς πρὸς τὸ θέμα τῶν ἐκ τῆς ἐκμεταλλεύσεως τοῦ πλοίου πηγαζουσῶν εὐθυνῶν.

198. Συνέπειαι παραλείψεως ἢ ἐλλειποῦς δηλώσεως.— Ἐν ἡ δήλωσις εἶνε ἐλλειπὴς εἰς τοιοῦτον βαθμὸν ὥστε νὰ μὴ ἐπιτυγχάνεται ὁ σκοπὸς τῆς δημοσιότητος διότι ἐγείρονται δεδικαιολογημέναι ἀμφιβολίαι ἐπὶ βασικῶν σημείων τῆς σχέσεως, π.χ. ὡς πρὸς τὸ πρόσωπον τοῦ ἐφοπλιστοῦ ἢ ὡς πρὸς τὸ πλοῖον ἢ ὡς πρὸς τὴν διάρκειαν τοῦ ἐφοπλισμοῦ, ἐφ' ὅσον τοῦτο ἐπιδραῖ φυσικὰ ἐπὶ τῶν συμφερόντων τῶν ἐνδιαφερομένων, ἡ δήλωσις θεωρεῖται ὡς μὴ γενομένη, κατ' ἀνάλογον ἐφαρμογὴν τῆς ἀρχῆς τοῦ ἄρθρου 3 Κινδ. Τέλος ἂν ἀμεληθῇ ἡ δήλωσις, πρὸς ἣν περίπτωσιν ταυτίζεται ἡ ὡς ἄνω ἐλλειπὴς τοιαύτη, ἰσχύει τὸ καθιερούμενον ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 105, 3 Κινδ τεκμήριον καθ' ὃ ὁ κύριος τοῦ πλοίου θεωρεῖται ὡς ἐφοπλιζὼν τοῦτο, δηλ. θεωρεῖται παραμένων ὡς πλοιοκτῆτης κατὰ τὴν ἀνωτέρω (Νο^ς 124) ἐξηγηθεῖσαν ἔννοιαν.

Τὸ τεκμήριον τοῦτο πρέπει νὰ θεωρήσωμεν ὡς μαχητὸν διὰ τοὺς τρίτους. Διότι ἐθεσπίσθη χάριν αὐτῶν, δικαιουμένων εὐλόγως, ἐφ' ὅσον δὲν ἐγένετο δήλωσις, νὰ ὑπολαμβάνουν τὸν κύριον τοῦ πλοίου ὡς διατηροῦντα τὴν ἐκμετάλλευσιν τούτου. Δὲν

χωρίς την δήλωσιν, φέρει μόνος καὶ πάντοτε ταύτην. Τὸ αὐτὸ σύστημα ἰσχύει καὶ εἰς Σοιηδίαν. Εἰς τὴν Νορβηγίαν προβλέπεται ἡ καταχώρισις δηλώσεως εἰς τὸ μοναδικὸν βιβλίον ὅπερ εἶνε συγχρόνως νηολόγιον καὶ βιβλίον βαρῶν. Εἰς τὴν Γιουγκοσλαβίαν ὁ ἐφοπλιστὴς (biodar) φέρεται πάντοτε ἐγγεγραμμένος εἰς τὸ νηολόγιον, διότι οὗτος εἶνε καὶ ὁ μόνος ὑπεύθυνος, καθ' ὅσον ἡ ἰδιοκτησία τοῦ πλοίου ὡς ἀνήκουσα εἰς τὴν κοινότητα τῆς χώρας λογίζεται ἀνεύθυνος. Εἰς τὴν Πολωνίαν τὸ σχέδιον νέου ναυτικοῦ κώδικος προβλέπει τὴν καταχώρισιν εἰς τὸ νηολόγιον τοῦ ἐφοπλισμοῦ ἑλλείπει τῆς ὁποίας ὁ πλοιοκτῆτης τεκμαίρεται ἐφοπλιστὴς. Εἰς τὴν Ρωσίαν τὸ πλοῖον εἶνε πάντοτε νηολογημένον ἐπ' ὀνόματι τοῦ κυρίου (sobstvennik) καὶ δὲν προβλέπεται καταχώρισις τοῦ ἐφοπλιστοῦ (sudorladelet). Ἐν τούτοις συμπίπτουν κατ' ἀνάγκην, λόγῳ τοῦ κοινωνικοῦ συστήματος, αἱ ιδιότητες αὗται ἐν τῷ αὐτῷ προσώπῳ, ἤτοι τοῦ πλοιοκτῆτου καὶ δὲν γεννῶνται προβλήματα εὐθύνης τοῦ ἑνὸς ἢ τοῦ ἄλλου. Ὁ ἰσπανικὸς κώδιξ προβλέπει τὴν καταχώρισιν τοῦ πλοίου καὶ τοῦ naviero ὁ ὁποῖος χωρὶς νὰ εἶνε ἐφοπλιστὴς, εἶνε ὑπεύθυνος δι' ὠρισμένας ὑποχρεώσεις ἐκ τῆς ἐκμεταλλεύσεως τοῦ πλοίου. Ὁ ὀλλανδικὸς Κώδιξ (ἄρθρ. 322 ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὸ ν.δ. τῆς 6 Αὐγούστου, 1948) προβλέπει τὴν ἐγγραφὴν τῆς συστάσεως τοῦ ἐφοπλισμοῦ, ὁπότε ἡ εὐθύνη ἐκ τῆς ἐκμεταλλεύσεως βαρύνει μόνον τὸν ἐφοπλιστὴν (reeder). Παραλειφθείσης τῆς ἐγγραφῆς συνευθύνεται καὶ ὁ κύριος τοῦ πλοίου ἐκτὸς ἂν οἱ τρίτοι ἐγνώριζον κατὰ τὴν γένεσιν τῆς ἀπαιτήσεως τὴν ὑπαρξίν τοῦ ἐφοπλισμοῦ ὁπότε καὶ πάλιν εὐθύνεται μόνος ὁ ἐφοπλιστὴς. Παρόμοιον σύστημα ἀκολουθεῖ καὶ ὁ ἐλβετικὸς κώδιξ (ἄρθρ. 93 ν. 23 Σεπτεμβρίου 1953). Ὁ ἰταλικὸς κώδιξ (ἄρθρα 274 καὶ 275) ἀπαιτεῖ ρητῶς τὴν καταχώρισιν δηλώσεως, ἑλλείπει τῆς ὁποίας θεωρεῖται ἐφοπλιστὴς ὁ κύριος τοῦ πλοίου, ἐπιτροπομένης τῆς ἀνταποδείξεως.

Τὸ θέμα τῆς δημοσιότητος τῆς ἐφοπλιστικῆς συμβάσεως δηλ. τῆς συμφωνίας ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ὁποίας ἀποχωρίζεται ὁ ἐφοπλι-

στής τῆς πλοιοκτησίας, λόγω τοῦ μεγάλου διεθνοῦς ἐνδιαφέροντος τὸ ὁποῖον ἐνέχει κατ' ἀκολουθίαν τῆς ἀναπτύξεως τῆς δραστηριότητος τοῦ πλοίου εἰς παγκόσμιον κλίμακα ἣτις ἐπισύρει τὴν ἐφαρμογὴν διαφόρων δικαίων συγκρουομένων μεταξύ των, ἐπιδιώκεται ὅπως λυθῆ διὰ διεθνοῦς συμβάσεως. Σχέδιον τοιαύτης συμβάσεως ἐνοποιοῦν τοὺς σχετικούς κανόνες εἶνε ὑπὸ μελέτην παρὰ τῷ Comité Maritime International.

III. Εὐθύνη ἐκ τοῦ ἐφοπλισμοῦ

200. Ὁ ἐφοπλιστὴς εὐθύνεται ὡς ὁ πλοιοκτήτης. — Ὁ ἐφοπλιστὴς ὡς πᾶς ἐπιχειρηματίας εὐθύνεται διὰ τὰς ὑποχρεώσεις αἱ ὁποῖαι εἶνε σχετικαὶ πρὸς τὴν ἐκμετάλλευσιν τοῦ πλοίου. Εἴτε γεννῶνται αὗται ἐκ τῶν προσωπικῶν του ἐνεργειῶν εἴτε ἐκ τῶν ἐνεργειῶν τοῦ πλοιάρχου καὶ τοῦ πληρώματος. Διότι ναὶ μὲν ἡ κυριότης τοῦ πλοίου δὲν ἀνήκει εἰς αὐτὸν ἀλλ' ἡ ἐκμετάλλευσις τούτου γίνεται διὰ λογ/σμόν του. Δοθέντος ὅτι ἡ εὐθύνη αὕτη δημιουργεῖται ὑπὸ τὰς αὐτὰς συνθήκας ὡς καὶ ἡ εὐθύνη τοῦ πλοιοκτήτου, συντρέχουν δὲ καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ ἐφοπλισμοῦ οἱ αὐτοὶ δικαιολογητικοὶ λόγοι περιορισμοῦ τῆς εὐθύνης, ἀνεγνωρίσθη πάντοτε εἰς τὸν ἐφοπλιστὴν ἡ εὐχέρεια τοῦ περιορισμοῦ τῆς εὐθύνης διὰ τῆς παραχωρήσεως. Καὶ τοῦτο ἐπαναλαμβάνει καὶ τὸ ἄρθρον 105, 4 Κινδ. Συνεπῶς ἰσχύουν καὶ ἐπὶ τῶν ὑποχρεώσεων τοῦ ἐφοπλιστοῦ ὅσα ἀκριβῶς ἐξετέθησαν ἀνωτέρω σχετικῶς μὲ τὴν εὐθύνην τῆς πλοιοκτησίας. Ὁ ἐφοπλιστὴς ὑφ' οὓς ὅρους καὶ ὁ πλοιοκτήτης δύναται νὰ περιορίσῃ τὴν εὐθύνην του προβαίνων κατ' ἐπιλογὴν του εἴτε εἰς τὴν κυρίαν εἴτε εἰς τὴν ὑποκατάστατον παραχώρησιν.

Τὸ γεγονός ὅτι ὁ ἐφοπλιστὴς δὲν στερεῖται τῆς ἐπιλογῆς, δυνάμενος νὰ κάμῃ χρῆσιν καὶ τῆς κυρίας παραχωρήσεως ἣτις προϋποθέτει διάθεσιν ὑπὲρ τῶν δανειστῶν πλοίου μὴ ἀνήκοντος εἰς αὐτόν, ἀποτελεῖ ὄντως ἀνωμαλίαν. Ἐξηγουμένην ὁμως ἐκ τοῦ ὅτι πρῶτον ἡ παραχώρησις δὲν ἐπάγεται μεταβίβασιν τῆς κυριότητος τοῦ πλοίου (ἀνωτ. Ν^ο 176) ἦν μόνον ὁ πλοιοκτήτης δύ-

ναται ἐγκύρως νὰ ἐνεργήσῃ καὶ δεύτερον, ὡς ἀναλύεται εὐθύς κατωτέρω, οἱ δανεισταὶ τοῦ ἐφοπλισμοῦ ἔχουν δικαίωμα διώξεως τοῦ πλοίου πρὸς τὴν ὁποίαν κατ' ἀνάγκην συμβιβάζεται ἡ ὑπὸ τοῦ ἐφοπλιστοῦ παραχώρησις αὐτοῦ τούτου αὐτουσίου τοῦ πλοίου.

201. Οἱ δανεισταὶ τοῦ ἐφοπλιστοῦ δύνανται νὰ διώξωσι τὸ πλοῖον ἀλλ' ὄχι τὸν πλοιοκτήτην.—Τὸ πρόβλημα τὸ ὁποῖον ὑπῆρξεν ἀφορμὴ μακρῶν συζητήσεων εἶνε ἂν ὁμοῦ μετὰ τοῦ ἐφοπλιστοῦ διὰ τὰς ἐκ τῆς ἐκμεταλλεύσεως τοῦ πλοίου ὑποχρεώσεις εὐθύνεται καὶ ὁ κύριος τοῦ πλοίου, ὁ ἐκχωρήσας εἰς τὸν ἐφοπλιστὴν τὴν ἐκμετάλλευσιν τοῦ πλοίου του. Τόσον ἡ καταφατικὴ ὅσον καὶ ἡ ἀποφατικὴ γνώμη ὑπεστηρίχθησαν σθεναρῶς. Ἦδη ὁ Κινδὸς δίδει ἐν προκειμένῳ τὴν ἐξῆς λύσιν διὰ τῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρου 106, 2 ἐν ἀρχῇ τῆς ὁποίας ὀρίζεται ὅτι « αἱ ἐκ τοῦ ἐφοπλισμοῦ ἀπορρέουσαι ἀπαιτήσεις ἀσκοῦνται καὶ κατὰ τοῦ πλοίου ». Τοῦτο σημαίνει ὅτι ὁ πλοιοκτήτης δὲν εὐθύνεται προσωπικῶς διὰ τὰς ὑποχρεώσεις τοῦ ἐφοπλισμοῦ καὶ οὔτε αὐτὸς δύνανται νὰ διωχθῇ οὔτε κατὰ τῆς παρουσίας του ἐπιτρέπονται συντηρητικὰ ἢ ἀναγκαστικὰ μέτρα. Ἐπειδὴ ὁμοῦ ἐκ τῆς τριαύτης ἀδυναμίας τῶν τρίτων δανειστῶν τοῦ ἐφοπλισμοῦ νὰ στραφῶσι κατὰ τοῦ πλοιοκτήτου προσωπικῶς θὰ ἐθίγετο ἡ ναυτικὴ πίστις καὶ θὰ ἐβλάπτοντο οὗτοι ἂν ἡ ἀδυναμία αὕτη περιελάμβανε καὶ τὸ πλοῖον ἐκ τῆς ἐκμεταλλεύσεως τοῦ ὁποίου ἐγεννήθησαν αἱ ὑποχρεώσεις, ἰδίως ὅταν ὁ ἐφοπλιστὴς εἶνε ἀφερέγγυος, ὁ νόμος ἐπέτρεψεν εἰς αὐτοὺς νὰ διώξωσιν αὐτὸ τοῦτο τὸ πλοῖον (κατωτ. Νο 201). Δι' αὐτοῦ τοῦ τρόπου ἀποτρέπονται καταδολιεύσεις εἰς βάρος τῶν τρίτων αἵτινες θὰ ἦσαν δυναταὶ ὡσὰκις ὁ πλοιοκτήτης ἐπιδιώκων τὴν διαφυγὴν τοῦ πλοίου του ἀπὸ τῆς διώξεως τῶν δανειστῶν παραδίδει τοῦτο πραγματικῶς ἢ εἰκονικῶς πρὸς ἐκμετάλλευσιν εἰς ἄλλον, εἰς ἐφοπλιστὴν. Πλάττεται οὕτω μία οἰονεὶ εὐθύνη τοῦ ἰδίου τοῦ πλοίου διὰ τὰς ἐκ τοῦ ἐφοπλισμοῦ ὑποχρεώσεις μὲ ἀντίστοιχον δικαίωμα τῶν δανειστῶν νὰ διώξωσι τοῦτο, χωρὶς νὰ δύνανται νὰ θίξωσιν ἄλλα περιουσιακὰ στοιχεῖα τοῦ πλοιοκτήτου. Βεβαίως τοιουτοτρόπως

ἐμπλέκεται εἰς τὴν εὐθύνην τοῦ ἐφοπλιστοῦ καὶ ὁ πλοιοκτήτης, ἀφοῦ τὸ πλοῖον του δύναται νὰ γίνῃ στόχος τῶν δανειστῶν ἐκείνου. Προσωπικὴ ὁμως εὐθύνη τοῦ πλοιοκτήτου δὲν ὑπάρχει. Τοῦτο πᾶν ἄλλο ἢ στερεῖται σημασίας. Διότι ἂν ὁ πλοιοκτήτης πρὸ πάσης παραχωρήσεως ἐκποιήσῃ τὸ πλοῖον του, ἐπιτυγχάνει νὰ διαφύγῃ τὴν εὐθύνην ἀφοῦ οἱ δανεισταὶ ἐκτός, βεβαίως, τῶν προνομιούχων δὲν ἔχουν δικαίωμα παρακολουθήσεως αὐτοῦ.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει, ὡς καὶ ἀνωτέρω (N^ο 171) ἐλέχθη, ὁ πλοιοκτήτης δύναται νὰ ματαιώσῃ τὴν ὑπὸ τοῦ ἐφοπλιστοῦ γενομένην παραχώρησιν τοῦ πλοίου ἀντικαθιστῶν ταύτην διὰ τῆς ὑποκατάστατου παραχωρήσεως (ἄρθρ. 106, 2 Κινδ).

Ὁ πλοιοκτήτης ὅστις καθ' οἷονδήποτε τρόπον ἠναγκάσθη νὰ ἱκανοποιήσῃ δανειστὰς τοῦ ἐφοπλιστοῦ καὶ ἀναλόγως τῶν συμβατικῶν δεσμῶν οἷτινες συνδέουν αὐτὸν μετὰ τούτου, ἔχει δικαίωμα ἀναγωγῆς κατ' αὐτοῦ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ΄

Η ΝΑΥΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Ι. Ἐπάνδρωσις τοῦ πλοίου

202. Ἡ λειτουργικὴ ἰκανότης τοῦ πλοίου ἀξιοποιεῖται διὰ τῶν ἀνθρωπίνων ὑπηρεσιῶν. — Τὰ πρόσωπα τὰ ὁποῖα παριστοῦν τὴν πλοιοκτησίαν ὑπὸ τὰς διαφόρους μορφὰς αἱ ὁποῖαι ἐξητάσθησαν εἰς τὰ δύο προηγούμενα κεφάλαια μετέρχονται τὴν ἔμπορικὴν καὶ γενικώτερον τὴν οἰκονομικὴν διοίκησιν τοῦ πλοίου. Ἄλλ' αὕτη προϋποθέτει τὴν λειτουργικὴν ἰκανότητα τοῦ πλοίου ὡς μεταφορικοῦ μέσου. Τοῦτο δ' ἐπιτυγχάνεται μέσῳ ἄλλων ποικίλης φύσεως ἀνθρωπίνων ὑπηρεσιῶν διὰ τῶν ὁποίων ὑποτάσσεται καὶ κατευθύνεται τὸ τεχνικὸν δυναμικὸν πὸ συνθέτει ὁ ἐν γένει ἐξοπλισμὸς τοῦ πλοίου. Αἱ ὑπηρεσίαι αὗται προσφέρονται ἀπὸ ὁμάδα προσώπων προικισμένων μὲ ἐιδικὰς γνώσεις ἀνταποκρινομένας εἰς τὰς καθ' ἕκαστον ἀνάγκας τοῦ πλοίου καὶ ἀποτελοῦν τὸ πλήρωμα αὐτοῦ διεπόμενον ἀπὸ ἱεραρχικὴν τάξιν εἰς τὴν κορυφὴν τῆς ὁποίας εὐρίσκεται ὁ πλοίαρχος. Ὁ πλοίαρχος καὶ τὸ πλήρωμα λοιπὸν συνθέτουν τὸν ἕτερον τῶν προσωπικῶν ἢ ὑποκειμενικῶν παραγόντων διὰ τῆς ἐργασίας τοῦ ὁποίου ἀξιοποιεῖται τὸ πλοῖον. Ἡ ἐργασία αὐτῶν ἀναφέρεται εἰς τὴν τεχνικὴν διοίκησιν τοῦ πλοίου ἣτις ἀσχεῖται ἐν τὸς τούτου καὶ κατ' ἀνάγκην ὑπὸ φυσικῶν καὶ μόνον προσώπων. Ἐνῶ ἡ ἔμπορικὴ διοίκησις ἀσχεῖται ἐκ τὸς τοῦ πλοίου εἴτε ὑπὸ φυσικῶν εἴτε ὑπὸ νομικῶν προσώπων εἰς τὰ ὁποῖα ἀνήκει ἡ πλοιοκτησία.

203. Μέριμνα διὰ τὴν ποσοτικὴν καὶ ποιοτικὴν ἐπάρκειαν τῆς ἐπανδρώσεως.—Τὸ πλήρωμα τοῦ πλοίου οὔτε ἐπιλέγεται οὔτε συντίθεται κατὰ τὸ δοκοῦν ὑπὸ τοῦ πλοιοκτῆτου. Ὁ εἰδικὸς χαρακτῆρ τῆς ναυτικῆς ἐργασίας ὡς καὶ ἡ μέριμνα ὅπως ἡ λειτουργία τοῦ πλοίου διεξάγεται κατὰ τρόπον ἐγγυώμενον τὴν ἀνθρωπίνως δυνατὴν ἀσφάλειαν τῶν μεταφερομένων προσώπων καὶ πραγμάτων, ὥθησε τὸν νομοθέτην ἀφ' ἐνὸς μὲν νὰ προβλέψῃ περὶ τῶν τεχνικῶν προσόντων τὰ ὁποῖα δεόν νὰ κατέχουν οἱ ἀσχοῦντες τὸ ναυτικὸν ἐπάγγελμα, ἀφ' ἑτέρου δὲ νὰ προσδιορίσῃ τὴν κατανομὴν τῶν ἀνδρῶν τοῦ πληρώματος κατὰ τρόπον καλύπτοντα τὰς ποικίλας ἀνάγκας τοῦ πλοίου ἢ συντονισμένη ἱκανοποίησις τῶν ὁποίων εἶνε ἀπαραίτητος διὰ τὴν ἀξιοποίησιν αὐτοῦ. Τίθεται τοιοῦτοτρόπως ὡς προϋπόθεσις τῆς κανονικῆς ἐπανδρώσεως τοῦ πλοίου τόσον ἡ ποιοτικὴ ὅσον καὶ ἡ ποσοτικὴ ἐπάρκεια τοῦ πληρώματος.

204. Ἀπογραφή καὶ κατηγορίαι ναυτικῶν.—Καὶ ἡ μὲν ποιοτικὴ ἐπάρκεια τοῦ πληρώματος ἐπιδιώκεται διὰ σειρᾶς διοικητικῶν μέτρων τὰ ὁποῖα κατέστησαν τὸ ναυτικὸν ἐπάγγελμα κλειστὸν ὑπὸ τὴν ἔννοιαν ὅτι ἡ κατ' ἀρχὴν εἴσοδος ἀτόμου τινος εἰς τὴν οἰκογένειαν τῶν ναυτικῶν καὶ ἐν συνεχείᾳ ἡ ἐπαγγελματικὴ ἐξέλιξις αὐτοῦ ἐντὸς τῶν κόλπων αὐτῆς, ὑπακούει εἰς ὠρισμένας τυπικὰς καὶ οὐσιαστικὰς προϋποθέσεις. Βασικῶς αἱ προϋποθέσεις αὗται ὀρίζονται ὑπὸ τοῦ ν. 721 τοῦ 1948 «περὶ ἀπογραφῆς τῶν μαθητευομένων ναυτικῶν, τῶν ναυτικῶν καὶ ἐργατῶν θαλάσσης κ.λ.π.» καθ' ὃν οὐδεὶς δύναται νὰ μετέλθῃ ναυτικὴν ἐργασίαν ἂν προηγουμένως δὲν ἀπογραφῆ ἁρμοδίως δι' ἐγγραφῆς αὐτοῦ εἰς τὰ πρὸς τοῦτο βιβλία ἀπογραφῆς. Οἱ ἀπογραφόμενοι ἄρρενες ἢ θήλειοι ἐντάσσονται εἰς μίαν τῶν τριῶν κατηγοριῶν: α) μαθητευομένων ναυτικῶν, β) ναυτικῶν καὶ γ) ἐργατῶν θαλάσσης.

Μαθητευόμενοι ναυτικοί, ἐφωδιασμένοι διὰ βιβλιαρίου μαθητευομένου ναυτικοῦ, θεωροῦνται οἱ ὑπηρετοῦντες ὡς μέλη συγκεκροτημένου πληρώματος ἐπὶ πλοίων, πλοιαρίων καὶ ἐν γένει πλω-

τῶν ναυπηγημάτων μέχρι συμπληρώσεως διετοῦς θαλασσίας ὑπηρεσίας.

Ναυτικοί, θεωροῦνται οἱ κατὰ τὰ ἀνωτέρω ὑπηρετοῦντες ὡς μέλη συγκεκροτημένου πληρώματος μετὰ τὴν συμπλήρωσιν διετοῦς θαλασσίας ὑπηρεσίας, ὅτε καὶ ἀντικαθίσταται τὸ βιβλιάριον τοῦ μαθητευομένου ναυτικοῦ διὰ ν α υ τ ι κ ο ὗ φ υ λ λ α δ ί ο υ.

Τέλος ἐργάται θαλάσσης, θεωροῦνται οἱ μεμονωμένως καὶ οὐχὶ ὡς μέλη συγκεκροτημένου πληρώματος ἐργαζόμενοι ἐν θαλάσῃ ὡς π.χ. οἱ ἄλιεῖς, οἱ δῦται, οἱ λεμβοῦχοι, οἱ πορθμεῖς, οἱ πλοηγοὶ κ.ο.κ. οἵτινες καὶ ἐφοδιάζονται διὰ φ υ λ λ α δ ί ο υ ἐ ρ γ ά τ ο υ θ α λ ά σ σ η ς.

Ἡ ἀπογραφή τινος εἰς μίαν τῶν ὡς ἄνω κατηγοριῶν γίνεται ἐφ' ὅσον οὗτος κέκτηται ὠρισμένα ἐπ' ἐλάχιστον σωματικά, πνευματικά καὶ ἠθικὰ προσόντα (ἄρθρ. 2 ν. 721/1948). Ἡ μετάταξις ἀπὸ τῆς κατηγορίας τῶν μαθητευομένων ναυτικῶν εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν ναυτικῶν γίνεται φυσιολογικῶς διὰ τῆς συμπληρώσεως διετοῦς ὑπηρεσίας, ὡς ἐλέχθη, ἀπ' ἀμφοτέρων δὲ τῶν κατηγοριῶν τούτων εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν ἐργατῶν θαλάσσης ἐλευθέρως καὶ ἄνευ διατυπώσεώς τινος (ἄρθρ. 2, ἐδ. 5 ν. 721).

205. Εἰδικότητες ναυτικῶν.—Οἱ μαθητευόμενοι ναυτικοὶ καθὼς καὶ οἱ ναυτικοὶ ὡς μέλη συγκεκροτημένου πληρώματος προσφέρουν ὑπηρεσίας ἀντιστοιχοῦσας εἰς διαφόρους εἰδικότητας αἵτινες διακρίνονται εἰς κ λ ά δ ο υ ς καὶ συγκεκριμένως εἰς τὸν κλάδον: α) τοῦ π ρ ο σ ω π ι κ ο ὗ κ α τ α σ τ ρ ῶ μ α τ ο ς (πλοίαρχοι, ναύκληροι, ναῦται), β) τοῦ π ρ ο σ ω π ι κ ο ὗ μ η χ α ν ῶ ν (μηχανικοί, λιπανταί, θερμασταί) καὶ γ) γ ε ν ι κ ῶ ν ὑ π η ρ ε σ ι ῶ ν (ραδιοηλεγραφεταί, οἰκονομικοὶ ἀξιωματικοί, φροντισταί, θαλαμηπόλοι, μάγειροι). Πρὸς ἔνδειξιν τοῦ κλάδου εἰς ὃν ἀνήκουν καὶ τῶν εἰς ὃν οὗτος ὑποδιακρίνεται κατηγοριῶν, οἱ μαθητευόμενοι καὶ οἱ ναυτικοὶ ἐφοδιάζονται διὰ τῶν λεγομένων ἀ π ο δ ε ι κ τ ι κ ῶ ν ν α υ τ ι κ ῆ ς ἰ κ α ν ό τ η τ ο ς (διπλώματα, πτυχία, ἄδειαι). Ἡ χορήγησις τῶν ἐν λόγῳ ἀποδεικτικῶν ἰκανότητος εἰς ἕκαστον τῶν ὁποίων ἀντιστοιχοῦν ὠρισμένα δικαι-

ώματα ὑπὲρ τοῦ κατόχου των, γίνεται ὑπὸ τὴν προϋπόθεσιν ὑπάρξεως ὀρισμένων προσόντων καὶ μετὰ δοκιμασίαν ἢ ἄνευ ἐξετάσεων. Περὶ πάντων τούτων ὀρίζει τὸ ν.δ. 2689/1953 « περὶ διπλωμάτων, πτυχίων καὶ ἀδειῶν ναυτικῆς ἱκανότητος ἐν τῷ ἐμπορικῷ ναυτικῷ ».

206. Ποσοτικὴ ἐπάρκεια.— Ἐξ ἄλλου ἡ ποσοτικὴ ἐπάρκεια τοῦ πληρώματος ἐπιτυγχάνεται διὰ τοῦ καθορισμοῦ τοῦ ἐκάστοτε, ἀναλόγως τῶν διαφόρων κατηγοριῶν τῶν πλοίων, ἀπαιτούμενου κατ' ἀριθμὸν προσωπικοῦ διὰ τὴν κανονικὴν σύνθεσιν αὐτοῦ περὶ ἧς βασικῶς προβλέπει νῦν τὸ ν.δ. 2651/1953 « περὶ συνθέσεως τῶν πληρωμάτων τῶν ἐλληνικῶν πλοίων » καὶ τῶν εἰς ἐκτέλεσιν αὐτοῦ τεσσάρων β.δ. ἀπὸ 1/10 Ἀπριλίου 1954 περὶ συνθέσεως τῶν πληρωμάτων.

207. Κυρώσεις.— Πρὸς ἐπιβολὴν τόσον τῆς ποιοτικῆς ὅσον καὶ τῆς ποσοτικῆς ἐπαρκειᾶς τοῦ πληρώματος προβλέπονται πειθαρχικαὶ ἤτοι πρόστιμα, ἀπαγόρευσις ἀπόπλου τοῦ πλοίου (ἄρθρ. 71 ν. 6392/1952 « περὶ Ποινικοῦ καὶ Πειθαρχικοῦ Κώδικος τοῦ Ἐμπορικοῦ Ναυτικοῦ », ἄρθρ. 7 ν.δ. 2651/1953 « περὶ συνθέσεως τῶν πληρωμάτων », ἄρθρ. 27 διαταγμ. « περὶ ἀστυνομίας ἐμπορικῆς ναυτιλίας »), ποινικαὶ (ἄρθρ. 31 καὶ 36 Π.Π.Κ.Ε.Ν.) ὅσον καὶ ἀστικάι κυρώσεις κυριωτέρα τῶν ὁποίων εἶναι ἡ ἀπειλὴ νὰ κριθῆ τὸ πλοῖον ὡς πάσχον ἐξ ἐλλείψεως ναυσίπλου, δηλ. ὡς στερούμενον ἱκανότητος ὑπὸ τὴν ἔννοιαν τοῦ ἄρθρου 111 Κινδ, μὲ σοβαροτάτας συνεπείας μεταξὺ τῶν ὁποίων ἡ στέρησις τοῦ ἀνευθύνου τοῦ θαλασσίου μεταφορέως (ἄρθρ. 138, 2 Κινδ) ἢ ἡ ἔκπτωσις ἀπὸ τοῦ εὐεργετήματος τοῦ περιορισμοῦ τῆς εὐθύνης (ἀνωτ. Ν^ο 165).

II. Ρύθμισις τῆς ναυτικῆς ἐργασίας

208. Νομικὸς χαρακτήρ τῆς ἐκ τῆς προσλήψεως τοῦ ναυτικοῦ δημιουργουμένης σχέσεως.— Βασικῶς αἱ διὰ τῆς προσλήψεως τοῦ πλοίαρχου καὶ τῶν ἄλλων ναυτικῶν ἢ ἐν συγκροτήσει ὁλότης τῶν

ὁποίων ἀποτελεῖ τὸ πλήρωμα δημιουργούμεναι σχέσεις, ἐντάσσονται εἰς τὸ πλαίσιον τοῦ ἰδιωτικοῦ δικαίου καὶ ρυθμίζονται ὑπὸ τοῦ Κινδ, συμπληρωματικῶς δὲ καὶ ὑπὸ τῶν περὶ μισθώσεως ἐργασίας διατάξεων τοῦ Ἀστ. Κώδικος ἐφ' ὅσον δὲν ἀντιτίθενται εἰς αὐτόν, δεδομένου ὅτι ὁ νομικὸς χαρακτῆρ τῆς σχέσεως εἶνε ὁ τῆς συμβάσεως ἐργασίας καὶ δὴ ὁ τῆς ναυτικῆς ἐργασίας. Ἡ ὑπὸ τοῦ νόμου ρύθμισις ἔχει χαρακτῆρα δημοσίας τάξεως μὴ ἐπιτρεπομένης τῆς τροποποιήσεώς της διὰ συμφωνίας τῶν μερῶν ἥτις θὰ περιορίζε τα ὑπὸ τοῦ νόμου παρεχόμενα εἰς τὸν ναυτικὸν δικαίωματα.

Ἡ ἐπὶ τῶν πλοίων ὅμως ἐργασία λόγῳ τῆς ἐκ τῆς δημοσίας ἀρχῆς ἐξαρτήσεως τῶν ὑπηρετούντων ὡς καὶ τῆς ὑπ' αὐτῆς παρακολουθήσεως τῆς ὑπηρεσίας αὐτῶν, ὡς ἐξετέθη ἀνωτέρω, μετέχει καὶ διοικητικοῦ χαρακτῆρος. Καὶ διὰ τοῦτο παρεμβαίνει εἰς τὴν σχέσιν ἡ ἐφαρμογὴ καὶ δημοσίου δικαίου διατάξεων (διαταγ. 15 Δεκεμβρίου 1836 «περὶ ἀστυνομίας ἐμπορικῆς ναυτιλίας», ν. 6392/1952 «περὶ Ποινικοῦ καὶ Πειθαρχικοῦ Κώδικος τοῦ Ἐμπορικοῦ Ναυτικοῦ»).

209. Ἐκτασις ἐφαρμογῆς τοῦ ἑλληνικοῦ νόμου ἐπὶ τῆς σχέσεως. — Τόσον αἱ περὶ τοῦ πλοιάρχου ὅσον καὶ αἱ περὶ τοῦ πληρώματος διατάξεις ἐφαρμόζονται ἐπὶ τοῦ προσωπικοῦ παντὸς πλωτοῦ ναυπηγήματος ἔστω καὶ μὴ ἔχοντος τὴν ἔννοιαν τοῦ πλοίου (ἄρθρον 1, ἐδ. 2 Κινδ), χωρὶς ν' ἀποκλείεται καὶ ἡ ἐφαρμογὴ ἐτέρων εἰδικῶν διατάξεων ὡς αἱ τοῦ ν. 3794/1957 «περὶ σπογγαλιείας» ἢ τοῦ ν. 710/1937 «περὶ προσόντων καὶ τρόπου προσλήψεως αὐτῶν» ὡς ἐτροποποιήθη ὑπὸ τοῦ ἀ.ν. 1104/1938, ἐφαρμοζομένων ἐπὶ τῶν πληρωμάτων τῶν σπογγαλιευτικῶν ἢ ρυμουλκῶν πλοίων ἀντιστοίχως.

Ἐξ ἄλλου αἱ αὐταὶ διατάξεις τοῦ Κινδ κηρύσσονται ἐφαρμοστέαι ἐπὶ τῶν ἀνδρῶν τοῦ πληρώματος ἑλληνικοῦ πλοίου ἀνεξαρτήτως ὑπηκοότητος αὐτῶν. Ἡ προσοδεύουσα ἀντίληψις τῆς κοινότητος τῶν λαῶν καὶ εἰδικώτερον ἢ ἀνθρωπίνῃ ἀλληλεξάρτησις ἡ ὁποία ἐκδηλοῦται ἐντονώτερον εἰς τὴν σφαιρὰν τῆς ναυτικῆς

δραστηριότητος συνηγοροῦν ὑπὲρ τῆς ἰδίας μεταχειρίσεως παντὸς ἐργαζομένου ἐπὶ τοῦ πλοίου. Τοῦτο ὀρίζει τὸ ἄρθρον 83, 1 Κινδ ὑπὸ τὸν ὄρον ὅμως τῆς ἀμοιβαιότητος, δηλαδή ὑπὸ τὸν ὄρον ὅτι καὶ ἡ νομοθεσία τῆς ξένης πολιτείας ὑπήκοος τῆς ὁποίας εἶναι ὁ ναυτολογημένος ἐπὶ τοῦ ἑλληνικοῦ πλοίου, ἐκτείνει τὴν ἐφαρμογὴν τῆς ἐπὶ τῶν ἀλλοδαπῶν ναυτολογημένων ἐπὶ πλοίων τῆς σημαίας τῆς. Ἐρωτᾶται τί θὰ συμβῆ ἂν ἐλλείπη ἡ τοιαύτη ἀμοιβαιότης; Θὰ πρέπει τότε νὰ ἐφαρμόζεται ἐπὶ τοῦ ναυτολογημένου ἐπὶ ἑλληνικοῦ πλοίου ἀλλοδαποῦ ὅ,τι ἡ πολιτεία τούτου ἐπιφυλάσσει εἰς τοὺς ἐπὶ τῶν πλοίων τῆς ναυτολογουμένους ἀλλοδαπούς. Ἄν τυχὸν ἡ ἐπιφυλασσομένη ὑπ' αὐτῆς μεταχειρίσις διὰ τοὺς ἀλλοδαποὺς ναυτικούς εἶναι πλεονεκτικωτέρα κατὰ περίπτωσιν τῆς προβλεπομένης γενικῶς ὑπὸ τοῦ Κινδ, θὰ ἰσχύσῃ ἡ προβλεπομένη ὑπὸ τούτου μεταχειρίσις.

Ἄλλ' ἡ ἐφαρμογὴ τῶν διατάξεων περὶ πλοιάρχου καὶ πληρώματος βαίνει ἔτι περαιτέρω. Διότι καταλαμβάνει πλὴν τῶν ἑλλήνων, ὑπὸ τὴν πρὸ ὀλίγου δ' ἀναφερθεῖσαν ἐπιφύλαξιν καὶ τῶν ἀλλοδαπῶν οἱ ὅποιοι ὑπηρετοῦν ἐπὶ ἑλληνικῶν πλοίων, καὶ τοὺς ἑλληνας οἱ ὅποιοι ὑπηρετοῦν ἐπὶ ξένων πλοίων, ἂν συμφώνως πρὸς τὸ ἄρθρον 25 ΑΚ τὸ ἑλληνικὸν δίκαιον εἶναι τὸ ὑπὸ τῶν μερῶν συμφωνηθὲν ἢ τὸ ἀρμόζον ἐκ τῶν εἰδικῶν συνθηκῶν εἰς τὴν συγκεκριμένην σύμβασιν. Ἡ ἑλληνικὴ ὑπηκοότης τοῦ ναυτικοῦ ἢ τοῦ πλοιοκτῆτου ἢ τῆς ἐπαγγελματικῆς ἐγκαταστάσεως τῆς ἐπιχειρήσεως ἔχουν κριθῆ ὅτι ὅτε μεμονωμένως ὅτε ἀθροιστικῶς συνιστοῦν ἀπὸ ἑλληνικῆς πλευρᾶς συνθήκας δικαιολογούσας τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ ἑλληνικοῦ δικαίου καὶ ἐπὶ ἑλλήνων ναυτικῶν ὑπηρετούντων ἐπὶ ἀλλοδαπῶν πλοίων.

210. Διαχωρισμὸς ρυθμίσεως ἐργασίας πλοιάρχου καὶ πληρώματος.— Ἡ ὑπὸ τοῦ Κινδ ὅπως καὶ ἡ ὑπὸ τῶν προγενεστέρων νομοθετημάτων ρύθμισις τῆς συμβάσεως ναυτικῆς ἐργασίας γίνεται διακεκριμένως διὰ τὸν πλοίαρχον (ἄρθρα 37 - 52) καὶ τὸ πλήρωμα (ἄρθρα 53-83). Ὁ διαχωρισμὸς οὗτος ἐξηγεῖται ἐκ τοῦ ὅτι παρὰ τὸν κοινὸν νομικὸν χαρακτῆρα ὅστις εὐρίσκεται εἰς τὴν βᾶσιν ἀμφοτέ-

ρων τῶν περιπτώσεων, ὑφίστανται, ὡς ἐξηγεῖται κατωτέρω, θεμελιώδεις διαφοραὶ ὡς πρὸς τὸ περιεχόμενον τῶν δικαιωμάτων καὶ τῶν ὑποχρεώσεων μεταξὺ πλοιάρχου καὶ πληρώματος, μὲ ἀναγκαίαν συνέπειαν τὸν διαφορισμὸν τῆς ἐν τῷ πλοίῳ προσωπικῆς καταστάσεως ἐκάστου τούτων, ἐπιβάλλουσιν κατ' ἀρχὴν καὶ διαχωρισμὸν καὶ τῆς νομικῆς ἀντιμετωπίσεως αὐτῶν. Ὅμως παρὰ τὸν διαφορισμὸν αὐτὸν παραμένει βασικῶς μία ταύτισις σχέσεων μεταξὺ τῶν συμβάσεων ἐργασίας πλοιάρχου καὶ πληρώματος πηγάζουσα ἀπὸ τὴν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ πλοίου ὑπηρεσίαν ἀμφοτέρων, τὰ κοινὰ περιστατικὰ τῆς ὁποίας κατ' ἀνάγκην ἐπηρεάζουν ὁμοίως αὐτάς. Τοιοῦτοτρόπως ὀδηγοῦμεθα εἰς ἓν μικτὸν σύστημα, κατὰ τὸ ὁποῖον, ἐνῶ, ὡς ἐλέχθη, διαφοροὶ εἶναι αἱ διατάξεις αἰτινες πραγματεύονται περὶ τοῦ πλοιάρχου ἀφ' ἑνὸς καὶ τοῦ πληρώματος ἀφ' ἑτέρου, ἐν τούτοις ἐπὶ ὀρισμένων θεμάτων ὑπάρχει ταυτότης ρυθμίσεως, ἐφαρμοζομένων ἀναλόγως καὶ ἐπὶ πλοιάρχου τῶν διατάξεων αἰτινες ἰσχύουν ἐπὶ πληρώματος (ἄρθρ. 52 Κινδ).

Ο ΠΛΟΙΑΡΧΟΣ

Ι. Ἡ ναυτολόγησις τοῦ πλοιάρχου

211. Ἡ ἐπισύρουσα εἰδικὴν ρύθμισιν ἰδιάζουσα θέσις τοῦ πλοιάρχου.—Ὁ πλοίαρχος, τὰ πρὸς ἀπόκτησιν τοῦ οἰκείου διπλώματος προσόντα τοῦ ὁποίου προβλέπονται ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 4 τοῦ προσησθέντος ν. δ. 2651/1953, ἀποτελεῖ τὸ κεντρικὸν πρόσωπον τῆς ἐπανδρώσεως τοῦ πλοίου καὶ τὸν ἱεραρχικῶς προϊστάμενον τοῦ ὅλου πληρώματος, τὸ ὁποῖον ἄλλωστε καὶ καταρτίζει (ἄρθρον 39 Κινδ). Δὲν εἶναι δυνατόν νὰ νοηθῇ πλοῖον ἐν λειτουργίᾳ ἄνευ πλοιάρχου. Ἄν καὶ μετέχει τοῦ πληρώματος, ὅμως τὸ «λειτούργημα» αὐτοῦ, ὡς συγκεντροῦν ποικίλας ἐξουσίας καὶ ὑποχρεώσεις, τὸν ἀποχωρίζει τῶν ὑπολοίπων ναυτικῶν τοῦ πλοίου καὶ τὸν ἀνάγει εἰς τοιαύτην ὑπεροχὴν ἔναντι αὐτῶν ὥστε, ὡς ἐλέχθη, παρίσταται ἀναγκαῖα ἢ νομικὴ ρύθμισις τῶν κατ' αὐτὸν κατὰ τρόπον ἰδιαίτερον ἀπὸ τοῦ λοιποῦ πληρώματος. Μολονότι ἐπὶ ὀρισμένων

θεμάτων ανακύπτει ἔναντι τοῦ πλοιάρχου καὶ τοῦ πληρώματος κοινότης ρυθμίσεως ἣτις προσλαμβάνει ὁλοὲν καὶ περισσοτέραν ἔκτασιν λόγῳ τῶν οἰκονομικοτεχνικῶν μεταβολῶν αἵτινες ἐσημειώθησαν εἰς τὴν ναυτικὴν ἐπιχείρησιν. Ἄλλοτε, λόγῳ τῆς δυσχεροῦς ἐπικοινωνίας μετὰ τοῦ πλοιάρχου, τῆς μακρᾶς διαρκείας τῶν πλόων καὶ τῆς ἐπὶ ἀνεξέλικτων βάσεων διεξαγωγῆς τοῦ θαλασσίου ἐμπορίου, ὁ πλοίαρχος ἀπὸ πολλῶν ἀπόψεων ἐταυτίζετο μὲ αὐτὸν τοῦτον τὸν πλοιοκτήτην. Εἰς τὸ θέμα λόγου χάριν τῆς ναυλώσεως, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ τὸ ἐπίκεντρον τῆς δραστηριότητος τοῦ πλοίου καὶ τὸν λόγον τῆς ὑπάρξεώς του, ὁ πλοίαρχος ὁ ἴδιος ἐφέρειτο ὡς συνάπτων τὴν σύμβασιν μετὰ τοῦ ναυλωτοῦ καὶ βαρυνόμενος διὰ τὴν ἐκτέλεσιν ταύτης (ἄρθρ. 384-386, 388, 391-393, 397, 398 Ἐμπορ. Ν.), δικαιούμενος πρὸς τούτοις κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ πλοῦ νὰ δανεισθῇ ἐπὶ ὑποθήκῃ τοῦ πλοίου, νὰ προβῇ εἰς ἐπισκευὰς τοῦ πλοίου δεσμεύων τὸν πλοιοκτήτην (ἄρθρα 319-321 Ἐμπορ. Ν.) καὶ νὰ πωλῇ ἔτι ἀνήκοντα εἰς τὸ πλοῖον πράγματα ἢ τὰ μεταφερόμενα ἐμπορεύματα (ἄρθρ. 323), ἀκόμη δὲ καὶ αὐτὸ τοῦτο τὸ πλοῖον (ἄρθρ. 327).

212. Ἡ συνενεὶα μεταβολῶν εἰς τὰς συνθήκας λειτουργίας τοῦ πλοίου ἀλλοίωσις τῆς θέσεως τοῦ πλοιάρχου. — Αἱ ἀναχρονιστικαὶ αὐταὶ θέσεις μετεβλήθησαν σήμερον ριζικῶς, ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν δὲ καὶ τῆς περὶ ἀντιπροσωπείας θεωρίας (ἄρθρον 211 ΑΚ), ὅλαι σχεδὸν αἱ ἀντιπροσωπευτικαὶ ἐξουσίαι ἀφηρέθησαν ἀπὸ τὸν πλοίαρχον, εἰς τὸν ὁποῖον παρέμεινε μόνον τὸ πλέγμα τῶν ἐξουσιῶν τὸ ὁποῖον φυσιολογικῶς ἀπορρέει ἀπὸ τὴν ιδιότητα αὐτοῦ ὡς τεχνικοῦ προϊσταμένου τοῦ πληρώματος καὶ ὑπευθύνου διὰ τὴν διακυβέρνησιν τοῦ πλοίου. Παρέμειναν μόνον ἀναγκαῖαι καὶ ἐξυπηρετικαὶ τῆς ἀποστολῆς του ταύτης παρεκκλίσεις τινές, ὅπως ἡ ἐνεργητικὴ (ἄρθρον 47 Κινδ) ἢ ἡ παθητικὴ (ἄρθρα 48, 146, 2 Κινδ) νομιμοποιήσις τοῦ πλοιάρχου ἐπὶ ἀσκήσεως ὠρισμένων δικαστικῶν ἐνεργειῶν, ἢ συμφώνως πρὸς τὴν γενικῆς ἐφαρμογῆς διάταξιν τοῦ ἄρθρου 286 ΑΚ δυνατότητος νὰ θυσιάσῃ τὰ ἐν τῷ πλοίῳ πράγματα ἐπὶ ἐκτάκτου ἀνάγκης (ἄρθρον 44 Κινδ), ὡς καὶ ἡ δυνατότης ἐνε-

χυριάσεως ἢ πωλήσεως τοῦ φορτίου εἰς ἐκτάκτους ὁμοίως περιπτώσεις, ἀλλ' ἐφ' ὅσον συντρέχουν προϋποθέσεις πολὺ αὐστηρότεροι τῶν ὄσων ἄλλοτε ἀπητοῦντο (ἄρθρ. 45 Κινδ). Ἡ περιστολὴ τοῦ ρόλου τοῦ πλοιάρχου προβάλλει καὶ ἀποθετικῶς, ὅπως εἰς τὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρου 110 Κινδ, καθ' ἣν, ἐκτὸς ἀντιθέτου συμφωνίας, ἢ ἀντικατάστασις τοῦ ἐν τῷ ναυλοσυμφώνῳ ἢ ἐν τῇ φορτωτικῇ ἀναφερομένου πλοιάρχου δὲν ἐπηρεάζει τὴν τύχην τῆς ναυλώσεως ἢ τῆς συμβάσεως μεταφορᾶς. Ὅμοίως εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ ἄρθρου 273, 2 Κινδ, καθ' ἣν ἡ ἀλλαγὴ τοῦ πλοιάρχου οὐδὲν ἄλλως ἐπηρεάζει τὴν τύχην τῆς ἀσφαλίσεως τοῦ πλοίου.

213. Κατάρτισις τῆς συμβάσεως ἐργασίας τοῦ πλοιάρχου.— Ὁ διορισμὸς τοῦ πλοιάρχου, ὅστις δέον νὰ τυγχάνῃ ἕλλην ὑπήκοος ὅπως καὶ οἱ λοιποὶ ἀξιωματικοὶ (ἄρθρ. 5 διαταγμ. τῆς 14/11/1836 «περὶ ἐμπορικῆς ναυτιλίας»), εἶναι ἀπόρροια ἐλευθέρως ἐκλογῆς αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ ἔχοντος τὴν ἐπὶ τοῦ πλοίου ἐξουσίαν καὶ ὑλοποιεῖται διὰ τῆς συμβάσεως ναυτολογήσεως, καταρτιζομένης μεταξὺ τούτου καὶ τοῦ πλοιάρχου καὶ καταχωρουμένης εἰς τὸ ναυτολόγιον τοῦ πλοίου (ἀνωτ. Νο 35) ὑπὸ τοῦ λιμενάρχου ἢ τοῦ προξένου τοῦ τόπου τῆς ναυτολογήσεως (ἄρθρ. 53 Κινδ). Συνεπῶς ἡ σύμβασις ἐργασίας τοῦ πλοιάρχου, ὅπως δὲ θὰ ἴδωμεν (κατωτ. Νο 228) καὶ τοῦ πληρώματος, συντίθεται ἐκ δύο πράξεων: πρῶτον ἐκ τῆς περὶ προσλήψεως αὐτοῦ συμφωνίας καὶ δευτέρον ἐκ τῆς ἐγγραφῆς ταύτης εἰς τὸ νηολόγιον, ἣτις συνιστᾷ καὶ τὴν κατὰ κυριολεξίαν ναυτολόγησιν. Αἱ πράξεις αὗται δυνατὸν νὰ λάβουν χώραν εἰς διάφορον τόπον. Ὅποτε ὁ τόπος τῆς συνάψεως τῆς συμβάσεως ὑπερισχύει τοῦ τόπου τῆς ναυτολογήσεως προκειμένου ν' ἀναζητηθῇ ἡ τοπικὴ δικαιοδοσία ἐπὶ διαφορῶν πηγαζουσῶν ἀπὸ τὴν σύμβασιν ναυτολογήσεως.

Ἐκτὸς τῆς συμβατικῆς τῆς προελεύσεως ἢ ναυτολόγησις τοῦ πλοιάρχου δύναται ν' ἀπορρέῃ ἀμέσως ἐκ τοῦ νόμου, τοῦθ' ὅπερ συμβαίνει ὁσάκις λόγῳ θανάτου ἢ ἄλλῃς φυσικῆς ἀδυναμίας τοῦ πλοιάρχου καὶ ἵνα μὴ παραμένῃ τὸ πλοῖον ἀκέφαλον μέχρι τοῦ ἐκ νέου διορισμοῦ πλοιάρχου ὑπὸ τῶν δικαιουμένων πρὸς τοῦτο,

ἀναλαμβάνει τὴν πλοιαρχίαν ὁ ὑποπλοίαρχος ἢ ἐν κωλύματι καὶ τούτου ὁ ἀμέσως ἱεραρχικῶς ἐπόμενος (ἄρθρα 49 καὶ 50 διαταγμ. « περὶ ἀστυνομίας ἐμπορικῆς ναυτιλίας »), κατὰ τὴν εὐλόγως εἰκαζομένην θέλησιν τοῦ πλοιοκτῆτου.

214. Περιεχόμενον τῆς συμβάσεως ἐργασίας τοῦ πλοιάρχου.—Τὸ περιεχόμενον τῆς ναυτολογήσεως τοῦ πλοιάρχου εἶναι ἀνάλογον πρὸς τὸ ἀπαιτούμενον ἐπὶ ναυτολογήσεως οἴουδήποτε μέλους τοῦ πληρώματος (ἄρθρ. 54 Κινδ). Ὡς πρὸς τὸ περιεχόμενον ἐξ ἄλλου τῆς συμβάσεως, προφορικῆς ἢ ἐγγράφου, ἥτις εἶναι εἰς τὴν βᾶσιν τῆς ναυτολογήσεως, οἱ συμβαλλόμενοι εἶναι ἐλεύθεροι νὰ καθορίσουν τοὺς ὅρους ταύτης ἀρκεῖ νὰ μὴ παραβιάζωνται αἱ ἀπαγορευτικαὶ διατάξεις τοῦ νόμου. Εἰς τὴν σπανίαν σήμερον, καθ' ὅσον οἱ ὅροι τῆς ἐν τῷ πλοίῳ ὑπηρεσίας προβλέπονται ὑπὸ συλλογικῶν συμβάσεων, περίπτωσιν, καθ' ἣν ἡ σύμβασις κατηρητίσθη ἐγγράφως, τὸ ἔγγραφον δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ προσαρηθῆ εἰς τὸ ναυτολόγιον, ὡς ἀπαιτεῖται ἐπὶ ναυτολογήσεως τοῦ πληρώματος (ἄρθρ. 54, 3 Κινδ). Διότι δυνατὸν τοῦτο νὰ περιλαμβάνη ὅρους ὑπαγορευομένους ἀπὸ τὴν ἀμοιβαίαν ἐμπιστοσύνην ἥτις πρέπει νὰ συνδέη πλοιοκτῆτην καὶ πλοίαρχον, τοὺς ὁποίους ὀρθὸν εἶναι νὰ δικαιούνται οὗτοι ὅπως μὴ ἀποκαλύψουν (Εἰσηγ. Ἐκθεσ. Κινδ σελ. 88).

215. Ποῖος ὁ μετὰ τοῦ πλοιάρχου συμβαλλόμενος.—Ἐλέχθη ὅτι ὁ ἔχων τὴν ἐξουσίαν ἐπὶ τοῦ πλοίου συμβάλλεται μετὰ τοῦ πλοιάρχου διὰ τὴν ναυτολόγησιν τούτου. Τοιοῦτος εἶναι κατ' ἀρχὴν ὁ πλοιοκτῆτης καὶ φυσικὰ πᾶς ὑπ' αὐτοῦ εἰδικῶς ἐξουσιοδοτηθεὶς πρὸς διορισμὸν τοῦ πλοιάρχου (ἄρθρ. 37 Κινδ). Τὸ δικαίωμα ὅμως τῆς συνάψεως συμβάσεως ναυτολογήσεως μετὰ τοῦ πλοιάρχου περιέρχεται εἰς τὸν ἐφοπλιστὴν ἐκτὸς ἀντιθέτου συμφωνίας (ἀνωτ. Νο 194), ὡς ἐπίσης καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς καταπιστευματικῆς μεταβιβάσεως τοῦ πλοίου τὸ δικαίωμα τοῦτο περιέρχεται εἰς τὸν δανειστὴν (ἀνωτ. Νο 67), ἀν καὶ τὴν ἐκμετάλλευσιν καὶ διαχείρισιν τοῦ πλοίου ἐν περιπτώσει τοιαύτης μεταβιβάσεως δια-

τηρεῖ ὁ ὀφειλέτης (ἄρθρ. 190, 2 Κινδ). Ἐπὶ συμπλοιοκτησίας, μετὰ τοῦ πλοιάρχου συμβάλλεται ὁ πλειοψηφῶν συμπλοιοκτήτης ἢ ὀκτώσωπος τῶν πλειοψηφούντων συμπλοιοκτητῶν ἢ, ὑπάρχοντος διαχειριστοῦ, ὁ τελευταῖος οὗτος, εἰς ὃν καὶ μόνον, ἄλλωστε, ὀφείλει ὑπακοὴν ὁ πλοίαρχος (ἄρθρ. 19 Κινδ).

216. Ποῖος ὁ νομικὸς χαρακτῆρ τῆς συμβάσεως ναυτολογήσεως τοῦ πλοιάρχου.—Ὁ νομικὸς χαρακτῆρ τῆς συνδεούσης τὸ πλοίαρχον μετὰ τοῦ πλοιοκτήτου σχέσεως ἐγένετο ἀντικείμενον ζωηρᾶς ἀμφισβητήσεως. Μετὰ τὴν συνεπεία τῶν προεκτεθεισῶν μεταβολῶν σημειωθείσαν βαθεῖαν ἀλλοίωσιν εἰς τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ λειτουργήματος τοῦ πλοιάρχου εἶναι φανερὸν ὅτι ἡ σχέσις ταυτίζεται περισσότερον πρὸς τὴν μίσθωσιν ἐργασίας, ἢ καὶ ἡ ἰδιοτυπία τοῦ λειτουργήματος, λόγῳ ὠρισμένων ἐξουσιῶν τοῦ πλοιάρχου αἵτινες εἶναι ἀσυμβίβαστοι πρὸς τὴν ἔννοιαν τῆς μισθώσεως ἐργασίας, παραμένει ἔντονος, ἐκδηλουμένη κυρίως ἐν τῷ ὅτι αἱ ἐξουσίαι τοῦ πλοιάρχου ἀπορρέουν περισσότερον ἐκ τοῦ νόμου καὶ ὀλιγότερον ἐκ τῆς συμβάσεως ναυτολογήσεως, τοῦθ' ὅπερ σημαίνει ὅτι ὁ πλοίαρχος ἐκφεύγει ἐν πολλοῖς τῆς ἐξουσίας τοῦ πλοιοκτήτου. Λιὰ τοῦτο καὶ ἡ νεωτέρα νομολογία δέχεται ὅτι ἡ σύμβασις ἔχει μικτὸν χαρακτῆρα, μετέχουσα τῆς μισθώσεως ἐργασίας καὶ τῆς ἐντολῆς.

II. Ἐξουσίαι τοῦ πλοιάρχου

217. Προσδιορισμὸς τῶν ἐξουσιῶν τοῦ πλοιάρχου.—Αἱ ἐξουσίαι αὐταὶ ὑπὸ τὴν ἔννοιαν τῶν ἐκ τῆς συμβάσεως ναυτολογήσεως τοῦ πλοιάρχου πηγαζόντων δικαιωμάτων καὶ ὑποχρεώσεών του προσδιορίζονται τόσον ὑπὸ τῶν περὶ πλοιάρχου ὅσον καὶ ὑπὸ τῶν περὶ πληρώματος διατάξεων τοῦ Κινδ, αἵτινες τελευταῖαι, ὡς ἐλέγχθη, ἰσχύουν ἀναλόγως καὶ ἐπὶ τοῦ πλοιάρχου. Κατὰ ταῦτα, διὰ τὰ συνιστῶντα τὸ ὑπὸ εὐρείαν ἔννοιαν ἀντάλλαγμα τῶν ὑπηρεσιῶν τοῦ πλοιάρχου, ὡς ὁ μισθός, ἡ νοσηλευτικὴ προστασία, ἡ παλιννόστησις, ἡ ἀποζημίωσις ἐν περιπτώσει λύσεως τῆς συμβάσεως ἐξ ἀντικειμενικῶν λόγων (ἄρθρ. 75 Κινδ) ἢ ἀπολύσεως, ἐφ' ὅσον ἐν τῇ

τελευταία περιπτώσει συνεφωνήθη ἀποζημίωσις (ἄρθρ. 38, 2 Κινδ) κλπ. ἀναφερόμεθα εἰς ὅσα κατωτέρω (Ν^ο 234 καὶ ἐπ.) ἐκτίθενται. Ἐνταῦθα θ' ἀσχοληθῶμεν μὲ τὰ συνθέτονα τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἀποστολῆς τοῦ πλοιάρχου ἰδιαίτερα χαρακτηριστικά, περὶ ὧν πραγματεύονται αἱ εἰδικαὶ διατάξεις τοῦ Κινδ καὶ τὰ ὁποῖα δύνανται νὰ διακριθῶσι μεθοδικώτερον ἀναλόγως τῆς ἐξετάσεως τῆς ὑπηρεσίας τοῦ πλοιάρχου ἐν ἀναφορᾷ εἴτε πρὸς τὸ πλοῖον εἴτε πρὸς τὰ ἐν αὐτῷ πρόσωπα ἢ πράγματα εἴτε πρὸς τὸ πλήρωμα.

218. Α'. Θέσις τοῦ πλοιάρχου ὡς πρὸς τὸ πλοῖον. — α) *Κατοχή τοῦ πλοίου.* Ὁ πλοίαρχος ἀπὸ τῆς ναυτολογήσεώς του ἀποκτᾷ ἐξουσίαν διακατοχῆς τοῦ πλοίου, τὴν ὁποίαν ἀσκεῖ ὄχι διὰ λογ/σμόν του ἀλλὰ διὰ λογ/σμόν τοῦ μεθ' οὗ συνεβλήθη. Διὰ τοῦτο καὶ δὲν δύναται ν' ἀποκτήσῃ κυριότητα ἐπὶ τοῦ πλοίου διὰ χρησιμότησιν ὁ πλοίαρχος (ἀνωτ. Ν^ο 46). Θεωρεῖται δὲ ἔχων νόμιμον κατοικίαν ἐπὶ τοῦ πλοίου δι' ὃν λόγον καὶ αἱ πρὸς αὐτὸν κοινοποιήσεις γίνονται εἰς τὸ πλοῖον.

β) *Διακυβέρνησις τοῦ πλοίου.* Περαιτέρω ἐν σχέσει μὲ τὸ πλοῖον ὁ πλοίαρχος κατὰ κύριον λόγον, ὡς τεχνικὸς προϊστάμενος αὐτοῦ, ἀσκεῖ τὴν διοίκησιν ἢ διακυβέρνησιν τούτου καὶ ὑπὸ τὴν ἔννοιαν ταύτην βαρύνεται μὲ τὴν εὐθύνην τῶν ἐπιβαλλομένων γενικῶς χειρισμῶν διὰ τὴν ἀσφαλῆ πλεῦσιν τούτου. Εἰς τοῦτο ἔγκειται ἡ βασικὴ ἀποστολὴ τοῦ πλοιάρχου, εἰς τὴν ὁποίαν μάλιστα δὲν δικαιούται ἀναμίξεως ὁ πλοιοκτήτης καὶ τὴν ὁποίαν ἐπιτελεῖ ἔχων ὡς βοηθοὺς ἐκπληρώσεως τῆς ὑποχρεώσεώς του τοὺς ἱεραρχικῶς ὑφισταμένους του. Συγκεκριμένη περιγραφὴ τῆς ἀποστολῆς ταύτης τοῦ πλοιάρχου δὲν εἶνε φυσικὰ δυνατὴ, καθ' ὅσον εἶνε ἀνέφικτος ἢ πρόβλεψις τῶν ἐνεργειῶν αἵτινες ἐκάστοτε ἀπαιτοῦνται πρὸς εὐόδωσιν ταύτης. Ὅθεν ὁ νόμος ἤρκεσθη εἰς τὸ νὰ περιλάβῃ μίαν γενικὴν ἀρχήν, καθ' ἣν «κατὰ τὸν εἰς λιμένας, ὄρμους, διαύλους, διώρυγας καὶ ποταμοὺς εἴσπλουν, διάπλουν καὶ ἔκπλουν», τοῦθ' ὅπερ ἐρμηνευτικῶς σημαίνει κατὰ πᾶσαν περίπτωσιν δυσχε-

ροῦς ἢ ἐπικινδύνου πλεύσεως, τὸ πλοῖον πρέπει νὰ κυβερνᾶται αὐτοπροσώπως ὑπὸ τοῦ πλοιάρχου (ἄρθρ. 43 Κινδ). Ἡ παρουσία πλοηγοῦ δὲν αἶρει τὴν ὑποχρέωσιν τοῦ πλοιάρχου περὶ τῆς αὐτοπροσώπου διακυβερνήσεως τοῦ πλοίου καὶ ἄρα οὐδὲ καὶ τὴν εὐθύνην τούτου ἐκ ζημιόγνου τινὸς συμβάντος (πρβλ. καὶ ἄρθρ. 238 Κινδ). Ἀπαιτῶν ὁ νόμος εἰς τὰς ἐν λόγῳ περιπτώσεις τὴν αὐτοπρόσωπον ὑπὸ τοῦ πλοιάρχου διακυβέρνησιν τοῦ πλοίου, σαφῶς ὑποδηλοῖ ὅτι κατὰ πάντα ἕτερον χρόνον καὶ πάλιν τὸ πλοῖον κυβερνᾶ αὐτὸς οὗτος ὁ πλοίαρχος, μέσῳ ὅμως τῶν βοηθούτων αὐτὸν ἀξιωματικῶν.

Διὰ τῆς διακυβερνήσεως τοῦ πλοίου δὲν νοοῦνται μόνον οἱ πρόσφοροι ἐκείνοι ναυτικοὶ χειρισμοὶ διὰ τῶν ὁποίων ἐπιδιώκεται ἡ συντέλεσις τῶν θαλασσίων ἀποστολῶν εἰς τοὺς ὁποίους ἀποδύεται τὸ πλοῖον ἀλλὰ καὶ οἰαδήποτε ἄλλη ἐνέργεια τοῦ πλοιάρχου ἢ ἄλλου ἐκτελουμένη κατὰ διαταγὴν τούτου καὶ ἣτις ἐκάστοτε ἐνδείκνυται ἀναλόγως πρὸς τὰς ἐν γένει συνθήκας ὑφ' ἃς δυνατὸν νὰ εὔρεθῇ τὸ πλοῖον. Ἐνδεικτικῶς ἀναφέρομεν τὴν ἐπιβαλλομένην εἰς τὸν πλοίαρχον παρέκκλισιν ἀπὸ τῆς κανονικῆς πορείας τοῦ πλοίου πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς σωτηρίας κινδυνευόντων προσώπων ἢ ἀγαθῶν (ἄρθρ. 126, 2 Κινδ) ἢ τὴν ἀπόφασιν αὐτοῦ ὅπως προβῆ εἰς θυσίαν εἰς βάρος τοῦ πλοίου ἢ τοῦ φορτίου ἀποβλέπων εἰς τὴν κοινὴν σωτηρίαν αὐτῶν (ἄρθρ. 219 Κινδ) ἢ τὴν ἀρωγὴν ἣν ὀφείλει νὰ παράσχῃ εἰς τὸ μεθ' οὗ συνεκρούσθη τὸ ἰδικόν του πλοῖον (ἄρθρ. 240 Κινδ) ἢ τὴν ἀκίνησιν τοῦ πλοίου ἐν περιπτώσει κατασχέσεως τούτου (ἄρθρ. 215 Κινδ).

γ) *Σύνταξις διαφόρων ἐγγράφων.* Ἐν τῷ πλαισίῳ τῆς διακυβερνήσεως τοῦ πλοίου καὶ ἵνα παρέχεται ἡ δυνατότης τοῦ ἐλέγχου αὐτῆς, ὁ πλοίαρχος ὀφείλει: α) νὰ συντάσῃ τὸ ἡμερολόγιον γεφύρας τοῦ πλοίου, καταχωρῶν καθ' ἐκάστην ἡμέραν πᾶσαν ἐνδιαφέρουσαν τὸ πλοῖον ἐνδειξιν (ἄρθρ. 41 Κινδ βλ. καὶ ἀνωτ. Νο 35) καὶ νὰ προβαίνη εἰς τὰς περιοδικὰς θεωρήσεις αὐτοῦ ὑπὸ τῆς ἀρχῆς (ἄρθρα 49 Κινδ, ἄρθρ. 57 διαταγμ. « περὶ ἀστυνομίας ἐμπορ. ναυτιλίας »), β) νὰ φυλάττῃ ἐν τῷ πλοίῳ τὰ ναυτιλιακὰ καὶ λοιπὰ ἐγγράφα περὶ ὧν τὸ ἄρθρ. 42 Κινδ καὶ ἄρθρον 37

διαταγμ. « περὶ ἀστυνομίας ἔμπορ. ναυτιλίας » (ἀνωτ. Νο 35) καὶ γ) εἰς περιπτώσιν ἐκτάκτων συμβάντων νὰ συντάσῃ εἰδικὴν ἔκθεσιν κατὰ τὰ ἄρθρα 50 καὶ 51 Κινδ καὶ εἰς ἣν μάλιστα ἐπισυνάπτεται ἐτέρα κατ' ἰδίαν ἔκθεσις ἐν περιπτώσει γενικῆς ἀβαρίας, ὡς προβλέπει τὸ ἄρθρ. 232 Κινδ (ἀνωτ. Νο 36). Ἡ ἔκθεσις αὕτη, ἣτις ὑπόκειται εἰς ἀμελουμένην συνήθως ἑξακριβῶσιν ἐκ μέρους τῆς δικαστικῆς ἀρχῆς (ἄρθρ. 51 Κινδ), ἀποτελεῖ διαδικαστικὸν τύπον. Συνεπῶς ἐκ τοῦ ὅτι τὸ ἄρθρον 50, 1 Κινδ ὁρίζει ὅτι ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ ἡ ἔκθεσις τοῦ πλοιάρχου τοῦ ἐξυπακουομένου ἑλληνικοῦ πλοίου θὰ γίνῃ ἐνώπιον τῆς ἑλληνικῆς προξενικῆς ἀρχῆς, δέον νὰ δεχθῶμεν ὅτι τὸ αὐτὸ διὰ λόγους ἀμοιβαιότητος ἰσχύει προκειμένου περὶ πλοιάρχου ἀλλοδαποῦ πλοίου, ὅστις ἐν Ἑλλάδι δέον νὰ ὑποβάλλῃ τὴν ἔκθεσίν του οὐχὶ ἐνώπιον τῆς ἑλληνικῆς δικαστικῆς ἀλλὰ τῆς ἀλλοδαπῆς προξενικῆς ἀρχῆς. Ὅσακις τὸ ἐπιβάλλον τὴν ὑποβολὴν τῆς ἐκθέσεως τοῦ πλοιάρχου καὶ τὴν ἑξακριβῶσιν τῆς ἀληθείας ταύτης ἑκτακτον συμβάν ἔχη χαρακτηρὰ ν α υ τ ι κ ο ὕ ἀ τ υ χ ἦ μ α τ ο ς, προκύπτει ἡ ἀνάγκη παραλλήλου διοικητικοῦ ἐλέγχου τούτου (ἀνωτ. Νο 37).

δ) *Δικαιοπρακτικὴ ἐξουσία τοῦ πλοιάρχου.* Πλὴν τῆς καθ' αὐτὸ διακυβερνήσεως τοῦ πλοίου, ἡ ἐκπλήρωσις τῆς συνθέτου ἀποστολῆς τοῦ πλοιάρχου ἐπιβάλλει εἰς αὐτὸν νὰ μεριμνήσῃ γενικώτερον διὰ πᾶν ὅ,τι ἐξυπηρετεῖ τὸ πλοῖον καὶ τὸν πλοῦν τὸν ὁποῖον ἀναλαμβάνει. Ἐντὸς τῶν ὁρίων τῶν καθηκόντων του αὐτῶν ὀφείλει καὶ ἔχει ἅμα τὸ δικαίωμα νὰ δεσμεύῃ τὸ πλοῖον δι' ἐκδόσεως φορτωτικῶν (ἄρθρ. 168 Κινδ) ἢ νὰ συμβάλλεται διὰ λογ/σμὸν τοῦ πλοιοκτῆτου, ὡς λόγου χάριν διὰ τὴν προμήθειαν ὑλικῶν ἢ τροφίμων, τὴν ἐκτέλεσιν ἐπισκευῶν κ.ο.κ. Περὶ τούτου δὲν περιλαμβάνει διάταξιν τινὰ τὸ περὶ πλοιάρχου κεφάλαιον τοῦ Κινδ, πλὴν συνάγεται τοῦτο σαφῶς ἐκτὸς ἄλλων καὶ ἐκ τοῦ ἄρθρου 84, 1 Κινδ (ἀνωτ. Νο 162). Εἰς τὴν ὑποχρέωσιν ταύτην τοῦ πλοιάρχου περὶ ἐπιδείξεως γενικωτέρας μερίμνης ὑπὲρ τοῦ πλοίου δέον νὰ ἐνταχθῇ καὶ ἡ ἀπαγόρευσις φορτώσεως ἐμπορευμάτων ὑπὸ τοῦ πλοιάρχου ἄνευ ρητῆς ἐγγράφου ἀδείας τοῦ πλοιοκτῆτου. Ἡ παράβασις τῆς ἀπαγορεύσεως ἐπισύρει εὐθύνην ἀποζημιώσεως ἢ

ὅποια δὲν δύναται νὰ εἶναι κατωτέρα τοῦ διπλασίου τοῦ κανονικοῦ ναύλου (ἄρθρ. 46 Κινδ).

ε) Δικαστικὴ ἐκπροσώπησις τοῦ πλοιοκτήτου. Τέλος, ἡ εὐστοχος ἐκτέλεσις τῆς ὑπηρεσίας τοῦ πλοίαρχου ἐπέβαλεν ὅπως περιβληθῆ ὁ αὐτός ἐκ τοῦ νόμου καὶ μὲ ἐξουσίαν δικαστικῆς ἐκπροσωπήσεως τοῦ πλοιοκτήτου, καθ' ἑρμηνευτικὴν δ' ἐπέκτασιν καὶ τοῦ κυρίου τοῦ πλοίου ἢ τοῦ ἐφοπλιστοῦ. Ἐὰν καὶ ἡ ἐξουσία αὕτη ἔχει περιορισθῆ ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ προγενέστερον δίκαιον, ἡ συνήθης ἀπομάκρυνσις τοῦ πλοίου ἀπὸ τοῦ τόπου τῆς κατοικίας τοῦ πλοιοκτήτου καθιστᾷ ἐκ τῶν πραγμάτων ἀναγκαίαν τὴν διατήρησιν ταύτης. Ἡ δικαστικὴ αὕτη ἐκπροσώπησις εἶναι τόσον ἐνεργητικὴ ὅσον καὶ παθητικὴ. Ὑπὸ τὴν ἐνεργητικὴν τῆς μορφῆν ὁ πλοίαρχος καὶ ὑπὸ τὴν προϋπόθεσιν ὅτι α) διαρκεῖ ὁ πλοῦς καὶ β) ὑφίσταται ἐπείγουσα ἀνάγκη, δύναται ἐν ὀνόματι τοῦ πλοιοκτήτου νὰ κοινοποιῇ ἔγγραφα πρὸς τρίτους, νὰ λαμβάνῃ συντηρητικὰ μέτρα, ὡς καὶ νὰ ἐγείρῃ ἀγωγὰς διὰ πᾶν ὅ,τι ἀφορᾷ τὸ πλοῖον (ἄρθρ. 47, 1 Κινδ). Ὑπὸ δὲ τὴν παθητικὴν τῆς μορφῆν, οἱ τρίτοι, ὑπὸ τὴν μόνην προϋπόθεσιν ὅτι τὸ πλοῖον εὐρίσκειται εἰς τόπον διάφορον τῆς κατοικίας τοῦ πλοιοκτήτου, δικαιοῦνται νὰ κοινοποιῶσι πρὸς τὸν πλοίαρχον δικαστικὰ ἢ ἐξώδικα ἔγγραφα (ἄρθρ. 48 Κινδ). Ἐφ' ὅσον ὁ πλοίαρχος βάλλεται ὡς ἐκπρόσωπος τοῦ πλοιοκτήτου, ἔπεται ὅτι δὲν δύναται νὰ διωχθῆ προσωπικῶς ὅταν οἱ τρίτοι στρέφονται κατὰ τοῦ πλοιοκτήτου. Ἐκτὸς ἂν ὁ πλοίαρχος διέπραξε προσωπικὸν πταῖσμα, ὁπότε συντρέχει παράλληλος εὐθύνη καὶ αὐτοῦ. Πρὸς τὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρ. 48 Κινδ δέον νὰ συνδυασθῆ καὶ ἡ τοῦ ἄρθρου 146, ἣτις προβλέπει περὶ τῆς κοινοποιήσεως τῆς ἐγγράφου ἐπιφυλάξεως τοῦ παραλήπτου εἰς τὸν πλοίαρχον. Συνεπεία τῆς ἐν λόγῳ νόμῳ παθητικῆς ἐκπροσωπήσεως τοῦ πλοιοκτήτου αἱ κατὰ τοῦ πλοίαρχου ἐκδοθεῖσαι δικαστικαὶ ἀποφάσεις ἐκτελοῦνται κατὰ τοῦ πλοιοκτήτου. Ἄλλ' ἂν τὸ πρόσωπον τούτου ἐν τῷ μεταξύ μεταβληθῆ ἢ ἀπόφασις δὲν ἰσχύει διὰ τὸν νέον πλοιοκτήτην. Τὴν ἀντιπροσωπευτικὴν ἐξουσίαν δύναται νὰ περιορίσῃ συμφωνία μεταξὺ πλοιοκτήτου καὶ πλοίαρχου.

χου, ἀλλ' ἀντιτάσσεται αὕτη κατὰ τῶν τρίτων μόνον ἐφ' ὅσον ἦτο γνωστὴ εἰς αὐτούς.

219. Β'. Θέσις τοῦ πλοιάρχου ὡς πρὸς τοὺς ἐν τῷ πλοίῳ ἐπιβάτας καὶ τὰ ἐμπορεύματα.— α) *Δικαιοπρακτικὴ ἐξουσία.* Ἐκ τῆς παραβολῆς τῶν προρρηθεισῶν διατάξεων τῶν ἄρθρων 47, 1 καὶ 48 Κινδ προκύπτει γενικώτερον ὅτι ὁ πλοίαρχος, ὡς ἀρχηγὸς τῆς θαλασσίας ἀποστολῆς, καθίσταται κατ' ἀνάγκην καὶ φρουρὸς τῶν συμφερόντων τῶν προσώπων καὶ τῶν φορτίων τὰ ὁποῖα μετέχουν αὐτῆς καὶ μεταξὺ τῶν ὁποίων ἀφ' ἑνὸς καὶ τοῦ πλοίου ἀφ' ἑτέρου δημιουργεῖται μία κοινότης. Ὑπὸ τὴν ἔννοιαν ταύτην τίκτονται διὰ τὸν πλοίαρχον σχέσεις ἔναντι τῶν ἐν λόγῳ προσώπων καὶ πραγμάτων. Καὶ διὰ μὲν τὰ πρόσωπα, ὡς δυνάμενα νὰ λάβουν τὰς πρωτοβουλίας τὰς ὁποίας κρίνουν σκοπίμους, ὁ ρόλος τοῦ πλοιάρχου, πέραν τῆς ἐξουσίας ἐκπροσωπήσεως τὴν ὁποίαν τοῦ ἀπονέμει τὸ ἄρθρ. 244, 1 Κινδ, ἐν περιπτώσει συγκρούσεως πλοίων, παρίσταται ἀσήμαντος. Ὡς πρὸς τὰ ἐμπορεύματα ὁμοίως ἡ ἐκδήλωσις τῶν ἀρμοδιοτήτων τοῦ πλοιάρχου προσλαμβάνει ἐνίοτε ἔκτασιν σχεδὸν ἀνάλογον μὲ ἐκείνην τὴν ὁποίαν συνητήσαμεν ἐπὶ τῆς θέσεως τοῦ πλοιάρχου ἔναντι τοῦ πλοίου. Οὕτως, ἐκτὸς τῆς ἀναμίξεως τοῦ πλοιάρχου εἰς τὴν ἐκδοσιν τῆς φορτωτικῆς (ἄρθρ. 168 Κινδ), ὡς καὶ τῆς ὑποχρεώσεως αὐτοῦ ὅπως ἀκολουθῆ ὡς πρὸς τὸ φορτίον τὰς ὁδηγίας τοῦ νομιμοποιουμένου κομιστοῦ ταύτης (ἄρθρ. 171, 2 Κινδ), ὁ πλοίαρχος δικαιούται ὄχι μόνον νὰ χρησιμοποιῆ κατὰ τὸ δοκοῦν τὸ φορτίον (ἄρθρ. 44) πρὸς ἀποτροπὴν κινδύνου—περίπτωσης ἣτις εἶναι διάφορος τῆς κοινῆς ἀβαρίας (ἄρθρ. 219)—ἀλλὰ καὶ νὰ πωλῆ ἢ νὰ ἐνεχυριάξῃ τὸ φορτίον ἵνα πορισθῆ χρήματα ἀναγκαιοῦντα διὰ τὴν ἐπισκευὴν τοῦ πλοίου ἢ διὰ τὴν προμήθειαν τροφίμων ἢ πρὸς ἀντιμετώπισιν ἄλλων ἐκτάκτων ἀναγκῶν (ἄρθρ. 45). Καὶ ναὶ μὲν τὸ δικαίωμα τοῦτο τελεῖ ὑπὸ τὴν προϋπόθεσιν ὅτι: α) εἶναι ἀδύνατος ἢ μετὰ τοῦ πλοιοκτῆτου ἐπικοινωνία τοῦ πλοιάρχου καὶ β) συναινεῖ εἰς τὰς πράξεις ταύτας τὸ ἀρμόδιον δικαστήριον. Πλὴν αἱ προϋποθέσεις αὗται συνιστοῦν ἀπλοὺς διασφαλιστικούς περιορισμοὺς τοῦ δικαιώματος τὸ ὁποῖον ἀνήκει εἰς τὸν πλοίαρχον.

β) *Δικαστική εκπροσώπησις*. Πρὸς τούτοις, οἱ αὐτοὶ λόγοι οἵτινες δικαιολογοῦν τὴν δικανικὴν εκπροσώπησιν τοῦ πλοιοκτῆτου ὑφίστανται καὶ διὰ τὴν τοιαύτην εκπροσώπησιν τῶν δικαιούχων τοῦ φορτίου ὑπὸ τοῦ πλοιάρχου. Ἄλλ' ἐνῶ, ὡς εἶδομεν, προκειμένου περὶ τοῦ πλοιοκτῆτου, ὁ πλοίαρχος εκπροσωπεῖ αὐτὸν ἐνεργητικῶς τε καὶ παθητικῶς, ἐπὶ τοῦ φορτίου μόνῃ ἢ ἐνεργητικῇ ἢ ἐκπροσώπησις ἐκρίθη σκόπιμος. Ἐπὶ πλέον ἢ ἐκπροσώπησις αὕτη εἶναι περιορισμένη, διότι μόνον εἰς λήψιν συντηρητικῶν μέτρων ἐπ' ὀνόματι τῶν φορτωτῶν δύναται νὰ προβῇ ὁ πλοίαρχος (ἄρθρ. 47, 2 Κινδ) καὶ τοῦτο ὑπὸ τὰς γνωστὰς προϋποθέσεις τοῦ ἐδ. 1 τοῦ ἄρθρ. 47 Κινδ, ἤτοι διαρκούντος τοῦ πλοῦ καὶ συντρεχούσης ἐπειγούσης ἀνάγκης. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι ἡ διάταξις τοῦ ἐν λόγῳ ἐδαφίου προβλέπει ἐκτὸς τῆς λήψεως συντηρητικῶν μέτρων καὶ περὶ τῆς κοινοποιήσεως ἐγγράφων, ὡς καὶ περὶ τῆς ἐγέρσεως ἀγωγῆς ὄχι μόνον δι' ὅ,τι ἀφορᾷ τὸ πλοῖον ἀλλὰ καὶ δι' ὅ,τι ἀφορᾷ τὸ φορτίον. Ταῦτα ὅμως, ὡς ὀρίζει ρητῶς ἡ διάταξις, ἐν ὀνόματι τοῦ πλοιοκτῆτου. Τοῦτέστι πρὸς τὸ συμφέρον οὐχὶ τῶν δικαιούχων ἐπὶ τοῦ φορτίου ἀλλ' ἐνδεχομένως κατ' αὐτῶν καὶ ὑπὲρ τοῦ πλοιοκτῆτου μόνου. Ἐξ ἄλλου καὶ ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρ. 244 Κινδ, καθ' ἣν ἐν περιπτώσει συγκρούσεως ὁ πλοίαρχος ἐνεργεῖ καὶ διὰ λογαριασμὸν τῶν δικαιούχων τοῦ φορτίου διὰ τὰς προσγενομένας εἰς αὐτὸ ζημίας, δεόν νὰ ἐρμηνευθῇ ὅτι ἀφορᾷ καὶ πάλιν λήψιν γενικῶν συντηρητικῶν μέτρων.

220. Γ'. *Θέσις τοῦ πλοιάρχου ὡς πρὸς τὸ πλήρωμα*.—α) *Ἐξλογή τοῦ πληρώματος*. Τέλος, ὡς πρὸς τὴν θέσιν τοῦ πλοιάρχου ἔναντι τοῦ πληρώματος, βασικὴ εἶναι ἡ διάταξις καθ' ἣν τὸ πλήρωμα καταρτίζει ὁ πλοίαρχος, ὅστις καὶ συνομολογεῖ μετ' αὐτοῦ τὰς συμβάσεις ναυτολογήσεως (ἄρθρ. 39 Κινδ). Φυσικὰ καὶ ἐν τούτῳ ὁ πλοίαρχος ἐνεργεῖ ὡς ἐκπρόσωπος τοῦ πλοιοκτῆτου, οὔτινος, ἄλλωστε, τὰς ὁδηγίας ὀφείλει νὰ λαμβάνῃ ὑπ' ὄψιν. Πλὴν ἐπεδίωξεν ὁ νόμος εἰδικῶς νὰ τονίσῃ τὸ δικαίωμα τοῦ πλοιάρχου ὅπως προσωπικῶς ἐκλέγῃ τὸ πλήρωμα τοῦ πλοίου του,

δικαίωμα τὸ ὁποῖον ἀπορρέει ἀπὸ τὴν ἀνάγκην ὅπως ἐπὶ τοῦ πληρώματος τούτου βασιζέται διὰ νὰ συνεργασθῇ καὶ φέρῃ εἰς αἴσιον πέρας τὴν ἀποστολὴν τοῦ πλοίου, ἣν τοῦ ἐνεπιστεύθη ὁ πλοιοκτῆτης.

β) Ἐπιβολὴ ἐπὶ τοῦ πληρώματος. Ἐκ τῆς τοιαύτης προσωπικῆς ἀναμίξεως τοῦ πλοιάρχου εἰς τὴν μετὰ τοῦ πληρώματος σύμβασιν ναυτολογήσεως, ἢ ἐκτέλεσις τῆς ὁποίας ἀπὸ πλευρᾶς πλοιάρχου προβαίνει διὰ τῆς ἀποφυγῆς πάσης καταχρήσεως ἐξουσίας (ἄρθρ. 26 τοῦ Ποινικοῦ καὶ Πειθαρχικοῦ Κώδικος τοῦ Ἐμπορικοῦ Ναυτικοῦ) ὡς καὶ δι' ἐπιδείξεως τῆς προσηκούσης συμπεριφορᾶς (ἄρθρ. 74 Κινδ), ταυτιζομένης πρὸς πᾶσαν ἐκ τοῦ πλοιάρχου ὀφειλομένην ν' ἀπορρεύσῃ ἐνέργειαν ἐξυπηρετικὴν τῶν δικαιομάτων τοῦ πληρώματος, ἐκδηλουμένων συνηθέστερον ἐπὶ θεμάτων προστασίας τῆς σωματικῆς ἀκεραιότητος καὶ υγείας τοῦ ναυτικοῦ (ἄρθρ. 44 καὶ 45 διαταγμ. «περὶ ἀστυνομίας ἐμπορικῆς ναυτιλίας»), παρέπονται φυσιολογικῶς αἱ ἐξῆς ἐν τῷ νόμῳ ρητῶς κατονομαζόμεναι ἐξουσίαι τοῦ πλοιάρχου: α) Νὰ καταγγέλλῃ κατὰ πάντα χρόνον τὴν σύμβασιν ναυτολογήσεως τοῦ πληρώματος (ἄρθρ. 72 Κινδ) ἢ νὰ ὑπαναχωρῇ ἐκ τῆς συμβάσεως ταύτης, εἴτε διότι ὁ ναυτικὸς δὲν ἐπεβιβάσθη τοῦ πλοίου ἀδικαιολογήτως τὴν ἡμέραν τῆς ναυτολογήσεως (ἄρθρ. 56 Κινδ) εἴτε διότι ἀπουσίασε παρανόμως ὁ ναυτικὸς ἢ τὸ πλοῖον κατέστη ἀνίκανον πρὸς πλοῦν (ἄρθρ. 69), β) ν' ἀναθέτῃ εἰς τὸν ναυτικὸν εἰς ἐξαιρετικὰς περιπτώσεις ὑπηρεσίαν διάφορον ἢ ἐπὶ πλεον τῆς συμφωνηθείσης (ἄρθρ. 57, 2), γ) νὰ ἐκλέγῃ τὸν τόπον παλιννοστήσεως ἀλλοδαποῦ ναυτικοῦ (ἄρθρ. 83, 2), δ) νὰ ἐκπροσωπῇ τὸ πλήρωμα ἐνεργῶν καὶ διὰ λογαριασμὸν αὐτοῦ εἰς περιπτώσιν ζημιῶν ἐκ συγκρούσεως τοῦ πλοίου (ἄρθρ. 244) ἢ παροχῆς θαλασσίας ἀρωγῆς (ἄρθρ. 255), ε) νὰ συντάσῃ τὸν πίνακα κατανομῆς τῆς εἰς τὸ πλήρωμα ἀναλογούσης ἀμοιβῆς εἰς περιπτώσιν θαλασσίας ἀρωγῆς (ἄρθρ. 251, 2). Ἐκ τοῦ συνόλου τῶν διατάξεων τούτων προκύπτει ὅτι ὁ πλοίαρχος προβάλλει ὡς ὁ ρυθμιστὴς εἰς εὐρυτάτην κλίμακα τῶν σχετικῶν μὲ τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ πληρώματος θεμάτων. Πρὸς ἐκπλήρωσιν τῆς ἀποστολῆς του ταύτης ὁ νόμος περιέβαλε τὸν πλοίαρχον μὲ ἐξουσίας αἵτινες τείνουν εἰς τὴν διασφά-

λισιν τῆς ἀπαραιτήτου τάξεως καὶ πειθαρχίας ἐν τῷ πλοίῳ ἐκ μέρους τοῦ πληρώματος, τὸ ὁποῖον ὀλόκληρον ἀντιστοίχως ὀφείλει ὑπακοῆν εἰς αὐτὸν (ἄρθρ. 57, 1 Κινδ, ἄρθρ. 19 καὶ ἐπ. Π. Π. Κ. Ε. Ν.).

221. Δημόσια καθήκοντα τοῦ πλοιάρχου.— Θὰ ἦτο ἔλλιπής ἡ παρουσίαισι τῆς θέσεως τοῦ πλοιάρχου ἂν δὲν ἀνεφέροντο πρὸς τούτοις καὶ αἱ ἄσχετοι πρὸς τὰ τεχνικὰ ἢ ναυτικὰ καθήκοντά του ἄρμοδιότητες ἐκεῖναι τὰς ὁποίας κατ' ἀνάγκην περιβάλλεται ὁ πλοίαρχος ὡς ἐκ τοῦ ὅτι εὐρίσκεται ἐπὶ κεφαλῆς μιᾶς κοινότητος ἀνθρώπων κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ πλοῦ, καθ' ἣν δυνατὸν νὰ συμβοῦν περιστατικὰ σχετικὰ μὲ τὴν προσωπικὴν κατάστασίν των. Αἱ ἄρμοδιότητες αὗται ἄπτονται ἀστυνομικῶν, ἀνακριτικῶν, ληξιαρχικῶν καὶ συμβολαιογραφικῶν ἐξουσιῶν, αἵτινες προσδίδουν εἰς τὸν πλοίαρχον ἐν τῇ ἐνασχίσει αὐτῶν ἰδιότητα **δημοσίου λειτουργοῦ**. Κατὰ ταῦτα ὁ πλοίαρχος δύναται χάριν τῆς ἐν τῷ πλοίῳ τάξεως καὶ ἀσφαλείας νὰ λάβῃ πᾶν κατάλληλον μέτρον κατὰ παντὸς ἐπιβαίνοντος τοῦ πλοίου (ἄρθρ. 66 Π.Π.Κ. Ε.Ν., ἄρθρ. 39 διαταγμ. «περὶ ἀστυνομίας ἐμπορικῆς ναυτιλίας»), ὡς καὶ νὰ ἐνεργήσῃ ἀνακριτικὰς πράξεις διὰ τὰ ἐπὶ τοῦ πλοίου διαπραττόμενα ἀδικήματα (ἄρθρ. 49 Π.Π.Κ.Ε.Ν.) ἢ νὰ ἐπιβάλλῃ πειθαρχικὰς ποινὰς (ἄρθρ. 40 διαταγμ. «περὶ ἀστυνομίας ἐμπορικῆς ναυτιλίας»). Ἐν λάβῃ χώραν ἐν τῷ πλοίῳ γέννησις ἢ θάνατος ὁ πλοίαρχος συντάσσει τὴν οἰκείαν ληξιαρχικὴν πράξιν σημειῶν ταύτην καὶ εἰς τὸ ἡμερολόγιον τοῦ πλοίου. Τέλος ὑπὸ ἰδιότητα συμβολαιογράφου ὁ πλοίαρχος προβαίνει εἰς σύνταξιν διαθηκῶν ἐν τῷ πλοίῳ (ἄρθρ. 1749 - 1752, 1756, 1758 - 1761 ΑΚ), ὡς καὶ εἰς ἀπογραφὴν τῶν πραγμάτων ἀποβιοῦντος ἐν τῷ πλοίῳ (ἄρθρ. 47 διαταγμ. «περὶ ἀστυνομίας ἐμπορικῆς ναυτιλίας»).

222. Εὐθύνη τοῦ πλοιάρχου.— Ὁ πλοίαρχος ἀσκῶν τὰς ὡς ἄνω περιγραφείσας ἐξουσίας καὶ ἀντιστοίχως ἐκπληρῶν τὰς συναφεῖς ὑποχρεώσεις του ὀφείλει νὰ ἐπιδεικνύῃ πᾶσαν ἐπιμέλειαν, εὐθυνόμενος διὰ **πανταῖσμα** (ἄρθρ. 40 Κινδ) καὶ δι' ἐλαφρᾶν

ἔτι ἀμέλειαν. Ἐκ τῆς θέσεως τοῦ ἄρθρου 40 Κινδ, ἀκολουθοῦντος ἀμέσως τὰς διατάξεις περὶ ναυτολογήσεως τοῦ πλοιάρχου καὶ τοῦ πληρώματος, θὰ ἠδύνατο νὰ συναχθῆ ὅτι ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος εὐθύνη τούτου προβλέπεται εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην καὶ μόνην. Ἐν τούτοις καὶ ἐκ τοῦ ὅτι περὶ τῶν κυριωτέρων ἐξουσιῶν τοῦ πλοιάρχου πραγματεύονται τὰ ἐπόμενα ἄρθρα τοῦ Κινδ, εἶναι πρόδηλον ὅτι ἡ εὐθύνη αὕτη ἀναφέρεται εἰς τὸ σύνολον τῆς δραστηριότητος τοῦ πλοιάρχου καὶ ἄρα ὑφίσταται ἔναντι καὶ τοῦ πλοιοκτῆτου καὶ τῶν ἐπὶ τοῦ πλοίου προσώπων καὶ ἐμπροσθέντων ὡς καὶ τοῦ πληρώματος, πρὸς τοὺς ὁποίους διακεκριμένως ἐξητάσθη ἀνωτέρω ἡ θέσις τοῦ πλοιάρχου, ἀκόμη δὲ καὶ ἔναντι παντὸς τρίτου. Εἰδικωτέραν ἐπανάληψιν τῆς ἀρχῆς ταύτης ἀνευρίσκομεν εἰς τὸ ἄρθρον 239 Κινδ, δηλ. εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς συγκρούσεως πλοίων, καθ' ἣν ὁ πλοίαρχος ὡς καὶ πᾶν ἄλλο πρόσωπον εὐθύνεται ἔναντι παντὸς διὰ τυχὸν ὑπαιτιότητα αὐτοῦ.

Ὅσακις συνεπεία ἐπιζημίας πράξεως τοῦ πλοιάρχου ἐνεργοῦντος ἐν τῷ κύκλῳ τῆς ἀρμοδιότητός του τίχεται προσωπικὴ εὐθύνη τούτου, αὕτη εἶναι ἀπεριόριστος, ἐνῶ ἡ ἐκ τῆς πράξεως ταύτης τικτομένη παράλληλος εὐθύνη τοῦ πλοιοκτῆτου εἶναι περιορισμένη. Ὁ περιορισμὸς τῆς εὐθύνης ἀποτελεῖ ἐξαίρεσιν ἣτις δέον νὰ ἐρμηνεύεται στενῶς.

Ἡ νεωτέρα δ. σ. τῶν Βρυξελλῶν τοῦ 1957 περὶ τοῦ περιορισμοῦ τῆς εὐθύνης τοῦ πλοιοκτῆτου (ἄρθρον 6) εἰσάγει ἀντίθετον ἀρχὴν περιορίζουσιν τὴν εὐθύνην καὶ τοῦ πλοιάρχου. Ἐφ' ὅσον αἱ σχετικαὶ διατάξεις τῶν ἄρθρων 84 - 89 Κινδ οὐδὲν σχετικῶς λέγουσιν, πρέπει νὰ ἐμμείνωμεν διὰ τὰ καθ' ἡμᾶς εἰς τὴν ἀπεριόριστον εὐθύνην τοῦ πλοιάρχου. Παρὰ ταῦτα ἡ λύσις αὕτη φαίνεται ἀνακόλουθος ἐν ὄψει τοῦ ἄρθρου 85, 1 Κινδ, καθ' ὃ ὁ πλοίαρχος, ὢν ἅμα καὶ πλοιοκτῆτης, εὐθύνεται περιορισμένως (ἀνωτ. Νο 166). Ὅποσδήποτε ἐξαίρεσιν δέον νὰ δεχθῶμεν εἰς τὴν περίπτωσιν ζημιῶν προξενουμένων συνεπείᾳ πταισματος τοῦ πλοιάρχου εἰς μεταφερόμενα ἐπὶ πλοίου δυνάμει ναυλώσεως πράγματα. Κατὰ τὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρου 138, 1 Κινδ ὁ ἐκναυλωτής (πλοιοκτῆτης), ὡς θὰ ἴδωμεν εἰς τὸ περὶ ναυλώσεως κεφάλαιον,

λαιον, δὲν εὐθύνεται ἂν ἡ ζημία αὕτη ὀφείλεται εἰς ναυτικὸν πταῖσμα τοῦ πλοιάρχου. Ἡ ἰδία δ' ἀπαλλαγή ἐκτείνεται καὶ ἐπὶ τοῦ διαπράξαντος τὸ πταῖσμα πλοιάρχου. Ἐκ τούτου μάλιστα προκύπτει ὅτι ἂν ἕκ τινος ναυτικοῦ πταίσματος τοῦ πλοιάρχου προκληθῆ συγχρόνως ζημία οὐ μόνον εἰς τὰ ἐμπορεύματα ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ πλοῖον, ὁ πλοίαρχος, ἂν καὶ ἕκ τοῦ αὐτοῦ πταίσματος εὐθυνόμενος, ἔναντι μὲν τῶν δικαιούχων τοῦ φορτίου εἶναι ἀπηλλαγμένος εὐθύνης, ἔναντι ὅμως τοῦ πλοιοκτῆτου διὰ τὰς ζημίας τοῦ πλοίου, ὅχι, ἀφοῦ ἡ περὶ ἧς τὸ ἄρθρον 138, 1 Κινδ ἀπαλλαγή ἀφορᾷ μόνον τὰς ζημίας τοῦ φορτίου.

III. Λύσις τῆς συμβάσεως ναυτολογήσεως

223. Λόγοι λύσεως τῆς συμβάσεως.—Ἡ λύσις ἐπέρχεται διὰ πάντα ἕκ τοῦ κοινοῦ δικαίου λόγον (θάνατος, ἀνικανότης, λῆξις χρόνου, παραίτησις) ἀλλὰ καὶ διὰ τοὺς εἰδικούς καὶ ἐπὶ τοῦ συνόλου τοῦ πληρώματος ἰσχύοντις λόγους περὶ ὧν τὰ ἄρθρα 68, 70 καὶ 71 Κινδ. Φυσικὰ δὲ καὶ διὰ καταγγελίας ταύτης ἕκ μέρους τοῦ πλοιοκτῆτου, ὡς εἰς πᾶσαν περίπτωσιν μισθώσεως ἐργασίας. Τὸ ἰδιόρρυθμον ὅμως ἐν προκειμένῳ ἐκδηλοῦται κατὰ τὸ ὅτι ἡ καταγγελία οὔτε εἰς προθεσμίαν τινὰ ὑπόκειται (ἄρθρ. 38, 1 Κινδ) οὔτε ὑποχρέωσιν ἀποζημιώσεως δημιουργεῖ (ἄρθρον 38, 2). Διὰ τῶν διατάξεων αὐτῶν σκοπεῖται ἡ κατὰ πάντα χρόνον διακυβέρνησις τοῦ πλοίου ὑπὸ πλοιάρχου τῆς ἐμπιστοσύνης καὶ ἄρα τῆς ἀδεσμεύτου ἐκλογῆς τοῦ πλοιοκτῆτου, τὴν ὁποίαν δὲν πρέπει νὰ περιορίξῃ οὔτε ἡ ὑπαρξίς προθεσμίας καταγγελίας οὔτε ἡ ὑποχρέωσις καταβολῆς ἀποζημιώσεως εἰς τὸν ἀπολυόμενον πλοίαρχον. Πρὸς ἐνίσχυσιν μάλιστα τοῦ ἐν λόγῳ σκοποῦ τὸ ἄρθρον 38 κηρύσσει ἄκυρον πᾶσαν ἀντίθετον συμφωνίαν δι' ἧς θὰ ἐτάσσετο προθεσμία καταγγελίας, τοῦθ' ὅπερ εἶναι καὶ τὸ σημαντικώτερον ἐνῶν ἀντίθετος συμφωνία περὶ ὀφειλῆς ἀποζημιώσεως εἶναι ἰσχυρά. Ἡ πλὴν ἀντιθέτου συμφωνίας ἀζήμιος διὰ τὸν πλοιοκτῆτην ἀπόλυσις τοῦ πλοιάρχου ἰσχύει ἔστω καὶ ἂν ἀδικο-λογήτως ἀπολύεται οὗτος καὶ δι' οἷονδήποτε—ὠρισμένον ἢ ἀόρι-

ριστον—χρόνον ἐγένετο ἢ ναυτολόγησις. Τὸ ἄρθρον 38 Κινδ εἶναι ἀποκλειστικόν, μὴ καταλείπον θέσιν δι' ἀνάλογον ἐφαρμογὴν τοῦ ἄρθρου 672 ΑΚ, ἀφοῦ ἄλλωστε οὕτω μόνον ἐπιτυγχάνεται καὶ ὁ σκοπὸς τοῦ ἄρθρου 38 Κινδ. Ἐν περιπτώσει προφορικῆς ἢ ἐγγράφου συμφωνίας περὶ ἀποζημιώσεως, τὸ ὕψος καὶ αἱ προϋποθέσεις ταύτης ρυθμίζονται ὑπὸ τῶν μερῶν ἐλευθέρως. Ἐν σιωπῇ αὐτῶν ἢ ἐν ἀμφιβολίᾳ θὰ ἰσχύσῃ ἀναλόγως ὅ,τι καὶ ἐπὶ πληρώματος (ἄρθρον 52 Κινδ).

Ὑπενθυμίζομεν ὅτι ὁ ἀπολυόμενος πλοίαρχος τυγχάνων καὶ συμπλοιοκτῆτης ἔχει δικαίωμα νὰ ἐπιβάλλῃ τὴν ὑπὸ τῶν λοιπῶν συμπλοιοκτητῶν ἔξαγορὰν τῆς μερίδος του (ἀνωτ. Νῦ 55).

ΤΟ ΠΛΗΡΩΜΑ

Ι. Ἡ ναυτολόγησις τοῦ πληρώματος

224. Ἐννοια τοῦ πληρώματος.—Τὸ πλήρωμα τοῦ πλοίου συντίθεται ἀπὸ ὁμάδα προσώπων ὑπηρετούντων εἰς αὐτό, ἢ δὲ ποιοτικὴ καὶ ποσοτικὴ συγκρότησις τούτου προβλέπεται ὑπὸ ὠρισμένων διοικητικοῦ χαρακτῆρος διατάξεων ἀναλόγως τῆς κατηγορίας τοῦ πλοίου εἰς ὃ τὸ πλήρωμα ὑπηρετεῖ (ἀνωτ. Νῦ 204). Ὁ πλοίαρχος, ἂν καί, ὡς ἐλέγχθη (ἀνωτ. Νῦ 210), μετέχει τοῦ πληρώματος, δὲν καταλαμβάνεται ἀπὸ τὴν περὶ πληρώματος νομικὴν ρυθμίσιν (ἄρθρα 53—83 Κινδ), ἀλλ' ἀπὸ τὴν προμελετηθεῖσαν ἤδη εἰδικὴν περὶ αὐτοῦ νομικὴν μεταχειρίσιν. Ἐπὶ τοῦ πλοίαρχου μόνον κατ' ἀναλογίαν ἐφαρμόζονται αἱ περὶ πληρώματος διατάξεις. Ὑπὸ τὴν ἔννοιαν ταύτην τεχνικῶς ὡς πλήρωμα λογίζεται τὸ ἐν τῷ πλοίῳ ὑπηρετοῦν πλὴν τοῦ πλοίαρχου σύνολον προσώπων τὸ συγκροτούμενον διὰ τῆς ἐγγραφῆς αὐτῶν εἰς τὸ νηολόγιον. Ὁ βαθμὸς τοῦ ὑπηρετοῦντος ὡς ἐπίσης καὶ τὸ εἶδος τῆς προσφερομένης ὑπηρεσίας εἶνε ἀδιάφορον. Τοῦτο ποικίλλει ἀπὸ τῆς καθαρῶς ναυτικῆς ἐργασίας μέχρι τῆς σχετικῆς μὲ τὴν ψυχαγωγίαν ἢ τὴν εὐμάρειαν τῶν ἐπιβαινόντων τοῦ πλοίου. Ἐφ' ᾧ καὶ οἱ ναυτολο-

γημένοι ἐν τῷ πλοίῳ ἰατροί, οἱ νοσοκόμοι, οἱ μουσικοί, οἱ κουρεῖς, οἱ ψυχαγωγοί, οἱ διερμηνεῖς, οἱ ξεναγοὶ κ.ο.κ. περιλαμβάνονται εἰς τὸ πλήρωμα.

Ἡ ἐκδοχὴ αὕτη εἶνε σύμφωνος τὸσον πρὸς τὴν ὑπ' ἀριθ. 22/1926 διεθνῆ « περὶ συμβάσεως ναυτολογήσεως » σύμβασιν ὅσον καὶ πρὸς τοὺς περὶ πληρώματος ὁρισμοὺς τοὺς περιεχομένους εἰς διάφορα διοικητικὰ νομοθετήματα.

225. Ἐπὶ ποίων μελῶν τοῦ πληρώματος ἐφαρμόζονται αἱ διατάξεις τοῦ Κινδ καὶ ποία ἡ ἔκτασις ἐφαρμογῆς αὐτῶν.— Ἡ ἀπλῆ ὁμως ιδιότης τοῦ μέλους πληρώματος δὲν ἐπισύρει κατ' ἀνάγκην καὶ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν διατάξεων τοῦ Κινδ ἐξ ὀλοκλήρου ἢ ἐν μέρει. Αὗται ἰσχύουν κατ' ἀρχὴν ἐπὶ τῶν κατὰ κυριολεξίαν ναυτικῶν. Συνεπῶς οἱ ναυτολογημένοι μὲν, πολλῶ μᾶλλον ἢ ἄνευ ναυτολογήσεως ὑπηρετοῦντες ἐπὶ τοῦ πλοίου, πλὴν λόγῳ τῆς μὴ ναυτικῆς φύσεως τῶν ὑπηρεσιῶν των μὴ τυγχάνοντες ἀπογεγραμμένοι ναυτικοὶ καὶ ἄρα στερούμενοι ναυτικοῦ φυλλαδίου, ὑπάγονται εἰς τὸ κοινὸν δίκαιον (τῆς μισθώσεως ἐργασίας) καὶ ὄχι τὸν Κινδ. Αἱ ἐξαιρετικαὶ διατάξεις τοῦ Κινδ ὁμως δὲν ἐφαρμόζονται μόνον λόγῳ τῆς εἰδικῆς φύσεως τῶν ἐπὶ τοῦ πλοίου ὑπηρεσιῶν ἀλλὰ καὶ λόγῳ τοῦ εἰδικοῦ τόπου ἔνθα παρέχονται ὡς καὶ τῶν συνθηκῶν ὑφ' ἃς παρέχονται αὗται. Καὶ ὡς πρὸς τὰ δύο τελευταῖα κριτήρια ταυτίζονται ὅλαι αἱ προσφερόμεναι ἐν τῷ πλοίῳ ὑπηρεσίαι εἴτε εἶνε εἴτε ὄχι ναυτικοῦ χαρακτῆρος. Διὰ τοῦτο ἂν καὶ κατ' ἀρχὴν ἢ σύμβασις ἐργασίας τῶν μὴ ἀπογεγραμμένων ὡς ναυτικῶν ρυθμίζεται τὸσον ἀπὸ πλευρᾶς διοικητικῆς (π.χ. ἐπέμβασις τοῦ Γραφείου Εὐρέσεως Ἐργασίας) ὅσον καὶ ἀπὸ πλευρᾶς ἀστικῆς (διατυπώσεις ἀπολύσεως, δικαίωμα ἀποζημιώσεως κλπ) ὑπὸ τοῦ κοινοῦ δικαίου, οὐχ ἥττον συντρέχει καὶ ἐπ' αὐτῶν ἡ ἐφαρμογὴ καὶ ὠρισμένων διατάξεων τοῦ Κινδ, τῶν ὁποίων ἡ ἔμπνευσις προδήλως ὀφείλεται εἰς τὰς εἰδικὰς συνθήκας τῆς ἐν τῷ πλοίῳ ἐργασίας, οἷασδῆποτε ἐργασίας. Τοιαῦται διατάξεις δέον νὰ θεωρηθῶσιν αἱ τῶν ἄρθρων 53-66, 72, 74, 78-81, 83.

226. Ἡ ἐπαγγελματικὴ ἐξάρτησις ἀποτελεῖ στοιχεῖον τῆς ιδιότητος τοῦ μέλους τοῦ πληρώματος. — Ἡ ιδιότης τοῦ μέλους τοῦ πληρώματος, πάντως, προϋποθέτει ἐξηρημένην ἀπὸ τῆς πλοιοκτησίας ἐργασίαν, τοῦθ' ὅπερ ὀδηγεῖ εἰς τὸν ἀπὸ τοῦ πληρώματος ἀποκλεισμὸν τῶν προσώπων ἅτινα καὶ τυχὸν ναυτολογημένα προσφέρουν ἔστω καὶ ναυτικοῦ χαρακτῆρος ὑπηρεσίας ἐν τῷ πλοίῳ οὐχὶ κατ' ἐξάρτησιν ἀπὸ τῆς πλοιοκτησίας ἀλλὰ δι' ἴδιον ἢ τρίτων λογισμόν. Τοιαῦτα πρόσωπα εἶνε ὁ πλοηγός, ὁ ἐπιβαίνων τοῦ πλοίου πρὸς ἐπιθεώρησιν τούτου κατ' ἐντολήν τῶν κατασκευαστῶν τοῦ πλοίου ἢ ὑποψηφίου ἀγοραστοῦ ἢ ναυλωτοῦ, οἱ συνοδοὶ τῶν ἐπιβατῶν ἢ τοῦ φορτίου, οἱ ἐκμεταλλεζόμενοι καταστήματα ἢ διαφόρους ἐκχωρήσεις ἐν τῷ πλοίῳ, ἀσκοῦντες οὕτως ἐπιχειρήσιν δι' ἴδιον λογαριασμόν. Ὡς πρὸς μίαν ἰδιαιτέραν κατηγορίαν προσώπων, ὅπως οἱ ἰατροί, οἱ ἱερεῖς κ.ο.κ., καίτοι ἡ ὑπηρεσία αὐτῶν ὡς ὑπακούουσα εἰς τὰς ἐπιστημονικὰς ἢ πνευματικὰς πεποιθήσεις των δὲν τελεῖ ὑπὸ ἐξάρτησιν, πρέπει νὰ δεχθῶμεν ὅτι περιλαμβάνεται εἰς τὸ πλήρωμα, καθ' ὅσον ἡ ὑπηρεσία αὕτη προσφέρεται ὄχι δι' ἴδιον λογαριασμόν τῶν ὑπηρετούντων ἀλλὰ πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῶν ἀναγκῶν τοῦ πλοίου.

Αἱ εἰδικαὶ διατάξεις τοῦ Κινδ ἐφαρμόζονται ἐπὶ παντὸς πληρώματος ναυτολογημένου καὶ ἐπὶ σκαφῶν ἅτινα δὲν ἔχουν ιδιότητα πλοίου (ἄρθρ. 1, ἐδ. 2 Κινδ). Ὁ προορισμὸς ὁμοίως τοῦ πλοίου δὲν ἐνδιαφέρει. Καὶ ἂν ἀκόμη τὸ πλήρωμα ὑπηρετεῖ ἐπὶ πλοίου μὴ κερδοσκοποῦντος ἢ καὶ μὴ κἂν θαλασσοπλοοῦντος, π.χ. χρησιμεύοντος προσκαίρως ὡς ἠγκυροβολημένον πλωτὸν νοσοκομεῖον ἢ ἐστιατόριον κλπ, καταλαμβάνεται ἀπὸ τὰς διατάξεις τοῦ Κινδ.

227. Ἑλληνικότης τοῦ πληρώματος. — Ἡ ἀπρηχαιωμένη διάταξις τοῦ ἄρθρ. 5 β.δ. «περὶ ἐμπορικῆς ναυτιλίας» τῆς 14^{ης} Νοεμβρίου 1836 ἀπαιτεῖ ὅπως οἱ ἀξιωματικοὶ καὶ τοῦλάχιστον τὰ τρία τέταρτα τοῦ ὑπολοίπου πληρώματος εἶναι Ἑλληνας. Ὑπὸ τὴν σήμερον ἰσχύουσαν νομικὴν τῆς μορφῆν ἢ σύνθεσιν τοῦ πληρώματος εἶναι ἀπὸ μιᾶς ἀπόψεως περιοριστικωτέρα καὶ ἀπὸ ἄλλης ἐλευθεριωτέρα. Διότι τὸ μὲν ν.δ. 2651/1953 «περὶ ὀργανικῆς συνθέ-

σεως κλπ» ἀξιοῖ ὅπως τὸ σύνολον τῶν ὀργανικῶν θέσεων κατέχεται ἀπὸ Ἑλλήνων ναυτικών. Πᾶς ὁμως πέραν τῶν κατ' ἐλάχιστον ὀργανικῶς ἀπαιτουμένων, ὅπως ἐπίσης καὶ ὁ εἰς ἐξαιρετικὰς περιπτώσεις περὶ ὧν τόσον τὰ ἄρθρα 4 καὶ 6 τοῦ ρηθέντος νόμου ὅσον καὶ αἱ πρὸς νηολόγησιν πλοίων κατ' ἄρθρον 13 τοῦ ν. δ. 2687/1953 ἐγκριτικαὶ πράξεις (ἀνωτ. Νο 15) ναυτολογούμενος ναυτικὸς δύναται νὰ εἶναι ἀλλοδαπός. Ὡς πρὸς τὸ φύλον, δὲν ὑπάρχει πλέον διάκρισις μεταξὺ ἄρρενος καὶ θήλεος.

228. Καιάρτισις τῆς συμβάσεως ναυτολογήσεως.— Ἡ σύμβασις ναυτολόγησεως τοῦ πληρώματος συντελεῖται, ὅπως καὶ ἐπὶ ναυτολόγησεως πλοίαρχου (ἀνωτ. Νο 213), εἰς δύο στάδια: α) Διὰ συνάψεως τῆς συμβάσεως μεταξὺ πλοίαρχου ἀφ' ἑνὸς καὶ τοῦ ναυτολογουμένου ἀφ' ἑτέρου. Ὁ πλοίαρχος ἐνεργεῖ ὡς ἀντιπρόσωπος τῆς πλοιοκτησίας, πρὸς τὰς ὁδηγίας τῆς ὁποίας ὀφείλει νὰ συμμορφῶται (ἄρθρ. 39 Κινδ), διὰ τοῦτο καὶ δὲν λύεται ἡ σύμβασις διὰ τῆς ἀντικαταστάσεως τοῦ πλοίαρχου οὔτε νέα σύμβασις συνάπτεται μὲ τὸν νέον πλοίαρχον. β) Διὰ τῆς ἐγγραφῆς τῆς συμβάσεως εἰς τὸ ναυτολόγιον, ἐνεργουμένης εἴτε ὑπὸ τοῦ λιμεναρχοῦ ἐν τῇ ἡμεδαπῇ εἴτε ὑπὸ τοῦ ἑλληνος προξένου ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ (ἄρθρ. 53 Κινδ), σημειουμένης πρὸς τούτοις καὶ εἰς τὸ ἀτομικὸν φυλλάδιον τοῦ ναυτολογουμένου.

Οὐδεμία διάταξις ἀξιοῖ τὴν ἐγγραφὸν κατάρτισιν τῆς συμβάσεως, ἣτις ἄλλωστε καὶ παραλείπεται συνήθως, τῶν ἐνδιαφερομένων προβαινόντων εἰς τὴν ἀπ' εὐθείας ἐγγραφὴν εἰς τὸ ναυτολόγιον. Τοῦτο λόγῳ τῆς τυποποιήσεως τῶν ὄρων τῆς ἐργασίας ὑπὸ τῶν σχετικῶν διατάξεων νόμου καὶ τῶν κατὰ κλάδους συλλογικῶν συμβάσεων. Ἐντεῦθεν ἔπεται ὅτι τὸ οὐσιῶδες διὰ τὴν σύναψιν τῆς συμβάσεως ναυτολόγησεως εἶναι ἡ οἰκεία καταχώρισις εἰς τὸ νηολόγιον, τὴν ὁποίαν ἀκολουθεῖ ἀμέσως ἢ ἐπὶ τοῦ πλοίου ἐπιβίβασις τοῦ ναυτολογουμένου (ἄρθρ. 56 Κινδ). Μολονότι πρὸς ἀντιμετώπισιν τῶν ἀσυνήθων περιπτώσεων προσλήψεως ναυτικοῦ, ὅπως εἰς τόπον ὅπου οὔτε λιμενικὴ οὔτε προξενικὴ ἀρχὴ ὑπάρχει ἢ μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τῆς συντάξεως τοῦ ναυτολογίου, δηλ. ἐπι-

κειμένης τῆς ἀμέσου ἀναχωρήσεως τοῦ πλοίου, προεβλέφθη ἢ κατ' ἐξαιρέσειν συντέλεις τῆς συμβάσεως καὶ ἄνευ ἐγγραφῆς ταύτης εἰς τὸ ναυτολόγιον. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἡ ναυτολόγησις σημειοῦται εἰς τὸ ἡμερολόγιον τοῦ πλοίου ὡς ἐνδιαφέρον περιστατικὸν (ἄρθρ. 41, ἐδ. 2 Κινδ), ἐπιφυλασσομένης τῆς καταχωρίσεως ταύτης εἰς τὸ ναυτολόγιον κατὰ τὴν ἄφιξιν τοῦ πλοίου εἰς τὸν πρῶτον λιμένα ἔνθα ὑπάρχει λιμενικὴ ἢ προξενικὴ ἀρχή. Ἐπὶ τοῦ οὕτω ναυτολογουμένου ἐφαρμόζονται οἱ ὅροι ἐργασίας τῶν συναδέλφων τοῦ τῆς αὐτῆς ἢ παρομοίας κατηγορίας (ἄρθρ. 55 Κινδ).

229. Περιεχόμενον τῆς ναυτολογήσεως.—Ἡ ἐγγραφή εἰς τὸ ναυτολόγιον, χρονολογουμένη καὶ ὑπογεγραμμένη ὑπὸ τῶν συμβαλλομένων καὶ τῆς συντασσούσης ταύτην ἀρχῆς καὶ εἰς ὃ ἐπισυνάπτεται τὸ τυχὸν καταρτισθὲν μεταξὺ τῶν συμβαλλομένων ἐγγραφον, δεόν νὰ περιέχῃ διὰ τὴν πληρότητα τῆς ἀποδείξεως ταύτης τὰ κατὰ τὸ ἄρθρον 54 Κινδ προσδιοριστικὰ στοιχεῖα τόσον τοῦ ναυτολογουμένου ὅσον καὶ τοῦ πλοίου καὶ τῆς πλοιοκτησίας, πρὸς δὲ καὶ καθορισμὸν τοῦ μισθοῦ καὶ τῆς διαρκείας τῆς συμβάσεως. Ἐκτὸς ἐλλείψεως τῆς ἀρχῆς ταύτης εἰς τὸν τόπον συνάψεως τῆς συμβάσεως ναυτολογήσεως, ἡ ἀγνόησις τῆς καὶ ἡ καταχώρισις τῶν μεταβολῶν ἐν τῷ ναυτολόγιῳ ὑπὸ τοῦ πλοιάρχου συνιστᾷ ἀδίκημα (ἄρθρ. 30 Π.Π.Κ.Ε.Ν.).

Τὰ προσδιοριστικὰ στοιχεῖα τοῦ πλοίου δι' ὃ συνάπτεται ἡ σύμβασις ναυτολογήσεως καὶ ἂν δὲν ἀναφέρονται ἐν αὐτῇ προκύπτουν βεβαίως ἐκ τῆς ἐγγραφῆς αὐτοῦ εἰς τὸ νηολόγιον (ἀνωτ. Νο 14). Ὁ μισθὸς συμφωνεῖται σήμερον γενικῶς εἰς ἐθνικὸν ἢ (διὰ τὰ εἰς ἀλλοδαπὴν ταξιδεύοντα πλοῖα) καὶ εἰς ξένον νόμισμα, ἂν καὶ δὲν ἀποκλείεται ἡ συνήθης ἄλλοτε ἀντὶ μισθοῦ συμμετοχὴ τοῦ ναυτολογουμένου εἴτε εἰς τὸ προῖον τῆς ἐργασίας (π.χ. ἰχθυαλιεύματος ἢ σπογγαλιεύματος) εἴτε εἰς τὰ κέρδη τοῦ πλοίου. Ὡς πρὸς δὲ τὴν διάρκειαν τῆς συμβάσεως, αὕτη δύναται νὰ ὀρισθῇ εἴτε δι' ὠρισμένον ἢ ἀόριστον χρόνον εἴτε δι' ὠρισμένον πλοῦν ἢ δι' ὠρισμένους πλόας. Αἱ διακρίσεις αὗται ἐπιδροῦν, ὡς θὰ ἴδωμεν κατωτέρω,

ἐπὶ τοῦ τρόπου τῆς λύσεως τῆς συμβάσεως ναυτολογήσεως καὶ τῆς λόγῳ ταύτης ὀφειλομένης ἀποζημιώσεως, ὡς καὶ τοῦ δικαιώματος παλιννοστήσεως τοῦ ναυτικοῦ. Ὁρισμένος θεωρεῖται ὁ χρόνος ὄχι μόνον ὅταν γίνεται ἀκριβῆς προσδιορισμὸς αὐτοῦ ἀλλὰ καὶ ὅταν ἐξαρτᾶται οὗτος ἐκ γεγονότος προσδιοριζομένου καὶ κατὰ προσέγγισιν. Μετὰ τὴν παρέλευσιν τοῦ χρόνου τούτου, ἐφ' ὅσον διατηρηθῆ ἡ ναυτολόγησις, ἢ σύμβασις μετατρέπεται εἰς ἄοριστον χρόνον. Ἐξ ἄλλου ὀρισμένος ἢ (πλείονες τοῦ ἑνὸς) ὀρισμένοι εἶνε οἱ πλῆρες οἱ ὁποῖοι συντίθενται ἀπὸ συγκεκριμένην διαδρομὴν ἀνεξαρτήτως ἀριθμοῦ λιμένων προσεγγίσεων τοῦ πλοίου καὶ οἱ ὁποῖοι ἐκτείνονται ἀπὸ τοῦ λιμένος ναυτολογήσεως μέχρι τοῦ τελευταίου λιμένος προσορισμοῦ.

Ἄν καὶ διαγράφεται ὑπὸ τοῦ ἀρθρου 53 Κινδ πανηγυρικὸς ὁ τύπος τῆς συμβάσεως ναυτολογήσεως, ἡ παράλειψις τούτου ἐξ οἴουδήποτε λόγου δὲν ἐπισύρει ἀκυρότητα τῆς συμβάσεως διὰ τὸν ἐπιβιβασθέντα τοῦ πλοίου καὶ ἀναλαβόντα ὑπηρεσίαν. Ἡ κατάρτισις τῆς καὶ τὸ περιεχόμενόν τῆς εἶνε ἀποδεικτέα διὰ παντὸς ἄλλου ἀποδεικτικοῦ μέσου, ἔχοντος ἐν προκειμένῳ ἐφαρμογὴν καὶ τοῦ προαναφερθέντος ἀρθρου 55 Κινδ. Ἀντιστρόφως καὶ τηρηθέντος ἀκόμη τοῦ πανηγυρικοῦ τύπου ἢ σύμβασις ναυτολογήσεως δυνατὸν νὰ εἶνε ἐκ τινος λόγου ἄκυρος (ναυτολόγησις στερουμένου προσόντων ἢ ἀπολέσαντος προσωρινῶς ἢ διαρκῶς τὸ δικαίωμα ἀσκήσεως ναυτικῆς ἐργασίας). Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἐπεκράτησεν ἡ γνώμη ὅτι ἐφ' ὅσον ἐκ τῆς ἀκύρου ναυτολογήσεως ἐδημιουργήθη πραγματικὴ κατάστασις παροχῆς ὑπηρεσιῶν, ἥτις ὠφέλησε τὴν πλοιοκτησίαν, βαρύνεται αὕτη μὲ σχεδὸν ὅλας τὰς ὑποχρεώσεις αἵτινες πηγάζουν ἐξ ἐγκύρου ναυτολογήσεως. Ἐξαίρεσιν δέον νὰ δεχθῶμεν ἐπὶ συμβάσεως ναυτολογήσεως ἀντιθέτου πρὸς τὸν νόμον ἢ πρὸς τὰ χρηστὰ ἤθη, π.χ. δι' ὑπηρεσίαν ἐπὶ πλοίου τὸ ὁποῖον ἐν γνώσει τοῦ ναυτολογουμένου προορίζεται διὰ ταξίδιον λαθρεμπορικοῦ χαρακτῆρος ὁπότε τὴν ἄκυρον σύμβασιν δὲν δύναται νὰ ἐπικαλεσθῆ οὐδ' ἕτερον τῶν μερῶν.

Ὡς ἐλέχθη, ἡ σύμβασις ναυτολογήσεως ἀκολουθεῖται ὑπὸ τῆς ἀμέσου ἐπιβιβάσεως ἐπὶ τοῦ πλοίου τοῦ ναυτολογουμένου. Διότι

δὲν ἐπιτρέπεται ν' ἀπουσιάξῃ ἀδικαιολογήτως τοῦ πλοίου ὁ ἐγγεγραμμένος εἰς τὸ ναυτολόγιον (ἄρθρ. 56 Κινδ, βλ. καὶ ἄρθρ. 14 Π.Π.Κ.Ε.Ν.). Συνεπῶς αἱ συμφωνίαι αἵτινες συχνὰ καταρτίζονται καὶ δι' ὧν προσλαμβάνονται ἀπλῶς πληρώματα πρὸς ναυτολόγησιν, ἡτις ἀκολουθεῖ εἰς τόπον ἄλλον εἰς ὃν μεταφέρονται ταῦτα μερίμνη ἢ μὴ τῆς πλοιοκτησίας, διέπονται μέχρι τῆς συντελέσεως τῆς ναυτολογήσεως ὑπὸ τοῦ κοινοῦ δικαίου καὶ τῶν εἰδικωτέρων μεταξύ των συμφωνιῶν καὶ ὄχι τοῦ Κινδ.

II. Αἱ ἐκ τῆς ναυτολογήσεως ὑποχρεώσεις τοῦ πληρώματος

230. Ἡ προσφορὰ τῶν ὑπηρεσιῶν τοῦ ναυτικοῦ καὶ περιεχόμενον αὐτῶν.— Ἐκ τῆς συμβάσεως ναυτολογήσεως πηγάζουν, ὅπως ἐπὶ πάσης ἀμφοτεροβαροῦς συμβάσεως, ἀμοιβαῖα δικαιώματα καὶ ὑποχρεώσεις. Καὶ δὲν πρέπει νὰ λησμονῆται ἢ ἐπὶ πάσης μισθώσεως ἐργασίας ἀρχή, ὅτι οἱ διέποντες ταύτην κανόνες εἶναι δημοσίας τάξεως κατὰ τὴν ἔννοιαν τοῦ ἄρθρου 3 ΑΚ, θεσπισθέντες πρὸς περιφρούρησιν τοῦ μισθωτοῦ, καὶ ἄρα ἀπαγορεύονται οἰαδήποτε συμφωνίαι περιορίζουσαι τὰ ὑπὲρ αὐτοῦ καθιερούμενα δικαιώματα.

Ἡ μόνη καὶ θεμελιώδης ὑποχρέωσις ἢ ἀπορρέουσα διὰ τὸν ναυτικὸν ἐκ τῆς συμβάσεως ναυτολογήσεως συνίσταται εἰς τὴν παροχὴν ἢ ἀκριβέστερον τὴν προσφορὰν παροχῆς τῶν ὑπηρεσιῶν του. Τὸ περιεχόμενον τῶν ὑπηρεσιῶν τούτων προσδιορίζεται ἐκ τῆς εἰδικότητος καὶ τοῦ βαθμοῦ τοῦ ναυτολογουμένου μετὰ τὴν παρέκκλισιν ὅτι εἰς ἐξαιρετικὰς περιπτώσεις (π.χ. πρὸς ἀναπλήρωσιν ἀποβιώσαντος ἢ ἀσθενοῦντος συναδέλφου του) ὁ ναυτικὸς ὑποχρεοῦται νὰ ἐκτελῇ ὑπηρεσίαν διάφορον ἢ ἐπὶ πλέον τῆς ἀντιστοιχούσης εἰς τὴν εἰδικότητα καὶ τὸν βαθμὸν του (ἄρθρ. 57, ἐδ. 2 Κινδ). Εἰδικαὶ ἐξ ἄλλου διατάξεις ὑπὸ σχεδὸν συνεχῆ ἀναμόρφωσιν ὑπὲρ τοῦ ναυτικοῦ, περιεχόμεναι εἴτε εἰς νομοθετικὰ κείμενα εἴτε εἰς συλλογικὰς συμβάσεις, καθορίζουν τὴν ὠριαίαν διάρκειαν τῆς καθ' ἡμέραν ὑπηρεσίας ἐν πλῶ ἢ ἐν λιμένι, τὴν ἔκτασιν

τῆς ἀμοιβῆς τῆς καθ' ὑπέρβασιν ταύτης (ὑπερωριακῶς) παρεχομένης ἐργασίας ὡς καὶ τὰς λοιπὰς π.χ. ἐκ τῆς ἡλικίας ἢ τοῦ φύλου τοῦ ναυτικοῦ ὑπαγορευομένης λεπτομερειακὰς ρυθμίσεις. Ἡ ὑπὸ τοῦ ναυτικοῦ ἐκπλήρωσις τῆς ὑποχρεώσεώς του περὶ παροχῆς τῆς ἐργασίας του δεόν νὰ εἶναι ἀδιάκοπος ἐντὸς τῶν νομίμων ὁρίων διαρκείας αὐτῆς. Ἄλλως στερεῖται οὗτος τοῦ ἀναλογουντος εἰς τὸν χρόνον τῆς ἀδικαιολογήτου διακοπῆς τῆς ἐργασίας μισθοῦ, χωρὶς ν' ἀποκλείεται καὶ ἡ ὀφειλὴ ἀποζημιώσεως πρὸς τὸν ἐκ τῆς ἀδικαιολογήτου διακοπῆς τῆς ἐργασίας ἀντικείμενον πλοιοκτήτην (ἄρθρ. 65 Κινδ). Ἐν σχέσει πρὸς τὸ του, χρήζουν ἀναλύσεως ὠρισμένοι προβαλλόμενοι ἰδιορρυθμίαι ἐξ ἀπόψεως ἰδία τὸ πλοίου, τὸ πλοίου καὶ χρόνου παροχῆς ταύτης.

231. Τόπος παροχῆς τῶν ὑπηρεσιῶν.— Τόπος παροχῆς κατ' ἀνάγκην εἶναι μόνον τὸ πλοῖον δι' ὃ καὶ ἐφ' οὗ ναυτολογεῖται ὁ ναυτικός. Διὰ τοῦτο καὶ ἡ ἐπιβίβασις τοῦ ναυτικοῦ ἐπὶ τοῦ πλοίου καὶ διὰ κατὰ τὴν αὐτὴν ἡμέραν ναυτολογήσεως (ἄρθρ. 56 Κινδ) τελεῖ, ὡς προελέχθη (ἀνωτ. Νο 228), ἐν ἀμέσῳ σχέσει πρὸς τὴν περὶ ναυτολογήσεως σύμβασιν. Παροχὴ ἐργασίας ναυτολογουμένου ναυτικοῦ ἐν ξηρᾷ ἢ ἐπὶ πλοίου διαφόρου τοῦ δι' ὃ συνήφθη ἡ σύμβασις δὲν νοεῖται. Διότι καὶ ἂν τυχὸν ὁ ναυτολογημένος ἐπὶ πλοίου τινὸς διαταχθῇ νὰ προσφέρῃ προσωρινῶς ὑπηρεσίας ἐπὶ ἄλλου πλοίου δὲν καταλύεται ἡ σχέσις ἐξαρτήσεώς του ἐκ τοῦ πρώτου πλοίου (ἀνωτ. Νο 162). Διὰ τῆς ἀποκλειστικότητος ταύτης τοῦ τόπου παροχῆς τῆς ἐργασίας καὶ τῆς ἀναγκαστικῆς ἐν αὐτῷ διαβιώσεως ἧτις ἀκολουθεῖ δημιουργεῖται στενώτερος ὑπηρεσιακὸς δεσμὸς μεταξὺ τοῦ ναυτικοῦ καὶ τοῦ πλοίου. Τοῦτο ἔχει ὡς ἀποτέλεσμα ὄχι μόνον τὴν ὑπὲρ τοῦ ναυτικοῦ ἀναγνώρισιν ὠρισμένων εἰδικῶν δικαιωμάτων σχετικῶν μὲ τὴν ἰκανοποιητικὴν ἐνδίαίτησιν καὶ διατροφήν αὐτοῦ εἰς τὸ πλοῖον, τὴν προκαταβολικὴν ἀπόληψιν μισθοῦ (κατωτ. Νο 236), τὴν νοσηλευτικὴν προστασίαν (κατωτ. Νο 239 καὶ ἐπ.), τὴν παλιννόστησιν τοῦ ναυτικοῦ (κατωτ. Νο 245

καὶ ἐπ.), ἀλλὰ καὶ τὴν διαμόρφωσιν μιᾶς κοινότητος συμφερόντων μεταξὺ ναυτικοῦ καὶ πλοίου. Χαρακτηριστικαὶ ἐκδηλώσεις ταύτης εἶνε ἡ εἰδικὴ προστασία τοῦ ναυτικοῦ ἐν περιπτώσει ναυαγίου τοῦ πλοίου (ἄρθρ. 62 Κινδ, κατωτ. Ν^ο 264), ἡ μεταξὺ αὐτῶν διανομὴ τῆς ἀμοιβῆς δι' ἐπιθλασσίαν ἀρωγῆν (ἄρθρ. 251 Κινδ) καὶ ἀντιστρόφως ἡ ἄνευ ἀνταλλάγματος ἐργασία πρὸς διάσωσιν τοῦ κινδυνεύοντος πλοίου του (ἄρθρ. 249 Κινδ).

Ὡς πλοῖον ἐν τῷ ὁποίῳ καὶ μόνον ὑποχρεοῦται νὰ προσφέρῃ τὰς ὑπηρεσίας του ὁ ναυτικὸς νοεῖται τὸ φέρον τὰ ἑξατομικεύοντα αὐτὸ στοιχεῖα τὰ ὑφιστάμενα κατὰ τὸν χρόνον τῆς συνάψεως τῆς συμβάσεως ναυτολογήσεως καὶ τὰ ὁποῖα περιγράφονται εἰς τὴν σύμβασιν ταύτην, ἄλλως προκύπτουν ἐκ τῆς νηολογήσεως τοῦ πλοίου (ἀνωτ. Ν^ο 14). Ἐν συνεπείᾳ ἐπιγενομένων συστατικῶν μετατροπῶν εἰς τὸ πλοῖον μεταβληθῶν τὰ στοιχεῖα ταῦτα, ἐπέρχεται ἀλλαγὴ τοῦ δι' ὃ συνεφωνήθη ἡ ἐργασία πλοίου, ἣτις ἀλλαγὴ, ἐφ' ὅσον καθιστᾷ τὴν ἐργασίαν δυσμενεστέραν, ἀποτελεῖ διάρρηξιν τῆς συμβάσεως ὑπαιτιότητι τῆς πλοιοκτησίας μὲ τὰς ἐντεῦθεν ἀπορροεύσας συνεπείας (κατωτ. Ν^ο 260). Τὸ αὐτὸ καὶ ὅταν μεταβάλλονται ἀπλῶς αἱ συνθήκαι ἐκμεταλλεύσεως τοῦ πλοίου καθιστῶσαι σαφῶς δυσμενεστέρους τοὺς ὄρους τῆς ἐν αὐτῷ ἐργασίας.

Ἡ ἀδικαιολόγητος μὴ παρουσία τοῦ ναυτικοῦ εἰς τὸ πλοῖον ὡς τὸν ἀποκλειστικὸν τρόπον παροχῆς τῆς ἐργασίας, εἴτε διὰ τῆς μὴ ἐπιβιβάσεως εἴτε πολλῶ μᾶλλον διὰ τῆς αὐθαιρέτου ἀποβιβάσεώς του, ἐπισύρει πλὴν τῶν ἀστικῶν (λύσις τῆς συμβάσεως ναυτολογήσεως, κατ' ἄρθρ. 56 καὶ 69β Κινδ) καὶ διοικητικὰς καὶ ποινικὰς κυρώσεις (ἀνυπακοή, λιποταξία).

232. Τρόπος παροχῆς τῶν ὑπηρεσιῶν.—Ὡς πρὸς τὸν τρόπον τῆς παροχῆς τῶν ὑπηρεσιῶν, τὸ ἄρθρ. 57, ἐδ. 1 Κινδ, ἀδυνατοῦν νὰ προσδιορίσῃ ἐπακριβῶς τοῦτον, ὀρίζει μὲ τὴν ἐπιβαλλομένην ἐλαστικότητα, ὡς πράττουν καὶ τ' ἀντίστοιχα ἄρθρα 31 βελγικοῦ καὶ 17 γαλλικοῦ κώδικος ἐκ τῶν ὁποίων ἐλήφθη, ὅτι ὁ ναυτικὸς ὑποχρεοῦται νὰ ἐκτελῇ ταύτας « συμφώνως πρὸς τὸν νόμον, τὴν σύμ-

βασιν ναυτολογήσεως, τὸς κανονισμοὺς καὶ τὰς κρατούσας συνηθείας». Καὶ ταῦτα ἐν συμμορφώσει φυσικὰ «ἐν παντὶ χρόνῳ» πρὸς τὰς διαταγὰς τῶν ἱεραρχικῶς προϊσταμένων, πρὸ παντὸς δὲ τοῦ πλοιάρχου. Ἡ παράβασις τοῦ ἐπιβαλλομένου τούτου τρόπου συμπεριφορᾶς τοῦ ναυτικοῦ συνεπάγεται ὁμοίως, πλὴν τῶν τυχόν ποινικῶν καὶ πειθαρχικῶν, καὶ ἀστικὰς κυρώσεις (στέρησις μισθοῦ καὶ ἀποζημιώσεως εἰς περίπτωσιν ἀσθενείας ἢ ἀτυχήματος τοῦ ναυτικοῦ κατ' ἄρθρ. 67 Κινδ, στέρησις ἀποζημιώσεως εἰς περίπτωσιν καταγγελίας τῆς συμβάσεως ναυτολογήσεως ὑπὸ τοῦ πλοιάρχου κατ' ἄρθρ. 75 ἐδ. 2, στέρησις παλιννοστήσεως κατ' ἄρθρ. 78α, ἄρσις τῆς ἀπαγορεύσεως τοῦ συμψηφισμοῦ τοῦ μισθοῦ πρὸς ἀπαίτησιν τοῦ πλοιοκτῆτου κατ' ἄρθρ. 664 ΑΚ).

Εἰς τὸ πλαίσιον τοῦ γενικοῦ κανόνος τοῦ ἄρθρου 57, ἐδ. 1 Κινδ, τὸ ὁποῖον ἀπὸ σκοποῦ χρησιμοποιεῖ τὴν ἔκφρασιν ἐκτελεῖ τὴν ὑπηρεσίαν ὁ ναυτικὸς πρὸς ὑπογράμμισιν τῆς ἐξαρτήσεώς του, ἐντάσσονται αἱ ἐξῆς ρητῶς προβλεπόμεναι ἐφαρμογαί:

α) Ἀπαγορεύεται εἰς τὸν ναυτικὸν νὰ φορτώνῃ ἐπὶ τοῦ πλοίου πράγματα ἄνευ ἐγγράφου ἀδείας τοῦ πλοιάρχου (ἄρθρ. 58 1 Κινδ). Ἡ παράβασις τῆς ἀπαγορεύσεως ταύτης ἐκθέτει τὸν ναυτικὸν εἰς τὸν θεωρητικὸν ἀληθῶς κίνδυνον ὄχι μόνον νὰ ὑποχρεωθῇ εἰς ἀποζημίωσιν τοῦ πλοιοκτῆτου, ἀλλὰ καὶ νὰ ἴδῃ τὰ πράγματά του ἐκφορτωνόμενα εἰς τὴν ξηρὰν ἢ καὶ ριπτόμενα εἰς τὴν θάλασσαν (ἄρθρ. 58, 2 Κινδ). Ὁ νόμος ἐπιβάλλει τὴν αὐστηρὰν ταύτην κύρωσιν πρὸς ἀποφυγὴν ἐνδεχομένων τελωνειακῶν ἢ ἄλλων περιπλοκῶν τοῦ πλοίου. β) Ὁ ναυτικὸς ὀφείλει νὰ μεταχειρίζεται μετὰ προσοχῆς καὶ νὰ διατηρῇ εἰς καλὴν κατάστασιν τόσον τὸ πλοῖον καὶ τὰ ἐν αὐτῷ γενικῶς πράγματα ὅσον καὶ τὰ ὑπ' αὐτοῦ ἀτομικῶς χρησιμοποιούμενα ἀντικείμενα τοῦ πλοίου (ἄρθρου 59, 2 Κινδ).

233. Χρόνος παροχῆς τῶν ὑπηρεσιῶν.—Τέλος ὡς πρὸς τὸν χρόνον τῆς παροχῆς τῶν ὑπηρεσιῶν, πλὴν τῆς ἐξαρτήσεως ἢ μὴ τῆς διαρκείας αὐτῆς ἐκ καθωρισμένης χρονικῆς περιόδου ἢ ἐκ τῆς ἐκτελέσεως ὠρισμένου ταξιδίου ἢ ταξιδίων (ἀνωτ. Νο 229), πρὸ

πει ν' αναφερθούν αἱ καὶ κατωτέρω (Νο 255 καὶ 256 Β) μελετώμεναι διατάξεις τοῦ ἄρθρου 70 Κινδ, ὀρίζοντος ὅτι, ἢ κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ πλοῦ λήγουσα σύμβασις ναυτολογήσεως ὀρισμένου χρόνου παρατείνεται μέχρι τοῦ κατάπλου τοῦ πλοίου εἰς τὸν λιμένα προορισμοῦ, ὡς καὶ ἰδίως τοῦ ἄρθρου 73, ἐδ. 1 Κινδ. Τοῦτο διαγράφει τὴν εἰδικὴν ἀρχὴν ὅτι ἐπὶ συμβάσεως ναυτολογήσεως ἀορίστου χρόνου μόνον μετὰ ἓν ἔτος δικαιούται νὰ καταγγεῖλη ταύτην ὁ ναυτικὸς εἰς ἀλλοδαπὴν, διότι εὐρισκομένου τοῦ πλοίου εἰς ἑλληνικὸν λιμένα ὁ περιορισμὸς οὗτος ἀργεῖ, ἐκτὸς ἂν ἢ καταγγεῖλια ὀφείλεται εἰς παράπτωμα τοῦ πλοιάρχου, ὅποτε δύναται νὰ χωρήσῃ αὕτη καὶ πρὸ τῆς παρόδου τοῦ ἔτους (ἄρθρ. 74 Κινδ).

III. Τὰ ἐκ τῆς ναυτολογήσεως δικαιώματα τοῦ ναυτικοῦ

234. Τὰ βασικὰ δικαιώματα τοῦ ναυτικοῦ.— Ἡ παροχὴ τῆς ναυτικῆς ἐργασίας, νοουμένη πάντοτε ἐπ' ἀνταλλάγματι, θεμελιῖται τὴν ὑπὸ τοῦ ναυτικοῦ ἀπόκτησιν τριῶν βασικῶν δικαιωμάτων: τοῦ ἑνὸς (ἀπόληψις μισθοῦ) ἀπαντωμένου ἐπὶ παροχῆς ὑπηρεσίας οἰασδῆποτε μορφῆς, τῶν δύο ἑτέρων (εἰδικὴ νοσηλευτικὴ ἢ προστασία καὶ ἀξίωσις πρὸς παλιννόστησιν) ἀποτελούντων δικαιώματα συμφυῆ πρὸς μόνην τὴν ναυτικὴν ἐργασίαν.

Α'. Μισθὸς

235. Εἰς τί συνίσταται ὁ μισθὸς καὶ τρόπος ὑπολογισμοῦ αὐτοῦ.— Ἐξαιρέσει τῆς περιπτώσεως καθ' ἣν αὕτη προσφέρεται ἔναντι συμμετοχῆς τοῦ ναυτικοῦ εἰς τὰ κέρδη ἢ τὸ προϊόν τῆς ἐκμεταλλεύσεως τοῦ πλοίου (ἀνωτ. Νο 229) καὶ περὶ τῆς ὁποίας σιωπᾷ ὁ Κινδ, ἡ ναυτικὴ ἐργασία ἀμείβεται διὰ καταβολῆς μισθοῦ. Ὁ μισθός, συνιστάμενος εἰς τὸ συμπεφωνημένον χρηματικὸν ἀντάλλαγμα, ἐκφραζόμενος εἰς τὸ ἔθνικόν ἢ καὶ εἰς ἀλλοδαπὸν νόμισμα (ἀνωτ. Νο 229) καταβάλλεται εἴτε κατὰ μῆνα καὶ ἐφ' ὅσον χρόνον διαρκεῖ ἡ ναυτολόγησις, τοῦθ' ὅπερ καὶ τὸ συνηθέστερον ἐπὶ καθ' οἷονδῆποτε τρόπον καθορισμοῦ τῆς χρονικῆς διαρκείας τῆς

συμβάσεως ναυτολογήσεως (ἄρθρ. 60, ἐδ. 1 Κινδ) εἴτε κατὰ πλοῦν, ἂν τοιαύτη κατ' ἐξαιρέσιν συμφωνία ἐγένετο (ἄρθρ. 61 Κινδ). Ὁ πλοῦς ἀρχόμενος ἀπὸ τῆς ναυτολογήσεως περιλαμβάνει τόσον τὸν χρόνον παραμονῆς τοῦ πλοίου εἰς τὸν λιμένα προσορισμοῦ μέχρις ἐκφορτώσεως ἐκεῖ τοῦ φορτίου ὅσον καὶ τὸ ταξίδιον μεταβάσεως τοῦ πλοίου κενοῦ εἰς τὸν λιμένα φορτώσεως (ἄρθρ. 71 ἐδ. 1 καὶ 2 Κινδ). Ὅταν δὲ τὸ πλοῖον ἐκτελῇ « τακτικὴν γραμμὴν », δηλ. ἐπανάληψιν τῶν αὐτῶν ταξιδίων, ὁ πλοῦς λογίζεται τερματιζόμενος μὲ τὴν ἐπάνοδον τοῦ πλοίου εἰς τὸν λιμένα τῆς ναυτολογήσεως τοῦ ναυτικοῦ καὶ τὴν ἐκφόρτωσιν τοῦ δι' ἐκεῖ προσοριζομένου φορτίου (ἄρθρ. 71, ἐδ. 3 Κινδ). Ἐπὶ τῆς κατὰ μῆνα ὀφειλῆς τοῦ μισθοῦ, διὰ τὸν ὑπολογισμὸν τῶν ἡμερῶν προσμετρεῖται ἡ ἡμέρα τόσον τῆς ναυτολογήσεως καὶ ἐπιβάσεως ἐπὶ τοῦ πλοίου τοῦ ναυτικοῦ ὅσον καὶ τῆς ἀπολύσεως καθ' οἴαν-δῆποτε ὥραν τῆς ἡμέρας καὶ ἂν ἔλθοιεν ἡμέρας αὐταὶ (ἄρθρ. 60, ἐδ. 2 Κινδ) χωρὶς ποτὲ τὸ ποσὸν τῆς ὀφειλῆς ταύτης νὰ δύναται νὰ κατέλθῃ κάτω τοῦ ἀντιστοιχοῦντος πρὸς τὸν μισθὸν ἐνὸς πλήρους μηνὸς ἔστω καὶ ἂν ἡ ναυτολόγησις ἀναιτίως διὰ τὸν ναυτικὸν διήρκεσεν ὀλιγώτερον τοῦ μηνὸς (ἄρθρ. 60, 1 Κινδ) καὶ ἔτι δὲν ἀπεπλευσε τὸ πλοῖον. Ἐξ ἄλλου προκειμένου περὶ μισθοῦ συμφωνηθέντος κατὰ πλοῦν, ὑπὸ τὴν ἔμπνευσιν τῆς ἰδίας πάντοτε προστατευτικῆς τοῦ ναυτικοῦ ἀρχῆς, τὸ καθορισθὲν χρηματικὸν ἀντάλλαγμα δὲν μειοῦται ἂν ὁ πλοῦς συντηθῇ ἢ διακοπῇ ἢ, κατ' ἀνάλογον ἐρμηνείαν, ματαιωθῇ, ἐνῶ αὐξάνει ὡσάκις ἐπεκτείνεται ὁ πλοῦς καὶ κατ' ἀναλογίαν τῆς ἐπεκτάσεώς του (ἄρθρ. 61 Κινδ).

Ὡς θὰ ἴδωμεν κατωτέρω (Νο 255), ἡ ἀπώλεια τοῦ πλοίου ἐπιφέρει τὴν αὐτόματον λύσιν τῆς συμβάσεως ναυτολογήσεως καὶ συνεπῶς καὶ τὸν τερματισμὸν τῆς μισθώσεως τοῦ ναυτικοῦ. Ἐν τούτοις, ἂν καὶ μετὰ τὴν ἀπώλειαν ταύτην ὁ ναυτικὸς ἐξηκολούθησε παρέχων ὑπηρεσίας πρὸς διάσωσιν εἴτε τοῦ πλοίου εἴτε τῶν ἐπιβαινόντων αὐτοῦ προσώπων εἴτε τοῦ κινδυνεύοντος φορτίου του, δικαιοῦται εἰς τὸν ἀνάλογον πρὸς τὸν χρόνον καθ' ὃν εἰργάσθη τοιοῦτοτρόπως μισθὸν (ἄρθρ. 62 Κινδ), ἀνεξαρτήτως δὲ τοῦ σωστικοῦ ἢ μὴ ἀποτελέσματος τῆς ἐργασίας του

ταύτης. Διότι ὁ νόμος ἀφ' ἑνὸς δὲν διακρίνει καὶ ἀφ' ἑτέρου ἐξ ἀντιδιαστολῆς πρὸς τὸν κανόνα καθ' ὃν ἀμοιβῆ λόγῳ διασώσεως ὀφείλεται μόνον ὅταν ἐπῆλθεν ὀφέλιμον ἀποτέλεσμα (ἄρθρ. 247 Κινδ).

236. Πότε καταβάλλεται ὁ μισθός.—Ὁ μισθὸς εἶνε καταβλητέος εἰς τὸ τέλος ἐκάστου πλοῦ (ἄρθρ. 64 Κινδ), πράγμα τὸ ὁποῖον σημαίνει ὅτι ἐπὶ μισθοῦ συμφωνηθέντος κατὰ μῆνα καταβάλλεται ὁ ἀπὸ τῆς ναυτολογήσεως ἢ ἀπὸ τῆς προηγουμένης καταβολῆς ἀναλογῶν πρὸς τὰς ἡμέρας καθ' ἃς διήρκεσε τὸ ταξίδιον μισθός. Ἐφ' ὅσον θεσπίζεται οὕτως ἡ ἀρχὴ τῆς ὀφειλῆς δεδουλευμένου μισθοῦ καὶ δεδομένου τοῦ χαρακτηρὸς τοῦ μισθοῦ ὡς μέσου ἀντιμετώπισεως τῶν βιοτικῶν ἀναγκῶν τοῦ μισθωτοῦ καὶ τῆς οἰκογενείας του, ἢ ἱκανοποιήσις τῶν ὁποίων δὲν ἐπιδέχεται ἀναμονήν, ἦτο ἀνάγκη νὰ ἀναγνωρισθῇ ὑπὲρ τοῦ ναυτικοῦ δικαίωμα εἰς προκαταβολὴν ἐκ τοῦ μισθοῦ, τοῦ ὑπολοίπου καταβλητέου κατὰ τὸ πέρασ τοῦ πλοῦ. Ἡ περὶ τούτου προνοοῦσα διάταξις τοῦ ἄρθρου 64 Κινδ ὀρίζει ὅτι τὸ μέγεθος τῆς προκαταβολῆς, ἢ ὁποία πάντως δὲν δύναται νὰ ὑπερβαίῃ τὸν μισθὸν ἑνὸς μηνός, ἐξαρτᾶται ἐκ τῶν εἰδικῶν συνθηκῶν, ὑπονοουμένων ὡς τοιούτων τῶν συνθηκῶν τοῦ τόπου ὅπου ἐγείρεται ἡ ἀξίωσις τῆς προκαταβολῆς καὶ ὅπου ἴσως ὑφίσταται ἀπαγόρευσις προκαταβολῆς ἢ περιορισμὸς τῆς ὡς πρὸς αὐτήν.

237. Περικοπὴ τοῦ μισθοῦ ἐν περιπτώσει ἀδικαιολογήτου ἀργίας τοῦ ναυτικοῦ.—Ἐφ' ὅσον ὁ μισθὸς παρέχεται εἰς ἀντάλλαγμα τῆς ἐργασίας, λογικὸν εἶνε νὰ ὑφίσταται οὗτος περικοπὴν εἰς περιπτώσιν καθ' ἣν ὁ ναυτικὸς ἀδικαιολογήτως ἀργεῖ (ἄρθρ. 65 Κινδ). Ἡ περικοπὴ εἶνε ἀνάλογος πρὸς τὸν χρόνον τῆς ἀδικαιολογήτου ἀργίας, εἰς τὴν ἔννοιαν τῆς ὁποίας περικλείεται καὶ ἡ ἠθελημένη μειωμένη ἀπόδοσις (go slow). Πρέπει δὲ νὰ θεωρηθῇ ἰσχύουσα εἴτε κατὰ μῆνα εἴτε κατὰ πλοῦν συνεφωνήθη ὁ μισθός. Περικοπὴ τῆς διατροφῆς ἢ τῆς ἐνδιαιτήσεως δὲν νοεῖται. Διότι οὐδεμία κύρωσις εἶνε δυνατόν νὰ θέσῃ ἐν κινδύνῳ τὴν ζωὴν ἢ

καὶ τὴν ὑγείαν τοῦ ναυτικοῦ διὰ τῆς στερήσεως τῆς τροφῆς καὶ τοῦ ὕπνου του. Ἐξ οὗ καὶ παραδειγματικῶς καταφαίνεται τὸ μετ' ὀλίγον ἐξηγούμενον, ὅτι ὁ μισθὸς δὲν εἶνε ὀρθὸν νὰ ταυτί-
ζεται πρὸς τὰς λοιπὰς παροχάς, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἡ τροφή, ἡ ἐνδιαίτησις τοῦ ναυτικοῦ κλπ.

Ἡ ἀπεργία συνιστᾷ ἀδικαιολόγητον ἀποχὴν ἀπὸ τῆς ἐργα-
σίας ἐπισύρουσαν τὴν στέρησιν τοῦ ἀναλόγου μισθοῦ; Ἡ ἀπερ-
γία θεωρεῖται σήμερον ὡς δικαίωμα τοῦ ἐργαζομένου (à contario
καὶ ἄρθρ. 11, ἐδ. 4 Συντάγματος) διότι ἀναγνωρίζεται ὡς εἰρηνη-
κὸν ὄπλον πρὸς ἐπιβολὴν βελτιωμένων ὄρων ἐργασίας. Ἐντεῦθεν
ἀπορρεῖ ὅτι διὰ τῆς ἀπεργίας οὔτε λύεται οὔτε καταγγέλλεται
σιωπηρῶς ἢ σύμβασις ἐργασίας, ἀλλ' ἀντιθέτως ἐπιδιώκεται ἡ
ἐμμονὴ εἰς αὐτὴν ἀλλ' ὑπὸ εὐνοϊκωτέρους ὄρους. Ἡ νομιμότης
ὅμως τῆς ἀπεργίας ὡς μέσου μελλόντων οἰκονομικῶν
ἐπιδιώξεων δὲν δικαιολογεῖ τὴν πρὸς τὸ πλοῖον στέρησιν τῶν
ὑπηρεσιῶν τοῦ ναυτικοῦ ἐν σχέσει πρὸς τοὺς συμφωνηθέντας
ὄρους παρελθούσης ναυτολογήσεως. Καὶ συνεπῶς ὡς πρὸς
τὴν διατηρουμένην ναυτολόγησιν ἡ ἐκ τῆς ἀπεργίας προκαλου-
μένη μὴ παροχὴ τῶν ὑπηρεσιῶν τοῦ ναυτικοῦ εἶνε ἀδικαιολόγη-
τος κατὰ τὴν ἔννοιαν τοῦ ἄρθρ. 65 Κινδ καὶ ἀναστέλλει τὰ ἐκ
τῆς ναυτολογήσεως πηγάζοντα δικαιώματα (μισθοδοσία, νοση-
λευτικὴ προστασία κλπ).

238. Παροχαὶ ἀποτελοῦσαι συμπλήρωμα τοῦ μισθοῦ. — Ὁ μισθὸς συνί-
σταται, ὡς προελέχθη, εἰς τὸ συμπεφωνημένον χρηματικὸν ἀντάλ-
λαγμα διὰ τὴν ὑπὸ τὰς συνήθειαις καὶ φυσιολογικὰς συνθήκας
ἐργασίας παροχὴν τῶν ὑπηρεσιῶν τοῦ ναυτικοῦ καὶ τοῦ ὁποίου
τὸ ὕψος προσδιορίζεται ὑπὸ νομοθετικῶν κειμένων, συλλογικῶν
ἢ καὶ ἀτομικῶν συμβάσεων. Ἄλλαι ὑπὲρ τοῦ ναυτικοῦ, εἴτε ἐξυ-
πακουόμεναι ὡς ἐκ τῆς φύσεως τῆς ἐργασίας του, π.χ. τροφή,
ἐνδιαίτησις, εἴτε προσθέτως συμφωνούμεναι παροχαί, π.χ. ἄδεια,
διάφορα ἐπιδόματα λόγῳ ὑπερωριακῆς ἢ βαρείας ἢ ἐπικινδύνου
ἐργασίας, εἰς εἶδος ἢ εἰς χροῖμα καταβαλλόμεναι, περιλαμβάνονται
μὲν εἰς τὴν ὑπὸ εὐρεῖαν ἔννοιαν ἀντιμισθίαν καὶ ἀποτελοῦν συμ-

πλήρωμα τοῦ κυρίως μισθοῦ, ἀλλὰ δὲν ταυτίζονται πρὸς αὐτὸν καὶ διὰ τοῦτο δὲν ἀκολουθοῦν ἐν παντὶ τὴν μεταχείρισιν τούτου. Ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου, δηλ. ἂν καὶ ποῖαι ἐκ τῶν συμπληρωματικῶν παροχῶν περιλαμβάνονται εἰς τὴν ἔννοιαν τοῦ μισθοῦ, κρατεῖ διχογνωμία ἂν ὄχι σύγχυσις. Ἀκριβέστερον εἶνε νὰ γίνῃ διακρίσις μεταξὺ τοῦ κυρίως εἰς χρῆμα μισθοῦ καὶ πάσης ἄλλης παροχῆς. Ἄλλο βεβαίως τὸ θέμα ἂν ὄλαι ἢ ὠρισμένοι ἐκ τῶν παροχῶν αὐτῶν ἐξομοιοῦνται ἐξ ἀπόψεως νομικῆς ρυθμίσεως πρὸς τὸν μισθόν. Ἄλλὰ τοῦτο δὲν εἶνε θέμα ἐπιδεκτικὸν μιᾶς γενικῆς καὶ ὁμοιομόρφου ἀπαντήσεως. Ἐξαρτᾶται ἡ ἀντιμετώπισις τοῦ ἐκ τῶν κατ' ἰδίαν περιπτώσεων. Τοιοῦτοτρόπως ἄλλοτε ἰσχύουν καὶ ἄλλοτε ὄχι ἐπὶ τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος συμπληρωματικῶν παροχῶν αἱ περὶ τοῦ κυρίως μισθοῦ πραγματευόμεναι διατάξεις.

Β'. Νοσηλευτικὴ προστασία

239. Πρωτοπορία εἰς τὴν παροχὴν νοσηλευτικῆς προστασίας τοῦ ναυτικοῦ.—Πολὸν πρὶν γνωρίσῃ τὸ χερσαῖον δίκαιον τὸν κοινωνικὸν χαρακτῆρα τῆς ἐργασίας καὶ τὴν ἔννοιαν τοῦ ἐργατικοῦ ἀτυχήματος ποὺ ἀποτελοῦν κατακτήσεις τῶν νεωτέρων χρόνων, εἰς τὴν θάλασσαν εἶχε κρατήσει ἡ ἀντίληψις ὅτι ἡ πλοιοκτησία ὑποχρεοῦται νὰ προστατεύῃ τὸν ναυτικὸν ὁ ὁποῖος ἀσθενεῖ εἰς τὸ πλοῖον. Καὶ τοῦτο μοιραίως ἀφοῦ ὁ ἀσθενὴς εὐρίσκεται ἐντὸς αὐτοῦ καὶ δὲν εἶνε δυνατὸν ἄλλος νὰ μεριμνήσῃ διὰ τὴν θεραπείαν του. Ἡ ἰδέα αὐτή, διελθούσα ἀνὰ τοὺς αἰῶνας διὰ μέσου ἐθίμων καὶ γραπτῶν δικαίου, διεμορφώθη εἰς θεσμόν ὁ ὁποῖος ἐξασφαλίζει εἰς τὸν ναυτικὸν προστασίαν προπορευομένην καὶ ὑπερέχουσαν τῆς προστασίας ἡ ὁποία προσφέρεται εἰς τὴν χερσαίαν ἐργασίαν.

Ὁ Κινδ, ἐν ἀρμονίᾳ πρὸς τὰ διεθνῶς κρατοῦντα, ἐμπνέεται ὡς πρὸς τὴν ρύθμισιν τοῦ θέματος τόσον ἀπὸ τὴν μακροαίωνα ὑπὲρ τοῦ ναυτικοῦ εὔνοιαν τοῦ δικαίου τῆς θαλάσσης ὅσον καὶ ἀπὸ τὰς ἀρχὰς τοῦ νεαροῦ κλάδου τοῦ ἐργατικοῦ δικαίου, θεσπίζων τοιοῦτοτρόπως διὰ τοῦ ἄρθρου 66 συνδυασμὸν προστασίας προη-

γμένου τύπου με βάσιν τὴν διάκρισιν ἀναλόγως τοῦ ἂν ὁ ναυτικός ἡσθένησεν ἀπλῶς ἢ ὑπέστη ἐργατικὸν ἀτύχημα.

240. Α'. Ἀσθένεια. Εἰς τί συνίσταται ἡ προστασία τοῦ ναυτικοῦ ἐν περιπτώσει ἀσθενείας του. — Ἀπὸ τῆς ναυτολογήσεώς του ὁ ναυτικός διὰ πᾶσαν ἀσθένειαν ἐκ τῆς ὁποίας προσβάλλεται, δικαιούται νὰ διακόψῃ τὰς ὑπηρεσίας του (ἄρθρ. 65 Κινδ) καὶ νὰ τύχῃ προστασίας, τὸ βᾶρος τῆς ὁποίας φέρει τὸ πλοῖον εἰς τὸ ὁποῖον ὑπηρετεῖ. Ἡ προστασία συνίσταται εἰς τὴν ἐκ μέρους τοῦ πλοίου ἀνάληψιν πάσης γενικῶς δαπάνης τὴν ὁποίαν ἀπαιτεῖ ἡ ἐνδεικνυομένη διὰ τὴν θεραπείαν τοῦ ναυτικοῦ, περιλαμβανομένης καὶ τῆς περιόδου ἀναρρώσεως, νοσηλευτικῆ ἀγωγῆς, εἴτε αὕτη παρέχεται ἐντὸς εἴτε ἐκτὸς τοῦ πλοίου, ὡς καὶ εἰς τὴν ἐξακολούθησιν τῆς διατροφῆς καὶ τῆς μισθοδοσίας τοῦ ἀσθενοῦς ναυτικοῦ μέχρι τῆς θεραπείας του. Τοῦτο ἐφ' ὅσον διατηρεῖται ἡ σύμβασις ναυτολογήσεως. Ἄλλ' ἡ ἀσθένεια ἀποτελεῖ λόγον λύσεως τῆς συμβάσεως τόσον διὰ τὴν πλοιοκτησίαν ὅσον καὶ διὰ τὸν ναυτικὸν (κατωτ. Νο 265). Καὶ συνήθως ἐν τῶν ἐνδιαφερομένων μερῶν ζητεῖ τὴν λύσιν ταύτην καὶ τὴν ἀπόλυσιν τοῦ ναυτικοῦ. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἡ νοσηλεία ἐξακολουθεῖ ἢ ἄρχεται κατ' ἀνάγκην ἐκτὸς τοῦ πλοίου, μὴ δυναμένη νὰ διαρκέσῃ δαπάναις τοῦ πλοίου, ὡς ἐπίσης καὶ ἡ συνακολουθοῦσα μισθοδοσία, περισσότερον τῶν τεσσάρων μηνῶν ἀπὸ τῆς ἀπολύσεως τοῦ ναυτικοῦ.

Ἡ τὸ πολὺ ἐπὶ τετράμηνον ὀφειλομένη εἰς τὸν ἀσθενῆ ναυτικὸν μισθοδοσία, εἰς τὴν ὁποίαν κατὰ παγίαν ἀποδοχὴν περιλαμβάνεται καὶ ἡ τροφή ἢ ἂν δὲν παρέχεται αὕτη εἰς εἶδος, τὸ ἀντίτιμον ταύτης, ἀντιστοιχεῖ κατ' ἀρχὴν πρὸς τὸν κανονικὸν μισθὸν τοῦ ἐργαζομένου ναυτικοῦ. Τὸ ἄρθρ. 66, 3 Κινδ ὁμως ἐπιτρέπει συμφωνίας δι' ὧν καθορίζεται μειωμένος ὁ μισθὸς ἀσθενείας, τοῦθ' ὅπερ καὶ συμβαίνει εἰς τὴν πρᾶξιν δυνάμει συλλογικῶν συμβάσεων ἀναφερομένων εἰς ναυτικὴν ἐργασίαν. Ἀντιθέτως, ἂν δὲν ἀντιτίθεται εἰς τοῦτο ἡ οἰκεία ἀτομικὴ ἢ συλλογικὴ σύμβασις, διὰ τὸν ὑπολογισμὸν τῆς ἀποζημιώσεως θὰ ληφθῆ ὑπ' ὄψιν ὁ πράγματι καταβαλλόμενος μισθός. Τοιοῦτοτρόπως εἰς τὴν

περίπτωσιν καὶ μόνην τῆς λύσεως τῆς συμβάσεως ναυτολογήσεως τίθεται χρονικὸς περιορισμὸς εἰς τὴν ὑποχρέωσιν τοῦ πλοίου πρὸς παροχὴν τῆς προαναφερθείσης προστασίας εἰς τὸν ἀσθενῆ ναυτικόν. Ἐὰν ἡ θεραπεία ἐπέλθῃ πρὸ τῆς συμπληρώσεως τεσσάρων μηνῶν ἀπὸ τῆς ἀπολύσεως, ἡ προστασία φυσικὰ διαρκεῖ ὅσον καὶ ἡ ἀσθένεια. Τὴν παῦσιν τῆς προστασίας ἐπιφέρει καὶ ἡ διάγνωσις τοῦ ἀνιάτου τῆς νόσου, καθ' ὅσον ἡ αἰτιολογία τῆς προστασίας εἶναι ἡ παροχὴ μέσων ἀποκαταστάσεως τῆς υγείας καὶ ὄχι ἡ ἀνακούφισις τοῦ ἀνιάτως νοσοῦντος ναυτικοῦ. Ἐὰν ἀντιθέτως ἡ ἀσθένεια παρατείνεται, ἡ προστασία παύει ἅμα τῇ συμπληρώσει τοῦ τετραμήνου.

241. Ἀσθένεια λανθάνουσα ἀλλὰ μὴ ἐκδηλωθεῖσα μέχρι τῆς ἀπολύσεως τοῦ ναυτικοῦ.— Ὡς ἐλέχθη, ἡ προστασία καλύπτει τὸν ναυτικὸν ἀσθενοῦντα ἀπὸ τῆς ναυτολογήσεως καὶ καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν ταύτης, ἤτοι μέχρι τῆς ἀπολύσεώς του, ἥτις ἀπόλυσις ἐφ' ὅσον ἐγένετο λόγῳ ἀσθενείας τοῦ ναυτικοῦ διαφυλάσσει ὑπὲρ αὐτοῦ τὸ δικαίωμα νὰ διεκδικήσῃ τὰ ἐκ τῆς μελετωμένης προστασίας πηγάζοντα δικαιώματά του καθ' οἷονδήποτε χρόνον μέχρι τῆς παραγραφῆς αὐτῶν (ἄρθρ. 289, ἐδ. 1 Κινδ). Συμβαίνει ὁμως συχνὰ κατὰ τὴν ἀπόλυσίν του ὁ ναυτικὸς νὰ αἰσθάνεται καλῶς καὶ συνεπῶς παρ' ὅτι ἀπόλυται δι' ἄλλον λόγον πλὴν ἀσθενείας, νὰ ὑποβόσκουν αἷτια ἀσθενείας ἐκδηλουμένης μετὰ τὴν ἀπόλυσιν. Ἐθεωρήθη ἄδικον νὰ στερηθῆται ὁ ναυτικὸς ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ τῆς προστασίας, ἐφ' ᾧ καὶ δυνάμει τοῦ ἄρθρου 3 ν.δ. 2652/1953 «περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τοῦ ν. 1752» ὠρίσθη ὅτι καὶ πάλιν ὁ ναυτικὸς δικαιούται προστασίας, ἥτις ὁμως πρὸς ἀποφυγὴν καταχρήσεων περιεβλήθη τοὺς ἐξῆς περιορισμοὺς καὶ προϋποθέσεις: α) Ὁ ναυτικὸς πρὸς διαφύλαξιν τῶν δικαιωμάτων του ὀφείλει νὰ ἐγείρῃ σχετικὴν ἀγωγὴν ἐντὸς ἀνατρεπτικῆς προθεσμίας τριάκοντα ἡμερῶν ἀπὸ τῆς ἀπολύσεως. β) Οὐχὶ πᾶσα ἀσθένεια ἀλλὰ μόνον ἡ ἐπὶ τῇ βάσει ἰατρικῆς πραγματογνωμοσύνης, ἐνεργουμένης ὑπὸ δύο ἰατρῶν ὀριζομένων ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου, ἀποδεικνυομένη ὡς ὀφειλομένη εἰς τὴν ἐν

τῷ πλοίῳ ἐργασίαν προϋπάρξασα τῆς ἀπολύσεως καὶ ὑποτροπιάσασα ἢ χρονία οὖσα καὶ παροξυνθεῖσα μετὰ τὴν ἀπόλυσιν ἀσθένεια τοῦ ναυτικοῦ προστατεύεται. γ) Ἡ προστασία εἶναι χρονικῶς περιορισμένη, περιλαμβάνουσα μὲν ὅλας τὰς νοσηλευτικὰς δαπάνας μέχρι τεσσάρων μηνῶν, ἢ μισθοδοσία ὅμως δὲν διαρκεῖ πέρα τῶν δύο μηνῶν. Τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ἄρθρ. 3 τοῦ ν.δ. 2652/1953 διειρηθῆθη ἐν ἰσχύϊ ὡς μεταβατικὴ διάταξις καὶ ὑπὸ τοῦ Κινδ (ἄρθρ. 295, ἐδ. 2 Κινδ).

242. Ἔννοια τῆς ἀσθενείας.—Ὡς ἀσθένεια καλυπτομένη ὑπὸ τῆς προστασίας νοεῖται πᾶσα οἰασδῆποτε φύσεως διαταραχὴ ἢ ἀνωμαλία οἰουδήποτε ὄργάνου τοῦ σώματος καὶ τοῦ πνεύματος, περιλαμβανομένου καὶ τοῦ τραυματισμοῦ, καὶ ἡ ὁποία προσβάλλει τὴν φυσιολογικὴν λειτουργίαν τοῦ ὄργανισμοῦ τοῦ ναυτικοῦ. Ἀσχέτως δὲ τρόπου καὶ τόπου (ἐντὸς ἢ ἐκτὸς τοῦ πλοίου) ἐκδηλώσεώς της, ἀπὸ τῆς συνάψεως τῆς συμβάσεως ναυτολογήσεως μέχρι τῆς λύσεώς της, μὲ τὴν προρρηθεῖσαν ἐπιφύλαξιν διὰ τὰς μετὰ τὴν ἀπόλυσιν ἐκδηλουμένας ἀσθενείας. Τὰ αἷτια τῆς ἀσθενείας δὲν ἐρευνῶνται. Καὶ αὐτὴ ἡ ἄσχετος μὲ τὴν ἐργασίαν ἢ ἡ προκαλουμένη ὑπὸ τρίτου (ἐτέρου μέλους τοῦ πληρώματος ἢ ἐπιβάτου) ἀσθένεια καλύπτεται ὑπὸ τῆς προστασίας, ἀνεξαρτήτως τοῦ δικαιώματος διώξεως τὸ ὁποῖον τυχὸν ἔχει ὁ ἀσθενήσας κατὰ τοῦ ὑπαιτίου τρίτου ἢ τοῦ δικαιώματος ἀναγωγῆς τοῦ πλοιοκτῆτου κατ' αὐτοῦ. Ἐκτὸς ἂν ἡ ἀσθένεια προεκλήθη ὑπὸ τοῦ ναυτικοῦ ἐκ δόλου, πρὸς ὃν ἐξομοιοῦται ἡ βαρεῖα ἀμέλεια αὐτοῦ, ὁπότε ἡ προστασία περιορίζεται εἰς μόνην τὴν νοσηλευτικὴν δαπάνην, ἀποκλειομένης τῆς μισθοδοσίας (ἄρθρ. 67 Κινδ). Πότε ἡ ἀσθένεια ὀφείλεται εἰς δόλον ἢ εἰς βαρεῖαν ἀμέλειαν, δηλ. εἰς ἴδιον τοῦ ναυτικοῦ πταῖσμα, εἶναι ζήτημα πραγματικόν. Ὑπὸ τὸ κρατοῦν ὑπερβολικὸν ἐνίοτε πνεῦμα εὐνοίας διὰ τὸν ναυτικόν, ὑπάρχει τάσις νὰ κρινῶνται ἀδικαιολογήτως, ἴσως, διάφοροι νόσοι ὡς ἀνυπαίτιοι, π.χ. αἱ ἀφροδίσοι ἢ αἱ ἐκ μέθης προερχόμεναι.

243. Β'. Ἐργατικὸν ἀτύχημα. Ἐπὶ ἐργατικοῦ ἀτυχήματος ἡ προστασία τοῦ ναυτικοῦ εἶναι εὐρύτερα.—Ὡς γνωστὸν ἡ ἔννοια τοῦ ἐπαγ-

γελματικοῦ κινδύνου καὶ ἡ ἐξ αὐτοῦ πηγάζουσα ἔννοια τοῦ ἐργα-
 τικοῦ ἀτυχήματος, τὰς συνεπείας τοῦ ὁποίου θεωρεῖται κοινωνι-
 κῶς ἐπιβεβλημένον ὅπως φέρη ὁ ἐργοδότης, εἰσήχθη νομοθετικῶς
 παρ' ἡμῖν διὰ τοῦ βασικοῦ ν. 551/1915 «περὶ εὐθύνης πρὸς ἀπο-
 ζημιώσιν τῶν ἐξ ἀτυχήματος ἐν τῇ ἐργασίᾳ παθόντων ἐργατῶν ἢ
 ὑπαλλήλων», ἀποβλέψαντος εἰς τὴν προστασίαν τοῦ ἐργατοῦπαλ-
 ληλικοῦ προσωπικοῦ ξηρᾶς. Ὁ Κινδ ἐν τῇ προνοίᾳ του ὅπως μὴ
 στερήσῃ τὸν ναυτικὸν καὶ τῆς προστασίας ταύτης, διὰ τοῦ ἄρθρου
 66, ἐδ. 2 ἐπεξέτεινε καὶ ἐπ' αὐτοῦ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν διατάξεων
 τοῦ νόμου τούτου ὡς αὐταὶ ἐκάστοτε ἰσχύουν. Συνεπῶς ὅ,τι
 ἐφαρμόζεται σχετικῶς ἐπὶ τοῦ ἐργατοῦπαλληλικοῦ προσωπικοῦ
 τῶν χειρᾶν ἐπιχειρήσεων, ἰσχύει καὶ ἐπὶ τῶν ναυτικῶν.
 Ἐπειδὴ ὅμως ἐκ τῆς διατυπώσεώς της εἶναι φανερόν ὅτι ἡ
 ρηθεῖσα διάταξις τοῦ ἄρθρου 66, ἐδ. 2 Κινδ ἐσκόπησε νὰ κατα-
 στήσῃ ἐπὶ ἐργατικοῦ ἀτυχήματος τοῦ ναυτικοῦ συντρέχουσαν καὶ
 τὴν ἐπὶ ἀσθενείας προστασίαν («αἱ ἀνωτέρω διατάξεις—περὶ
 ἀσθενείας—ἐφαρμόζονται καὶ ἐπὶ ἀτυχημάτων ἐκ βιαίου συμ-
 βάντος»), ἡ προστασία τοῦ ἐξ ἀτυχήματος παθόντος ναυτικοῦ
 πλεονεκτεῖ τῆς προστασίας τῆς παρεχομένης εἰς τοὺς λοιποὺς
 μισθωτοὺς.

244. Περιεχόμενον προστασίας.—Οὕτως ἐνῶ ὁ μισθωτὸς ξηρᾶς
 ὑποστὰς οἰασδήποτε μορφῆς ἀνικανότητα δικαιούται εἴτε τοῦ
 ἡμίσεος τῶν ἀποδοχῶν αἴτινες ἀντιστοιχοῦν εἰς τὴν ἐλάττωσιν τῆς
 ἰκανότητός του, ἂν τὸ ἀτύχημα ἐπέσυρε πλήρη ἢ μερικὴν πρόσκαι-
 ρον ἀνικανότητα (ἄρθρον 3 περιπτ. 3 καὶ 4 ν. 551) εἴτε τῆς κατ'
 εἰδικὸν τρόπον ὑπολογιζομένης ἀποζημιώσεως ἂν ἐκ τοῦ ἀτυχήμα-
 τος ὑπέστη διαρκῆ πλήρη ἢ μερικὴν ἀνικανότητα (ἄρθρ. 3 περιπτ.
 1 καὶ 2), ὁ ναυτικὸς κατὰ πᾶσαν περίπτωσιν ἀνικανότητος ἐκ
 βιαίου συμβάντος δικαιούται, ὡς ἀκριβῶς καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν
 ἀσθενείας, κατὰ μὲν τὸ πρῶτον τετράμηνον ἀπὸ τοῦ ἀτυχήματος
 καὶ ἐφ' ὅσον διαρκεῖ ἡ ἀνάγκη νοσηλείας, πλὴν τῶν νοσηλείων καὶ
 ἀκεραίου τοῦ μισθοῦ, μετὰ δὲ τὴν πάροδον τοῦ τετραμήνου τούτου
 καὶ τῆς ἀποζημιώσεως τὴν ὁποίαν γενικῶς ἐπιφυλάσσει ὁ ν. 551.

Μόνον όταν τὸ βίαιον συμβάν προκαλέσῃ ἄμεσον θάνατον δὲν ὑφίσταται εὐμενεστέρα μεταχείρισις τοῦ ναυτικοῦ, ἀφοῦ μὴ ἐπιζήσαντος τούτου δὲν ἐμφανίζεται δυνατότης παροχῆς τῆς λόγῳ ἀσθενείας προστασίας, τῆς δ' ἀποζημιώσεως περιεχομένης εἰς τοὺς κληρονόμους αὐτοῦ. Κατὰ ταῦτα, συμφώνως πρὸς τὸ ἀκολουθούμενον ὑπὸ τοῦ Κινδ σύστημα, ἐν περιπτώσει ἐργατικοῦ ἀτυχήματος ὁ ναυτικὸς δικαιούται τῆς προστασίας τὴν ὁλοίαν διαγράφει ὁ ν. 551/1915. Πρὸς τούτοις δὲ καὶ ἐπὶ τετράμηνον τὸ πολὺ ἀπὸ τῆς ἀπολύσεως του ἐκ τοῦ πλοίου, ὑφισταμένης ἀνάγκης παροχῆς νοσηλείας, δικαιούται καὶ τῆς προστασίας τοῦ ἀσθενοῦς ἦτοι τῶν δαπανῶν νοσηλείας καὶ τῆς μισθοδοσίας, ἀκριβῶς ὅπως ὁ ἀσθενὴς ναυτικός, χωρὶς ἢ καταβολὴ ταύτης νὰ ἐκπίπτειται ἐκ τῆς κατὰ τὸν ν. 551/1915 ἀποζημιώσεως.

Δοθέντος ὅτι ἡ ἐπὶ ἀσθενείας παρεχομένη προστασία ἰσχύει κατ' ἐπέκτασιν καὶ ἐπὶ ἀτυχήματος, ἔλεται ὅτι ὅπως παύει αὕτη, ὡς ἐλέχθη, ὄχι μόνον μὲ τὴν ἴασιν τοῦ ναυτικοῦ ἀλλὰ καὶ μὲ τὴν διάγνωσιν τοῦ ἀνιάτου τῆς νόσου, τοιουτοτρόπως παύει καὶ ἐπὶ ἀτυχήματος εὐθύς ὡς ἐκλείψῃ ἢ ἀνάγκῃ τῆς νοσηλείας, ἢ δ' ἐξ αὐτοῦ πάθησις τοῦ ναυτικοῦ προσλάβῃ τὸν ὀριστικὸν της χαρακτῆρα ὡς πρόσκαιρος ἢ διαρκῆς, πλήρης ἢ μερικὴ καταλειπομένη ἀνικανότης πρὸς ἐργασίαν καὶ ἥτις ἀνικανότης ἐκτιμᾶται ἐν σχέσει πρὸς τὸ ναυτικὸν ἐπάγγελμα καὶ ὄχι ἐν σχέσει πρὸς οἰανδήποτε ἐργασίαν.

Διὰ τὸν προσδιορισμὸν τοῦ ποσοῦ τῆς ἀποζημιώσεως ἐπὶ ἀτυχήματος, ὡς μισθὸς νοεῖται ὁ κατὰ τὴν ἔννοιαν τοῦ ἄρθρου 4 τοῦ ν. 551. Ἐὰν ὁμως ἐξῆ συμβωρηθῇ εἰδικὸς μισθός, ὡς ἐπιτρέπει τοῦτο τὸ ἄρθρον 66, ἐδ. 3 Κινδ (ἀνωτ. Νῦ 240), τότε λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν ὁ μισθὸς οὗτος. Ὑποστηρίζεται ὅτι ἡ διάταξις αὕτη ἰσχύει μόνον ἐπὶ ἀσθενείας, οὐχὶ δὲ καὶ ἐπὶ ἀτυχήματος. Ἡ ἐρμηνεία αὕτη εἶνε *contra legem*, ἀφοῦ ἡ διάταξις δὲν διακρίνει.

Τὸ ἄρθρον 67 Κινδ, καθ' ὃ ἂν ἡ ἀσθένεια ὀφείλεται εἰς παῖσμα τοῦ ναυτικοῦ δὲν καταβάλλεται μισθὸς καὶ ἀποζημιώσεις (ἀνωτ. Νῦ 242) δὲν τυγχάνει ἀναλόγου ἐφαρμογῆς ἐπὶ ἀτυχημάτων. Ἐπ' αὐτῶν ἰσχύει ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου 16 ν. 551, καθ' ἣν

ὁ ἐξ ἰδίας ἀμελείας παθὼν ὑφίσταται μείωσιν τῆς ἀποζημιώσεως κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ δικαστοῦ, μὴ δυναμένην νὰ ὑπερβῇ τὸ ἥμισυ τῆς κανονικῆς ἀποζημιώσεως.

Γ'. Παλιννόστησις

245. Ἐννοία καὶ δικαιολογία τῆς παλιννοστήσεως. — Ἐνῶ τὰ δύο ἀνωτέρω ἀναλυθέντα δικαιώματα τοῦ ναυτικοῦ, ἡ μισθοληψία καὶ ἡ νοσηλευτικὴ προστασία, γεννῶνται διαρκούσης τῆς συμβάσεως ναυτολογήσεως, τὸ δικαίωμα τῆς παλιννοστήσεως γεννᾶται διὰ καὶ ἀπὸ τῆς λύσεως τῆς συμβάσεως ταύτης (ἄρθρ. 78 Κινδ). Σημαίνει δὲ τοῦτο ὅτι ὁ ναυτικὸς ὅστις ἀπελύθη τοῦ πλοίου εἰς ἀλλοδαπὴν δύναται ν' ἀπαιτήσῃ τὴν ἐπαναφορὰν του εἰς Ἑλλάδα, τὸν ἐπαναπατρισμόν του, δαπάναις τοῦ πλοίου. Ἡ παλιννόστησις, ἐμπνεομένη ἄλλοτε ἀπὸ λόγους ἐθνικοὺς διὰ τὴν μὴ στέρησιν τῆς χώρας ἀπὸ τοῦ ἐμψύχου ναυτικοῦ δυναμικοῦ εἰς ὥρας ἐθνικῆς ἀνάγκης, ἔχει σήμερον κοινωνικὸν καὶ μόνον χαρακτῆρα. Ὁ ναυτικὸς δὲν πρέπει νὰ ἐγκαταλείπεται εἰς τὴν ἀλλοδαπὴν, ὅπου κατὰ τεκμήριον εἶναι δυσχερεστέρα ἢ ἐξεύρεσις ἐργασίας ἐπὶ ἄλλου πλοίου.

246. Πότε ἀργεῖ τὸ δικαίωμα παλιννοστήσεως. — Ἐντεῦθεν δικαιολογεῖται τὸ ὅτι τὸ δικαίωμα παλιννοστήσεως τοῦ ναυτικοῦ, τὸ ὁποῖον ὑφίσταται μόνον εἰς περίπτωσιν ἀπολύσεως τοῦ ναυτικοῦ εἰς ἀλλοδαπὴν ὄχι δὲ καὶ εἰς λιμένα τῆς Ἑλλάδος, ἔστω καὶ ἂν ὁ λιμὴν οὗτος εἶναι διάφορος ἐκείνου εἰς ὃν ἐγένετο ἡ ναυτολόγησις του, ἀργεῖ εἰς τὰς περὶ ὧν τὸ ἄρθρον 78, ἐδ. 2 καὶ 80 Κινδ περιπτώσεις, ἦτοι :

α) Καταγγελίας τῆς συμβάσεως ναυτολογήσεως ὑπὸ τοῦ πλοίαρχου λόγῳ παραπτώματος τοῦ ναυτικοῦ. Δὲν συγχωρεῖται ἡ ἀπόκτησις δικαιωμάτων ἐκ τοῦ ἰδίου πταιίσματος. Κατ' ἐφαρμογὴν τῆς ἀρχῆς ταύτης ὁ προκαλῶν τὸν λόγον ἀπολύσεώς του ναυτικὸς οὔτε ἀποζημιώσεως δικαιούται (ἄρθρ. 75, ἐδ. 2 Κινδ), ὡς θὰ ἴδωμεν (κατωτέρω Νο 259), οὔτε παλιννοστήσεως.

β) Καταγγελίας τῆς συμβάσεως ναυτολογήσεως ἀορίστου χρό-

νου ὑπὸ τοῦ ναυτικοῦ πρὸ τῆς παρόδου ἔτους ἀπὸ τῆς συνάψεως ταύτης. Ὡς ἐξηγεῖται κατωτέρω (N^ο 256 B), ἡ ἀορίστου χρόνου ναυτολόγησις ὑποχρεοῖ τὸν ναυτικὸν νὰ παραμείνῃ εἰς τὸ πλοῖον καὶ παρέχῃ τὰς ὑπηρεσίας του ἐπὶ ἓν τοῦλάχιστον ἔτος (ἄρθρ. 73, ἐδ. 1 Κινδ). "Ἄλλως, ἂν δηλ. ὁ ναυτικὸς ἐδικαιοῦτο ν' ἀπολυθῆ κατὰ πᾶσαν στιγμήν (πλὴν περιπτώσεως ἀπολύσεως ἐν Ἑλλάδι, ἄρθρ. 73, 2 Κινδ) θὰ ἐδημιουργοῦντο διὰ τὸ πλοῖον ἀπαράδεκτοι συνθήκαι κινήσεως. "Ἄρα καταγγέλλων ὁ ναυτικὸς τὴν σύμβασιν εἰς ἀλλοδαπὴν πρὸ τῆς συμπληρώσεως ἔτους παραβιάζει τὸν νόμον καὶ ἐνεργεῖ ἀντισυμβατικῶς μὴ δικαιούμενος παλιννοστήσεως. Καίτοι τὸ ἄρθρον 78 Κινδ σιωπᾶ πρέπει διὰ τὸν αὐτὸν καὶ μείζονα μάλιστα λόγον νὰ δεχθῶμεν ὅτι ὁμοίως στερεῖται δικαιοῦματος παλιννοστήσεως ὁ δι' ὄρισμένον χρόνον ναυτολογηθεὶς πλὴν καταγγέλλων τὴν σύμβασιν εἰς ἀλλοδαπὴν πρὸ τῆς παρόδου τοῦ συμφωνηθέντος χρόνου ναυτικός. Ἐναντιθέτως δὲν γεννᾶται ἀμφιβολία ὅτι τὸ δικαίωμα παλιννοστήσεως δὲν θίγεται ἂν ἡ ἄκαιρος ὑπὸ τοῦ ναυτικοῦ καταγγελία τῆς συμβάσεως γίνεται ὑπαιτιότητι τοῦ πλοιάρχου (ἄρθρον 74 Κινδ) ἢ ἂν ἡ λύσις τῆς συμβάσεως ναυτολογήσεως ἐπέρχεται λόγῳ μὴ ὑπαιτίας κατὰ τὴν ἔννοιαν τοῦ ἄρθρου 67 Κινδ (ἀνωτέρω N^ο 242) ἀσθενείας τοῦ ναυτικοῦ. Κατ' ἀμφοτέρας τὰς περιπτώσεις ταύτας ἡ λύσις τῆς συμβάσεως εἶναι δεδικοιολογημένη.

γ) Συμβάσεως ναυτολογήσεως συμφωνηθείσης δι' ὄρισμένον πλοῦν. Διὰ τῆς ἀπολύσεως τοῦ ναυτικοῦ εἰς τὸν προβλεφθέντα ἀλλοδαπὸν λιμένα ἀνατρέπεται τὸ τεκμήριον τῆς ἀδυναμίας ἀνευρέσεως ἐργασίας ἐπὶ ἄλλου πλοίου ἀφοῦ οὗτος οἰκαιοθελῶς συνεφώνησε τὴν ἀπόλυσίν του ἐκεῖ καὶ συνεπῶς δικαιολογεῖται ἢ μὴ παλιννόστησις του. Ἐξ αὐτοῦ ἀκολουθεῖ ὅτι ἂν ὁ πλοῦς τερματισθῆ εἰς λιμένα διάφορον τοῦ συμφωνηθέντος, τὸ δικαίωμα παλιννοστήσεως δεόν νὰ θεωρηθῆ ὡς ἀναβιοῦν.

δ) Τέλος τὸ δικαίωμα παλιννοστήσεως παύει ὅταν ὁ ναυτικὸς μετὰ τὴν εἰς ἀλλοδαπὴν ἀπόλυσίν του συνάψῃ νέαν σύμβασιν ναυτολογήσεως (ἄρθρ. 80 Κινδ). Τοῦτο εἶναι αὐτονόητον ἀφοῦ διὰ τῆς νέας ταύτης ναυτολογήσεώς του ὁ ναυτικὸς ἀναλαμβάνει

τὴν ὑποχρέωσιν νὰ ἐργασθῆ ἐπὶ ἄλλου πλοίου καθιστῶν οὕτω ἀδύνατον τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς ὑποχρέωσης τοῦ πλοίου ἐξ οὗ ἀπελύθη ὅπως παλιννοστήσῃ αὐτόν.

Αἱ ἄνω ἐκπτώσεις ἀπὸ τοῦ δικαιώματος παλιννοστήσεως, ὡς ἀποτελοῦσαι ἐξαίρεσιν ἀπὸ τῆς ὑποχρέωσης, δεόν νὰ ἐρμηνεύωνται στενῶς. Συνεπῶς κατὰ πᾶσαν ἄλλην περίπτωσιν καὶ δὴ ἀναιτίου διὰ τὸν ναυτικὸν λύσεως τῆς συμβάσεως, π.χ. λόγῳ ναυαγίου, παροπλισμοῦ, πωλήσεως, ἀνικανότητος τοῦ πλοίου, μὴ ὑπαιτίου ἀσθενείας, τὸ δικαίωμα παλιννοστήσεως παραμένει ἐνεργόν.

247. Ἐκπτώσεις τοῦ δικαιώματος παλιννοστήσεως.—Τὸ δικαίωμα τῆς παλιννοστήσεως ὀφείλει ν' ἀσκήσῃ ὁ ναυτικὸς «ἀμελητί», δηλαδὴ ἐντὸς εὐλόγου χρόνου ἀπὸ τῆς ἀπολύσεώς του, δηλῶν πρὸς τὸν πλοίαρχον τὴν ἐπιθυμίαν του πρὸς ἐπάνοδον εἰς Ἑλλάδα (ἄρθρον 79, 1 Κινδ). Ἐὰν δηλώσῃ ρητῶς τὸ ἀντίθετον ἢ ἀφίση νὰ παρέλθῃ ἀπράκτως εὐλόγος χρόνος ἀπὸ τῆς ἀπολύσεως θεωρεῖται ὡς παραιτηθεὶς τοῦ δικαιώματος. Ἀποτελεῖ τοῦτο ἐξαίρεσιν ἀπὸ τοῦ κανόνος ὅτι τὰ ἐκ τῆς ἐργασίας δικαιώματα εἶναι ἀναπαλλοτρίωτα, μὴ συγχωρουμένης παραιτήσεως ἀπ' αὐτῶν πρὸς ἀποτροπὴν καταχρήσεων εἰς βάρος τῶν μισθωτῶν. Ἐν προκειμένῳ κρίνεται ὅτι ὁ ναυτικὸς θεωρεῖ ἐπωφελεστέραν τὴν μὴ ἐπάνοδόν του εἰς τὴν πατρίδα. Δι' ὃν λόγον ἀκριβῶς ἔχει δικαίωμα ὁ ναυτικὸς ν' ἀξιώσῃ ἀντὶ τῆς παλιννοστήσεως τὴν μεταφορὰν του εἰς ἄλλην χώραν, ἐντὸς τῶν ὁρίων πάντοτε τῆς δαπάνης τὴν ὁποίαν ἀπαιτεῖ ἢ παλιννόστησις εἰς Ἑλλάδα (ἄρθρ. 79, ἐδ. 3 Κινδ). Ἐκτὸν τὸ δικαίωμά του διὰ τῆς προρρηθείσης δηλώσεώς του ὁ ναυτικὸς ὑποχρεοῖ τὸν πλοίαρχον νὰ προβῆ εἰς τὴν δαπάναις τοῦ πλοίου παλιννόστησιν αὐτοῦ.

248. Πῶς ἐκπληροῦται ἡ ὑποχρέωσις παλιννοστήσεως.—Ἡ ὑποχρέωσις αὕτη τοῦ πλοίαρχου ἐκπληροῦται οἷονεὶ εἰς εἶδος διὰ τῆς ἐξασφαλίσεως ὑπὲρ τοῦ ναυτικοῦ μεταφορικοῦ μέσου ὁδηγοῦντος αὐτόν εἰς τὴν Ἑλλάδα (ἄρθρ. 79, ἐδ. 2 Κινδ). Τὸ μεταφορικὸν μέσον δυνατὸν ν' ἀνήκῃ εἰς τὸν ἴδιον ὑπόχρεον πρὸς παλιννόστησιν. Ὁ λόγος δι' ὃν προεκρίθη ἡ εἰς εἶδος

ἐκπλήρωσις τῆς ὑποχρέωσεως παλιννοστήσεως εἶνε ἡ ἀνησυχία μήπως διὰ τῆς καταβολῆς τῆς δαπάνης τοῦ ταξιδίου ἐπιστροφῆς εἰς Ἑλλάδα, δὲν ἐπιτευχθῆ αὕτη, τοῦ χρηματικοῦ ποσοῦ διατιθεμένου ἄλλως ὑπὸ τοῦ ναυτικοῦ. Ὑπὸ τὸ καθεστὼς τοῦ πρὸ τοῦ Κινδ δικαίου ὑπεστηρίζετο ὅτι ἡ ὑποχρέωσις παλιννοστήσεως ἐξεπληροῦτο διὰ τῆς παροχῆς εἰς τὸν ναυτικὸν ἐργασίας εἰς πλοῖον τὸ ὁποῖον κατηυθύνετο εἰς Ἑλλάδα. Ἡ ἄρνησις ἀποδοχῆς τῆς τοιαύτης ἐργασίας ἐστέρει τὸν ναυτικὸν τοῦ δικαιώματος παλιννοστήσεως. Τοιαύτη ἄποψις δὲν δύναται νὰ στηριχθῆ σήμερον ἐπὶ τοῦ Κινδ. Τὸ δικαίωμα παλιννοστήσεως δὲν συνεπάγεται ὑποχρέωσιν ἐργασίας. Πλὴν τῆς ἐξασφαλίσεως τοῦ συγκοινωνιακοῦ μέσου τὸ ὁποῖον ἐπιλέγει κατὰ κρίσιν ἀγαθοῦ ἀνδρὸς ὁ ὑπόχρεος ἀναλόγως τοῦ βαθμοῦ τοῦ παλιννοστούμενου, εἰς αὐτὸν δέον νὰ καταβάληται πρὸς τούτοις καὶ ἡ μέχρι τῆς ἐπανόδου τοῦ δαπάνη διατροφῆς ὑπὸ εὐρείαν ἔννοιαν.

249. Ἐκβίασις τῆς ἐκπλήρωσεως τῆς ὑποχρέωσεως παλιννοστήσεως.— Μερικῶν ὅπως καταστήσῃ ἐνεργὸν τὸ δικαίωμα παλιννοστήσεως, ἢ μὴ ἱκανοποιήσῃς τοῦ ὁποίου δυνατὸν νὰ ἐπισύρῃ ἀνεπανόρθωτον ζημίαν εἰς τὸν ναυτικόν, ἐγκαταλειπόμενον ἀβοήθητον εἰς τὴν ἀλλοδαπήν, ὁ νόμος ἐπέτρεψεν εἰς αὐτὸν ὅπως, καθ' ὃν τρόπον ἐπιδιώκεται ἡ ἐκβίασις τῆς καταβολῆς τοῦ ὀφειλομένου μισθοῦ (κατωτ. Νο 266), παραμένῃ ἐπὶ τοῦ πλοίου ἐξ οὗ ἀπελύθη διατρεφόμενος εἰς βάρος αὐτοῦ μέχρι τῆς ἐξασφαλίσεως τοῦ μέσου παλιννοστήσεως καὶ τῆς καταβολῆς τῶν ἐξόδων διατροφῆς κατὰ τὴν διάρκειαν αὐτῆς (ἄρθρ. 81 Κινδ). Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ὠθεῖται ὁ ὑπόχρεος νὰ ἐπιταχύνῃ τὴν παλιννόστησιν τοῦ ναυτικοῦ πρὸς ἀπαλλαγὴν τοῦ ἀπὸ τῶν δαπανῶν διατροφῆς.

250. Παλιννόστησις ἀλλοδαπῶν.— Ὡς ἐλέχθη ἀνωτέρω (Νο 209), αἱ περὶ πληρώματος διατάξεις τοῦ Κινδ ἐφαρμόζονται καὶ ἐπὶ ἀλλοδαπῶν ναυτικῶν ὑπηρετούντων ἐπὶ ἐλληνικῶν πλοίων ὑπὸ τὸν ὄρον τῆς ἀμοιβαιότητος. Συνεπῶς ἀπολαύουν οὗτοι καὶ τοῦ δικαιώματος παλιννοστήσεως. Ἐπειδὴ ὅμως τὸ δικαίωμα τοῦτο

δὲν ἱκανοποιεῖται διὰ τῆς μεταφορᾶς αὐτῶν εἰς Ἑλλάδα, προβλέπεται διὰ τοὺς ἐν λόγῳ ἀλλοδαποὺς παλιννόστησις νοουμένη ὡς κατ' ἐπιλογὴν τοῦ πλοιάρχου μεταφορὰ αὐτῶν εἴτε εἰς τὸν τόπον τῆς ναυτολογήσεως εἴτε εἰς τὴν πολιτείαν τῆς ἰθαγενείας των εἴτε εἰς τὸν τόπον τῆς συνήθους διαμονῆς των (ἄρθρ. 83, ἐδ. 2 Κινδ).

251. Σχέσεις μεταξύ πλοιοκτῆτου καὶ παλιννοστούμενου. — Κατὰ τὸ διάστημα τῆς παλιννοστήσεως δὲν ὑφίσταται ἐργασιακὴ σχέσις μεταξύ τοῦ ναυτικοῦ καὶ τοῦ ὑποχρέου πρὸς παλιννόστησιν. Διὰ τῆς ἀπολύσεως κατελύθη ὁ συμβατικὸς δεσμὸς ὅστις συνέδεεν αὐτούς. Συνεπῶς ἡ παλιννόστησις γίνεται μὲν δαπάναις τῆς πλοιοκτησίας, πλὴν ὑπὸ τὸν κίνδυνον τοῦ ἰδίου τοῦ παλιννοστούμενου. Διὰ πᾶν συμβᾶν κατ' αὐτὴν οὐδεμίαν εὐθύνην φέρει ὁ πλοιοκτήτης.

IV. Λύσις τῆς συμβάσεως ναυτολογήσεως

252. Γενικά. — Ὡς σύμβασις μισθώσεως ἐργασίας, ἡ σύμβασις ναυτολογήσεως δὲν δύναται νὰ συμφωνηθῇ δι' ἀπεριόριστον διάρκειαν οὔτε ἐν ἑλλείψει συμφωνίας νὰ διατηρηθῇ ἐπ' ἄπειρον. Τοῦτο θὰ προσέκρουεν εἰς τὴν δημοσίας τάξεως ἀπαγόρευσιν τῆς ὑπερμέτρου δεσμεύσεως τῆς προσωπικῆς ἐλευθερίας (ἄρθρ. 179 ΑΚ). Ἐφ' ᾧ καὶ ἡ ἐργασιακὴ σχέσις συμφωνηθεῖσα διὰ διάστημα μεγαλύτερον τῶν πέντε ἐτῶν δύναται νὰ καταγγελθῇ μετὰ τὴν παρέλευσιν τῆς πενταετίας (ἄρθρ. 670 ΑΚ). Τοιοῦτοτρόπως ἡ λύσις τῆς συμβάσεως ναυτολογήσεως ἐπέρχεται κατ' ἀρχὴν ὡς φυσιολογικὴ κατάληξις τῶν σχέσεων αἱ ὁποῖαι ἐδημιουργήθησαν διὰ ταύτης. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἡ λύσις ἐπέρχεται ἀζημίως δι' ἀμφοτέρα τὰ μέρη. Δυνατὸν ὁμως νὰ λάβουν χώραν περιστατικὰ τὰ ὁποῖα, εὐρισκόμενα ἔξω τῶν συνήθων καὶ ὁμαλῶν ἐξελίξεων τῶν ἐκ τῆς συμβάσεως σχέσεων ἐν ᾧψει τῶν ὁποίων καὶ κατηρτίσθη ἡ ναυτολόγησις, προκαλοῦν ἀνώμαλον, οὕτως εἰπεῖν, βιαίαν κατάργησιν ταύτης. Ἡ λύσις τῆς συμβάσεως ἐπισύρει τότε κατὰ λογικὴν συνέπειαν ἐπιζήμια ἐπακόλουθα διὰ τὸν ἔχοντα

ἢ τὸν φέροντα τὴν εὐθύνην τῆς ἀνωμάλου καταργήσεως τῆς συμβάσεως.

253. Τὸ τυπικὸν τῆς ἀπολύσεως.—*Ὁπωσδήποτε ἐπερχομένη ἡ λύσις τῆς συμβάσεως ναυτολογήσεως ὑποβάλλεται εἰς τύπον ἀντίστοιχον πρὸς ἐκεῖνον ὁ ὁποῖος, ὡς εἶδομεν (ἀνωτ. Νο 228), τηρεῖται διὰ τὴν σύναψιν ταύτης. Δηλαδή εἰς τὴν ἐν τῷ νοηολογίῳ τοῦ πλοίου ὑπὸ τῆς λιμενικῆς ἢ ἐν ἀλλοδαπῇ τῆς προξενικῆς ἀρχῆς ἐγγραφὴν τῆς λύσεως τῆς συμβάσεως, τῆς γνωστῆς ὡς «ἀπόλυσις» τοῦ ναυτικοῦ. *Ἄν δὲν ὑπάρχη ἀρμοδία ἀρχὴ εἰς τὸν τόπον τῆς ἀπολύσεως, αὕτη σημειοῦται ὑπὸ τοῦ πλοιάρχου ἐν τῷ ἡμερολογίῳ τοῦ πλοίου, ἐπιφυλασσομένης τῆς σχετικῆς καταχωρίσεως καὶ ἐν τῷ νοηολογίῳ ἅμα τῇ ἀφίξει τοῦ πλοίου εἰς τὸν πρῶτον λιμένα ὅπου λειτουργεῖ τοιαύτη ἀρμοδία ἀρχὴ (ἀνωτ. Νο 228).

Ἐνῶ ἡ ναυτολόγησις τοῦ ναυτικοῦ προϋποθέτει συναφῆ σὺ μ β α σ ι ν, δηλ. συμφωνίαν μεταξὺ τῶν μερῶν, ἡ λύσις τῆς συμβάσεως, γινομένη διὰ τῆς ἀπολύσεως τοῦ ναυτικοῦ, ἀποτελεῖ, πλὴν τῆς περιπτώσεως τῆς ἀμοιβαίᾳ συναινέσει ἀπολύσεως, μ ο ν ο - μ ε ρ ῆ π ρ ᾶ ξ ι ν, τὴν ὁποῖαν διὰ λογ/σμὸν τοῦ πλοιοκτῆτου ἐνεργεῖ ὁ πλοίαρχος. Διὰ τοῦτο καὶ ὅπου καταγγέλλεται ἡ σύμβασις εἰς βάρους τοῦ ναυτικοῦ, ἀναφέρεται ὁ πλοίαρχος ὡς καταγγέλων ἢ ὑπαναχωρῶν (ἄρθρα 56, 69, 72 Κινδ).

254. Αὐτόματος καὶ δι' ὑπαναχωρήσεως λύσις τῆς συμβάσεως ναυτολογήσεως.—Οἱ λόγοι ἕνεκα τῶν ὁποίων ἐπέρχεται ἡ λύσις τῆς συμβάσεως ναυτολογήσεως, ἐκ τῶν ὁποίων ἄλλοι συνιστοῦν ὁμαλήν καὶ ἄλλοι ἀνώμαλον ἐξέλιξιν ταύτης, ἀνευρίσκονται εἰς τὰ συνδεδασμένα ἄρθρα 56, 68, 69 - 74 Κινδ. Προκύπτει δ' ἐκ τῶν διατάξεων αὐτῶν ὅτι οἱ τοιοῦτοι λόγοι λύσεως τῆς ναυτολογήσεως δύνανται νὰ καταταγοῦν εἰς λόγους: α) ἐπιφέροντας τὴν αὐτόματον λύσιν καὶ β) παρέχοντας ἀπλῶς δικαίωμα λύσεως (ὑπαναχωρήσεις) εἰς ἓν ἐκ τῶν δύο συμβαλλομένων μερῶν. Εἰς τὴν δευτέραν περίπτωσιν, τῆς ὑπαναχωρήσεως, ἡ λύσις ἐπέρχεται ὄχι διὰ τῆς ἐπελεύσεως τοῦ λόγου ἀλλὰ διὰ τῆς ἐκ μέρους τοῦ ἐνδια-

φερομένου προβολῆς αὐτοῦ ὡς αἰτίας πρὸς λύσιν τῆς συμβάσεως. Οὕτε τύπος οὔτε προθεσμία πρὸς δῆλωσιν τῆς προθέσεως πρὸς ὑπαναχώρησιν προβλέπεται ὑπὸ τοῦ Κινδ, πλὴν τῆς περιπτώσεως καταγγελίας τῆς συμβάσεως ἀορίστου χρόνου ὑπὸ τοῦ ναυτικοῦ μετὰ πάροδον ἔτους, ὅποτε προβλέπεται προθεσμία τοῦλάχιστον ἑπταήμερος παρατεινομένη μέχρι τοῦ κατάπλου τοῦ πλοίου εἰς λιμένα (ἄρθρ. 73, ἐδ. 1 Κινδ).

255. Λόγοι αὐτομάτου λύσεως.— Ἡ αὐτόματος λύσις ἐπέρχεται :

α) Ἐπὶ ναυτολογήσεως κατὰ πλοῦν διὰ τῆς ἐκτελέσεως τοῦ πλοῦ τούτου καὶ ἐκφορτώσεως εἰς τὸν λιμένα τοῦ προορισμοῦ (ἄρθρ. 71, 1 Κινδ). Ὑπενθυμίζομεν δὲ (βλ. ἄνωτ. Νο 235) ὅτι ὁ πλοῦς θεωρεῖται περιλαμβάνων καὶ τὸ ταξίδιον ὑπὸ ἔρμα (ἄρθρ. 71, 2 Κινδ) καὶ ὅτι εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς ἐξυληρητήσεως τακτικῆς γραμμῆς ὁ πλοῦς συμπληροῦται ἅμα τῇ ἐκφορτῶσει εἰς τὸν λιμένα ὅπου ὁ ναυτικὸς προσελήφθη (ἄρθρ. 71, 3 Κινδ).

β) Διὰ τῆς ἀπωλείας τοῦ πλοίου.

γ) Διὰ τῆς ἀποβολῆς τῆς ἐλληνικῆς σημαίας, ἐπερχομένης διὰ τῆς καθ' οἷονδήποτε τρόπον περιελεύσεως τῆς κυριότητος τοῦ πλοίου εἰς ἀλλοδαπούς, ἐπαγομένης τὴν ἀπώλειαν τῆς ἐλληνικῆς ἰθαγενείας αὐτοῦ, διότι ἡ περιέλευσις τοῦ πλοίου ὑπὸ ξένην σημαίαν καὶ συνεπῶς ὑπὸ τὸ κράτος ξένης νομοθεσίας ἀποτελεῖ οὐσιώδη μεταβολὴν τῶν ὄρων ὑπὸ τοὺς ὁποίους συνήφθη ἡ σύμβασις ναυτολογήσεως. Διότι ἀκόμη ἡ νομοθεσία αὕτη ἀπαγορεύει ἴσως τὴν ἐν τῷ πλοίῳ ὑπηρεσίαν ἀλλοδαπῶν ναυτικῶν.

δ) Διὰ τῆς ἐκποιήσεως τοῦ πλοίου εἰς δημόσιον πλειστηριασμόν (περὶ τῶν β-δ λόγων βλ. ἄρθρ. 68 Κινδ). Ἄρα διὰ τῆς συμβατικῆς ἐκποιήσεως δὲν ἐπέρχεται λύσις.

ε) Συνεπεία ὠρισμένων περιστατικῶν, τὰ ὁποῖα καὶ κατὰ τὸ κοινὸν δίκαιον εἰς ὃ παραπέμπει τὸ ἄρθρ. 68, 1 Κινδ (« πᾶσα σύμβασις ναυτολογήσεως λύεται καὶ ἐκ τῶν κάτωθι λόγων »), συνιστοῦν λόγους λύσεως τῆς συμβάσεως μισθώσεως ἐργασίας γενικῶς. Οἱ λόγοι οὗτοι εἶνε ὁ θάνατος τοῦ μισθωτοῦ ὡς καὶ ἡ συμπλήρωσις τοῦ χρόνου διὰ τὸν ὁποῖον συνω-

μολογήθη ή σύμβασις (ἄρθρα 675 καὶ 669 ΑΚ), τοῦθ' ὅπερ προϋποθέτει σύμβασιν ὠρισμένου χρόνου μετὴν ὑπόμνησιν ὅτι ἂν ή συμπλήρωσις αὐτῆ συμπέσῃ καθ' ὃν χρόνον τὸ πλοῖον εὔρισκεται ἐν πλῶ, ή σύμβασις παρατείνεται μέχρι τῆς ἀφίξεώς του εἰς τὸν λιμένα προορισμοῦ (ἄρθρ. 70 Κινδ). Ὁ θάνατος τοῦ πλοιοκτῆτου, μόνον ἂν ἀπέβλεψαν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ τὰ μέρη ἐπιφέρει τὴν λύσιν τῆς συμβάσεως (ἄρθρ. 675 ΑΚ).

Εἰς περίπτωσιν ἀγνοίας τῆς τύχης τοῦ ναυτικοῦ λόγῳ ἀπωλείας τοῦ πλοίου, ὡς χρόνος θανάτου τοῦ ναυτικοῦ καὶ ἄρα λύσεως τῆς συμβάσεως ναυτολογήσεως ἐξ οὗ κρίνεται καὶ ὁ ὑπολογισμὸς τῶν ὀφειλῶν τοῦ πλοίου πρὸς αὐτόν, λογίζεται ὁ χρόνος τῆς ἀπωλείας τοῦ πλοίου.

Οἱ ἄνω λόγοι αὐτομάτου λύσεως τῆς συμβάσεως ναυτολογήσεως ἐπέρχονται καθ' ὃν χρόνον τὸ πλοῖον εὔρισκεται εἰς λιμένα πλὴν τοῦ ὑπὸ στοιχ. β' (ἀπώλεια τοῦ πλοίου) καὶ γ' (ἀποβολή τῆς ἐλληνικῆς σημαίας) λόγου, οἵτινες δυνατὸν νὰ ἐπέλθουν καὶ κατὰ τὸν πλοῦν τοῦ πλοίου. Ὡς πρὸς τὴν δευτέραν περίπτωσιν καὶ ἐφ' ὅσον τὸ πλοῖον συνεχίζει τὸν πλοῦν του, πρέπει νὰ θεωρηθῆ ὅτι ή λύσις τῆς συμβάσεως συντελεῖται κατὰ τὸν κατάπλουν τοῦ πλοίου εἰς τὸν πρῶτον μετὰ τὴν ἀποβολὴν τῆς ἐλληνικῆς σημαίας λιμένα, κατ' ἀνάλογον ἐφαρμογὴν τοῦ ἀρθρ. 70 Κινδ. Συνέπεια τούτου εἶνε ὅτι ὄχι μόνον δικαιούται ὁ ναυτικὸς μισθοῦ μέχρις ἀφίξεως εἰς τὸν λιμένα τοῦτον ἀλλὰ καὶ ὡς τόπος ἀπολύσεως πρὸς ὑπολογισμὸν τῆς ὀφειλομένης ἀποζημιώσεως (κατωτ. Νο 262) θὰ ληφθῆ ὑπ' ὄψιν ὁ λιμὴν οὗτος καὶ ὄχι ή θαλασσία περιοχὴ εἰς ἣν συνέπεσε νὰ λάβῃ χώραν ή ἀλλαγὴ τῆς σημαίας.

256. Λόγοι ὑπαναχωρήσεως.— Ἡ ὑπαναχώρησις ἐπέρχεται ἀσφουμένη εἴτε ἐκ μέρους τοῦ πλοιαρχοῦ εἴτε ἐκ μέρους τοῦ ναυτικοῦ.

Α'. Ὁ πλοίαρχος δύναται ν' ἀσκήσῃ τὸ δικαίωμα ὑπαναχωρήσεως: α) Ἐὰν ὁ ναυτικὸς δὲν ἐπιβιβάσθῃ τοῦ πλοίου κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ναυτολογήσεως ἀδικαιολογητῶς (ἄρθρ. 56 Κινδ). Ἡ δεδικαιολογημένη μὴ ἐπιβίβασις, π.χ. λόγῳ ἀσθενείας, δὲν παρέχει δικαίωμα ὑπαναχωρήσεως.

β) Ἐάν τὸ πλοῖον καταστῆ ἀνίκανον πρὸς πλοῦν (ἄρθρ. 69 α Κινδ).

γ) Ἐάν ὁ ναυτικὸς ἀπουσιάσῃ τοῦ πλοίου (ἄρθρ. 69 β Κινδ). Ἡ ἀπουσία δέον νὰ εἶνε πα ρ ά ν ο μ ο ς. Ἐκ τοῦ ὅτι ἡ προκειμένη διάταξις ὀμιλεῖ περὶ παρανόμου ἀπουσίας ἐνῶ εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ ἄρθρου 57 γίνεται λόγος περὶ ἀδικαιολογήτου μὴ ἐπιβίβασεως τοῦ ναυτικοῦ, πρέπει νὰ συναχθῇ ὅτι διὰ τὴν κατ' ἄρθρ. 69^β ἀπόλυσιν ἀπαιτεῖται ὅπως ἡ ἀπουσία συνιστᾷ τὸ ἀδικημα τῆς παρανόμου ἀπουσίας κατὰ τὴν ἔννοιαν τοῦ ἄρθρου 14 τοῦ Π.Π.Κ.Ε.Ν.

δ) Καθ' οἷονδήποτε χρόνον, ἀνεξαρτήτως ἂν ἡ σύμβασις ἐγένετο δι' ὠρισμένον ἢ δι' ἀόριστον χρόνον (ἄρθρ. 72 Κινδ). Εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην δὲν πρόκειται περὶ κατὰ κυριολεξίαν ὑπαναχωρήσεως ἀλλὰ περὶ καταγγελίας τῆς συμβάσεως. Αἱ πρακτικαὶ ὁμως συνέπειαι εἶνε αἱ αὐταί. Δικαιολογεῖται δὲ ἡ τοιαύτη ἐξουσία τοῦ πλοιάρχου ὅπως κατὰ πάντα χρόνον λύῃ τὴν σύμβασιν ναυτολογήσεως καὶ μάλιστα χωρὶς νὰ ὑποχρεοῦται εἰς τήρησιν οἰασδήποτε προθεσμίας καταγγελίας, ἐκ τῆς ἀνάγκης ἐπιβολῆς αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ πληρώματος καὶ τῆς ἀνεξελέγκτου κατὰ τὴν κρίσιν του συνθέσεως τοῦ προσωπικοῦ τοῦ πλοίου τὸ ὁποῖον διοικεῖ.

Τὸ ἄρθρον 77 Κινδ, τὸ ὁποῖον ὀρίζει τὴν ἔκτασιν τῆς μειωμένης ἀποζημιώσεως τοῦ ἀπολυομένου ναυτικοῦ (κατωτ. Ν^ο 263), πλὴν τῆς περιπτώσεως ἐκ πο ι ή σ ε ω ς τοῦ πλοίου εἰς δημόσιον πλειστηριασμόν, τὴν ὁποίαν, ὡς εἶδομεν, τὸ ἄρθρ. 68 Κινδ θεωρεῖ ὡς λόγον αὐτομάτου λύσεως τῆς συμβάσεως ναυτολογήσεως καὶ τῆς περιπτώσεως ἀ ν ι κ α ν ό τ η τ ό ς τοῦ πλοίου πρὸς πλοῦν, τὴν ὁποίαν τὸ ἄρθρον 69 Κινδ θεωρεῖ ὡς λόγον ὑπαναχωρήσεως τῆς πλοιοκτησίας ἀπὸ τῆς συμβάσεως, ἀναφέρει περαιτέρω καὶ τὰς περιπτώσεις τῆς κατασχέσεως καὶ τοῦ πα ρ ο π λ ι σ μ ο ῦ τοῦ πλοίου τοῦλάχιστον ἐπὶ δεκαπενθήμερον, τοῦθ' ὅπερ σημαίνει ὅτι καὶ τὰ περιστατικὰ ταῦτα συνιστοῦν λόγους λύσεως τῆς συμβάσεως ναυτολογήσεως. Τίθεται ὁμως τὸ ἐρώτημα ἂν ἡ λύσις εἶνε καὶ διὰ τὰς περιπτώσεις ταύτας αὐτόματος ἢ προβαίνει καθ' ὑπαναχώρησιν τοῦ πλοιάρχου. Οὐδεὶς λόγος συντρέ-

χει διά νά δεχθῶμεν τήν ἐν προκειμένῳ αὐτόματον λύσιν. Συνεπῶς θὰ πρέπει νά προστεθοῦν εἰς τὰς περιπτώσεις τῆς ὑπαναχωρήσεως τοῦ πλοιάρχου καί :

ε) Ἡ κατάσχεσις τοῦ πλοίου ὡς καί
στ) Ὁ παροπλισμὸς τοῦ πλοίου τοῦλάχιστον ἐπὶ δεκαπενθήμερον.

Β'. Ἐξ ἄλλου ὁ ναυτικός δύναται νά ὑπαναχωρήσῃ: α) Ἄν ὁ πλοίαρχος ὑποπέσῃ εἰς βαρεῖαν παράβασιν τῶν ἐναντι τοῦ ναυτικοῦ καθηκόντων του (ἄρθρ. 74 Κινδ). Ἡ παράβασις ἀναφέρεται εἰς τὰ καθήκοντα τοῦ πλοιάρχου (ἀνωτ. Νο 220), πρέπει δὲ νά εἶνε σοβαρά, μὴ ἀρκούσης ἐλαφρῆς ἐκτροπῆς. Ἀπὸ σκοποῦ δὲν χρησιμοποιεῖται ὁ ὅρος ὑποχρεώσεις ἀλλὰ καθήκοντα ὡς ὑποδηλῶν ἀντίστοιχα δικαιώματα τοῦ ναυτικοῦ.

β) Ἄν παρῆλθεν ἔτος ἀπὸ τῆς ναυτολογήσεως τοῦ ναυτικοῦ δι' ἀόριστον χρόνον (ἄρθρ. 73, 1 Κινδ). Μόνον μετὰ τὴν πάροδον τοῦ χρόνου τούτου δικαιούται ν' ἀποχωρήσῃ τῆς ὑπηρεσίας του καταγγέλλων τὴν σύμβασιν ὁ ναυτικός τοῦλάχιστον πρὸ ἐπτά ἡμερῶν, τῆς προθεσμίας ταύτης παρατεινομένης μέχρι τοῦ κατὰ πλου τοῦ πλοίου εἰς λιμένα. Οἱ λόγοι τοῦ περιορισμοῦ τούτου ἐξηγήθησαν ἀνωτέρω (Nos 233 καὶ 246). Ἐξαιρέσεις ἀπὸ τῆς δεσμεύσεως ταύτης τοῦ ναυτικοῦ ὑφίσταται ὅταν καὶ ἐφ' ὅσον χρόνον τὸ πλοῖον εὑρίσκειται εἰς ἑλληνικὸν λιμένα. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει δύναται νά καταγγείλῃ τὴν σύμβασιν ὁ ναυτικός ναυτολογηθεὶς δι' ἀόριστον χρόνον καὶ πρὸ τῆς παρόδου ἔτους (ἄρθρ. 73, 2 Κινδ). Ἐν προκειμένῳ δὲν δικαιολογεῖται ὁ ἀνωτέρω περιορισμὸς, διότι τοῦ πλοίου εὑρισκομένου εἰς ἑλληνικὸν λιμένα κρίνεται εὐχερῆς ἢ ἐξεύρεσις ἄλλου ναυτικοῦ πρὸς ἀντικατάστασιν τοῦ ἀπερχομένου.

γ) Τέλος λόγον ὑπαναχωρήσεως ὅστις μάλιστα εἶνε κοινὸς διὰ τε τὸν πλοίαρχον καὶ τὸ πλήρωμα συνιστᾷ ἡ ἀσθένεια ἢ τὸ ἀτύχημα. Ὁ Κινδ δὲν ἀναφέρει ρητῶς καὶ τὰ περιστατικὰ ταῦτα μεταξὺ τῶν περιπτώσεων ὑπαναχωρήσεως ἀπὸ τῆς συμβάσεως ναυτολογήσεως. Δὲν γεννᾶται ὁμοῦς σχετικῶς ἀμφιβολία τόσον διότι τὸ ἄρθρ. 66 Κινδ προβλέπει τὴν δυνατότητα λύ-

σεως τῆς συμβάσεως ναυτολογήσεως λόγω ἀσθενείας ὅσον καὶ διότι τὸ ἄρθρ. 661 ΑΚ ἔχον ἐφαρμογὴν καὶ ἐπὶ ναυτικοῦ κατ' ἄρθρον 68 Κινδ, ρητῶς προβλέπει περὶ τῆς καταγγελίας τῆς συμβάσεως ἐργασίας ἔνεκα νόσου.

257. Περιπτώσεις παρατάσεως τῆς συμβάσεως ναυτολογήσεως παρὰ τὴν ὑπαναχώρησιν.— Ἡ ἐπὶ ναυτολογήσεως ἀορίστου χρόνου ὑπαναχώρησις τοῦ ναυτικοῦ πρὸ τῆς παρόδου ἔτους ὅπως καὶ ἡ τοιαύτη πρὸ τοῦ συμπεφωνημένου χρόνου ἐπὶ ναυτολογήσεως ὀρισμένου χρόνου δημιουργεῖ δυσχερείας εἰς τὸ πλοῖον, διότι δὲν εἶνε πάντοτε εὐχερῆς ἢ ἄμεσος ἀνεύρεσις ἀντικαταστάτου ἰδίως ὅταν ἢ ὑπαναχώρησις λαμβάνη χώραν ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος καὶ μάλιστα εἰς μακρυνοὺς ἀλλοδαποὺς λιμένας. Πρὸς προστασίαν τοῦ πλοίου καὶ δοθέντος ὅτι οἰαδήποτε ἐπιβολὴ εἰς ναυτικὸν ὑποχρέωσης πρὸς ἀποζημίωσιν τοῦ πλοίου εἰς τὰς περιπτώσεις ἀκαίρου παρ' αὐτοῦ ὑπαναχωρήσεως θὰ παρέμενεν ἄνευ πρακτικῆς σημασίας, τὸ ν.δ. 2652/1953 « περὶ ναυτικῆς ἐργασίας » εἰς τὸ ἄρθρον 1 αὐτοῦ ὥρισεν ὅτι ἡ ἀκαιρος καταγγελία συνιστᾷ βαρὺ πειθαρχικὸν παράπτωμα τιμωρούμενον ὡς τοιοῦτον. Περαιτέρω δ' ὅτι παρὰ τὴν καταγγελίαν ταύτην, ἂν τὸ πλοῖον προσρίζεται διὰ λιμένα ἐκτὸς Μεσογείου καὶ Εὐρώπης, ἢ καταγγέλθεισα σύμβασις παραινεῖται αὐτοδικαίως μέχρις ἐξευρέσεως ἀντικαταστάτου τοῦ καταγγέλλοντος ναυτικοῦ ἀλλ' οὐχὶ πέρα τῶν ἑξ μηνῶν, προκειμένου δὲ περὶ ταξιδίων εἰς λιμένας Αὐστραλίας καὶ Εἰρηρικοῦ πέρα τῶν ἑννέα μηνῶν ἀπὸ τῆς καταγγελίας. Ἡ διάταξις αὕτη διετηρήθη ἐν ἰσχύϊ καὶ ὑπὸ τὸν Κινδ (ἄρθρον 295, ἐδ. 2).

V. Ἐπακόλουθα τῆς λύσεως τῆς συμβάσεως ναυτολογήσεως

258. Ἀποζημίωσις τοῦ ναυτικοῦ ἀναλόγως τοῦ ἂν ἢ σύμβασις ναυτολογήσεως τερματίζεται φυσιολογικῶς ἢ ἀνωμάλως.— Ὅταν ἡ λύσις τῆς συμβάσεως ναυτολογήσεως ἐπέρχεται φυσιολογικῶς καὶ κατὰ τὰς προβλέψεις τῶν συμβληθέντων, λογικὸν εἶνε ὅπως ἕκαστον

τῶν μερῶν ἀπαλλάσσεται ἄνευ συνεπειῶν. Δὲν εἶνε δυνατόν ὁμως νὰ παραμένῃ ἄνευ συνεπειῶν ἢ λύσις ὁσάκις αὕτη ἐπέρχεται ὡς ἀνώμαλος κατάληξις τῶν σχέσεων μεταξὺ πλοίου καὶ ναυτικοῦ εἴτε αὐτομάτως εἴτε κατὰ χρῆσιν τοῦ δικαιώματος ὑπαναχωρήσεως. Γενικὴ ἀρχὴ τοῦ δικαίου εἶνε ὅτι ὁ ὑπαίτιος τῆς ἀνωμάλου ἐξελίξεως τῶν συμβατικῶν σχέσεων ὀφείλει ν' ἀποζημιώσῃ τὸν ἐκ ταύτης ζημιούμενον. Ἡ ἀρχὴ αὕτη φυσικὸν εἶνε νὰ ἐφαρμόζεται καὶ ἐπὶ τῆς συμβάσεως ναυτολογήσεως. Πλὴν ἐν ὄψει τῆς οἰκονομικῆς ἀνισότητος ἢ ὁποῖα χωρίζει τὰ δύο συμβαλλόμενα μέρη—πλοῖον, ναυτικὸν—ἐκρίθη ὅτι ἡ χρηματικὴ ἀποζημιώσις, ὡς μέσον ἀποκαταστάσεως ζημίας, πρέπει νὰ ἰσχύῃ μόνον ὅταν ἢ ἀνώμαλος κατάληξις τῆς συμβάσεως ὀφείλεται εἰς τὸ πλοῖον καὶ ὑπὲρ τοῦ ναυτικοῦ, ὄχι δὲ καὶ ὅταν αὕτη προκαλῆται ὑπὸ τοῦ ναυτικοῦ. Εἰς τὴν τελευταίαν περίπτωσιν ἀρκεῖ ὡς κύρωσις εἰς βάρος τοῦ ναυτικοῦ ἢ στέρησις οἰουδήποτε δικαιώματος ἀποζημιώσεως, ἀφοῦ ἄλλωστε καὶ ἡ ἐπιβολὴ εἰς αὐτὸν οἰασδήποτε ὑποχρεώσεως ἀποζημιώσεως θὰ παρέμενεν ἄνευ πρακτικῆς ἐφαρμογῆς. Μεταξὺ ὁμως τῶν δύο ἀκραίων ἐνδεχομένων—λύσις τῆς συμβάσεως ὑπαιτιότητι τοῦ πλοίου καὶ λύσις ταύτης ὑπαιτιότητι τοῦ ναυτικοῦ—ὑπάρχει καὶ τρίτη δυνατότης, ἤτοι τῆς λύσεως τῆς συμβάσεως ἀναιτίως δι' ἀμφότερα τὰ μέρη, λόγῳ τυχαίων περιστατικῶν. Εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην ἐξ εὐλόγου εὐνοίας πρὸς τὸν ναυτικὸν κρίνεται ὅτι τὰς συνεπείας δέον νὰ φέρῃ τὸ ἰσχυρότερον τῶν μερῶν καὶ οὕτω δικαιούται καὶ πάλιν ἀποζημιώσεως οὗτος, μὲ τὴν διάκρισιν ὅτι ἂν τὸ προκαλοῦν τὴν λύσιν τυχαῖον περιστατικὸν τεκμηριοῖ οἰκονομικὴν δυσπραγίαν τῆς πλοιοκτησίας (ἀνικανότης πρὸς πλοῦν, κατάσχεσις, παροπλισμὸς τοῦ πλοίου) ἢ ἀποζημιώσις μειοῦται. Ἐπὶ τῇ βάσει τῶν γενικῶν αὐτῶν κατευθυντηρίων ἀρχῶν ὁ Κινδ ρυθμίζει διὰ τοῦ ἄρθρου 75 τὸ θέμα τῆς ἀποζημιώσεως τοῦ ναυτικοῦ λυομένης τῆς συμβάσεως ναυτολογήσεως του κατὰ τὸν τρόπον τὸ σύστημα τοῦ ὁποίου συνοψίζεται ὡς ἐξῆς :

α) Ἡ φυσιολογικὴ λύσις τῆς συμβάσεως τερματίζει τὰς σχέσεις χωρὶς νὰ γεννᾶται ζήτημα ἀποζημιώσεως.

β) Ἡ ἀνώμαλος λύσις ὑπαιτιότητα τοῦ πλοίου ὑποχρεοῖ τοῦτο εἰς ἀποζημίωσιν τοῦ ναυτικοῦ.

γ) Ἡ ἰδία ὑποχρέωσις καταβολῆς ἀποζημιώσεως, ἀλλ' ἐνίοτε μειωμένης, ὑφίσταται καὶ ὅταν ἡ ἀνώμαλος λύσις ὀφείλεται εἰς τυχαῖον συμβάν.

δ) Οὐδεμία ἀποζημίωσις καταβάλλεται ὅταν ἡ σύμβασις λύεται ὑπαιτιότητα τοῦ ναυτικοῦ.

Ἡ συγκεκριμένη ἐφαρμογὴ τοῦ συστήματος τούτου τοῦ Κινδ καὶ ἐν ὄψει τῆς ἀνωτέρω (Ν^ο 254) διακρίσεως εἰς λόγους α ὑ τ ο μ ἄ τ ο υ καὶ καθ' ὑ π α ν α χ ὄ ρ η σ ι ν λύσεως τῆς συμβάσεως ναυτολογήσεως, διαγράφει τὰς ἀκόλουθους κατ' ἰδίαν λύσεις :

259. Περιπτώσεις καθ' ἃς δὲν ὀφείλεται ἀποζημίωσις.— Αἱ περιπτώσεις ἀπολύσεως τοῦ ναυτικοῦ ἄνευ ἀποζημιώσεως εἶνε αἱ ἀκόλουθοι :

α) Θάνατος τοῦ ναυτικοῦ.

β) Ἀπόλυσις ναυτολογηθέντος κατὰ πλοῦν ἅμα τῇ συμπληρώσει τοῦ πλοῦ τούτου.

γ) Ἀπόλυσις ναυτολογηθέντος δι' ὠρισμένον χρόνον ἅμα τῇ παρόδῳ τοῦ χρόνου τούτου.

δ) Ἀπόλυσις τῇ αἰτήσει τοῦ ναυτικοῦ ναυτολογηθέντος εἴτε δι' ὠρισμένον εἴτε δι' ἀόριστον χρόνον, ἐκτὸς ἂν ἡ ἀπόλυσις αἰτηται ὑπαιτιότητα τοῦ πλοιάρχου (ἄρθρ. 74 Κινδ).

ε) Ἀπόλυσις διὰ καταγγελίας τῆς συμβάσεως ὑπὸ τοῦ πλοιάρχου εἴτε διότι ὁ ναυτικὸς δὲν ἐπεβίβασθη ἀδικαιολογήτως τοῦ πλοίου τὴν ἡμέραν τῆς ναυτολογήσεως (ἄρθρ. 56 Κινδ) εἴτε διότι οὗτος ὑπέπεσεν εἰς οἰονδήποτε ἄλλο παράπτωμα (ἄρθρ. 75, ἐδ. 2 Κινδ), μεταξὺ τῶν ὁποίων περιλαμβάνεται καὶ ἡ παράνομος ἀπουσία τοῦ ναυτικοῦ (ἄρθρ. 69 β Κινδ). Ἐχει κριθῆ ὅτι δὲν θεωρεῖται παράπτωμα ἡ ἀνικανότης, ἡ ἀκαταλληλότης ἢ ἡ ἀπειρία τοῦ ναυτικοῦ.

260. Περιπτώσεις καθ' ἃς ὀφείλεται ἀποζημίωσις.— Αἱ περιπτώσεις ἀπολύσεως διὰ καταβολῆς πλήρους ἀποζημιώσεως τοῦ ναυτι- εἶνε αἱ ἐξῆς :

α) Ἀπώλεια πλοίου.

β) Ἀποβολή τῆς ἐλληνικῆς σημαίας.

γ) Καταγγελία τῆς συμβάσεως ὑπὸ τοῦ πλοιάρχου καθ' οἷον-
δήποτε χρόνον, πλὴν τῆς προμνησθείσης περιπτώσεως καθ' ἣν ἡ
καταγγελία γίνεται λόγῳ μὴ ἐπιβιάσεως ἢ λόγῳ παραπτώματος
τοῦ ναυτικοῦ. Ὡς καταγγελία νοεῖται ἐνταῦθα εἴτε ἡ καταγγελία
συμβάσεως ἀορίστου χρόνου εἴτε ἡ καταγγελία συμβάσεως ὠρι-
σμένου χρόνου πρὸ τῆς παρελεύσεως τοῦ συμπεφωνημένου χρό-
νου ὑπηρεσίας, διότι ἂν ἡ λύσις συμπίπτῃ μὲ τὴν παρέλευσιν ταύ-
την, τότε δὲν καταγγέλλεται, ἀλλὰ λήγει φυσιολογικῶς ἢ σύμβα-
την, μὴ ὀφειλομένης ἀποζημιώσεως (ἀνωτ. Νο 259). Ἐκ τοῦ ὅτι
ἡ σχετικὴ διάταξις τοῦ ἀρθροῦ 72 Κινδ δὲν διακρίνει ἄρα δ' ἐφαρ-
μόζεται καὶ ἐπὶ καταγγελίας συμβάσεως ὠρισμένου χρόνου, ἔπεται
ὅτι πλὴν τῆς ἀποζημιώσεως καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην οὐδεὶς
λόγος δύναται νὰ γίνῃ περὶ πληρωμῆς μὴ δεδουλευμένων μισθῶν
διὰ τὸν ὑπόλοιπον χρόνον δι' ὃν εἶχε συμφωνηθῆ ἡ ναυτολόγησις.

δ) Καθ' οἷονδήποτε χρόνον καταγγελία τῆς συμβάσεως ὑπὸ
τοῦ ναυτικοῦ ναυτολογηθέντος εἴτε δι' ὠρισμένον εἴτε δι' ἀόριστον
χρόνον λόγῳ παραβάσεως ὑπὸ τοῦ πλοιάρχου τῶν ἔναντι τοῦ
ναυτικοῦ καθηκόντων (ἀρθρ. 74 Κινδ).

261. Ἐξαιρέσις τοῦ πλοιάρχου ἀπὸ τοῦ δικαιώματος ἀποζημιώσεως.—
Ἀπὸ τοῦ κανόνος τῆς ἀποζημιώσεως λόγῳ ἀκαίρου ἀπολύσεως
ἐξαιρεῖται, ὡς ἐξηγήθη ἀνωτέρω, ὁ πλοίαρχος. Λαμβανομένης
ὑπ' ὅσιν τῆς σχέσεως ἐμπιστοσύνης ἣτις συνδέει αὐτὸν πρὸς τὸν
πλοιοκτῆτην, ἐθεωρήθη ὅτι οὗτος δύναται ν' ἀπολύσῃ τὸν πλοί-
αρχον κατὰ πάντα χρόνον χωρὶς νὰ παρακωλύεται εἰς τοῦτο ἐκ
τοῦ φόβου δυσμενῶν συνεπειῶν, ὡς εἶναι ἡ ὑποχρέωσις καταβολῆς
ἀποζημιώσεως. Τοῦτο ὀρίζει τὸ ἀρθρον 38, 2 Κινδ, τὸ ὁποῖον
ἐπιτρέπει, πάντως, ἀντίθετον συμφωνίαν καταρτιζομένην εἴτε κατὰ
τὴν ναυτολόγησιν τοῦ πλοιάρχου εἴτε καὶ μεταγενεστέρως μέχρι
τῆς ἀπολύσεως του δυνάμει τῆς ὁποίας θὰ ὀφείλεται ἀποζημιώσις.

262. Ἐκτασις ἀποζημιώσεως.— Ἡ ἀποζημιώσις ὀρίζεται γενικῶς
(ἀρθρον 76 Κινδ) εἰς ποσὸν ἴσον πρὸς τὸν μισθὸν δέκα πέντε

ἡμερῶν, ἐὰν ἡ ἀπόλυσις γίνῃ εἰς ἑλληνικὸν λιμένα. Ἐὰν ἡ ἀπόλυσις λάβῃ χώραν εἰς ἀλλοδαπὴν, ἡ ἀποζημίωσις διπλασιάζεται (μισθὸς ἐνὸς μηνὸς) ἐφ' ὅσον συμπέσῃ αὕτη εἰς λιμένα τῆς Μεσογείου, τοῦ Εὐξεινοῦ Πόντου, τῆς Ἐρυθρᾶς Θαλάσσης ἢ τῆς Εὐρώπης, τριπλασιάζεται δὲ (μισθὸς 45 ἡμερῶν) ἂν συμπέσῃ ὅπου-δήποτε ἄλλοῦ τοῦ κόσμου. Εἰς τὸν μισθὸν περιλαμβάνεται καὶ τὸ ἀντίτιμον τροφῆς.

263. Περιπτώσεις καθ' ἃς ἡ ἀποζημίωσις μειοῦται.— Ὑπάρχουν περιπτώσεις καθ' ἃς ἡ ὥς καθορίζεται ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 76 πλήρους ἀποζημίωσις μειοῦται εἰς τὸ ἥμισυ, μὴ δυναμένη πάντως νὰ εἶναι κατ' οὐδεμίαν περίπτωσιν κατωτέρα τοῦ μισθοῦ δέκα πέντε ἡμερῶν. Τοῦτο ὀδηγεῖ εἰς τὴν μὴ ἐφαρμογὴν τῆς μειώσεως ὅταν ἡ ἀπόλυσις γίνεται ἐν Ἑλλάδι. Αἱ περιπτώσεις αὗται ὡς ὀρίζονται ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 77 Κινδ εἶναι αἱ ἑξῆς :

α) Ἐκποίησης πλοίου εἰς δημόσιον πλειστηριασμόν.

β) Κατάσχεσις τοῦ πλοίου.

γ) Ἀνικανότης τοῦ πλοίου πρὸς πλοῦν.

δ) Παροπλισμὸς τοῦ πλοίου τοῦλάχιστον ἐπὶ δεκαπενθήμερον.

264. Ἰδιαιτέρας καὶ πρόσθετοι ἀποζημιώσεις.— α) *Ναυάγιον.* Ἐλέχθη ἀνωτέρω ὅτι ἡ ἀπώλεια τοῦ πλοίου ἐπισύρει τὴν αὐτόματον λύσιν τῆς συμβάσεως ναυτολογήσεως μετὰ δικαιώματος ἀποζημίωσης τοῦ ναυτικοῦ. Δυνατὸν ὅμως τὸ πλοῖον νὰ ναυαγήσῃ, τοῦθ' ὅπερ κατὰ τὴν διδομένην εἰς τὸ *ναυάγιον* (*nava fractis*) ἔννοϊαν σημαίνει ὅτι τὸ πλοῖον δὲν ἀπωλέσθη, π.χ. ἀφανισθὲν ἢ βυθισθὲν, ἀλλ' ἐπλήγη κατὰ τὰ κύρια αὐτοῦ χαρακτηριστικά, καταστὰν ἀνίκανον καὶ περιελθὸν εἰς ἀδυναμίαν νὰ ἐκπληρώσῃ τὸν προορισμὸν του. Διότι τὸ ναυάγιον τοῦ πλοίου δημιουργεῖ δυσχερεῖς ἀντικειμενικὰς καὶ ψυχολογικὰς συνθήκας διὰ τὴν ἄμεσον ἀνάληψιν ἐργασίας ἐπὶ πλοίου, ἐθεωρήθη ὅτι δικαιολογεῖται ἡ καταβολὴ εἰς τὸν ναυτικόν, ἐκτὸς τοῦ μισθοῦ του δι' ὅσας ἡμέρας εἰργάσθη μετὰ τὸ ναυάγιον διὰ τὴν διάσωσιν τοῦ πλοίου, τῶν ἐπιβαινόντων προσώπων καὶ τοῦ φορτίου (ἀνωτ. Ν^ο 235) καὶ

προσθέτου αποζημιώσεως, ή όποία κατά τὸ πρότυπον τῆς διεθνοῦς συμβάσεως τῆς Γενεύης τῆς 15^{ης} Ἰουνίου 1920 (ἄρθρ. 2) ὀφείλεται ἐφ' ὅσον χρόνον διαρκεῖ ή συνεπεία τοῦ ἀτυχήματος τοῦ πλοίου ἀνεργία τοῦ ναυτικοῦ, χωρὶς ὅμως νὰ δύναται αὕτη νὰ ὑπερβῆ τοὺς μισθοὺς δύο μηνῶν (ἄρθρ. 62 Κινδ). Εἰς τὸν μισθὸν ἀνεργίας ἐκ ναυαγίου περιλαμβάνεται τὸ ἀντίτιμον τροφῆς.

Ἡ μελετωμένη διάταξις δὲν ὀμιλεῖ περὶ ἀπώλειας ἀλλὰ περὶ ναυαγίου τοῦ πλοίου. Ὡς ἐρμηνεύεται δὲ τὸ ναύαγιον δὲν συμπίπτει κατ' ἀνάγκην μὲ τὴν ὀριστικὴν ἀπώλειαν τοῦ πλοίου, διότι εἶναι δυνατὸν καὶ μετὰ τὸ ναύαγιον, ἐπισῦρον ἀνικανότητα τοῦ πλοίου, τοῦτο νὰ ἀνελκυσθῆ καὶ ἐπισκευασθῆ.

β) Ἀπώλεια προσωπικῶν ἀντικειμένων τοῦ ναυτικοῦ. — Ἡ ἀπώλεια τοῦ πλοίου συνήθως συνεπιφέρει καὶ τὴν ἀπώλειαν τῶν προσωπικῶν ἀντικειμένων τοῦ ναυτικοῦ, τοῦθ' ὅπερ δυνατὸν νὰ συμβῆ καὶ εἰς περίπτωσιν ἐλάσσονος ἐκτάσεως ναυτικοῦ ἀτυχήματος. Ἡ ζημία αὕτη ἀποτελεῖ ἐπαγγελματικὸν κίνδυνον τῆς ἐπιχειρήσεως, διὰ τὴν ὁποίαν πρέπει ν' ἀποζημιούται ὁ ναυτικός. Τοῦτο ἀκριβῶς προβλέπει τὸ ἄρθρον 63 Κινδ ὀρίζον ὅτι ἀποζημιούται ὁ ναυτικός διὰ τὴν ἀπώλειαν τῶν ἐν τῷ πλοίῳ εὑρισκομένων ἀντικειμένων τῆς προσωπικῆς ἢ ἐπαγγελματικῆς του χρήσεως, τὴν προσερχομένην « ἐκ ναυαγίου, πυρκαϊᾶς ἢ παρεμφεροῦς γεγονότος ». Συνεπῶς πᾶν τυχαῖον γεγονός γεννᾷ δικαίωμα τοιαύτης ἀποζημιώσεως, ἡ ὁποία δέον νὰ εἶναι εὐλόγος, δηλ. οὔτε νὰ ὑπολείπεται οὔτε νὰ ὑπερβαίνῃ κατὰ τὰς περιστάσεις (εἶδος ὑπηρεσίας, βαθμὸς τοῦ ναυτικοῦ) τὴν ἀξίαν τῶν πραγμάτων ἅτινα δικαιολογεῖται νὰ ἔχη ἐπὶ τοῦ πλοίου ὁ ναυτικός. Πράγματα χρησιμοποιούμενα καθ' ὑπερβολὴν δὲν ἀποζημιοῦνται.

γ) Ναυτικὸς συμπλοιοκτήτης. — Ἐὰν ὁ ἀπολυόμενος ναυτικός συμβῆ νὰ εἶναι καὶ συμπλοιοκτήτης τοῦ πλοίου ἐξ οὗ ἀπολύεται, δικαιούται ν' ἀξιώσῃ τὴν ἐξαγορὰν τῆς μερίδος του. Τοῦτο δὲν συνιστᾷ, βεβαίως, δικαίωμα ἀποζημιώσεως κατὰ κυριολεξίαν, πλὴν ἀναφέρεται ἐνταῦθα ὡς ἐνέχον χαρακτηρὰ ἀποκαταστάσεως

τῆς ζημίας τὴν ὁποίαν κατὰ τεκμήριον ὑφίσταται συνεπεία τῆς ἀπολύσεώς του ὁ ναυτικὸς - συμπλοιοκτῆτης καὶ περὶ τῆς ὁποίας ἐγένετο ἀνωτέρω λόγος (N°s 55 καὶ 146).

δ) Ἔργασία διάφορος ἢ ἐπὶ πλεόν τῆς συμφωνηθείσης. — Πρόσθετος ἀμοιβὴ ὀφείλεται ἐπίσης ὁσάκις εἰς ἐξαιρετικὰς περιπτώσεις ὁ ναυτικὸς ὑποχρεοῦται εἰς προσφορὰν ἐργασίας διαφόρου ἢ ἐπὶ πλεόν τῆς συμφωνηθείσης (ἄρθρ. 87, 2 Κινδ).

ε) Εἰδικαὶ περιπτώσεις. — Θὰ πρέπει νὰ προστεθῇ ἀκόμη ὅτι ἂν ὁ λόγος τῆς λύσεως τῆς συμβάσεως ναυτολογήσεως συνδέεται μὲ περιστατικὰ τὰ ὁποῖα ἐπισύρουν τὴν ἐφαρμογὴν καὶ τῶν διατάξεων τοῦ κοινοῦ δικαίου, λόγου χάριν ἀδικοπραξία (ἄρθρ. 928 - 931 ΑΚ) εἰς βάρος τοῦ ναυτικοῦ, δὲν ἀποκλείεται περαιτέρω ἀποζημίωσις καὶ δι' ἠθικὴν βλάβην ἔτι (ἄρθρ. 932 ΑΚ).

265. Περιπτώσεις συνδρομῆς πλειόνων ἀποζημιώσεων. — Μεταξὺ τῶν ἀνωτέρω μελετηθέντων περιστατικῶν τὰ ὁποῖα συνιστοῦν λόγους λύσεως τῆς συμβάσεως ναυτολογήσεως δυνατὸν νὰ ὑπάρχη ἐνίοτε σύμπτωσις. Ὅποτε ἂν τὰ συμπίπτοντα ταῦτα περιστατικὰ εἶνε ἐξ ἐκείνων ἅτινα παρέχουν δικαίωμα ἀποζημιώσεως, ἐρωτᾶται ἂν ὀφείλονται πλείονες ἀθροιστικῶς ἀποζημιώσεις ἢ ὄχι καὶ ἐν τῇ τελευταίᾳ περιπτώσει ποῖα ἐξ αὐτῶν; Τὸ θέμα ἐτέθη κυρίως εἰς τὰς περιπτώσεις: α) ἀσθενείας ἢ ἀτύχηματος τοῦ ναυτικοῦ καὶ καταγγελίας τῆς συμβάσεως ναυτολογήσεως ὑπὸ τοῦ πλοιάρχου (ἄρθρ. 66 καὶ 72 Κινδ), β) ἀσθενείας τοῦ ναυτικοῦ καὶ ναυαγίου τοῦ πλοίου (ἄρθρ. 66 καὶ 62 Κινδ) καὶ γ) λύσεως τῆς συμβάσεως συνεπεία ἀπωλείας τοῦ πλοίου καὶ ναυαγίου (ἄρθρ. 68 καὶ 62). Εἰς τὴν πρώτην περίπτωσιν ἢ ὑποστηρικθεῖσα γνώμη ὅτι συντρέχουν αἱ ἀπαιτήσεις τοῦ ναυτικοῦ δὲν εὐρίσκει ἔρρισμα ὑπὸ τὸν Κινδ. Τὸ ἄρθρον 66 ὁρίζει ποῖα τὰ δικαιώματα τοῦ ναυτικοῦ λυομένης τῆς συμβάσεως λόγῳ ἀσθενείας. Δεδομένου ὅτι ἡ ἀσθένεια καὶ τὸ ἀτύχημα δὲν ἐπιφέρουν αὐτόματον λύσιν τῆς συμβάσεως, διὰ νὰ ἐπέλθῃ αὕτη κατ' ἀνάγκην ἀπαιτεῖται καταγγελία (ἀνωτ. N° 256), ἣτις ὁμως χωρεῖ λόγῳ τῆς ἀσθενείας περὶ ἧς ὁμιλεῖ τὸ ἄρθρον 66 Κινδ. Πρόκειται συνε-

πῶς περὶ λύσεως τῆς συμβάσεως διὰ συνδρομῆς οὐχὶ δύο λόγων ἀλλ' ἑνός, τοῦ τῆς ἀσθενείας. Εἰς τὴν δευτέραν περίπτωσιν γίνεται δεκτὸν ὅτι ὁ ναυτικὸς δύναται νὰ διεκδικήσῃ παραλλήλως ἀπαιτήσεις στηριζομένης εἰς τὰ ἄρθρα 62 (ναυάγιον) καὶ 66 (ἀσθένεια), μὴ ὑποχρεούμενος νὰ ἐπιλέξῃ μεταξὺ αὐτῶν τὴν μίαν ἢ τὴν ἄλλην. Ἄλλὰ διὰ τῆς ἱκανοποιήσεως τῆς μιᾶς ἐπέρχεται ἀπόβεις τῆς ἐτέρας. Σημαντικώτερα εἶναι ἡ τρίτη περίπτωσις. Ἀνωτέρω (Νο 264) ἐξηγήθη ὅτι ἡ ἔννοια τῆς ἀπωλείας καὶ τοῦ ναυαγίου τοῦ πλοίου δὲν ταυτίζονται. Ἐπὶ τῇ βάσει τῆς διακρίσεως τῶν συμβάντων τούτων μεταξὺ τῶν, διδάσκεται ὅτι ἂν τὸ πλοῖον ναυαγήσῃ χωρὶς ν' ἀπολεσθῇ, ὁ ναυτικὸς δικαιούται τοῦ μέχρι δύο μηνῶν μισθοῦ ἀνεργίας (ἀνωτ. Νο 264) κατὰ τὸ ἄρθρον 62 Κινδ. Ἐφ' ὅσον ὁμοῦ τὸ ναυάγιον ὀδηγήσῃ εἰς μεταγενεστέραν ἀπώλειαν τοῦ πλοίου, τότε ὁ ναυτικὸς δικαιούται καὶ τῆς ἐκ τοῦ ἄρθρου 68 ἀποζημιώσεως. Ἐκ τούτου ἔπεται ὅτι ἂν τὸ πλοῖον ἀπολεσθῇ συγχρόνως ἢ, ὡς γίνεται δεκτὸν κατ' ἐπέκτασιν, τὴν ἰδίαν ἡμέραν καθ' ἣν ἔλαβε χώραν τὸ θαλάσσιον περιστατικὸν τὸ ἔχον χαρακτῆρα ναυαγίου, τότε ἀποκλείεται ἡ ἀποζημίωσις ἐκ τοῦ ἄρθρου 62, ὀφείλει μὲνης μόνης τῆς ἀποζημιώσεως λόγῳ ἀπωλείας κατὰ τὸ ἄρθρον 68 Κινδ, ἂν δὲ οὐδόλως ἀκολουθήσῃ ἀπώλεια τοῦ πλοίου, ὀφείλεται ἡ ἀποζημίωσις τοῦ ἄρθρου 62 καὶ ὄχι ἡ τοῦ ἄρθρου 68 Κινδ. Εἶναι δύσκολον νὰ δεχθῇ τις τὴν λογικὴν τῆς ἐρμηνείας ταύτης, ἥτις ὀδηγεῖ ἀφ' ἑνὸς μὲν νὰ ἐξαρτᾶ τὴν ἔκτασιν τῶν δικαιωμάτων τοῦ ναυτικοῦ λόγῳ λύσεως τῆς συμβάσεως ναυτολογήσεως ἐκ γεγονότων ἀβεβαίων καὶ μελλόντων (ἀπώλεια ἢ μὴ τοῦ πλοίου μεταγενεστέρᾳ τοῦ ναυαγίου) ἀφ' ἑτέρου δὲ ν' ἀναγνωρίζῃ εἰς τὸν ναυτικὸν εὐρύτερα δικαιώματα (ἀποζημιώσις ἄρθρου 62) ὅσάκις τὸ πλοῖον ναυαγήσῃ χωρὶς ν' ἀπολεσθῇ παρ' ὅσον ὅταν συγχρόνως τὸ πλοῖον ναυαγήσῃ καὶ ἀπολεσθῇ (ἀποζημιώσις ἄρθρου 68 ἐν συνδυασμῶ πρὸς ἄρθρον 75). Καθ' ἡμᾶς ἡ αἰτιολογία τοῦ μισθοῦ ἀνεργίας ἐκ ναυαγίου ἰσχύει ἀπαραλλάκτως καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς ἀπωλείας τοῦ πλοίου καὶ συνεπῶς κατὰ πᾶσαν περίπτωσιν ναυαγίου ἢ ἀπωλείας πρέπει νὰ ὀφείλεται ἡ ἀποζημίωσις τοῦ ἄρθρου 62 καὶ μόνον αὕτη, χωρὶς νὰ ὑπάρχῃ ἕδαφος συνδρομῆς ἀποζημιώσεων.

Τέλος δὲν πρέπει νὰ λησμονῆται μία μορφή συνδρομῆς ἀποζημιώσεως καὶ μισθοῦ ἐμφανιζομένη εἰς τὴν περίπτωσιν ἀπολύσεως τοῦ ναυτικοῦ πρὸ τῆς συμπληρώσεως μηνὸς ἀπὸ τῆς ναυτολογήσεως (ἀνωτ. Ν^ο 234) ὅποτε οὗτος, ὁμοῦ μετὰ τῆς ἀποζημιώσεως λόγῳ λύσεως τῆς συμβάσεως εἰσπράττει καὶ μισθὸν μὴ δεδουλευμένον.

VI. Προστασία τῶν δικαιωμάτων τοῦ ναυτικοῦ

266. Μέτρα τείνοντα εἰς τὴν ἱκανοποίησιν τῶν δικαιωμάτων τοῦ ναυτικοῦ.—Οὐδὲν ὀρίζει εἰδικῶς περὶ τῆς προστασίας τῶν δικαιωμάτων τοῦ ναυτικοῦ ὁ Κινδ. Συνεπῶς πρέπει καὶ γίνεται ὄντως δεκτὸν ὅτι τὰ κατὰ τὸ κοινὸν δίκαιον ἰσχύοντα σχετικῶς ἐφαρμόζονται καὶ ἐπὶ τοῦ ναυτικοῦ. Οὕτω δὲν συγχωρεῖται παραίτησις, κατάσχεσις, συμψηφισμὸς τοῦ μισθοῦ (ἄρθρον 664 ΑΚ), ἐπιδιωκομένης διὰ τῆς ἀπαγορεύσεως ταύτης τῆς διαφυλάξεως τοῦ μισθοῦ πρὸς διατροφήν αὐτοῦ καὶ τῆς οἰκογενείας του. Πέρα τῆς γενικῆς ταύτης μερίμνης ὑπενθυμίζομεν τὰς εἰδικωτέρας προστατευτικὰς τῶν δικαιωμάτων τοῦ ναυτικοῦ διατάξεις τοῦ Κινδ, ἥτοι τὴν τοῦ ἄρθρου 21, καθ' ἣν ἀπολύμενος ὁ ναυτικὸς ὅστις τυγχάνει καὶ συμπλοιοκτῆτης δικαιούται νὰ ἐπιβάλλῃ τὴν ἀντὶ εὐλόγου τιμήματος ἔξαγορὰν τῆς μερίδος του (ἀνωτ. Ν^ο 55), τὴν τοῦ ἄρθρου 81, ἣτις ἐπιτρέπει εἰς τὸν ναυτικὸν νὰ παραμένῃ καὶ διατρέφεται εἰς τὸ πλοῖον πρὸς εἴσπραξιν τῶν μέχρι τῆς ἀπολύσεως μισθῶν καὶ ἔξασφάλισιν τῆς παλιννοστήσεώς του (ἀνωτ. Ν^ο 249), τὴν τοῦ ἄρθρου 87 τὸ ὁποῖον ἀποκλείει τὸν περιορισμὸν τῆς εὐθύνης τοῦ πλοιοκτῆτου διὰ τὰς ἐκ τῆς συμβάσεως ναυτολογήσεως πηγαζούσας ὑποχρεώσεις του (ἀνωτ. Ν^ο 165), τοῦ ἄρθρου 205β τὸ ὁποῖον καθιστᾷ προνομιακὰς τὰς ἐκ τῆς συμβάσεως ναυτολογήσεως ἀπαιτήσεις τοῦ ναυτικοῦ (ἀνωτ. Ν^ο 97).

VII. Διαδικασία ἐκδικάσεως διαφορῶν ἐκ τῆς συμβάσεως ναυτολογήσεως

267. Εἰδικὴ διαδικασία καὶ σύντομος παραγραφή τῶν ἀπαιτήσεων.— Ἡ δικαστικὴ διεκδίκησις οἰασδήποτε ἀπαιτήσεως ἢ ὁποῖα πηγάζει

ἐκ τῆς συμβάσεως ναυτολογήσεως, ἔστω καὶ ἀκύρου, ἀκολουθεῖ τὴν εἰδικὴν ἀπλουστευμένην διαδικασίαν τὴν ἰσχύουσαν ἐπὶ ἐργατικῶν διαφορῶν γενικῶς. Τοῦτο ὀρίζεται ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 82 Κινδ, διὰ τὴν ταχύτεραν ἐπίλυσιν τῶν δικαστικῶν διενέξεων, ὡς ἐκ περισσοῦ ἄλλωστε, ἀφοῦ ὁ «περὶ τῶν μεταξὺ ἐργατῶν καὶ ἐργοδοτῶν διαφορῶν» νόμος ΓΠΟΔ, ὡς ἰσχύει, εἶνε γενικῆς ἐφαρμογῆς. Ἡ ἔγερσις τῆς σχετικῆς πρὸς τὰς διαφορὰς ταύτας ἀγωγῆς κατὰ τῆς πλοιοκτησίας ἢ τοῦ ἐφοπλισμοῦ δέον νὰ γίνῃ ἐντὸς τῆς προθεσμίας τῆς βραχείας παραγραφῆς τὴν ὁποίαν ὀρίζουν τὰ συνδεδυασμένα ἄρθρα 289, 1 καὶ 291 1 Κινδ καὶ ἢ ὁποία συμπληροῦται εἰς τὸ τέλος τοῦ ἔτους τοῦ ἀκολουθοῦντος ἐκεῖνο κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ὁποίου ἐγεννήθη ἡ ἀπαίτησις. Ἡ διαδικασία ὅσον καὶ ἡ βραχεῖα αὕτη παραγραφὴ, ὡς ρητῶς λέγεται εἰς τὸ ἄρθρ. 289, 1 Κινδ, καταλαμβάνει καὶ τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ πλοιάρχου. Ὑπενθυμίζεται δ' ὅτι εἰς τὴν περιπτώσιν ἀπολυθέντος ἀμοιβαίᾳ συναινέσει καὶ ἐγείροντος μετὰ τὴν τοιαύτην ἀπόλυσιν ἀξιώσεις ἐξ ἀσθενείας ναυτικοῦ, ἢ σχετικῆ ἀγωγῆ δέον νὰ ἐγερθῇ ἐντὸς ἀποκλειστικῆς προθεσμίας τριάκοντα ἡμερῶν ἀπὸ τῆς ἀπολύσεως (ἀνωτ. Νο 241).

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'

Η ΠΛΟΙΟΚΤΗΣΙΑ

	Σελίς
124. Έννοια τῆς πλοιοκτησίας καὶ μορφαὶ ταύτης	7
ΣΥΜΠΛΟΙΟΚΤΗΣΙΑ	
I. Έννοια καὶ νομικὴ ὑπόστασις τῆς συμπλοιοκτησίας	
125. Σημασία τοῦ θεσμοῦ ἐν Ἑλλάδι καὶ μέλλον αὐτοῦ	8
126. Στοιχεῖα τῆς συμπλοιοκτησίας	9
127. Ἡ νομικὴ ἰδιομορφία τῆς συμπλοιοκτησίας	12
128. Ἐκδηλώσεις τῆς νομικῆς ἰδιομορφίας τῆς συμπλοιοκτησίας	14
II. Σύστασις τῆς συμπλοιοκτησίας	
129. Ἄτυπος σύστασις	16
130. Περιοριστικοὶ κανόνες εἰς τὴν ρύθμισιν τῆς συμπλοιοκτησίας	16
III. Αἱ ἐκ τῆς συμπλοιοκτησίας σχέσεις	
131. Διάκρισις τῶν σχέσεων	19
A'. Ἡ κυριαρχία τῆς πλειοψηφίας	
132. Αἱ ἀποφάσεις λαμβάνονται κατὰ πλειοψηφίαν	19
133. Πῶς σχηματίζεται ἡ πλειοψηφία	21
134. Παρώθησις ὑπὸ τοῦ νόμου πρὸς σχηματισμὸν πλειοψηφίας	22
135. Εἰδικὴ πλειοψηφία. Πότε ἀπαιτεῖται αὕτη	22
136. Θέματα ἐπὶ τῶν ὁποίων δὲν ἀπαιτεῖται πλειοψηφία	24
B'. Ἐλευθερία διαθέσεως τῶν μερίδων	
137. Εἰς τί συνίσταται ἡ ἐλευθερία	25
138. Πῶς λειτουργεῖ ἡ διάθεσις τῆς μερίδος	25
139. Περιορισμοὶ εἰς τὴν ἐλευθερίαν τῆς διαθέσεως. α) Περίπτωσις ἀκυρότητος μεταβιβάσεως	27
140. β) Περίπτωσις ἀκυρότητος ὑποθηκεύσεως μερίδος	29

	Σελίς
<i>Γ'. Σύμμετρος συμμετοχή τῶν συμπλοιοκτησίας</i> . . .	30
141. Ἀπαρίθμησις ἐφαρμογῶν τῆς συμμέτρου συμμετοχῆς . . .	30
142. Σύμμετρος συμμετοχή εἰς κέρδη καὶ ζημίας	30
143. Σύμμετρος εὐθύνη	31
144. Σύμμετρος εἰσφορὰ εἰς δαπάνας	32
<i>Δ'. Ἀνεπηρέαστος ἡ τύχη τῆς συμπλοιοκτησίας ἐκ συμβάντων ἀναφερομένων εἰς τὸ πρόσωπον τῶν συμπλοιοκτητῶν</i> .	32
145. Θάνατος, πτώχευσις ἢ ἀπαγόρευσις συμπλοιοκτῆτου	32
<i>Ε'. Μέρηματα ὑπὲρ τῆς μειοψηφίας</i>	33
146. Ἡ ρύθμισις τῶν σχέσεων ἐναρμονίζεται πρὸς τὴν προστασίαν τῆς μειοψηφίας	33
<i>ΣΤ'. Ἐπίλυσις διαφορῶν μεταξὺ συμπλοιοκτητῶν</i> .	34
147. Εἰδικὴ δωσικαία καὶ σύντομος παραγραφή	34
<i>IV. Διαχείρισις τῆς συμπλοιοκτησίας</i>	36
148. Διορισμός, ἀνάκλησις καὶ παύσις τοῦ διαχειριστοῦ	36
149. Ἐξουσίαι τοῦ διαχειριστοῦ	39
150. Ὑποχρεώσεις τοῦ διαχειριστοῦ	42
151. Λογοδοσία τοῦ διαχειριστοῦ	44
<i>V. Λύσις τῆς συμπλοιοκτησίας</i>	46
152. Γενικὰ περὶ τῶν λόγων λύσεως τῆς συμπλοιοκτησίας	46
153. Λύσις λόγῳ ἀνικανότητος τοῦ πλοίου	47
154. Λύσις διὰ σπουδαῖον λόγον	48
155. Λύσις κατ' αἴτησιν τοῦ ἡμίσεως τῶν μερίδων	48
156. Διαδικασία τῆς λύσεως τῆς συμπλοιοκτησίας	49
<i>ΕΙΔΙΚΗ ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ</i>	51
157. Αἰτιολόγησις τοῦ θεσμοῦ	51
158. Αἱ εἰδικαὶ ἀρχαὶ τῆς εἰδικῆς ἀνων. ναυτιλιακῆς ἐταιρείας . . .	52
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'	
Η ΕΥΘΥΝΗ ΤΗΣ ΠΛΟΙΟΚΤΗΣΙΑΣ	
<i>I. Ὁ Θεσμός τῆς περιορισμένης εὐθύνης</i>	55
159. Ὁ περιορισμός ἐμπνέεται ἀπὸ τὴν ἔννοιαν τῆς θαλασσίας περιουσίας	55
160. Δικαιολόγησις τῆς περιορισμένης εὐθύνης	56
161. Εὐρύτερα ἐφαρμογὴ τῆς ἀρχῆς τῆς περιορισμένης εὐθύνης . . .	58
<i>II. Προϋποθέσεις τῆς περιορισμένης εὐθύνης</i>	59
162. Ἡ περιορισμένη εὐθύνη ἰσχύει μόνον διὰ τὰς ἐνεργείας τοῦ πλοιάρχου καὶ τοῦ πληρώματος	59

163. Διάκρισις μεταξύ δικαιοπραξιῶν καὶ ἀδικοπραξιῶν τοῦ πλοιάρχου καὶ τοῦ πληρώματος	62
164. Διάσπασις τῆς ἀρχῆς περὶ περιορισμένης εὐθύνης ἐκ τῶν ἐνεργειῶν τοῦ πλοιάρχου. — Α' Περιπτώσεις ἀνευθύνου ἐκ πράξεων τοῦ πλοιάρχου	63
165. Β' Περιπτώσεις ἀπεριορίστου εὐθύνης ἐξ ἐνεργειῶν τοῦ πλοιάρχου	64
166. Γ' Περιπτώσεις καθ' ἃς ἡ περιορισμένη εὐθύνη ἰσχύει καὶ ἐπὶ προσωπικῶν ὑποχρεώσεων τῆς πλοιοκτησίας	65
III. Λειτουργία τῆς περιορισμένης εὐθύνης	67
167. Ἡ περιορισμένη εὐθύνη λειτουργεῖ καθ' ἐπιλογὴν τῆς πλοιοκτησίας	67
168. Ὁ περιορισμὸς συντελεῖται διὰ τῆς παραχωρήσεως τοῦ πλοίου	69
169. Κυρία καὶ ὑποκατάστατος παραχώρησις	70
170. Ἐλευθέρα ἐπιλογὴ μεταξὺ κυρίας καὶ ὑποκαταστάτου παραχωρήσεως	71
171. Περιπτώσεις στέρησεως τῆς ἐπιλογῆς	72
172. Ἡ παραχώρησις λειτουργεῖ κατὰ πλοῦν	73
IV. Περιεχόμενον τῆς παραχωρήσεως	73
173. Περιεχόμενον τῆς κυρίας παραχωρήσεως	76
174. Περιεχόμενον ὑποκαταστάτου παραχωρήσεως	78
175. Περιπτώσεις συρμού πλοίων	79
V. Συνέπειαι τῆς παραχωρήσεως	79
176. Συνέπειαι ὡς πρὸς τὸν πλοιοκτῆτην	80
177. Συνέπειαι ὡς πρὸς τοὺς δανειστάς	81
178. Πῶς συντρέχουν οἱ πιστωταὶ	81
VI. Χρόνος καὶ τρόπος ἀσκήσεως τῆς παραχωρήσεως. Τὸ τυπικὸν τῆς παραχωρήσεως	84
179. Ἀνυπαρξία προθεσμίας διὰ τὴν παραχώρησιν	84
180. Ἡ παραχώρησις ἀσκεῖται διὰ δηλώσεως	84
VII. Παραίτησις καὶ ἔκπτωσις ἀπὸ τῆς παραχωρήσεως	86
181. Παραίτησις	87
182. Ἐκπτωσις	88
VIII. Ἐκκαθάρισις τῆς παραχωρήσεως	88
183. Διορισμὸς ὀργάνων ἔκκαθαρίσεως	89
184. Ἀναγγελία πιστώσεων	89
185. Ἐλεγχὸς τῶν πιστώσεων. Πίναξ διανομῆς	90
186. Ἐνεργητικὸν καὶ παθητικὸν τῆς παραχωρήσεως	90
187. Προσωρινὴ διανομὴ	91
188. Ἐξουσίαι ἔκκαθαριστοῦ	91
IX. Συγκριτικὸν δίκαιον	91
189. Τὸ δίκαιον τῆς παραχωρήσεως εἰς τὰς κυριώτερας νομοθεσίας	93
190. Ἐφαρμοστέος νόμος	94
191. Ἐλοποιήσις διεθνῶς τοῦ δικαίου τῆς παραχωρήσεως	94

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'

ΕΦΟΠΛΙΣΜΟΣ

	Σελίς
I. Γενικά	97
192. Έννοια τοῦ ἐφοπλισμοῦ	97
193. Δὲν εἶνε ἀναγκαία ἡ κερδοσκοπικὴ χρησιμοποίησις τοῦ πλοίου	98
194. Ὁ πλοίαρχος δὲν διορίζεται κατ' ἀνάγκην ὑπὸ τοῦ ἐφοπλιστοῦ	99
195. Μορφαὶ ἐφοπλισμοῦ	99
II. Δημοσιότης τοῦ ἐφοπλισμοῦ	100
196. Ὑποβολὴ δηλώσεως εἰς λιμενικὴν ἀρχὴν	100
197. Περιεχόμενον δηλώσεως	100
198. Συνέπειαι παραλείψεως ἢ ἑλλειποῦς δηλώσεως	101
199. Συγκριτικὸν δίκαιον ὡς πρὸς τὴν δημοσιότητα τοῦ ἐφοπλισμοῦ	102
III. Εὐθύνη ἐκ τοῦ ἐφοπλισμοῦ	104
200. Ὁ ἐφοπλιστὴς εὐθύνεται ὡς ὁ πλοιοκτῆτης	104
201. Οἱ δανεισταὶ τοῦ ἐφοπλιστοῦ δύνανται νὰ διώξωσι τὸ πλοῖον ἀλλ' ὄχι τὸν πλοιοκτῆτην	105

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'

Η ΝΑΥΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

I. Ἐπάνδρωσις τοῦ πλοίου	107
202. Ἡ λειτουργικὴ ἱκανότης τοῦ πλοίου ἀξιοποιεῖται διὰ τῶν ἀνθρωπίνων ὑπηρεσιῶν	107
203. Μέρημινα διὰ τὴν ποσοτικὴν καὶ ποιοτικὴν ἐπάρκειαν τῆς ἐπανάδρωσεως	108
204. Ἀπογραφὴ καὶ κατηγορίαι ναυτικῶν	108
205. Εἰδικότητες ναυτικῶν	109
206. Ποσοτικὴ ἐπάρκεια	110
207. Κυρώσεις	110
II. Ρύθμισις τῆς ναυτικῆς ἐργασίας	110
208. Νομικὸς χαρακτὴρ τῆς ἐκ τῆς προσλήψεως τοῦ ναυτικοῦ δημιουργουμένης σχέσεως	110
209. Ἐκτασις ἐφαρμογῆς τοῦ ἑλληνικοῦ νόμου ἐπὶ τῆς σχέσεως	111
210. Διαχωρισμὸς ρυθμίσεως ἐργασίας καὶ πληρώματος	112

Ο ΠΛΟΙΑΡΧΟΣ

I. Ἡ ναυτολόγησις τοῦ πλοίαρχου	113
211. Ἡ ἐπισύρουσα εἰδικὴν ρύθμισιν ἰδιάζουσα θέσις τοῦ πλοίαρχου	113
212. Ἡ συνέπειά μεταβολῶν εἰς τὰς συνθήκας λειτουργίας τοῦ πλοίου ἀλλοίωσις τῆς θέσεως τοῦ πλοίαρχου	114

	Σελίς
413. Κατάρτισις τῆς συμβάσεως ἐργασίας τοῦ πλοιάρχου	115
214. Περιεχόμενον τῆς συμβάσεως ἐργασίας τοῦ πλοιάρχου	116
215. Ποῖος ὁ μετὰ τοῦ πλοιάρχου συμβαλλόμενος	116
216. Ποῖος ὁ νομικὸς χαρακτῆρ τῆς συμβάσεως ναυτολογήσεως τοῦ πλοιάρχου	117
II. Ἐξουσίαι τοῦ πλοιάρχου	
217. Προσδιορισμὸς τῶν ἐξουσιῶν τοῦ πλοιάρχου	117
218. Α' Θέσις τοῦ πλοιάρχου ὡς πρὸς τὸ πλοῖον	118
219. Β' Θέσις τοῦ πλοιάρχου ὡς πρὸς τοὺς ἐν τῷ πλοίῳ ἐπιβάτας καὶ τὰ ἐμπορεύματα	122
220. Γ' Θέσις τοῦ πλοιάρχου ὡς πρὸς τὸ πλήρωμα	123
221. Δημόσια καθήκοντα τοῦ πλοιάρχου	125
222. Εὐθύνη τοῦ πλοιάρχου	125
III. Λύσις τῆς συμβάσεως ναυτολογήσεως	
223. Λόγοι λύσεως τῆς συμβάσεως	127
TO ΠΛΗΡΩΜΑ	
I. Ἡ ναυτολόγησις τοῦ πληρώματος	
224. Ἐννοία τοῦ πληρώματος	128
225. Ἐπὶ ποίων μελῶν τοῦ πληρώματος ἐφαρμόζονται αἱ διατάξεις τοῦ Κινδ καὶ ποία ἡ ἔκτασις ἐφαρμογῆς αὐτῶν	128
226. Ἡ ἐπαγγελματικὴ ἐξάρτησις ἀποτελεῖ στοιχεῖον τῆς ιδιότητος τοῦ μέλους τοῦ πληρώματος	129
227. Ἑλληνικότης τοῦ πληρώματος	130
228. Κατάρτισις τῆς συμβάσεως ναυτολογήσεως	130
229. Περιεχόμενον τῆς ναυτολογήσεως	131
II. Αἱ ἐκ τῆς ναυτολογήσεως ὑποχρεώσεις τοῦ πληρώματος	
230. Ἡ προσφορὰ τῶν ὑπηρεσιῶν τοῦ ναυτικοῦ καὶ περιεχόμενον αὐτῶν	132
231. Τόπος παροχῆς τῶν ὑπηρεσιῶν	134
232. Τρόπος παροχῆς τῶν ὑπηρεσιῶν	135
233. Χρόνος παροχῆς τῶν ὑπηρεσιῶν	136
III. Τὰ ἐκ τῆς ναυτολογήσεως δικαιώματα τοῦ ναυτικοῦ	
234. Τὰ βασικὰ δικαιώματα τοῦ ναυτικοῦ	137
A' Μισθὸς	
235. Εἰς τί συνίσταται ὁ μισθὸς καὶ τρόπος ὑπολογισμοῦ αὐτοῦ	138
236. Πότε καταβάλλεται ὁ μισθὸς	140
237. Περικοπὴ τοῦ μισθοῦ ἐν περιπτώσει ἀδικαιολογήτου ἀργίας τοῦ ναυτικοῦ	141
238. Παροχαὶ ἀποτελοῦσαι συμπλήρωμα τοῦ μισθοῦ	140

	Σελίς
<i>B' Νοσηλευτική προστασία</i>	
239. Πρωτοπορία εις τήν παροχήν νοσηλευτικῆς προστασίας τοῦ ναυτικοῦ	142
240. Α' Ἀσθένεια. Εἰς τί συνίσταται ἡ προστασία τοῦ ναυτικοῦ ἐν περιπτώσει ἀσθενείας του	143
241. Ἀσθένεια λανθάνουσα ἀλλά μὴ ἐκδηλώθεισα μέχρις τῆς ἀπολύσεως τοῦ ναυτικοῦ	144
242. Ἐννοια τῆς ἀσθενείας	145
243. Β' Ἐργατικὸν ἀτύχημα. Ἐπὶ ἐργατικοῦ ἀτυχήματος ἡ προστασία τοῦ ναυτικοῦ εἶνε εὐρύτερα	145
244. Περιεχόμενον προστασίας	146
<i>Γ' Παλινοστήσεις</i>	
245. Ἐννοια καὶ δικαιολογία τῆς παλινοστήσεως	148
246. Πότε ἀργεὶ τὸ δικαίωμα παλινοστήσεως	148
247. Ἀσκησις τοῦ δικαιώματος παλινοστήσεως	150
248. Πῶς ἐκπληροῦνται ἡ ὑποχρέωσις παλινοστήσεως	150
249. Ἐκβάσις τῆς ἐκπληρώσεως τῆς ὑποχρέωσεως παλινοστήσεως	151
250. Παλινοστήσεις ἀλλοδαπῶν	151
251. Σχέσις μεταξὺ πλοιοκτῆτου καὶ παλινοστατουμένου	152
IV. Λύσις τῆς συμβάσεως ναυτολογήσεως	
252. Γενικά	152
253. Τὸ τυπικὸν τῆς ἀπολύσεως	153
254. Αυτόματος καὶ δι' ὑπαναχώρησεως λύσις τῆς συμβάσεως ναυτολογήσεως	153
255. Λόγοι αὐτομάτου λύσεως	154
256. Λόγοι ὑπαναχώρησεως	155
257. Περιπτώσεις παρατάσεως τῆς συμβάσεως ναυτολογήσεως παρὰ τὴν ὑπαναχώρησιν	158
V. Ἐπακόλουθα τῆς λύσεως τῆς συμβάσεως ναυτολογήσεως	
258. Ἀποζημίωσις τοῦ ναυτικοῦ ἀναλόγως τοῦ ἀν ἢ σύμβασις ναυτολογήσεως τερματίζεται φυσιολογικῶς ἢ ἀνωμάλως	158
259. Περιπτώσεις καθ' ἃς δὲν ὀφείλεται ἀποζημίωσις	160
260. Περιπτώσεις καθ' ἃς ὀφείλεται ἀποζημίωσις	160
261. Ἐξαίρεσις τοῦ πλοιάρχου ἀπὸ τοῦ δικαιώματος ἀποζημιώσεως	161
262. Ἐκτασις ἀποζημιώσεως	161
263. Περιπτώσεις καθ' ἃς ἡ ἀποζημίωσις μειοῦται	162
264. Ἰδιαιτεραὶ καὶ πρόσθετοι ἀποζημιώσεις	162
265. Περιπτώσεις συνδρομῆς πλειόνων ἀποζημιώσεων	164
VI. Προστασία τῶν δικαιωμάτων τοῦ ναυτικοῦ	
266. Μέτρα τεινόντα εἰς τὴν ἱκανοποίησιν τῶν δικαιωμάτων τοῦ ναυτικοῦ	166
VII. Διαδικασία ἐκδικάσεως διαφορῶν ἐκ τῆς συμβάσεως ναυτολογήσεως	
267. Εἰδικὴ διαδικασία καὶ σύντομος παραγραφή τῶν ἀπαιτήσεων	166

